

TILINPÄÄTÖS 2020

*Kaupunginhallitus 29.3.2021 § 82
Kaupunginvaltuusto 31.5.2021 § 39*

WARKAUS
Varkauden kaupunki

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA.....	4
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
1.1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	18
1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	22
1.1.5 Henkilöstö	28
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista	30
1.1.7 Ympäristötekijät	32
1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat	33
1.2 SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	33
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	38
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (ulkoiset erät)	38
1.3.2 Toiminnan rahoitus	54
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	59
1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT	63
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	64
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	75
1.8 TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY	75
2 TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN	76
2.1 TALOUSARVION TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	76
2.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	76
2.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO.....	76
2.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA	77
2.1.4 KAUPUNGINHALLITUS	78
2.1.5 KONSERNIPALVELUT.....	90
2.1.6 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	110
2.1.7 SIVISTYSTOIMI.....	134
2.1.8 LIIKUNTA- JA VAPAA-AIKATOIMI.....	152
2.1.9 TEKNINEN TOIMI.....	157
2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU	168
2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu	168
2.2.2 Tuloslaskelman toteutumisvertailu toimialoittain sitovuustasolla.....	169
2.2.3 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu	170
2.2.4 Investointien toteutumisvertailu	171
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	184
3.1 TULOSLASKELMA.....	185

3.2 RAHOITUSLASKELMA	186
3.3 TASE 31.12.2020	187
3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA	189
3.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA.....	190
3.6 KONSERNITASE 31.12. 2020	191
4 LIITETIEDOT	193
4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	194
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	194
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	195
4.2 TULOSLASKELMAN LIITTEET	196
4.3 TASEEN LIITETIEDOT	200
4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	212
5 TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	214
5.1 Wartalo Kodit Oy.....	215
5.2 Varkauden Aluelämpö Oy.....	217
5.3 Navitas Kehitys Oy	220
5.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	222
5.5 Varkauden Taitotalo Oy	224
5.6 Keski-Savon Vesi Oy	226
5.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus	228
6 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	230
6.1 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	231
7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	234
7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET	235
8 LUETTELOT JA SELVITYKSET	237
8.1 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA.....	238
8.2 TILINPÄÄTÖSKAAVIO	240

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TALOUDESSA JA TOIMINNASSA

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2020 oli erittäin poikkeuksellinen koronaepidemian vuoksi. Sen vaikutukset näkyivät monilla elämän aloilla ja toivat suurta epävarmuutta ihmisiin kaikkialla maailmassa. Tilanne ei ole vielä ohi. Suomessakin rajoitukset jatkuvat, eikä niiden päättymisestä ole varmaa tietoa kenelläkään meistä. Toivoa ja uskoa tulevaisuuteen antaa se, että rokotukset on saatu käyntiin.

Varkaudessa tilanne on ollut hämmästyttävän hyvä ja rauhallinen tartuntojen suhteen. Kiitän koko henkilöstöä epidemian hyvästä hoidosta. Erityisesti terveydenhuollon ja koulujen henkilöstö on joutunut koville, mutta jokainen meistä on kantanut oman kortensa kekoon taudin leviämisen estämiseksi.

Varkautelaisia haluan kiittää kuuliaisesta ohjeiden noudattamisesta. Sillä on ollut ratkaiseva vaikutus tartuntojen vähäisyyteen.

Koronalla on ollut vaikutusta kuntien ja sen myötä myös Varkauden kaupungin talouteen. Maan hallituksen merkittävät koronakompensaatiot ja muut tuet ovat parantaneet tilannetta myös meillä. Varkaudessa valtion erilaiset koronatuot olivat nettona 6,04 M€ ja mahdollistivat osaltaan sen, että viime vuoden tulos jäi enää puolitoista miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Alijäämä olisi ollut pienempi, ellei keskeytetyn uimahallihankkeen suunnittelukustannuksia, noin kahdeksansataa tuhatta euroa, olisi jouduttu kirjaamaan alas tulosaikutteisesti. Kunnallisverotulot kasvoivat Varkaudessa noin viisi prosenttiyksikköä.

Taloudessa riittää haasteita tulevina vuosina. Jos sote- uudistus toteutuu, kuten toivon, poistuu samalla suurin kaupungin käyttötalouteen vaikuttava epävarmuustekijä. Toisin kuin sivistystoimen ja teknisen toimen kustannukset, ovat sosiaali- ja terveystoimen kustannukset olleet vaikeasti ennakoitavia monestakin syystä ja budjetit ovat ylittyneet toistuvasti. Toisaalta palvelut ovat olleet laadukkaita ja lähellä asukkaita. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio on toiminut hyvin ja Varkauden asemasta yhtenä kolmesta sote- keskuksella Pohjois- Savossa on ehdottomasti pidettävä kiinni.

Aalto Hyvinvointikeskuksen valmistuminen mahdollistaa sen, että myös sosiaalipalvelut kytketään osaksi perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palveluketjua. Integraation laajuus on harvinainen koko Suomessa.

Sote- uudistukseen liittyy toki huolia Varkaudenkin kannalta. Miten roimasti pienenevillä verotuloilla selvittää lähivuotina harppauksin kasvavasta lainamäärästä ja muista velvoitteista? Nehän jäävät Varkauden kaupungin vastattaviksi. Samalla pitäisi panostaa elinvoimaan uusien työpaikkojen saamiseksi.

Suunnitelmia viitostien varteen suunnitellusta elämyskeskuksesta tiedepuistoihin ei ole haudattu, vaikka asiassa ei ole päästy etenemään merkittävästi. Valtuuston edellyttämä rahoitussuunnitelma on vielä keskeneräinen eikä toimintaa pyörittävää säätöä ole voitu perustaa. Asia jää päätettäväksi uudelle kesäkuussa valittavalle valtuustolle.

Olen erityisen iloinen siitä, että kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarviokäsittelyn yhteydessä merkittäviä tulevaisuuteen tähtäviä investointeja. Könönpellon koulun uudisrakennuksen ja uuden Tehtaankoululle tulevan museon suunnittelun sekä Kankunharjun koulun kaavoituksen käynnistäminen ovat osoitus päätäjien tulevaisuudenuskosta. Olen varma, että myös Kämärin sillat lisäävät luonnonpuiston vetovoimaa ja avaavat uusia mahdollisuuksia vaikkapa kalastusmatkailun kehittämiseen.

Tulevaisuuteen tähtää ja Varkauden vahvuuksia tukee myös viime vuonna perustettu Pohjois- Savon energiaklusteri. Kyseessä on hanke, jonka tavoitteena on entisestään parantaa energia-alalla toimivien yritysten mahdollisuuksia innovoida, hyödyntää tutkimuslaitosten palveluita, kehittää tuotteita ja sitä kautta kasvaa ja menestyä myös kansainvälisillä markkinoilla. Klusterissa on mukana yhdistelmä pieniä ja paikallisia sekä suuria ja kansainvälisiä energia-alan yrityksiä sekä paikallista teollisuutta tukevat kaupungit ja kunnat sekä tutkimus- ja koulutuslaitokset.

Varkauden kampus sai vihdoin lopullisen ilmeensä, kun Savon koulutuskuntayhtymän laaja uudisrakennus ja peruskorjaushanke pihoineen valmistuivat viime vuonna. Varkauden lukio, Savon ammattiopisto sekä Savonia muodostavat nyt kokonaisuuden, joka myös näyttää hyvältä ulkoapäin. Kaupungin tekemät katu- ja liikennejärjestelyt täydentävät kokonaiskuvaa.

Tämä on viimeinen kaupunginjohtajan katsaukseni. On ollut etuoikeus olla vaikuttamassa synnyin kaupunkini kehitykseen kohta viidentoista vuoden ajan. Varkaus ei ole tietenkään vielä valmis. Olen tehnyt oman osani ja tästä jatkaa uusi kaupunginjohtaja. Kiitän luottamushenkilöitä ja henkilöstöä hyvästä yhteistyöstä vuonna 2020 sekä toivotan kaikille onnea henkilökohtaisessa elämässä ja lujaa uskoa huomiseen.

Hannu Tsupari
kaupunginjohtaja

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat 1.1. – 31.12.2020:

Kari Rajamäki, valtuuston puheenjohtaja, SDP 24.2.20 saakka
 Pia Hedman, valtuuston puheenjohtaja, SDP, 24.2.20 alkaen, kv 24.2.2020 § 11
 Risto Husu, valtuuston 1. varapuheenjohtaja, KOK
 Matti Semi, valtuuston 2. varapuheenjohtaja, VAS

Kaupunginvaltuuston kokoonpano 1.1. – 31.12.2020 (43 valtuutettua):**Suomen
 Sosialidemokraattinen Puolue (19)**

Alanen Heikki
 Aro Jorma
 Hedman Pia
 Ikonen Jaakko
 Immonen Ahti
 Jumppainen Pauli
 Koikkalainen Raimo
 Kuronen Janne 31.1.20 saakka, kv 24.2.20 §13
 Brandt Elina
 Leväinen Marketta
 Mustonen Aarne
 Pulliainen Paula
 Puustinen Jyri 1.2.20 alkaen, kv 24.2.20 §13
 Rajamäki Kari
 Saastamoinen Jorma
 Saraketo Katja
 Soininen Juha
 Suhonen Timo
 Vainio Sini
 Voutilainen Jukka

Kansallinen Kokoomus (10)

Hartikainen-Herranen Kaisa
 Husu Risto
 Hynninen Kati
 Laitinen Pertti
 Pietinen Mervi
 Rothström Markko
 Suna Sassa
 Tuovinen Esa
 Tyrväinen Kari
 Ursin Jani

Vasemmistoliitto (5)

Eklund Risto
 Häkkinen Ari
 Puumalainen Raija
 Semi Matti
 Tolvanen Taru

Kristillisdemokraatit (2)

Kujanpää Markku
 Sulkamoniemi Eeva-Kaarina

Perussuomalaiset (2)

Grönlund Tiina
 Tanninen Jorma

Suomen Keskusta (3)

Koponen Olli
 Martikainen Olavi
 Ruuskanen Esko

Vihreät (1)

Huikko Laura

Kipinä (1)

Rantanen Jeremias

Kaupunginhallituksen jäsenet (11) 1.1. – 31.12.2020:

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Timo Suhonen (SDP)

1. varapuheenjohtaja Kati Hynninen (KOK)

2. varapuheenjohtaja Risto Eklund (VAS)

Janne Kuronen (SDP) 31.1.20 saakka

Kari Rajamäki (SDP) 1.2.20 alkaen, kv. 24.2.20 § 13

Katja Saraketo (SDP)

Paula Pulliainen (SDP)

Elina Brandt (SDP)

Olli Koponen (KESK)

Kaisa Hartikainen-Herranen (KOK)

Kari Tyrväinen (KOK)

Tiina Grönlund (PS)

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Hannu Tsupari.

Lautakuntien ja jaostojen puheenjohtajisto 1.1. – 31.12.2020:**Kaupunginhallituksen Konsernijaosto**

Puheenjohtaja Jaakko Ikonen

Varapuheenjohtaja Kati Hynninen 27.2.20 saakka

Varapuheenjohtaja Mervi Pietinen 28.2.20 alkaen, kv. 11.5.20 § 32

Tarkastuslautakunta

Puheenjohtaja Jorma Aro

Varapuheenjohtaja Pertti Laitinen

Keskusvaalilautakunta

Puheenjohtaja Pirkko Janhunen

Varapuheenjohtaja Pauli Ketola

Perusturvalautakunta

Puheenjohtaja Raimo Koikkalainen

Varapuheenjohtaja Rauni Janhunen

Perusturvalautakunnan yksilöasioiden jaosto

Puheenjohtaja Raimo Koikkalainen

Varapuheenjohtaja Rauni Janhunen

Sivistyslautakunta

Puheenjohtaja Pia Hedman, 11.5.20 saakka

Puheenjohtaja Juha Soininen, 11.5.20 alkaen, kv 11.5.20 § 34

Varapuheenjohtaja Jonna Ahlfors-Boman

Sivistyslautakunnan seutujaosto

Puheenjohtaja Pia Hedman 11.5.20 saakka, kv 11.5.20 § 34

Puheenjohtaja Taru Tolvanen 28.5.20 alkaen, sila 28.5.20 § 46

Varapuheenjohtaja Keinonen Mikko

Nuorisajaosto

Puheenjohtaja Jyri Puustinen

Varapuheenjohtaja Joakim Uhlbäck

Liikunta- ja vapaa-aikalautakunta

Puheenjohtaja Jorma Saastamoinen
Varapuheenjohtaja Mervi Pietinen

Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja Ari Häkkinen
Varapuheenjohtaja Esa Tuovinen

Teknisen lautakunnan lupajaosto

Puheenjohtaja Keijo Kaunisto
Varapuheenjohtaja Esa Tuovinen

Varkauden kaupungin tilivelvolliset

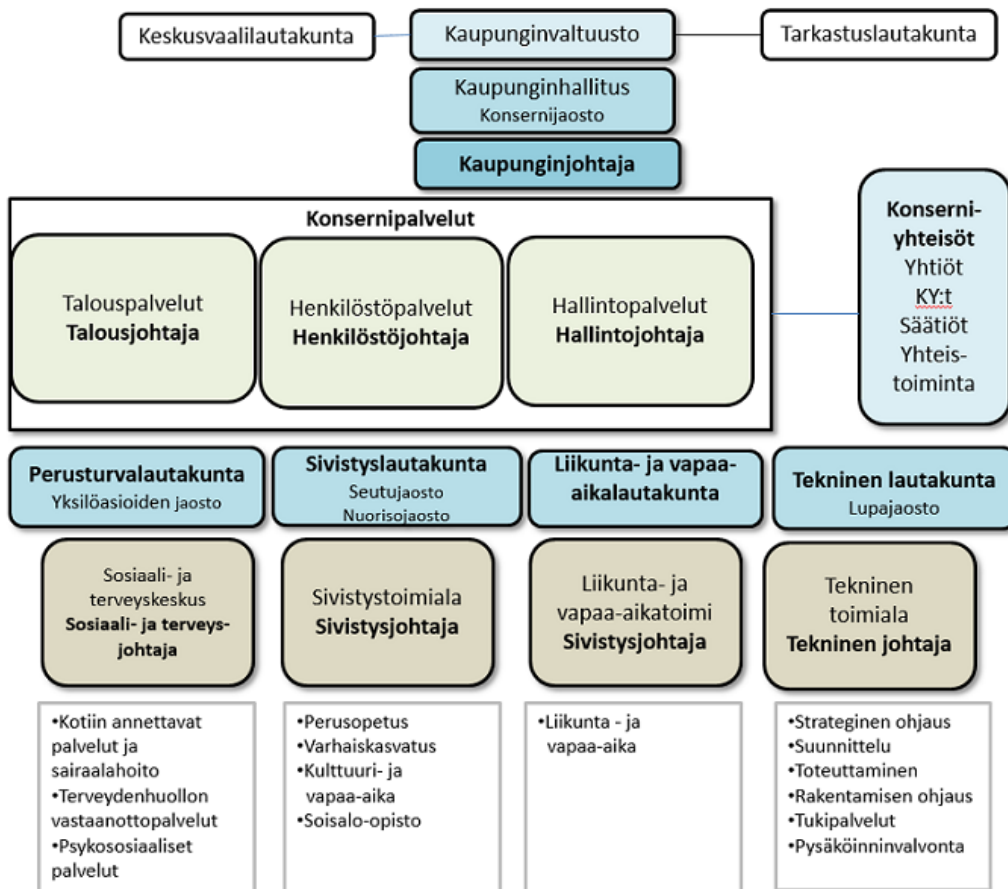
Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Kaupunginvaltuutetut eivät ole tilivelvollisia, mutta kunnan muiden toimielinten jäsenet ovat. Kuntalain mukaan kunnan toimielimiä ovat valtuuston lisäksi kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat.

Viranhaltijoiden kohdalla rajanveto on vaikeampaa, koska laissa ei tarkemmin määritellä, ketkä ovat toimielimen tehtäväalueen johtavia viranhaltijoita.

Kaupunginvaltuuston 7.12.2019 § 97 hyväksymän vuoden 2020 talousarvion mukaan tilivelvolliset olivat:

- kaupunginhallituksen jäsenet
- lautakuntien jäsenet
- johtokuntien jäsenet
- toimikuntien jäsenet
- jaostojen jäsenet
- kaupunginjohtaja
- toimialajohtajat
- palvelualuepäälliköt
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- talousjohtaja
- tietohallintojohtaja.

Varkauden kaupungin organisaatiokaavio

1.1.2 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vuosi 2020 oli hyvin erikoinen kuntatalouden osalta. Keväällä 2020 alkanut maailman laajuinen koronapandemia vaikutti julkiseen talouteen todella merkittävästi. Epidemian levitessä ja rajoitusten sekä erilaisten suositusten ja toimenpiteiden arvioitiin aiheuttavan kuntatalouteen noin kahden miljardin menetykset. Myös kevään Kuntatalousohjelma oli poikkeuksellisen synkkä.

Koronan aikana työttömyys lisääntyi, yrityksiä jouduttiin sulkemaan asiakasvirtojen hiipuessa. Toisaalta joillekin aloille epidemia on tarjonnut lisää työtä ja vähitellen loppuvuonna talouden tilasta, kuten palkkasummasta, pystyttiin huomioimaan jo elpymisen ja kasvun merkkejä.

Koronapandemia aiheutti kunnissa ja koko yhteiskunnassa epätietoisuutta siitä, miten voimakkaasti kansantalouden suhdanteet ja verotulot tippuisivat tai kuinka paljon julkisen sektorin menot lisääntyisivät. Viralliset arviot koronan talousvaikutuksesta nousivat kevään 2020 aikana merkittävästi, kun epidemia levisi ja palvelut seisahtuivat.

Nyt voidaan kuitenkin jo todeta, että pahimmat skenaariot koronan talousmenetyksistä eivät ole toteutuneet. Tämä pätee myös kuntatalouteen, jos mukaan luetaan valtion kunnille myöntämät koronakompensaatiot. Valtiolta saadut kompensatiot ja kuntien omat toimet koronan taltuttamiseksi ja taloutensa sopeuttamiseksi ovat vaikuttaneet kuntatalouden toteutumiseen vuonna 2020.

Vuoden 2020 tilinpäätösarvioiden mukaan kuntatalous vahvistui ennätysheikolta tasolta vuoden 2019 jälkeen poikkeuksellisen hyviin lukemiin. Kuntien tulos arvioidaan olevan noin 1,7 mrd. € ylijäämäinen. Vuosikatteen vahvistuivat kaikissa kuntakoryhmissä, eikä syömävelkaa jouduttu otamaan juuri lainkaan.

Vuoden 2020 ennakoarvioista poiketen kuntien toimintakulut 39,8 mrd. € kasvoivat vain 2,0 % ja toimintatuotot 9,2 mrd. € vähenivät vain 1,6 %. Toimintakate heikkeni 3,1 % / 0,93 mrd. Toimintakateen heikkenemiseen vaikutti toimintatuottojen väheneminen, kun koronaepidemia pienensi myyntituottoja ja palvelujen maksutuottoja noin 360 M€.

Kuntien verotulot yhteensä 23,8 mrd. € kasvoivat 4,0 % / 0,92 mrd., mukaan lukien kunnallisvero, joka kasvoi peräti 5,1 % verrattuna vuoteen 2019. Syitä hyvään kunnallisveron kertymään oli monia. Muun muassa odotettua paremmasta palkkasumman kehityksestä, verovuoden 2020 parantuneesta jako-osuudesta sekä yritysten verojen maksujärjestelyistä, jotka kunnallisveron osalta olivat lopulta vain noin 100 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 kunnallisveroon muodostui verokorttiuudistuksen takia noin 350 miljoonan euron kertymävaje. Tämä korjaantui kokonaisuudessaan viime vuonna ja paransi omalta osaltaan kalenterivuoden kokonaiskertymää.

Valtionosuudet 10,9 mrd. € kasvoivat 27,2 % / 2,3 mrd. € edellisvuoteen verrattuna, jolloin valtionosuudet olivat 8,6 mrd. € ja vuosikatteen vahvistuivat todella merkittävästi vuodesta 2019, peräti 97,1 %. Vuoden 2020 kuntien vuosikatteen arvioidaan olevan 4,6 mrd. €, kun ne vuonna 2019 olivat 2,3 mrd. €.

Poistot ja arvonalentumiset 3,01 mrd. € kasvoivat 2,8 %. Vuosikate kattaa poistot 153 %, kun se vuonna 2019 kattoi vain 76 %.

Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vain 27, kun vuonna 2019 niitä oli 223 ja vuonna 2018 209 kuntaa.

Kuntien kokonaisinvestoinnit 5,67 mrd. € kasvoivat vuonna 2020 vain 5,0 %, kun vastaava muutos oli vuonna 2019 11,8 %. Vastaavasti kuntien lainakanta kasvoi 7,0 %, kasvun ollessa vuonna 2019 12,7 %.

Pohjois-Savon alueen kuntien tilinpäätökset ovat varsin hyviä ja toteutuivat monissa kunnissa talousarviota paremmin. Koronaepidemian vaikutus näkyi kuitenkin alueen kuntien osarahoittamassa työmarkkinatuissa, jotka kasvoivat peräti 12,4 % verrattuna vuoteen 2019, jolloin kunnat maksoivat Kelalle työmarkkinatukea 18,64 M€, Vuonna 2020 maksut olivat yhteensä 20,96 M€ ja Varkauden osalta työmarkkinatuki nousi 42 869 € verrattuna edellisvuoteen.

Viime vuoden parantuneen kuntatalouden arvioidaan vaikuttavan jonkin verran parantavasti tämän vuoden ja tulevien vuosien kuntataloutta. Työllisyyden arvioidaan parantuvan tänä vuonna ja palkkasumman kasvavan arviolta 2,5 % ja kehitys olisi suurin piirtein sama myös tulevina vuosinakin. Myös muihin ansiotuloihin on viimeisimmät kehitysarviot otettu huomioon. Matkakuluvähennyksissä on myös huomioitu lisääntynyt etätyöskentely. Kaikkien muutoksien vaikutus kunnallisveroon tänä vuonna arvioidaan olevan reilu 1 % kasvua. Tämän jälkeen keskimääräinen vuosittainen kasvu olisi arviolta noin 3 %.

Kuntatalouden vuosien 2021–2023 näkymät ovat kaikkien kuntien kohdalla hyvin tiukat, eikä kunnille myönnetty koronatuki ole näiden vuosien ennusteita juuri muuttanut. Kuntatalouden ennustevertailussa kuntien toimintakulujen arvioidaan kasvavan vuonna 2021 0,5 %, mutta vuosina 2022–2023 vähenevän 0,3-1,1 %. Verorahoituksen eli valtionosuuksien ja verotulojen arvioidaan vähenevän tulevina vuosina noin 0,2 – 1,1, %.

(Lähde: Kuntaliitto ja VM talouskatsaukset)

Talouden kehitys kulkee taantumasta loivaan nousuun

Valtiovarainministeriön 2020 joulukuussa julkaistun talouskatsauksen mukaan talouden kasvu asettuu pidemmällä aikavälillä yhden prosentin tuntumaan.

Lähivuosina kunnat jatkavat taloutensa tasapainottamistoimenpiteitä. Varkauden oma talouden tasapainotusohjelma jatkuu aina vuoteen 2025 saakka. Ohjelma päivitetään vuoden 2022 talousarvio käsittelyn yhteydessä.

Vuonna 2020 kunnat tasapainottivat ja sopeuttivat talouttaan mm. seuraavilla toimilla; toimintoja tehostettiin, toimia jätettiin täyttämättä, määräaikaista palkattiin vähemmän, rekrytointeja tiukennettiin, palveluja supistettiin, lomarahoja vaihdettiin vapaaksi, pidettiin palkattomia vapaita ja myös kuntien sairauspoissaolot ja työkyvyttömyysmaksut vähentyivät. Henkilöstömenoissa kunnat ja kuntayhtymät säästivät yhteensä 342 M€. (Lähde: Kuntatyönantaja 1 /2021).

Suomen talouden ei arvioida kasvavan vuoden 2021 ensimmäisen neljänneksen aikana, mutta epidemian laantuessa on odotettavissa kasvupyrähdys, joka nostaisi myös vuoden 2022 talouskasvua. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan vuonna 2021 2,5 %, vuonna 2022 2,0 % ja vuonna 2023 1,4 %. Epidemian hoito ja sen vaikutuksia lieventävät tukitoimet pitävät julkiset menot korkealla tasolla, minkä seurauksena julkisen talouden alijäämä pysyy suurena vuonna 2021. Julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen näyttää jatkavan kasvuaan koko 2020-luvun puoliväliin saakka.

Maailmantalouden arvioidaan elpyvän syvästä taantumasta vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Euroalueella pandemian toisen aallon aiheuttamat voimakkaat rajoitustoimet luovat epävarmuutta palveluiden näkyymiin. Kiinan talous puolestaan on jo lähes palautunut kriisiin edeltävälle tasolle. Yhdysvaltojen talous on kärsinyt myös pandemian toisesta aallosta, mutta sen odotetaan elpyvän ja kääntyvän kasvuun vuoden 2021 aikana voimakkaiden elvytystoimien tukemana.

Pitkällä aikavälillä koronan aiheuttamat kuntien lisäkustannukset ja tulojen menetykset voivat ylittää valtion vuoden 2020 aikana myöntämät tuet ja avustukset. Nyt syntynyt ylijäämä puskuroi näitä vaikutuksia. Koronaepidemian jatkumista on erittäin vaikea ennakoida ja kansalaisten rokotukset voivat viivästyä rokotevalmistajien toimitusvaikeuksien vuoksi.

Vuoden 2020 hyvästä tuloksesta huolimatta väestön ikääntyminen, huoltosuhteen huononeminen ja muuttoliikkeen vaikutukset edellyttävät kunnilta tulevaisuudessa mittavia sopeutustoimia. Väestörakenteen muutokset näkyvät vuosi vuodelta enemmän kuntien talousluvuissa.

(Lähde; VM talouskatsaus joulukuu 2020).

Koronaepidemian vaikutukset kuntatalouteen

Korona mullisti kuntatalouden vuonna 2020. Syksyn 2019 kuntatalousohjelmassa arvioitiin vuoden 2020 kuntatalouden tilan kohenevan edellisten vuosien heikoista lukemista. Kuntien verotulojen ja valtionosuuksien arvioitiin kasvavan reippaasti ja menokehityksen ennakoitiin pysyvän maltillisena muun muassa kuntien omien sopeuttamistoimenpiteiden ansiosta.

Keväällä 2020 kuntatalouden näkymät heikkenivät rajusti koronaepidemian vuoksi. Nopeasti laajentunut koronaepidemia vei niin kansainvälisen talouden kuin Suomen tuotannon taantumaan. Valtiovarainministeriö ennusti bruttokansantuotteen supistuvan vuoden 2020 aikana 5,5 %. Epidemian vaikutusta oli hyvin vaikea ennustaa ja ennakoida sen kaikkia vaikutuksia. Vielä keväällä arvioitiin epidemian taloudellisten aktiviteettien rajoitusten kestävän Suomessa vain noin kolme kuukautta.

Epidemian jatkuessa talousennusteet heikkenivät edelleen ja kuntien toimintamenojen arvioitiin kasvavan noin 4 % ja toimintakatteen heikkenevän noin 5,7 % sekä verotulojen romahtavan kahdella miljardilla eurolla.

Kuntien verotulojen kertymiseen vaikutti mm. valtion toisessa lisätalousarviossa yrityksille myönnetty oikeus hakea verojen maksulykkäystä koronaepidemian vuoksi. Maksulykkäyksestä aiheutuvat verotulojen menetykset korvattiin kunnille valtionosuuden kautta. Nämä valtionosuudet perittäisiin kuitenkin kokonaisuudessaan takaisin vuonna 2021 viivästyskoron kera.

Koronaepidemian jatkuessa maan hallitus tuki kuntataloutta monissa lisätalousarvioissaan valtionosuuksien koronakompensaatioilla ja muilla kuntien toimintaa tukevilla valtionavustuksilla sekä verotukseen kohdistuvilla toimenpiteillä, mm. yhteisöveron jako-osuutta nostettiin 10 %.

Marinin hallituksen myöntämät koronakompensaatiot ja muut kuntatalouteen kohdistuvat tukitoimenpiteet vaikuttivat merkittävästi kuntien vuoden 2020 talouteen. Kunnat ja kuntayhtymät saivat koronan aiheuttamiin talousvaikeuksiin valtiolta tukea yhteensä noin kolme miljardia euroa.

Vuoden 2020 aikana kuntatalouden ennusteet muuttuivat merkittävästi pitkin vuotta koronaepidemian edetessä. Loppujen lopuksi kaikkien yllätykseksi koronaepidemia ei aiheuttanutkaan kuntatalouden romahtamista tai syöksymistä taantumaan.

Koronaepidemian vuoksi kuntien tulot vähenivät ja epidemian aiheuttamia kuluja muodostui, mutta toisaalta toimintatapojen muutoksen kautta muodostui kustannussäästöjä, mm. avustuksia jäi jakamatta, työllisyystoiminta väheni, kokous-, koulutus- ja matkustuskulut sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelut ja edustuskulut vähenivät.

Helmikuussa julkistetut vuoden 2020 tilinpäätösarvot antoivat yleisen taloustilanteen ohella tietoa myös koronatuen kohdistumisesta kuntien kesken. Tilinpäätösennusteiden mukaan kunnat tekevät yllättävän hyviä tuloksia viime vuodelta. Negatiivisen tuloksen teki vain 27 kuntaa, kun edellisellä vuonna tulos oli alijäämäinen 223 kunnassa.

Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 2,0 %, verotulot 4,0 % ja valtionosuudet peräti 27,2 %. Kuntien poikkeuksellisen vahvaa kunnallisveroa selittää muun muassa verokorttiuudistus, joka lykkäsi noin 350 M€ kunnallisveroa vuodelta 2019 vuoden 2020 puolelle.

Kuntien taseeseen kertyvillä ylijäämillä on käyttöä tulevaisuudessa. Väki vanhenee, huoltosuhde heikkenee, palvelutarve kasvaa ja palvelutuotannon rakenteisiin pitää investoida ja muodostunutta korjausvelkaa pitää saada vähennettyä. On erittäin vaikeaa ennakoida, miten kuntatalouteen vaikuttaa tulevina vuosina koronaepidemian vuoksi siirtyneet terveydenhuollon toimenpiteet ja miten kuntayhtymien taloudet kehittyvät.

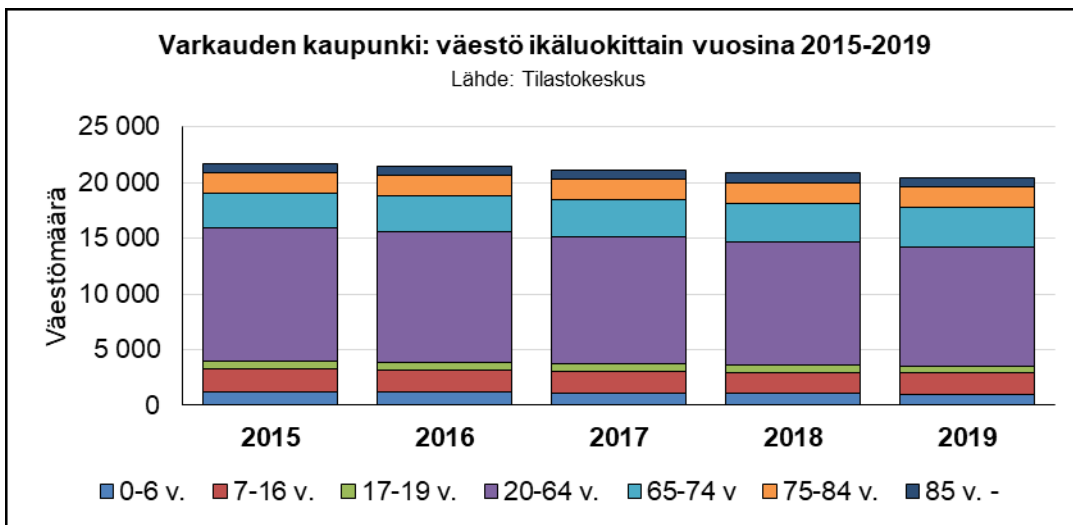
Varkauden väestö ja työllisyys

Varkauden asukasluku

Varkauden asukasluku 31.12.2020 oli ennakkotiedon mukaan 20 279 asukasta. Asukasluvun kokonaisuutos edelliseen vuoteen verrattuna oli -187. Vuoden 2019 lopussa vastaava kokonaisuutos oli -363.

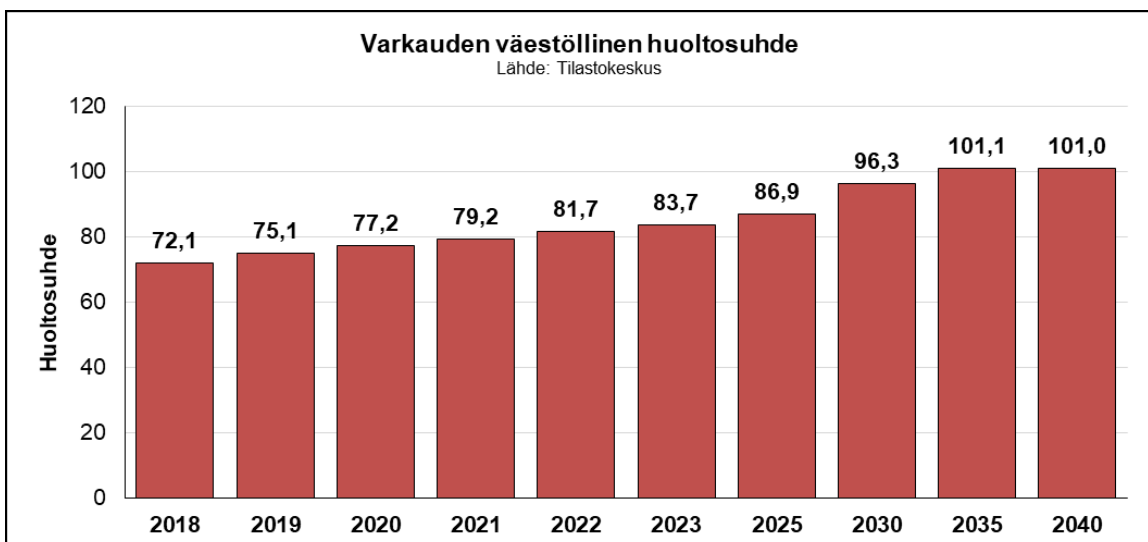
Vuoden 2020 asukasluvun muutoksesta syntyneiden enemmisyys oli -188 (vuonna 2019 -204). Syntyneitä oli 106 ja kuolleita 294, vastaavasti vuonna 2019 syntyneitä oli 119 ja kuolleita 323. Kuntien välinen nettomuutto oli -54 (vuonna 2019 -90) ja nettomaahanmuutto 57 (vuonna 2019 -50).

Varkauden kaupunki: väestö ikäluokittain vuosille 2015 - 2020								
Lähde: Tilastokeskus								
	0-6 v.	7-16 v.	17-19 v.	20-64 v.	65-74 v	75-84 v.	85 v. -	Yhteensä
2015	1 237	2 036	718	11 923	3 143	1 791	790	21 638
2016	1 169	2 025	711	11 723	3 161	1 875	804	21 468
2017	1 073	2 009	684	11 365	3 330	1 861	833	21 155
2018	1 047	1 925	656	11 054	3 413	1 898	836	20 829
2019	1 006	1 876	649	10 633	3 576	1 882	841	20 466
2020 (ennakkotieto)								20 279

Väestöllinen huoltosuhte kuvaa lasten ja vanhusten määrää väestöstä 100 työikäistä kohden. Väestön ikärakenteen muutos tuo haasteita palvelurakenteelle ja rahoitukselle. Väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan heikkenevän jonkin verran jo vuoteen 2020 mennessä, mutta merkittävästi huoltosuhte heikkenee vuosien 2025 – 2040 välillä.

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2025	2030	2035	2040
Huoltosuhte	72,1	75,1	77,2	79,2	81,7	83,7	86,9	96,3	101,1	101,0

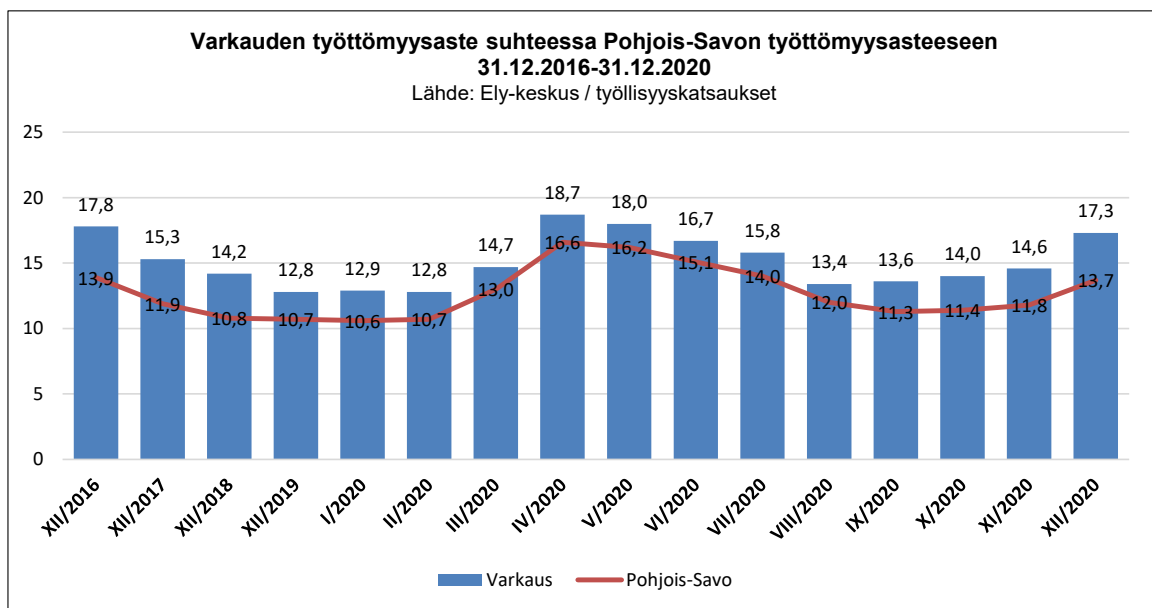

Työllisyys ja työttömyys

Pohjois-Savon työttömien koko vuoden keskiarvo nousi 31,85 % edelliseen vuoteen verrattuna. Pohjois-Savossa oli työttömiä vuonna 2020 keskimäärin 14 441 hlöä (v. 2019 10 952 hlöä, muutos 3 498 hlöä). Heistä pitkäaikaistyöttömiä oli vuonna 2020 4 483 hlöä (v. 2019 3 376 hlöä, muutos 1 107 hlöä). Nuoria alle 25 vuotiaita työttömiä oli keskimäärin vuonna 2020 1 918 hlöä (v. 2019 1 683 hlöä, muutos 235 hlöä).

Varkauden työttömyysaste joulukuun 2020 lopussa oli 17,3 % (v. 2019 oli 12,8 %). Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste joulukuun 2020 lopussa oli 13,7 % (v. 2019 10,7 %) ja koko maan 13,6 % (v. 2019 9,8 %).

Varkaudessa oli työttömiä työnhakijoita (ml. lomautetut) vuoden 2020 lopussa 1 485 hlöä (31.12.2019 1 138 hlöä), mikä on 347 hlöä eli 30,5 % enemmän kuin vuoden 2019 lopussa. Vuoden 2020 lopussa oli alle 25-vuotiaita työnhakijoita 195 hlöä (v. 2019 161 hlöä) ja yli vuoden työttöminä olleita 360 hlöä (v. 2019 265 hlöä) eli 95 hlöä(35,8 %) edellisvuotta enemmän.

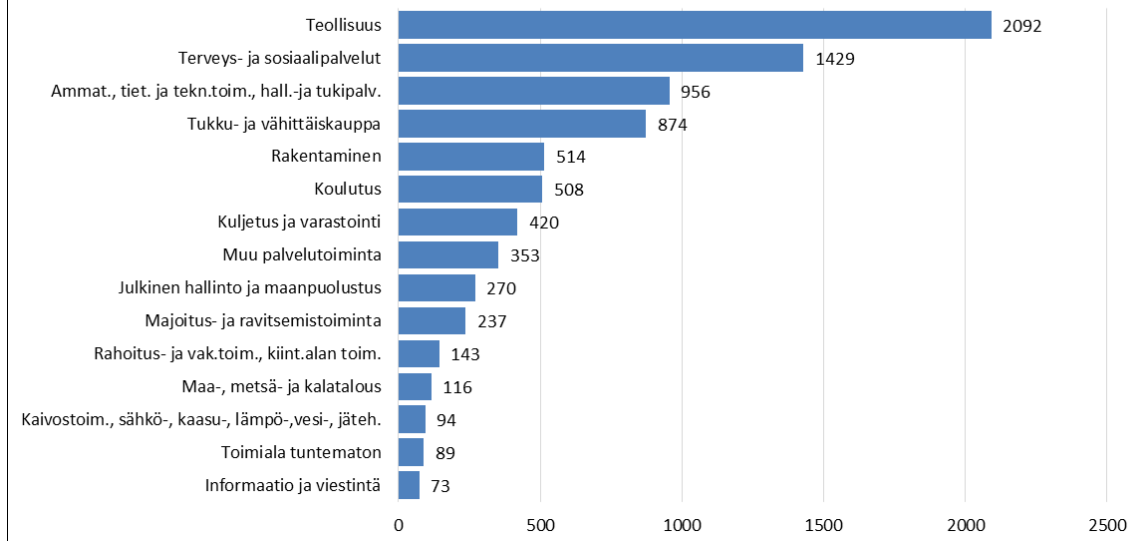
Työpaikkakehitys

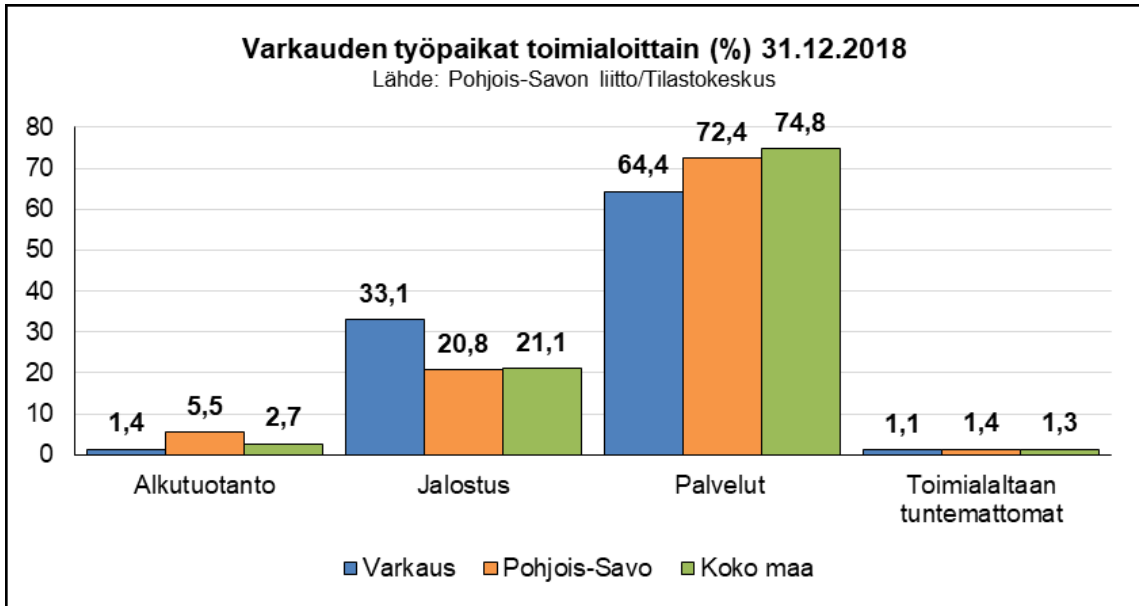
Varkaudessa oli vuoden 2018 lopussa 8 168 työpaikka, mikä on 126 työpaikkaa vähemmän verrattuna vuoden 2017 tilastotietoihin. Suurin lisäys kohdistui ammatilliseen-, tieteelliseen ja tekniseen toimintaan sekä hallinto- ja tukipalvelutoimintaan (yhteensä 40) ja suurin vähenemä rakentamiseen (-70). Varkauden seutukunnalla työpaikkojen määrä 31.12.2018 oli yhteensä 11 061 (31.12.2017 11 157). Tiedot vuoden 2018 työpaikkakehityksestä perustuvat Tilastokeskuksen 26.10.2020 julkaisemiin tietoihin, uudempiä tietoja työpaikkakehityksestä ei ole saatavilla.

Tilastokeskus / Toimialaluokitus	31.12.2017	%osuus	31.12.2018	%osuus	Muutos 2017-2018	
					kpl	%
Informaatio ja viestintä	79	1,0	73	0,9	-6	-7,6
Toimiala tuntematon	83	1,0	89	1,1	6	7,2
Kaivostoim., sähkö-, kaasu-, lämpö-, vesi-, jäteh.	91	1,1	94	1,2	3	3,3
Maa-, metsä- ja kalatalous	107	1,3	116	1,4	9	8,4
Rahoitus- ja vak.toim., kiint.alan toim.	161	1,9	143	1,8	-18	-11,2
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	255	3,1	237	2,9	-18	-7,1
Julkinen hallinto ja maanpuolustus	272	3,3	270	3,3	-2	-0,7
Muu palvelutoiminta	392	4,7	353	4,3	-39	-9,9
Kuljetus ja varastointi	408	4,9	420	5,1	12	2,9
Koulutus	519	6,3	508	6,2	-11	-2,1
Rakentaminen	584	7,0	514	6,3	-70	-12,0
Tukku- ja vähittäiskauppa	916	11,0	874	10,7	-42	-4,6
Ammat., tiet. ja tekn.toim., hall.-ja tukipalv.	916	11,0	956	11,7	40	4,4
Terveys- ja sosiaalipalvelut	1434	17,3	1429	17,5	-5	-0,3
Teollisuus	2077	25,0	2092	25,6	15	0,7
Yhteensä	8294	100,0	8168	100,0	-126	-1,5

Varkaus, työpaikat toimialoittain 2018

Lähde: Tilastokeskus (julkaistu 16.10.2020)

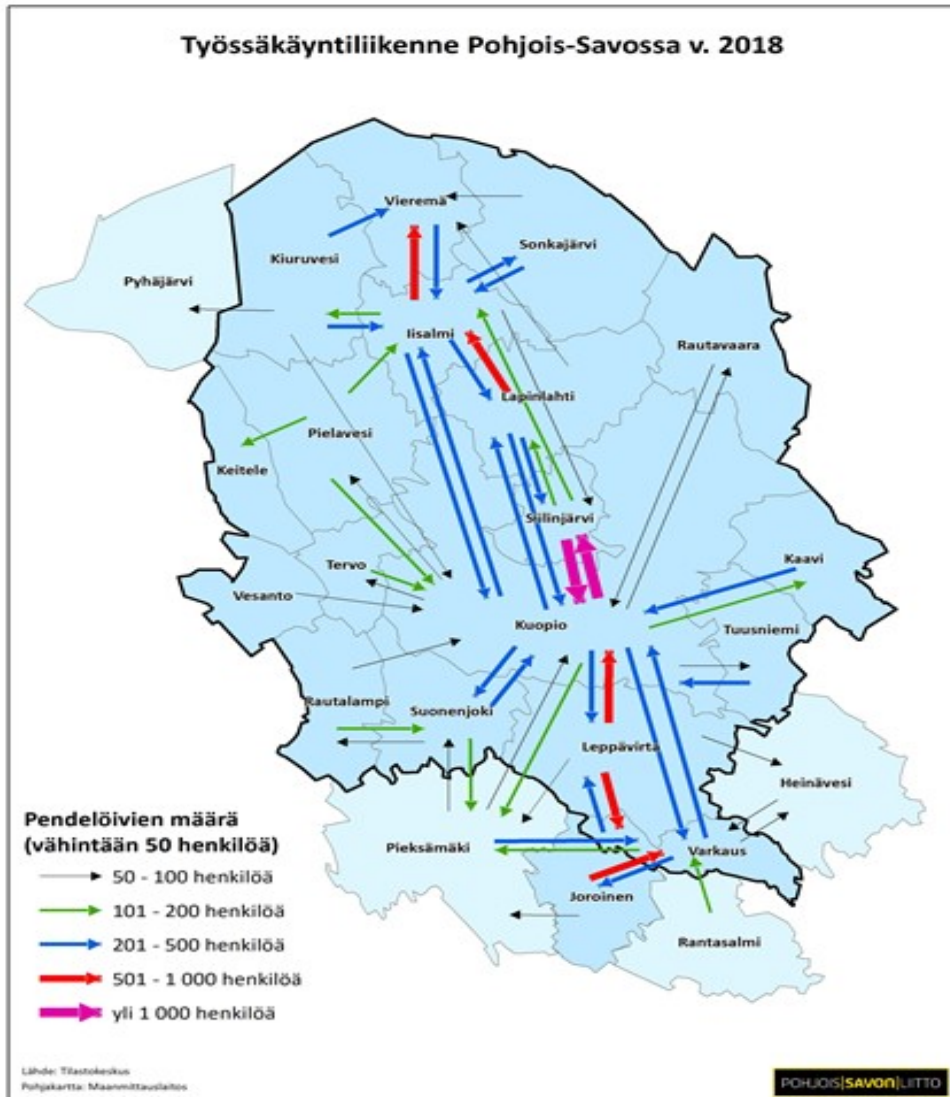

Yhteensä Pohjois-Savon alueella oli Tilastokeskuksen työssäkäyntitilaston mukaan 31.12.2018 (tiedot päivitetty 26.10.2020) 97 498 työpaikkaa, joista Varkaudessa sijaitsi 8,4 % / 8 168, Kuopiossa 54,3 % / 52 932, Iisalmessa 9,4 % / 9 159 ja Siilinjärvellä 7,5 % / 7 303 työpaikkaa.

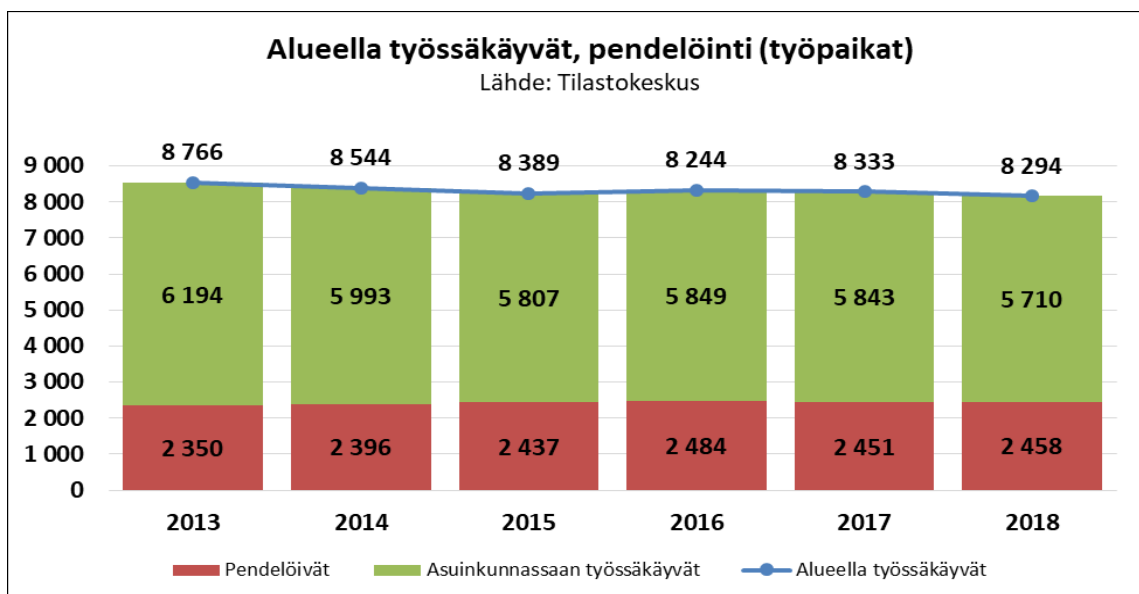
Muiden kuntien alueelta Varkauteen pendelöi yhteensä 2 458 hlöä ja Varkaudesta muihin kuntiin pendelöi 1 605 hlöä. Näin ollen nettopendelöinnissä Varkaus häviää 853 hlöä. Eniten Varkauteen tullaan töihin Leppävirralta (610 hlö), Joroisista (548 hlö), Pieksämäeltä (305 hlö) ja Kuopiosta (282 hlö). Varkaudesta Leppävirralle pendelöi 355 hlö, Joroisiin 305 hlö, Pieksämäelle 192 hlö ja Kuopioon 281 hlö.

	Varkauteen pendelöinti	Varkaudesta pendelöinti	Erotus
Leppävirta	610	355	255
Kuopio	282	281	1
Siilinjärvi	21	20	1
Suonenjoki	21	12	9
Iisalmi	4	11	-7
Joroinen	548	305	243
Heinävesi	60	52	8
Pieksämäki	305	192	113

Seuraavasta kuvasta ilmenee Pohjois-Savon työssäkäyntiliikenne eri kuntien välillä vuonna 2018.

Alla olevassa taulukossa Varkauden alueella työssäkäyvät henkilöt yhteensä, asuinkunnassaan työssäkäyvät ja eri kuntien välillä pendelöivät henkilöt.

1.1.3 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2020 talousarvio hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 9.12.2019 § 110. Vuoden 2020 veroprosentit päätettiin valtuustossa 28.10.2019 § 91–92. Verotukseen ei tehty korotuksia.

Vuoden 2020 kaupungin toimintaan ja talouteen vaikuttivat merkittävästi syksyllä 2019 kaupunginvaltuuston hyväksymä talouden tasapainottamisohjelma sekä keväällä 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronaepidemia.

Talouden tasapainottamisohjelman tavoitteena nettosäästö oli 0,269 M€ ja ohjelma toteutui ennakoitua paremmin, nettosäästön ollessa 0,497 M€.

Koronaepidemian toimintakuluihin saatujen valtionosuuskompensaatioiden ja verotulojen muutosten kautta kaupungin tilikauden tulokseen vaikutus oli nettona 6,04 M€.

Kiinteistöveroselvitys

Syksyllä 2017 käynnistettyä kiinteistöveroselvitystä päätettiin jatkaa kaupunginhallituksen 4.2.2019 § 34 päätöksen mukaisesti. Selvityksen mukaan kiinteistöveron tuotto-odotus koko kaupungin rakennuskannan mukaan noin 400 000 €/vuosi. Selvitystyön kustannukset tulisi katettua noin 2,5 -3 vuoden kuluessa. Kiinteistöveroselvitystyö on edennyt suunnitellusti. Kiinteistöveroselvityksen kulut on arvioitu olevan n. 200 000 €/v. Vuonna 2020 kulut olivat 129 705 €. Verotulojen lisäykset/v on arvioitu olevan v. 2021 50 000 €, v. 2022 150 000 €, v. 2023 250 000 € ja v. 2024 350 000 €. Täysimääräinen verotulojen tuotto-odotus 400 000 €/v. arvioidaan alkavan toteutumaan v. 2025 alkaen.

Verkosto- ja kehittämishankkeita

Kaupunginhallituksen päätöksen 11.3.2019 § 69 mukaan kaupunki osallistuu Seutukaupunkien osaavan työvoiman saatavuuden edistävään verkostohankkeeseen vuosina 2019–2021. Kaupungin maksuosuus hankkeeseen yhteensä 25 400 €, joka jakaantuu vuosille 2019 7 408 €, vuodelle 2020 12 700 € ja vuodelle 2021 5 292 €.

Kaupunginhallitus päätti 21.1.2019 § 22 osallistua Etelä-Karjalan liiton esittämään Saimaan vesiliikenteen kehittämishankkeeseen. Kaupungin maksuosuus vuonna 2019 1 400 € ja vuonna 2020 2 600 €.

VisitSaimaa2 – Lakeland Finland 2019–2021 –hankkeeseen osallistutaan kaupunginhallituksen 23.4.2019 § 115 päätöksen mukaisesti. Kaupungin maksuosuus hankeajalta 87 500 € eli 35 000 € / vuosi.

Järvi-Suomen Peruskirja allekirjoitettiin 5.6.2019 Mikkelissä kaupunginvaltuuston päätöksen 27.5.2019 § 44 mukaisesti. Järvi-Suomen Peruskirjan allekirjoituksellaan kaupunki sitoutuu suojelemaan alueen vesistöjä ja edistämään alueen elinvoimaa. Kaikkiaan Järvi-Suomen Peruskirjan allekirjoitukseen on kutsuttu 41 eri tahoa. Toimijoiden välisen yhteistyön periaatteet, tavoitteet ja mittarit määritellään erillisissä yhteistyösopimuksissa.

Varkauden teollinen historia – tutkimushanke on päätetty toteuttaa yhdessä Jyväskylän yliopiston Historian ja etnologian laitoksen kanssa kaupunginhallituksen 3.6.2019 § 153 mukaisesti. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosina 2019 – 2022. Vuoden 2020 kustannukset olivat 16 900 €. Hankkeeseen on varattu vuoden 2021 talousarviossa 10 000 €.

Invest and expand in North Savo – hankkeeseen osallistutaan kaupunginhallituksen 16.3.2020 § 69 päätöksen mukaisesti. Kaupunki varasi kuntarahaa vuodelle 2020 4 114 € ja koko hankeajalle yhteensä 39 963 €. Vuosien 2021–2023 kuntarahasta päätetään kyseisten vuosien talousarvioiden yhteydessä. Hankkeen aloitus viivästyi, joten vuodelle 2020 varattua kuntarahaa ei ole maksettu.

Kaupungin hallitus on päättänyt 16.3.2020 § 70 osallistua Ratkaisu puussa – hankkeeseen ja varata kuntarahaa vuodelle 2020 4 234 € ja sitoutua varaamaan vuoden 2021 talousarvioon loppuosan kaupungin omarahoitusosuudesta, enintään 6 000 €. Hankkeen kustannukset vuonna 2020 olivat 1 357 €.

Kaupunginhallituksen 29.5.2020 § 148 päätöksen mukaisesti kaupunki varasi kuntarahaa vuodelle 2020 11 200 € VahvaKS – yrittäjien talousosaamisen ja työhyvinvoinnin vahvistaminen Keski-Savossa – hankkeeseen. Hankkeen kustannukset vuonna 2020 olivat 11 200 €. Päätöksen mukaan kaupunki osallistuu myös International Retailing – hankkeeseen ja varaa kuntarahan 10 000 € koko kolmivuotiselle hankeajalle. hankkeen kustannukset vuonna 2020 olivat 1 634 €.

Lentopaikan hallinnointiyhtiön perustaminen

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 20.1.2020 § 25 päättänyt aloittaa neuvottelut lentopaikan hallinnointiyhtiön perustamisesta Joroisten kunnan, Varkauden Lentokerho ry:n ja Varkauden siiviili-ilmailusäätiön kanssa. Kaupungin valtuusto on kokouksessaan 27.1.2020 § 6 päättänyt lisätä investointimäärärahaan taseryhmään osakkeet ja osuudet Lentopaikkayhtiön perustamis pääoman Varkauden osuuden 30 000 €. Kaupunki sitoutuu perustettavan lentopaikkayhtiön käyttökulujen korvaamiseen vuosien 2021–2022 aikana enintään 30 000 € vuodessa. Lopullisesti kyseisten vuosien summat päätetään mainittujen vuosien talousarvioissa. Vuoden 2020 osalta lentopaikkayhtiön peruspääoman merkintä ei toteutunut.

Talouden tasapainottamisohjelma

Vuoden 2018 3,6 M€ alijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen ja vuosien 2020–2021 alijäämäisten taloussuunnitelmien johdosta käynnistettiin talouden tasapainottaminen. Kaupunginhallitus hyväksyi 1.4.2019 § 96 talouden tasapainottamisen ja selvitystyön laatijaksi tarjouspyyntöjen perusteella valittiin KPMG Oy. KPMG Oy aloitti huhtikuussa 2019 toimialojen talouden tasapainottamistyöpa-jatyöskentelyn. Kaupunginhallituksen nimeämä ohjausryhmä seurasi kevään aikana talouden tasapainottamisohjelman etenemistä.

Vuoden 2020 ja talouden tasapainottamisohjelman vuosien 2020 – 2025 linjaukset päätettiin kaupunginvaltuustossa 26.8.2019. Talouden tasapainottamisohjelman keskeisiä toimenpiteitä ovat henkilöstösuunnittelu, jossa eläköitymisiä hyödynnetään etenkin sosiaali- ja terveystoimessa uuden terveystalouden käyttöönoton myötä, sairaspotilaiden vähentyminen työhyvinvoinnin parantamisen seurauksena ja organisaatiouudistus, joka oli tarkoitus toteuttaa uuden valtuustokauden 1.6.2021 alkaessa. Kuntavaalien siirtyessä pidettäväksi kesäkuussa 2021, siirtyy myös uuden valtuustokauden aloitus syksyyn 2021.

Organisaatiouudistuksen valmistelu käynnistettiin elokuussa 2020. Valtuusto oli asettanut uudistuksen tavoitteiksi mm. elinvoiman sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen, omistaja/konsernioh-jauksen tehostamisen, taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden sekä luottamus- ja viranhaltija-organisaation uudistamisen samanaikaisesti. Hankkeelle asetettiin laajapohjainen luottamushen-kilöistä muodostunut ohjausryhmä. Uudistus tulee valtuuston käsittelyyn maaliskuussa 2021.

Vuoden 2020 aikana talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti toimialat pystyivät toteutta-maan ohjelman mukaiset toimenpiteet ja kokonaissäätöksi muodostui 1,012 M€. Kertaluonteisten kiinteistöjen purkukulujen ja kiinteistöveroselvityksen kulujen jälkeen nettosäästöksi muodostui 0,497 M€. Sosiaali- ja terveystoimelle ei vielä vuonna 2020 ollut tasapainottamistoimenpiteitä ase-tettu.

Alueurakka

Kaupunginhallituksen 23.4.2019 § 104 tekemän päätöksen mukaisesti kunnallistekniikan rakenta-misen ja ylläpidon tehtävät on hoitanut Destia Oy. Sopimus jatkuu 30.4.2026 saakka.

Pakolaistoiminta

Kaupunginhallitus hyväksyi 20.5.2019 § 139 sopimuksen kiintiöpakolaisten vastaanottamisesta Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa kaupunginvaltuuston 10.12.2018 § 103 linjausten mukai-sesti. Varkauteen tuli syksyn 2020 aikana kolme syyrialaista pakolaisperhettä (yhteensä 15 henki-löä) Turkin pakolaisleireiltä.

Terveyskampushanke

Elinkaarimallilla toteutettavan uuden terveystalouden rakentajaksi valittiin Lujatalo Oy kaupun-ginvaltuuston 14.1.2019 § 7 päätöksellä. Terveystalouden puitesopimukseen liittyvät sopimuk-set allekirjoitettiin Kuntarahoituksen kanssa 26.3.2019 kaupunginhallituksen päätöksen 11.3.2019 § 63 mukaisesti.

Rakennustyöt käynnistyivät 1.4.2019 maanrakennustöillä. Rakennustöiden aloittamisen aikana jatkettiin hankkeen jatko- ja toteutumis suunnittelua. Peruskivi muurattiin 9.8.2019. Rakennushanke on edennyt pääurakoitsijan laatimassa yleisaikataulussa vuoden 2020 aikana. Hankkeessa ei ole ilmennyt jatko- ja toteuttamissuunnitelun sekä rakennusteknisten töiden osalta sellaisia muutostarpeita, jotka olisivat aiheuttaneet merkittäviä lisäkustannuksia sovittuihin rakennuskustannuksiin. Hankkeen harjannostajaiset vietettiin 21.2.2020. Vuonna 2020 työmaan keskivahvuus on ollut keskimäärin noin 80, enimmillään noin 125 työntekijää.

Terveyskampuksen Kuntarahoituksen kiinteistöleasing sopimuksen rahoituslimiitti nostettiin valtuuston 9.12.2019 § 103 päätöksellä 41,0 M€:oon. Kiinteistöleasingrahoitusta ei kuitenkaan ole ollut tarvetta korottaa Kuntarahoituksen sopimukseen, vaan kokonaisrahoitus on sovittu 39,95 M€:n tasoon. Kiinteistöleasingrahoitusta oli käytetty terveyskampuksen investointimenoihin 31.1.2021 mennessä 33,8 M€. Lisäksi terveyskampuksen erillishankintoihin (mm. kiinteät ja irtaimet sairaalalaitteet ja irtokalusteet sekä ICT- ja tukipalvelujen hankinnat) myönnettiin 4,5 M€:n leasingrahoitusvaltuutus valtuuston kokouksessa 9.12.2019 § 104. Rahoituksesta on käytetty tammi-kuu 2021 loppuun mennessä 2,2 M€. Hankkeen nimikilpailu järjestettiin syksyn aikana ja nimeksi valittiin Aalto Hyvinvointikeskus.

Vetovoimakeskus

Kaupunki on käynnistänyt vetovoimakeskuksen aluekehityshankkeen Joutenlahden alueella 2017. Hankkeen tavoitteena on muodostaa alueelle vetovoimainen elämyskeskus, jossa on kaupallisten palveluiden lisäksi tiedekeskus ja mm. matkailua palvelevia toimintoja. Prisman rakentamisen mahdollistanut kaava on hyväksytty, muu palautettu uudelleen valmisteluun. Hanke jatkuu elämyskeskuksen suunnittelulla. Katujen ja vesihuollon rakentaminen alkoi vuoden 2019 lopulla ja myös uuden Prisman rakentaminen käynnistyi. Uusi Prisma valmistui marraskuussa 2020.

Tiedekeskussäätiö

Kaupunginhallitus hyväksyi 25.3.2019 § 86 Tiedekeskussäätiön kanssa allekirjoitettavan aiesopimuksen liittyen vetovoimakeskuksen hankkeeseen. Lisäksi kaupunginhallitus on päättänyt 24.6.2019 § 175 laatia kumppanuussopimuksen Elämyskeskuksen toteuttajan kanssa. Samassa kokouksessa § 176 päätettiin tiedekeskuksen jatkosuunnittelusta ja säätiön perustamisen valmistelusta. Säätiön perustaminen on viivästynyt rahoitussuunnitelman keskeneräisyyden ja osittain myös koronaepidemian vuoksi. Varsinainen tiedekeskustoiminta käynnistyy aikaisintaan 2023.

Paloasemahanke

Hankkeen ohjausryhmä hyväksyi hankesuunnitelman 22.10.2020 ja päätyi esittämään investoinnin käynnistämistä vaihtoehtona; uudisrakennus nykyiselle tontille, mukaisesti. Tekninen lautakunta esitti kokouksessaan 3.12.2020 kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hanke toteutetaan ohjausryhmän päätöksestä poiketen Heinäpellonkadulle. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 1.2.2021 § 4, että uusi rakennus rakennetaan Heinäpellonkadun tontille.

Päivystyksen järjestelyt

Perusturvalautakunnan esityksen 19.6.2019 § 83 mukaan kaupunginhallitus on päättänyt hakea sosiaali- ja terveysministeriöltä lupaa jatkaa perusterveydenhuollon ympärivuorokautista päivystystä 1.1.2020 alkaen toistaiseksi voimassa olevana. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt 25.11.2019 antamallaan päätöksellä poikkeusluvan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämiselle 31.12.2022 saakka Varkauden sairaalassa.

Leikkaustoiminta Varkauden sairaalassa

Itä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen 16.1.2019 Nro ISAVI/713/2018, jolla Varkauden kaupunginhallitus oli määrätty 700 000 euron uhkasakon uhalla lopettamaan järjestämisvastuulleen kuuluvien leikkausten toteuttaminen viimeistään 31.7.2019 mennessä, oli haettu kaupunginhallituksen päätöksellä 11.2.2019 § 40 muutosta Itä-Suomen hallinto-oikeudelta. Itä-Suomen hallinto-oikeus 23.6.2020 antamallaan päätöksellä nro 00327/19/6206 hylkäsi valituksen. Samassa yhteydessä se pidensi määräykselle annettua määräaikaa siten, että nukutusta vaativa leikkaustoiminta on lopetettava 31.12.2020 mennessä. Selvitys toiminnan lopettamisesta oli annettava aluehallintovirastolle 15.1.2021 mennessä. Kaupungin hallitus päätti 29.6.2020 § 185 tehdä valituslupahakemuksen ja valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus pidensi 16.12.2020 antamallaan päätöksellä H995/2020 Itä-Suomen aluehallintoviraston antamaa määräaikaa siten,

että nukutusta vaativa leikkaustoiminta on lopetettava ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään 31.3.2021. Selvitys toiminnan lopettamisesta on annettava Itä-Suomen aluehallintovirastolle viimeistään 15.4.2021.

Pohjois-Savon pääomarahasto

Pohjois-Savoon perustettiin uusi pääomarahasto - North Savo Startup Fund Ky. Rahaston tarkoituksena on tukea aloittavien yritysten käynnistämistä ja kasvua. Se täydentää nykyisiä julkisia rahoituspalveluja ja yhdistää yksityistä ja julkista rahoitusta sekä asiantuntemusta yritysten tueksi. Osakkuus- ja hallinnointisopimus allekirjoitettiin 24.6.2020.

Rahastoon on tarkoitus kerätä noin 10 M€ kuntien, Pohjois-Savon liiton, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja yksityisten sijoittajien rahaa. Pohjois-Savon pääomarahasto perustamiseen tarvittavan pääoma jakaantuu seuraavasti: Kuopion kaupunki 1,2 M€, Varkauden kaupunki 0,5 M€, Iisalmen kaupunki 0,5 M€, ELY-keskus 4,9 M€, yksityiset sijoittajat ja hallinnointiyhtiö yht. 2,9 M€. Maksuosuudet ajoittuvat vuosille 2020–2022. Vuonna 2020 Varkauden maksama pääomaosuus oli 118 000,00 €.

Määrärahamuutokset vuonna 2020

Alkuperäisessä vuoden 2020 talousarviossa odotettiin kaupungin tilikauden tuloksen olevan alijäämäinen -4,822 M€.

Vuosi 2020 oli erittäin poikkeuksellinen, kun koronavirusepidemia ja sen torjunta aiheutti taloudelle lisähaasteita mm. toimintatuottojen ja arvioitujen kunnallisverotulojen laskun myötä. Toisaalta valtio kompensoi kunnille vuoden aikana useita koronatukipaketteja valtionosuus- ja verotuspäätösten muutoksilla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2020 aikana useita määrärahamuutoksia:

- Kv. 24.2.2020 § 15; sivistystoimen talousarvioon hyväksyttiin 35 182 €:n menomäärärahan muutos Soisalo-opistolle käytettäväksi kotouttamisohjelman mukaisen luku- ja kirjoitustaidon opetuksen järjestämiseen.
- Kv. 11.5.2020 § 25; Wartalo Kodit Oy:n pääomittamista varten hyväksyttiin 1 000 000 € määrärahamuutos investointimenoihin kohtaan osakkeet ja osuudet.
- Kv. 31.8.2020 § 60; koronaepidemian vaikutusten johdosta vuoden 2020 verotuloarviota vähennettiin alkuperäisestä verotuloarviosta 4 303 000 €.

Valtiovarainministeriön koronatukipäätösten johdosta peruspalvelujen valtionosuusarviota sekä valtionosuuksiin sisältyvää veromenetyksen kompensatiokorvausta korotettiin yhteensä 4 736 200 €. Elokuussa hyväksyttiin myös toimialojen esittämät määrärahamuutokset, joiden vaikutuksena tuloslaskelman toimintakate heikkeni (kasvoi) yhteensä 4,235 M€.

Rahoituslaskelmaosaan hyväksyttiin antolainojen lisäykseen 1 500 000 €:n ja antolainojen lyhennystuloihin 319 000 €:n sekä pitkäaikaisen ja lyhytaikaisen lainakannan muutokseen yht. 4 000 000 €:n suuruiset määrärahamuutokset.

- Kv. 14.12.2020 § 100 hyväksyttiin vielä useita määrärahamuutoksia.

Verotuloarviota korotettiin 1 389 600 €, mikä perustui lokakuussa 2020 julkaistuuun verokehikkoon.

Valtiovarainministeriö tarkisti syksyn 2020 aikana kuntien valtionosuuspäätöksiä ja kompensoi kunnille koronaepidemian vaikutuksia korottamalla peruspalvelujen valtionosuutta. Verotulomenetyksen kompensatioerää sen sijaan pienennettiin, koska Verohallinnon kevään 2020 arvio yritysten hakemasta verotulojen väliaikaisesta maksulykkäysten määrästä osoittautui liian suureksi. Tuloslaskelman valtionosuustuloarviota korotettiin em. mainittujen muutosten johdosta yhteensä 1 121 900 €.

Kevan eläkemenoperusteisiin maksuihin hyväksyttiin 464 000 € määrärahamuutos. Toimialojen osalta käsiteltiin sivistystoimen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen toimintakulujen vähennykset yhteensä 340 000 € ja teknisen toimen ruokapalvelun tuloarvion vähennys 250 000 €. Rahoitusmenoissa lainojen korkomenoarviota alennettiin 20 000 €.

Valtuusto hyväksyi 7.12.2020 § 90 myös Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Akkutehtaan takauslainojen maksujärjestelyistä aiheutuneet menojen lisäykset; takaustappiokirjausmenot 344 770 € sekä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n takauslainan maksujärjestelyä koskevien antolainojen alaskirjaukset 1 024 200 €.

Vuoden 2020 talousarviomuutosten jälkeen tilikauden tuloksen arvioitiin heikkenevän alkuperäisestä talousarviosta 2,748 M€ ollen alijäämäinen 7,571 M€. Koronan vuoksi valtion kunnille myöntämät tukitoimenpiteet vaikuttivat kuitenkin kaupungin 2020 tulokseen positiivisesti ja tilikauden alijäämä pienentyi -1,699 M€: oon ja oli ennakoitua parempi 5,872 M€.

Valtuuston vuodelle 2020 hyväksymien talousarviomuutosten jälkeen tuloslaskelman toimintakate toteutui kuitenkin 5,548 M€ arvioitua alhaisempana ja vuosikatteen toteutuma oli 7,297 M€ budjetoitua parempi.

Kaupunkistrategian ”Asukkaiden Warkaus” toimeenpano

Valtuusto hyväksyi kaupunkistrategian ”Asukkaiden Warkaus” joulukuussa 2017. Sen toimeenpano käynnistyi heti vuoden 2018 alussa. Strategian toimeenpanon ja jalkautuksen prosessia on ohjannut strategijahtoryhmä. Strategijahtoryhmätyöskentelyn viitekehyksenä toimi LEAN-kehittämismalli vuoden 2019 loppuun saakka. Työryhmissä kuvattiin neljän (4) kärkitavoitteen mukaiset pääprosessit ja niitä tukevat alaprosessit. Prosessien avaamista johtivat kärkitavoitteiden vastuhenkilöt eli Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja Jouko Laitinen (kärkitavoite 1/vetovoimainen talousalue), sivistysjohtaja Timo Tuunainen (kärkitavoite 2/hyvinvoivat varkauteilaiset), tekninen johtaja Arto Lehtonen (kärkitavoite 3/elinvoimaiset kaupunginosat) ja talousjohtaja Helena Pitkänen (kärkitavoite 4/vahva talous).

Vuoden 2020 aikana keskityttiin strategian mukaisesti talouden tasapainottamisohjelman toteuttamiseen ja seuraamiseen sekä organisaatiouudistuksen valmisteluun.

Edelleen jatkettiin Suomi 100 –juhlavuonna aloitettua systemaattista palveluiden kehittämistä ja uudistamista ”100 + 1 tekoa varkauteilaiden hyväksi” –tuottavuus- ja laatukampanjan puitteissa.

Osallistuva budjetointi

Vuosien 2018 – 2019 talousarviossa otettiin käyttöön kuntalain 5 luvun 22 §:n mukainen osallistuva budjetointi. Vuonna 2018 osallistuvan budjetoinnin kohteena olivat nuoret ja työttömät (20 000 €) ja vuonna 2019 teemana oli hyvinvointitavoitteiden jalkauttaminen (30 000 €).

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyi 20 000 €:n määräraha osallistuvaan budjetointiin, joka kohdennettiin hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen toimenpiteisiin. Hyvinvointiraha oli haettavana maaliskuussa, mutta koronan aiheuttamien tapahtumamuutosten ja rajoitusten vuoksi hakemuksia ei käsitelty ja vuodelle 2020 myönnetty määräraha jäi lähes käyttämättä.

1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin talouden tasapaino, rahoitusasema ja tuleva kehitys

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen informaatiota parannetaan sisällyttämällä siihen arvio kaupungin talouden tulevasta kehityksestä. Arvion kohteena voi olla esimerkiksi kaupungin talouden tasapaino, lähitulevaisuuden investointitarpeet ja niiden rahoitus sekä kaupungin velkaantumiskehitys.

Talouden tasapaino ja tulorahoituksen riittävyys

Kuntatalouden tulorahoituksen riittävyttä arvioidaan vuosikatteen kautta. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus

on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Edellytyksenä riittävyydelle on, että poistojen määrä vastaa keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä vuosikate 10 352 602 € ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ovat 11 027 530 €. Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy taseen keskeneräisistä hankkeista uuden sairaalahankkeen suunnittelu- ym. kustannuksia vuosilta 2015–2019 yhteensä 518 703 €, joita Kuntarahoitus ei hyväksy leasingrahoitukseen sekä syksyllä 2019 päätetyn uimahallihankkeen suunnittelukustannuksia 786 411 €. Lisäksi vuoden 2020 tilinpäätöksessä on alas kirjattu myytyjen ja purettujen rakennusten jäännösarvot 172 919 €, muut ylimääräiset suunnitelmapoistojen oikaisut 172 531 € sekä vanhan sairaalan tasearvoa 2 304 500 €. Sairaalan rakennusten arvot tulee alas kirjata vuosina 2018–2021, koska rakennukset puretaan vuoden 2021 loppuun mennessä. Tilikauden tulos on alijäämäinen 1 699 109 €.

Rahoitusasema

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen kautta. Tärkeimpiä tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuus, velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, kertynyt yli-/alijäämä, yli-/alijäämä € / asukas, lainakanta ja lainat € / asukas sekä lainasaamiset.

Omavaraisuusaste kertoo kaupungin vakavaraisuudesta, alijäämän sietokyvystä ja kyvystä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusasteen hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli omavaraisuusaste on 50 tai sitä alempi, voidaan kuntataloutta pitää heikkona ja kaupungin velkarasitetta merkittävän suurena.

Varkauden kaupungin omavaraisuusaste oli vuonna 2020 50,0 % (v. 2019 53,8 %, v. 2018 55,4 %, v. 2017 60,2 %, v. 2016 63,3 %, v. 2015 62,4 %, v. 2014 61,3 % ja v. 2013 59,6 %). Omavaraisuusaste on heikentynyt vuoden 2020 aikana. Kaupungin omavaraisuusaste on huomattavasti heikompi kuin koko maan keskimääräinen omavaraisuusaste 57,9 % vuonna 2019. Pohjois-Savossa kuntien omavaraisuusaste oli vuonna 2019 keskimäärin 53,0 % eli hieman alhaisempi kuin Varkauden kaupungin omavaraisuusaste vuonna 2019.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kaupungin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on, sitä paremmat mahdollisuudet kaupungin on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Varkauden kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli vuonna 2020 60,42 % (v. 2019 55,8 %, v. 2018 55,9 %, v. 2017 47,6 %, v. 2016 39,6 %, v. 2015 40,7 %, v. 2014 42,4 % ja v. 2013 44,9 %). Myös suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on vain heikentynyt viime vuoden aikana. Kuntien suhteellinen velkaantuneisuus koko maassa oli vuonna 2019 keskimäärin 62,0 % ja Pohjois-Savossa 54,5 %. Verrattaessa Varkauden kaupungin vuoden 2019 suhdelukua koko maan ja Pohjois-Savon tunnuslukuihin, voidaan todeta kaupungin tunnusluvun olevan hieman parempi koko maan tunnuslukuun verrattuna, mutta heikompi Pohjois-Savon tunnuslukuun nähden.

Kertynyt yli-/alijäämä osoittaa paljonko kaupungille on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavaraksi tai alijäämää katettavaksi taloussuunnittelukautena.

Varkauden kaupungin taseessa on vuoden 2020 alijäämän 1 699 109 € jälkeen kertynyttä kumulatiivista ylijäämää 22 100 265 €. Asukasta kohden ylijäämää on 1 090 €. Ylijäämä on muodostunut pääosin vuonna 2012 toteutetusta vesilaitoksen yhtiöittämisestä (24,4 M€, josta on myös katettu taseessa ollut 8,2 M€ alijäämä) ja vuonna 2014 tehdystä Savonia ammattikorkeakoulun yhtiöittämisestä (4,3 M€) sekä vuosien 2015 (3 236 589 €) ja 2016 (1 500 433 €) sekä vuoden 2017 (630 591 €), vuoden 2019 (6 331 319 €) ylijäämistä. Vuonna 2019 purettiin taseesta vapaaehtoinen investointivaraus 12,5 M€, muutoin tilikauden tulos olisi ollut 6,2 M€ alijäämäinen. Vuosien 2013 ja 2018 tilikauden tulokset olivat alijäämäisiä. Vuonna 2013 6,2 M€ ja vuoden 2018 3,7 M€.

Keskimäärin kuntien taseen ylijäämä oli koko maassa vuonna 2019 2 313 € / asukas ja Pohjois-Savossa 918 € / asukas.

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Varkauden kaupungin lainakanta vuoden 2020 lopulla oli 79 032 237 € (v. 2019 67 486 628 €, v. 2018 68 387 500 €, v. 2017 55 012 492 €, v. 2016 51 621 090 €, v. 2015 51 339 018 €, v. 2014 53 056 947 € ja v. 2013 52 171 479 €). Lainat / asukas 3 897 € (v. 2019 3 297 €, v. 2018 3 283 €, v. 2017 2 599 €, v. 2016 2 408 €, v. 2015 2 373 €, v. 2014 2 428 € ja v. 2013 2 360 €). Keskimäärin kaikilla kunnilla oli lainaa vuonna 2019 3 342 € /asukas ja Pohjois-Savossa 3 219 € / asukas. Varkauden kaupungin lainamäärä / asukas oli hieman perempi kuin koko maan mutta vähän isompi kuin Pohjois-Savon kuntien keskimääräinen laina / asukas.

Kaupungin lainakanta kasvoi vuoden 2020 aikana 11,5 M€.

Pitkäaikaisista lainoista on vaihtuvakorkoisia lainoja 15,9 M€ ja kiinteäkorkoisia 45,1 M€. Lainojen suojausaste 57,1 %. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa 31.12.2020 oli yhteensä 18,0 M€ (osuus 22,8 % koko lainakannasta). Viimeisten 12 kuukauden keskiporko oli 0,37 %.

Lainat ja vuokravastuut sekä lainasaamiset

Tilinpäätöksessä 2019 esitettiin ensimmäisen kerran uutena tunnuslukuna lainat ja vuokravastuut. Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisesti. Tunnusluku ottaa huomioon erilaisilla rahoitusratkaisuilla tehdyt hankinnat ja investoinnit. Esimerkiksi rahoitusleasingsoimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa.

Lainat ja vuokravastuut olivat vuonna 2020 yhteensä 145,372 M€ (v. 2019 128,283 M€, v. 2018: 112,684 M€). Lainamäärä ja vuokravastuut kasvoivat edellisestä vuodesta 17,089 M€. Lainat ja vuokravastuut 31.12.2020 olivat 7 169 € / asukas (v. 2019 6 268 € ja v. 2018 5 407 € / asukas).

Lainasaamisilla tarkoitetaan taseen pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja, jotka on tarkoitettu kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kaupungin lainasaamiset 31.12.2020 ovat 49,693 M€ (v. 2019 47,431 M€, v. 2018 46 99 M€). Lainasaamisista kohdistuu tytäryhteisöille 49,480 M€.

Kaupungin talouden tuleva kehitys

Vuoden 2020 tuloksen muodostumiseen vaikutti todella merkittävästi kertaluonteiset yleiskatteelliset koronaepidemian vuoksi kunnille valtionosuuksien ja verotulojen kautta maksetut kompensatit. Myös käyttötalouteen opetus- ja kulttuuritoimeen annettiin koronatukia.

Koronaepidemian jatkuessa ja pitkittyessä ei vastaavia kompensatioita ja tukia tulla saamaan, vaan epidemian aiheuttamista kuluista ja tulonmenetyksistä on kaupungin itse vastattava.

Vuoden 2020 tilikauden tuloksen poikkeuksellisen hyvä kehitys ei tule jatkumaan, ellei kaupunki jatka omia talouden tasapainottamistoimenpiteitä talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti. Poliittisten päättäjien ja koko henkilöstön on sitouduttava tulevana vuosina talouden tasapainottamiseen.

Varkauden kaupungin vuoden 2020 taloutta voidaan edelleen kuvata heikkenevänä, vaikka vuosikate vahvistui merkittävästi vuodesta 2019 ja tilikauden tulos toteutui huomattavasti ennakoitua paremmin. Suurin syy talouden hyvään toteutumiseen olivat koronakompensatit ja – tuet (nettona 6,04 M€) sekä epidemian kulujen ja tuottomenetysten varsin alhainen toteutuminen. Epidemiaan sairastuneita oli todella vähän Varkaiden alueella.

Kunnan talous on heikkenevä, kun vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos negatiivinen. Heikkenevässä taloudessa vuosikate ei riitä poistoihin ja kaupunki joutuu ottamaan lisää velkaa, realisoimaan pysyvien vastaavien hyödykkeitä tai pitkäaikaisia sijoituksia.

Tuloslaskelman mukaan vuosikate 10,35 M€ kattaa poistot ja arvonalentumiset 93,9 %. Vuoden 2020 poistoihin ja arvonalentumisiin 11,03 M€ sisältyy taseen keskeneräisistä hankkeista poistettuja hankkeita, jotka eivät tule siirtymään käyttöomaisuuteen valmiiksi ja poistolaskentaan, yhteensä 1,3 M€. Arvonalentumis- ja lisäpoistokirjauksiin sisältyy myytyjen ja purettujen rakennusten sekä vanhan sairaalan jäännösarvojen alaskirjauksia yhteensä 4,0 M€.

Tilikauden 2020 tulos on alijäämäinen vain 1,7 M€, kun syksyllä 2020 tehtyjen määrärahamuutosten jälkeen tuloksen arvioitiin painuvan alijäämäiseksi peräti 7,5 M€.

Kaupungin tulevaa talouden kehittymistä arvioitaessa on myös huomioitava vuosien 2018 ja 2019 tilikausien tulokset, jotka olivat ennen varausten purkamista alijäämäisiä. Vuosi 2018 4,6 M€ ja vuosi 2019 6,2 M€. Tilikauden 2018 alijäämä oli varauksen purun jälkeen 3,7 M€ ja vuoden 2019 ylijäämä 6,3 M€.

Myös vuoden 2021 talousarvio on alijäämäinen 1,2 M€. Talousarvion 2021 SUMU-poistot ja arvonalentumiset sisältävät nykyisten terveyskeskus- ja sairaalarakennusten arvonalentumiset (2,4 M€ /vuosi). Rakennusten jäljellä olevia jäännösarvoja on alas kirjattu taseesta vuodesta 2018 lähtien ja alaskirjaukset jatkuvat vielä vuonna 2021.

Tulevien vuosien investointipäätökset ja niiden rahoitusratkaisut tulevat vaikuttamaan merkittävästi kaupungin talouteen ja tunnuslukuihin. Toiminta- ja vuosikatteen heikkeneminen ja poistojen kasvaminen uusien investointien myötä asettavat taloudelle erittäin merkittäviä haasteita.

Taloussuunnittelukauden 2021 – 2023 nettoinvestoinnit ovat yhteensä 43,4 M€. Investointien rahoitukseen tarvitaan lainaa vuosittain noin 10,0–15,0 M€ ellei investointeja rahoiteta muilla rahoitusratkaisuilla kuten esimerkiksi kiinteistöleasingilla.

Tulevaisuudessa kaupungin investointeihin tulee vaikuttamaan merkittävän suuri korjaustarve. Arvio vuoteen 2031 mennessä rakentamis- ja korjaustarpeista on noin 200,0 M€.

Mahdollinen hyvinvointialueiden (sote-uudistuksen) toteutuminen 1.1.2023 tulee tulevaisuudessa helpottamaan talouden ennustettavuutta, mutta toisaalta taloudellinen liikkumavara kapenee merkittävästi. Toimintakatteen supistuminen tämän hetkisten painelaskelmien mukaan noin 40,0–42,0 M€:oon tuo haasteita talouteen velkojen ja vastuiden ollessa jo nyt varsin mittavat ja mahdollisesti vielä tulevaisuudessa kasvavan investointien myötä.

Tulevaan alueelliseen muutokseen tulee valmistautua mahdollisimman hyvin ennakoimalla tulevia rakenteellisia muutoksia ja valmistautua oman organisaation rakenteiden ja toiminnan sopeuttamiseen muuttuneeseen yhteiskunnalliseen tilanteeseen.

Kaupungin talousarviolainojen arvioidaan kasvavan vuoden 2023 loppuun mennessä 122,4 M€:oon, kun ne vuoden 2020 lopussa ovat 79,03 M€. Kaupungin ottolainaukseen vaikuttaa merkittävästi myös tytäryhteisöille myönnettävät antolainat.

Omavaraisuusasteen ja suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvut ovat heikentyneet viime vuosien aikana. Tulevien vuosien talouskehitys tulee vaikuttamaan tunnuslukuihin.

Taseessa jäljellä olevat edellisten vuosien ylijäämät 22,1 M€ riittävät kattamaan tulevien vuosien mahdolliset alijäämät muutaman vuoden osalta. Vapaaehtoisia varauksia ei taseessa enää ole.

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman keskeisiä toimenpiteitä ovat henkilöstösuunnittelu, jossa eläköitymisiä hyödynnetään etenkin sosiaali- ja terveystoimissa uuden terveyskampuksen käyttöönoton myötä, sairauspoissaolojen vähentyminen työhyvinvoinnin parantumisen seurauksena ja organisaatiomuutokset.

Ohjelma ei sisällä verojen korottamisia tai henkilöstön irtisanomisia tai lomauttamisia. Näitäkin toimenpiteitä joudutaan harkitsemaan, jos ohjelman toimenpiteet eivät toteudu suunnitellusti. Tasapainottamisohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti sekä virkamiesten että luottamushenkilöiden toimesta. Ohjelma päivitetään vuoden 2022 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Vuonna 2020 talouden tasapainottamisohjelman nettosäästö toteutui 0,496 M€, tavoitteen ollessa 0,269 M€. Ohjelman tavoitteet ovat tulevana vuosinakin haastavia ja niissä onnistuminen edellyttää toimialarajat ylittävää yhteistyötä ja henkilöstön sitoutumista niiden saavuttamiseen.

Tulevien vuosien taloussuunnittelussa joudutaan arvioimaan nykyisen palvelurakenteen toimituutta väestön ikärakenteen muutosta vastaavaksi. Kuntatalouden kestävyysvajeen haasteisiin ei voida vastata pelkästään verotusta kiristämällä. Myös palvelurakenteita ja toimintatapoja on kehitettävä siten, että kuntatalouden haasteista selvitään kohtuullisella kunnallisveroasteella. Tulevaisuudessa tuottavuuden ja tuloksellisuuden merkitys korostuu kuntataloudessa.

Kuntalaki / konsernitarkastelu

Vuosina 2015 ja 2017 uudistettu kuntalaki tiukentaa kuntien talousohjausta ja korostaa kuntakonsernin asemaa kuntataloudessa. Kuntien alijäämän kattamisvelvoitetta tiukennetaan ja kytketään se arviointimenettelyyn. Kuntien tunnuslukuja arvioidaan konsernitasolla.

Seuraavassa taulukossa on verrattu kaupungin vuosien 2016 - 2020 tilinpäätöskien tunnuslukuja kaupunkikonsernin vastaaviin lukuihin ja vertailutietoina Pohjois-Savon ja koko maan tunnuslukutiedot, niiltä osin kuin tunnuslukutiedot ovat olleet saatavissa.

Vuonna 2020 kaupungin tunnusluvut heikkenivät jonkin verran. Vastaavat tunnusluvut kuntakonsernin osalta ovat myös heikommät kaupungin tunnuslukujen heikkenemisen myötä.

Tunnusluvut osoittavat kuinka Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin luvut asemoituvat Pohjois-Savoon ja koko maahan verrattuna. Vuoden 2020 tilinpäätöksen osalta ei vielä Pohjois-Savon kuntien ja koko maan tilinpäätös tietoja sekä konsernitietoja ole saatavilla.

	TP 2020	TP 2019	TP2018	TP2017	TP 2016
Kaupungin tunnusluvut (Emo)					
Omavaraisuusaste, %	50,0	53,8	55,4	60,2	63,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,4	55,8	55,9	47,6	39,6
Lainakanta, € (sis.konsemitilin velan)	87 767 818	73 566 347	68 387 500	55 012 492	51 621 090
Lainat / asukas, €	4 328	3 595	3 533	2 599	2 408
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	1 090	1 163	838	998	956
Konsernin tunnusluvut					
Omavaraisuusaste, %	37,0	37,6	36,9	38,1	38,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	86,8	82,5	85,3	81,9	76,2
Lainakanta, €	187 913 717	173 761 532	181 787 891	174 856 885	169 527 912
Lainat / asukas, €	9 266	8 490	8 723	8 262	7 907
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €	2 082	1 760	1 724	1 668	1 509
Pohjois-Savo, keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		53,0	53,4	55,3	55,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		54,5	53,2	49,3	48,7
Lainakanta, 1000 €		786 303	729 929	691 669	683 366
Lainat / asukas, €		3 219	2 972	2 804	2 758
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		918	683	773	634
Pohjois-Savo, konserni keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		31,1	32,3	33,0	32,0
Lainakanta, 1000 €		1 896 628	1 770 545	1 728 572	1 716 840
Lainat / asukas, €		7 757	7 209	7 008	6 929
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		443	443	449	210
Koko maa, keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		57,9	59,6	60,8	59,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		62,0	58,6	56,2	55,6
Lainakanta, 1000 €		18 464 622	16 768 956	16 170 010	16 141 170
Lainat / asukas, €		3 342	3 039	2 933	2 933
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		2 025	2 061	2 072	1 892
Koko maa, konserni keskimäärin					
Omavaraisuusaste, %		41,9	43,5	44,4	43,9
Lainakanta, M€		39 126 044	36 087 190	34 727	33 834
Lainat / asukas, €		7 084	6 540	6 299	6 148
Taseen yli- / alijäämä /asukas, €		2 313	2 297	2 254	1 983

Nykyisen kuntalain (410/2015 § 118) mukainen arviointimenettely (kriisikuntakriteerit) konsernitietojen mukaan vuonna 2020 on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä - kattamisvelvollisuus 2020-2024	Varkauden kaupunkikonserni ei alijäämää	Raja-arvo taseeseen kertynyt alijäämä	Toteutuu/Ei toteudu ei toteudu
Kuntakonserni Konsernitaseen alijäämä / € asukas - v. 2023 loppuun mennessä	TP 2020 ylijäämä 42,229 M€ 2 082 €/asukas	viim. tp:ssä väh 1.000 € /as. ja sitä edell. tp:ssä 500 €/as	ei toteudu
Nämä kaikki kriteerit on toteuduttava			
1. Kuntakonsernin vuosikate (ilman hark.valt.os.)	TP 2020 vuosikate 24,692 M€	negatiivinen	ei toteudu
2. Kunnan tuloveroprosentti - vähintään 1 % korkeampi kuin kuntien keskimääräinen tulovero- %	21,0	v. 2020 19,97 % + 1% = 20,97 %	toteutuu
3. Kuntakonserni lainamäärä €/asukas - kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainakannan vähint. 50 %:lla	9 266 €/as. /TP 2020 (8 490 €/as. TP 2019)	9 810 €/as. (v.2019 7 084 € + 50 % = 10 626 €)	ei toteudu
4. Kuntakonserni suhteellinen velkaantuneisuus - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen vähintään 50 %	86,8 % /TP 2020	vähintään 50 %	toteutuu

Kuntien kriisikuntakriteerejä muutettiin kuntalain muutoksella, joka hyväksyttiin tammikuussa 2019 ja se tuli voimaan 1.3.2019. Uusia kriteerejä sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten perusteella laskettaviin kuntien tunnuslukujen perusteella.

Eduskunta on hyväksynyt väliaikaisen kuntalain muutoksen, jonka mukaan kunta voisi hakea valtiovarainministeriöltä alijäämän kattamiskaudelle pidennystä nykyisestä neljästä kuuteen vuoteen, jos kunta ei koronavirusepidemiasta aiheutuvista talouden vaikeuksista johtuen voisi kattaa taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa. Määräajan pidennys kohdennettaisiin siis kuntiin, joiden taloudelliset vaikeudet aiheutuvat epidemiasta. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voitaisiin käynnistää pidennetyn määräajan perusteella.

Alla kuvattu uusien kriisikuntakriteerien muutoksia

Arviointimenettely voitaisiin ehdotuksen mukaan käynnistää,		
jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.	jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa	TAI jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot: 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (nykyisin konsernin negatiivinen vuosikate); 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (nykyisin 1 prosenttiyksikkö); 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (nykyisin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä); 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate* on alle 0,8 (nykyisin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %).
Ei muutosta nykyiseen	Ei muutosta nykyiseen	

1.1.5 Henkilöstö

Varkauden kaupungin palveluksessa oli vuoden 2020 lopussa 1 620 työntekijää. Vakituisen henkilöstön määrä kasvoi hieman (+ 16 henkilöä eli 1,3 %). Sen osuus kokonaishenkilöstömäärästä on 80,0 %, joka on suurempi kuin valtakunnallinen keskiarvo (77 % / 2019).

Määräaikaisten työntekijöiden määrä laski jonkun verran (- 46 henkilöä eli - 13,7 %). Vakinaisten ja määräaikaisten määrän keskinäisen suhteen muuttumista selittää se, että käynnissä ja odotettavissa olleiden muutosten (mm. uuden AALTO hyvinvointikeskuksen valmistelu) takia henkilöstöä on aiemmin rekrytoitu määräaikaisiin palvelussuhteisiin, jotta henkilöstömäärän sopeuttaminen uuteen palvelurakenteeseen olisi aikanaan joustavampaa ja vuoden 2020 aikana, tilanteen selkiytyttyä, työntekijöitä on vakinaistettu (esim. tukipalvelut).

Parhaiten kustannuksia aiheuttavaa henkilöstöresurssia kuvaava mittari on kuitenkin henkilötyövuosi eli HTV. Koko kaupunkiorganisaation henkilöstöresurssi pieneni -24,7 HTV eli - 1,7 %.

Palkkakulut kasvoivat hieman yli 180 000 € vuoteen 2019 verrattuna (+ 0,3 %), mikä johtui 1.8.2020 voimaan tulleesta yleiskorotuksesta (1,22 %). Vakituisen henkilöstön palkat kasvoivat + 1,6 % ja määräaikaisen henkilöstön palkat puolestaan noin + 3,4 %. Maksettujen tuntipalkkojen määrä pieneni - 4,1 %.

Sijaiskustannukset kasvoivat noin 340 000 €:lla (+ 4,7 %) edellisvuoteen verrattuna.

Palkkasummaan kuuluvat myös erilliskorvaukset (esim. työaika- ja ylityökorvaukset), jotka kasvoivat noin 150 000 € edellisvuoteen verrattuna. Ylityötä tehtiin edellisvuotta enemmän. Nousua oli ylityötuntien osalta 12,8 %.

Palkkakulujen kasvua kompensoi henkilösivukulujen pieneneminen noin 300 000 €:lla. Sen ansiosta henkilöstökustannukset vähenivät nettona kaiken kaikkiaan noin 125 000 €:lla ja toteutuivat käytännössä budjetin mukaisesti ja jopa hieman alle (kumulatiivinen toteuma 95,8 %).

Eläkekulut, joiden kertymä vuonna 2020 oli yhteensä noin 13,8 M€, vähenivät edellisvuoteen verrattuna (- 3,6 %).

Eläkeuudistuksen myötä varhaiseläkemenoperusteisia maksuja ei peritty enää erikseen vuonna 2020, vaan ko. maksut sisältyivät palkkaperusteisiin eläkemaksuihin. Kevan vahvistama työnantajakohertainen työkyvyttömyyseläkemaksu oli 1,16 % palkkamenoista eli Varkauden kaupungilla noin 687 833 €.

Vanhuuseläkkeelle jäi Varkauden kaupungilta vuonna 2020 yhteensä 43 työntekijää, mikä on seitsemän (7) työntekijää enemmän kuin edellisvuonna. Täydelle työkyvyttömyyseläkkeelle jäi kymmenen (10) työntekijää eli kaksi (2) enemmän kuin edellisenä vuonna. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle jäi yhteensä 17 henkilöä, mikä on kuusi (6) edellisvuotista vähemmän.

Sairauspoissaolojen määrä väheni koko työyhteisön tasolla. Vuonna 2020 keskimääräiset sairauspoissaolot olivat 18,7 pv/henkilötyövuosi, kun vuonna 2019 vastaava luku oli 19,1 pv (laskua 0,4 pv/htv). Sairauspoissaolot laskivat teknisessä toimessa (20,7 pv/htv) ja sosiaali- ja terveystoimessa (20,2 pv/htv). Muilla toimialoilla sairauspoissaolot nousivat. Työtapaturmista johtuvat sairauspoissaolot vähenivät.

Sairauspoissaolojen ajalta maksettiin palkkoja (ilman sv-korvauksia) yhteensä 2,6 M€, mikä on 1,4 %-yksikköä (35 000 €) enemmän kuin edellisenä vuonna. Sairausajan palkkojen osuus oli 4,4 % koko palkkasummasta. Kun huomioidaan sv-korvaukset, sairausajan palkkoja maksettiin 1,6 M€, mikä on 30 000 € vähemmän kuin vuonna 2019. Nämä palkkakustannukset laskivat 2 %-yksikköä edellisvuoteen verrattuna.

Sairauspoissaoloraportteja on analysoitu johtoryhmissä palvelualueiden ja työyksiköiden esimiesten kanssa. Pitkiä poissaoloja työyksiköissä ovat aiheuttaneet mm. vakavat sairaudet sekä operaatiota vaatineet tules-sairaudet ja mielenterveyden häiriöistä johtuvat sairauslomamat. Näitä sairauspoissaoloja ei voida juurikaan lyhentää työnantajan työkykyjohtamisen toimenpiteillä.

Diagnoosiryhmistä eniten sairauspoissaoloja aiheuttivat tuki- ja liikuntaelinten sairaudet, toiseksi eniten mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Diagnoosijakaumassa ei tapahtunut muutosta edelliseen vuoteen verrattuna, mutta sairauspoissaolot molemmissa diagnoosiryhmissä laskivat.

Poissaolot ilman diagnoosia (käytännössä nämä ovat poissaoloja esimiehen luvalla) nousivat. Tämä johtui koronapandemian aiheuttamasta poikkeusjärjestelystä, jonka perusteella esimiehen luvalla pystyi olemaan poissa seitsemän (7) päivää aikaisemman viiden (5) päivän sijaan.

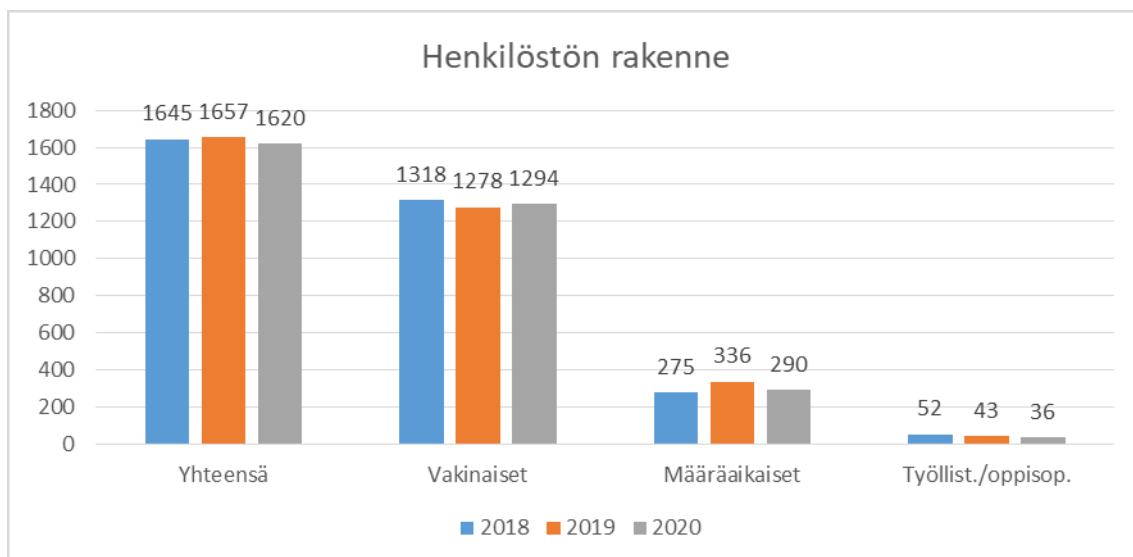
40 %:lla henkilöstöstä on ollut 0 päivää sairauspoissaoloja. 14 % henkilöstöstä on muodostanut 76 % koko organisaation sairauspoissaoloista.

Henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja esitetään tarkemmin erikseen laaditussa henkilöstökertomuksessa, joka käsitellään samanaikaisesti tilinpäätöksen kanssa.

	Vakinaiset			Muutos 2019 - 20	
	2018	2019	2020	Erotus	%
Konsernipalvelut	28	29	30	1	3,4 %
Sosiaali- ja terveystoimi	735	716	708	-8	-1,1 %
Sivistystoimi	387	375	381	6	1,6 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	15	15	17	2	13,3 %
Tekninen toimi	153	143	158	15	10,5 %
Yhteensä	1318	1278	1294	16	1,3 %

	Määräaikaiset			Muutos 2019 - 20	
	2018	2019	2020	Erotus	%
Konsernipalvelut	4	8	6	-2	-25,0 %
Sosiaali- ja terveystoimi	168	207	178	-29	-14,0 %
Sivistystoimi	77	81	82	1	1,2 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	7	7	3	-4	-57,1 %
Tekninen toimi	19	33	21	-12	-36,4 %
Yhteensä	275	336	290	-46	-13,7 %

	2018	2019	2020	Muutos 2019 - 20
Yhteensä	1645	1657	1620	-37
Vakinaiset	1318	1278	1294	16
Määräaikaiset	275	336	290	-46
Työllist./oppisop.	52	43	36	-7

	HTV 2 ^{*)}			Muutos 2019 - 20	
	2018	2019	2020	Erotus	%
Konsernipalvelut	40,8	45,0	41,9	-3,0	-6,7 %
Sosiaali- ja terveystoimi	830,4	803,5	793,0	-10,5	-1,3 %
Sivistystoimi	432,2	431,6	423,6	-8,1	-1,9 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	24,1	24,1	22,9	-1,2	-4,9 %
Tekninen toimi	184,6	190,3	188,3	-2,0	-1,0 %
Yhteensä	1512,1	1494,6	1469,8	-24,7	-1,7 %

^{*)} Mukana palkalliset poissaolot, esimerkiksi vuosilomat.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Riskienhallintaan kuuluu riskien tunnistaminen, niiden mittaaminen ja niiltä suojautuminen tai mahdollisesti niiden poistaminen. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää. Kuntalain 115.1 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Palvelujärjestelmän toimivuuteen ja kaupunkilaisten turvallisuuteen kohdistuvia riskejä

Kaupunkilaisille riskejä ovat elintärkeisiin prosesseihin mm. sähkön jakeluun, kaukolämpöön ja puhtaan veden tuottamiseen liittyvät toiminnot. Sähkön, kaukolämmön ja veden jakelusta vastaavat erilliset yhtiöt. Uhkia ovat mm. luonnon ilmiöt, tulipalot, vesilähteiden saastuminen, veden saannin keskeytykset, ilkeä ja inhimilliset erehdykset. Eri vuodenaikojen voimakkaat myrskyt ovat aiheuttaneet merkittäviä sähkökatkoksia ja siitä johtuvia häiriötilanteita. Palveluprosessien hoitaminen on entistä riippuvaisempaa tietojärjestelmistä, tietoliikenneyhteyksistä ja niiden toimivuudesta, joten niiden toiminnan varmistamiseen häiriötilanteissa on erityisesti panostettava. Toiminnan digitalisaation vuoksi kyberturvallisuuden merkitys tulee kasvamaan ja tietohallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden ohjaus ja valvonta korostumaan.

Kaupungin halki kulkevan valtatie 23:n liikenne on lisääntynyt Stora Enson tehtaiden ja Riikinvoiman Ekovoimalaitoksen toiminnan käynnistyttyä. Valtatie 23 kulkee Varkauden kaupungin keskustan halki, joka lisää merkittävästi liikenteen turvallisuusriskejä. Kuljetuksissa on myös vaarallisten aineiden kuljetuksia, jotka aiheuttavat erityistä vaaraa mahdollisissa onnettomuustilanteissa. Uuden liikennejärjestelyhankkeen myötä raskas liikenne ohjataan vuonna 2021 kiertotien kautta suoraan tehtaille, joten liikenne vähenee ja riskit pienenevät.

Kaupungin palvelutuotannon kehittämisessä tulee huomioida väestön ikärakenteen muutos palvelutarpeeseen sekä valmistautua mahdollisimman hyvin ja ajoissa valtakunnan tasolla tulevaisuudessa toteutettaviin muutoksiin, esim. mahdollinen hyvinvointialueuudistus.

Henkilöstöriskejä

Kaupungin vakinaisen henkilöstön keski-ikä vuonna 2020 oli 49,0 vuotta (v. 2019 49,3 v., v. 2018 49,1 v., v. 2017 49,0 v., v. 2016 49,6 v., v. 2015 50,3 v.). Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvänä riskinhallintakeinona pidetään tärkeänä henkilöstösuunnitelman jatkuvan toteutumisen seurantaa, jotta henkilöstörakenteen ja tulevan eläköitymisen muutokset voidaan riittävän ajoissa ennakoita. Myös rekrytointiprosessin ja kaupungin työnantajaimagon kehittäminen on erittäin tärkeää. Henkilöstön saatavuus vuonna 2020 on ollut vielä suhteellisen helppoa, eikä merkittäviä ongelmia vakinaisten tai sijaisten palkkaamisessa ole ollut. Tosin koronaepidemia aiheutti työpaineita ja haasteita työssäjaksamiseen terveydenhuollon ja sosiaalitoimen henkilöstön keskuudessa.

Taloudellisia riskejä

Lisääntynyt epävarmuus, mm. keväällä 2020 alkanut maailmanlaajuinen koronaepidemia on heikentänyt tulevaisuuden näkymiä niin kansainvälisessä taloudessa kuin kotimaassakin. Tulevaan talouskasvuun, julkiseen velkaantumiseen ja rahoitusmarkkinoiden toimivuuteen liittyy suuria ja vaikeasti arvioitavia riskejä. Kuntatalouden näkymiä kiristävät yleisen taloudellisen kehityksen lisäksi valtiontalouden kuntiin kohdistuvat mahdolliset lisäleikkaukset, mitkä aiheuttavat kaupungin taloudelle suurta epävarmuutta ja mahdolliset uudet kunnille lainsäädännön kautta tulevat tehtävät ja niiden rahoitus.

Kaupungin suuret investointitarpeet aiheuttavat paineita velkaantumiskehitykselle. Tulorahoituksen riittävyyden turvaamisen ja menojen hallinnan ohella taloudellisia riskejä ovat maksuvalmius-, korko- ja luottoriskit. Korkotasoa on ollut erittäin alhainen, joten akuuttia korkoriskeä ei ole ollut useaan vuoteen. Korkojen ennakoitaan lähtevän nousuun muutaman vuoden kuluttua. Kaupungin lainasalkusta on suojattu vuoden 2020 lopussa 57,1 %. Nykyiset koronvaihtosopimukset ovat voimassa enimmillään vuoteen 2034 saakka.

Kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet -ohje hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 40. Ohjeen mukaan lainakannan suojausaste voi vaihdella markkinatilanteen mukaan 30–80 % välillä.

Kassan riittävyys on myös rahoitusriski, johon on varauduttu sopimalla rahoituslaitosten kanssa kuntatodistusohjelmista. Kuntatodistus on lyhytaikaista maksuvalmiuslainaa, jonka saa nopeasti käyttöön. Kaupunginhallituksen 19.8.2019 § 202 päätöksen mukaisesti talousjohtajan kuntatodistusohjelman nostoraja on 30,0 M€.

Vahinkoriskeihin (henkilöstö-, omaisuus- ja toimintavahingot) on varauduttu vakuuttamalla kaikki keskeisimmät toiminnat. 1.1.2019 alkaen meklaripalvelut on ostettu Suunta Meklarit Oy:ltä. Vakuutuspalvelut kilpailutettiin syksyn 2020 aikana ja kaupungin kaikki vakuutukset (omaisuus- ja henkilövakuutukset) siirtyivät LähiTapiolaan 1.1.2021 alkaen.

Kaupunki on myöntänyt takauksia pääasiassa omille tytäryhtiöilleen. Takausten määrä oli vuoden 2020 lopussa 49,4 M€ (v. 2019 53,2 M€, v. 2018 58,1 M€, v. 2017 64,6 M€ v. 2016 70,5 M€, v. 2015 65,9 M€), vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 3,76 M€.

Varautuminen tulevaisuudessa

Tulevaisuudessa toiminnan riskeihin varaudutaan strategioiden ja ohjeiden päivittämisellä. Toimialat päivittivät ja käsitelivät omat valmiussuunnitelmansa vuoden 2016 aikana. Vuoden 2020 aikana päivitettiin tai laadittiin uusia hallintoon ja konserniohjaukseen liittyviä ohjeistuksia, mm. hallintosääntö, hankintaohjeet, avustusohjesääntö, hyvä hallinto ja johtamistapa Varkauden kaupunkikonsernissa. Kaupungin valmiussuunnitelmat tulee päivittää vastaamaan nykyistä yhteiskunnallista tilannetta pandemian ja tartuntatautien osalta.

Tulevien vuosien keskeisiä haasteita on kaupungin talouden kantokyvyn ja rahoituksellisen tasapainon saavuttaminen ja säilyttäminen, mihin vaikuttavat menojen kasvun hallinta ja tulo-rahoituksen riittävyyden turvaaminen. Vuoden 2019 aikana laadittu taloudentasapainottamisohjelma tullaan päivittämään vuoden 2021 aikana. Kaupungin toimintaan, talouteen ja palvelutuotantoon vaikuttaa merkittävästi väestön ikärakenne ja väestömäärän muutos. Yksi merkittävä epävarmuustekijä on mahdollisen sosiaali- ja terveystoimen uudistuksen myötä muuttuva kuntien rahoitus pohja ja kuntien vastattavaksi mahdollisesti tulevat sairaanhoitopiirien kattamattomat alijäämät. Talouteen vaikuttavat myös tartuntataudit ja muut maailman laajuiset epidemiat yms. toimintaa vaikuttavat vastuut.

Tulevien suurien investointihankkeiden rahoitusratkaisut vaikuttavat merkittävästi kaupungin talouteen. Kaupungin suuri investointitarve (uus- ja peruskorjausinvestoinnit), lähes 200 M€ on erittäin suuri haaste kaupungin taloudelle.

Kaupungin tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että saavutetaan talouden tasapaino ja säilytetään se jatkossakin. Taloudellisten riskien vaikutuksia tulee huomioida jatkossa entistä laajemmin talousarvioprosessin yhteydessä.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä tunnusluvut ja muut tiedot ympäristöasioista. Toimialojen toimintatuottoihin ja – menoihin sisältyvistä ympäristöasioista ei ole koottu erillistä ympäristötilinpitoa.

Ympäristötuotolla tarkoitetaan toiminnasta saatua tuloa, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun esim. jätehuolto- ja jätevesimaksut, ympäristön pilailulta perityt korvaukset kunnan suorittamista tai teettämistä kunnostuksista.

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennalta ehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Ympäristö investoinnilla tarkoitetaan pitkävaikutteisia menoja, jotka syntyvät tulevien haitallisten ympäristövaikutusten ennaltaehkäisemisestä, vähentämisestä tai poistamisesta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut 28.8.2018 yleisohjeen ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tilinpäätöksessä, jonka tarkoituksena on ohjata kuntia ympäristöasioiden kirjaamista ja esittämistä osana lakisääteistä tilinpäätösinformaatiota.

Keski-Savon ympäristötoimi tuottaa Varkauden, Pieksämäen, Heinäveden, Joroisten ja Leppävirran ympäristötoimen tehtävät. Isäntäkuntana toimii Leppävirran kunta. Varkauden kaupungin vuoden 2020 maksuosuus ympäristönsuojelutoimen menoista oli 161 519 €.

Kaupunki osallistuu Kestävän energiankäytön, energiatehokkuuden ja ilmaston seudullinen toimintasuunnitelma – hankkeeseen ajalla 1.1.2020 – 28.2.2022.

Hankkeen päätavoitteet ovat:

- seudullisen ilmastotyön aloittaminen; mm. laaditaan Keski-Savon yhteinen ilmasto-ohjelma ja kuntakohtaiset ilmaston toimintasuunnitelmat sekä seudulliset ja kuntakohtaiset seurantajärjestelmät ilmastopäästöille

- energiatehokkuuden ja uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääntyminen
- vähähiilisen liikkumisen lisääminen
- materiaali kierron parantaminen ja materiaalitehokkuuden edistäminen
- lähiruuan käytön lisääminen ja ruokahävikin väheneminen
- ilmastoasioihin liittyvän tiedon ja opastuksen lisääminen.

Ympäristötekijöissä ei vuoden 2020 aikana ollut sellaisia poikkeavia tapahtumia, jotka olisivat vaikuttaneet kaupungin taloudelliseen tulokseen, asemaan tai toiminnan kehitykseen. Ympäristövahtikojoja ei vuonna 2020 tapahtunut.

Joutenlahden alueella puhdistettiin pilaantuneita maa-alueita infran rakentamisen yhteydessä Sorvikadun katualueelta 229,28 tonnia.

Kaupunki purki kaksi kiinteistöä (Päiviönsaaren koulu ja Osmajoentie 28), joiden betoni- ja tiilipurkujätteet on sijoitettu MARA-asetuksen mukaisesti katurakenteisiin Luttilantielle, Teollisuuskadulle ja Hasinmäenkadulle.

Teollisuuskatu 18:ssa sijainneella kiinteistöllä 915-21-2109-2 (entinen romujen varastoalue) todetut raskaita öljyjakeita sisältäneet maa-ainekset (24,44 t) poistettiin ja toimitettiin käsiteltäväksi Lassila & Tikanoja Oyj:n Riikinnevan käsittelykeskukseen Leppävirralle. Samalta alueelta poistettiin öljyjakeita sisältänyttä maa-ainesta vielä lisää 12.1.2021 65,24 tonnia, myös ne toimitettiin Lassila & Tikanoja Oyj:n Riikinnevan käsittelykeskukseen Leppävirralle.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan kaupungin tulee antaa toimintakertomuksessa tiedot siitä, miten on huolehdittu korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot tulee antaa siinä laajuudessa, kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Kaupungin vieraanvaraisuutta ja edustusta on hoidettu vuoden 1986 ohjeistuksen ja vakiintuneen käytännön mukaisesti noudattaen kohtuullisuutta ja taloudellisuutta. Edustus ja vieraanvaraisuus ohjeistus saatetaan ajan tasalle vuoden 2021 aikana. Liikelahjoja hankittaessa on pyritty huomioimaan paikallisuus. Vieraanvaraisuudessa ja liikelahjoissa on noudatettu kohtuullisuutta.

Henkilöstön muistamisessa on noudatettu kaupunginhallituksen 26.9.2016 § 194 päivettyä Palkkaus ja palkitseminen Varkauden kaupungissa ohjetta.

Palvelutuotannossa on huomioitu asiakkaiden tasa-arvoisuus ja eettiset sekä etniset arvot.

Kaupungilla on käytössä sidonnaisuusrekisteri luottamushenkilöille ja johtaville viranhaltijoille. Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden sidonnaisuuksia on käsitelty tarkastuslautakunnassa vuoden 2020 aikana kahdessa kokouksessa sitä mukaa, kun sidonnaisuusilmoituksia on tullut rekisteriin. Kaupunginvaltuustossa sidonnaisuusilmoitukset on käsitelty ja merkitty tiedoksi 7.12.2020 § 93. Sidonnaisuuksien valvonnan kautta pyritään varmistamaan asioiden puolueeton käsittely ja toiminnan sekä päätöksenteon läpinäkyvyys.

1.2 SELONTEKO KAUPUNGIN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Hallintosäännön luvun 3 § 7 mukaan konsernijaosto valmistelee kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon, joka liitetään osaksi toimintakertomusta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tulokSELLISTA, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Lisäksi sisäisen valvonnan tavoitteena on vahvistaa hyvää johtamis- ja hallintotapaa. Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä toimintaa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista Kuntalain § 14 mukaan vastaa kaupunginvaltuusto. Kaupunginhallituksen tehtävänä § 39 mukaan on huolehtia kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Valtuusto hyväksyi 18.12.2017 § 95 uudet päivitettyt kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Vuoden 2020 sisäisen valvonnan painopistealueiksi oli valittu (konsernijaosto 5.11.2019 § 58) seuraavat tehtävät / toiminnot:

Päätöksenteko

1. Konsernijohtaminen ja valvonta

Talous

2. Hyväksyminen / määrärahan riittävyyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta

Työn sujuvuus

3. Tiedotus ja viestintä

Työhyvinvointi ja työsuojelu

4. Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta

Toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportit vuodelta 2020 on käsitelty lautakunnissa (perusturvalautakunta 24.2.2021 § 36, sivistyslautakunta 25.2.2021 § 13, liikunta- ja vapaa-aikalautakunta 24.2.2021 § 9 ja tekninen lautakunta 23.2.2021 § 44). Konsernihallinnon sisäisen valvonnan raportti käsitellään kaupunginhallituksessa 29.3.2021. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on raportoitu toimialojen toteutumien kohdalla.

Toimialat ovat noudattaneet sisäisessä valvonnassa kaupungin sisäisen valvonnan ohjetta. Suoritetuilla valvontatoimenpiteillä on varmistettu menettely- ja toimintatavat sekä toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Havaitut puutteet on pyritty korjaamaan heti, kun ne on havaittu.

Päätöksenteko

Kaupunginhallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjä valituksia, joiden perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Vuoden 2020 aikana hallinnon osalta on tehty yksi kantelu oikeusasiamiehelle, viisi aluehallintovirastolle sekä kunnallisvalitus Itä-Suomen hallinto-oikeudelle.

Päätösten strategian mukaisuus ja vaikuttavuus on pyritty huomioimaan kaikessa päätöksenteossa. Päätösten strategian mukaisuuden arviointia on kehitettävä edelleen. Päätösten yritysvaikutusten arviointi toteutuu osittain, mutta vaikutusten arviointi kaipaa päivittämistä.

Hallintosääntöön tehdyt muutokset hyväksyttiin valtuustossa 25.5.2020 § 41. Muutokset tulivat voimaan 1.7.2020. Hankintastrategiaan liittyvä hankintaohjetta käsiteltiin useaan otteeseen vuoden aikana ja se hyväksyttiin valtuustossa 28.9.2020 § 69. Kaupunki on jäsenenä Sansia Oy:ssä ja hankinnat pääsääntöisesti tehdään Sansia Oy:n hankintasopimusten mukaisesti. Hankintojen tarjouskilpailutusta varten kaupungilla on käytössä Claudia-järjestelmä.

Hankintamenettelyä on kehitetty koko kaupungin tasolla uuden hankintastrategian ja siihen liittyvän hankintaohjeen mukaisesti. Hankintojen kilpailutuksen ja siihen liittyvien hankintasopimusten seuranta – ja kehittämistyöhön liittyvä toiminta ei ole kaikilta osin toteutunut resurssien vähäisyyden vuoksi. Hankinta-asiamiehen/logistiikka-asiantuntijan rekrytointi ei toteutunut vuonna 2020. Hankinta-ohjeen mukaista kaupungin ylläpitämää hankintavuosikelloa, johon merkittävimmät hankintasuunnitelmat vuosittain tulisi tehdä, ei ole ollut käytössä vuoden 2020 aikana.

Konsernijaosto on käsitellyt asiat, jotka sille kuuluvat konserniohjeen mukaan. Tytäryhtiöt ovat pyytäneet jaostolta ennakkokannan konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto päätti 7.12. 2020 § 94 asettaa tilapäisen valiokunnan selvittämään konsernijaoston nauttimaa luottamusta. Selvityksen valmistuttua valtuusto päätti 1.2.2021 § 3 erottaa konsernijaoston luottamuspuolan vuoksi.

Talous

Talouden osalta painopistealueina ovat olleet määrärahaseuranta/raportointi, hankinnat/luovutukset ja talouteen liittyvä päätöksenteko.

Taloudesta ja toiminnasta on raportoitu taloushallinnon vuosikellon mukaisesti kaupungin johtoryhmälle, yhteistyötoimikunnalle, kaupunginhallitukselle, kaupunginvaltuustolle sekä tarkastuslautakunnalle.

Toimialat ovat käsitelleet omien talousarvioidensa toteutumia lautakuntien kokouksissa.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt vuoden 2020 aikana talousarvion määrärahamuutoksia 24.2.2020 § 15, 11.5.2020 § 25, 31.8.2020 § 60 ja 14.12.2020 § 100.

Hankintojen ja luovutusten osalta on noudatettu hankintalakia, kaupungin omaa hankintastrategiaa ja hallintosääntöä. Uusi hankintaohje hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 28.9.2020 § 68. Ohje tuli voimaan 1.10.2020 alkaen.

Kohde- ja toiminta-avustuksien hakumenettelyä on pyritty yhdenmukaistamaan ja ottamaan huomioon alueellinen vaikuttavuus ja strategian linjaukset avustuksia myönnettäessä. Avustuskäytäntöä kehitetty ja Varkauden kaupungin uusi avustusohtesääntö on hyväksytty valtuustossa 7.12.2020 § 91.

Talouteen vaikuttavat taseen ulkopuoliset riskit, joista ei ole tehty pakollista varausta taseeseen tilinpäätöksen yhteydessä, on selvitetty ja käsitelty toimintakertomuksen taseen liitetiedossa (liitetieto 46).

Henkilöstö

Henkilöstön osalta painopistealueet olivat: tiedotus ja viestintä (työn sujuvuus) ja sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta (työhyvinvointi ja työsuojelu).

Työn sujuvuuden valvonnassa keskityttiin tiedotukseen ja viestintään. Toimintavuotta leimasi koronapandemiasta johtuvan sekä sisäisen että ulkoisen viestinnän, myös kriisiviestinnän, tarve. Tilanne on edellyttänyt säännöllistä sekä kaupunkilaisten että työntekijöiden ohjeistusta, valtakunnallisten linjausten tulkintaa ja niistä viestintää sekä ohjausta ja neuvontaa.

Ulkoisen viestinnän osalta toimialat ovat tehneet yhteistyötä keskenään sekä markkinointi- ja viestintätiimin kanssa. Toimialoille on nimetty lisää viestinnän vastuuhenkilöitä. Sisäisessä viestinnässä keskeinen vastuu on ollut henkilöstöpalveluilla. Haasteellisista olosuhteista huolimatta kriisiviestinnän laatu parani selkeästi toimintavuoden mittaan.

Toimintavuosi alleviivasi kaiken kaikkiaan viestinnän ja tiedonkulun merkitystä ja pandemian aikana omaksutut uudet, hyviksi havaitut toimintamallit tulee juurruttaa ja monikanavaista viestintää kehittää edelleen osana päivittäistä toimintaa ja johtamista.

Työhyvinvoinnissa ja työsuojelussa on painopisteenä ollut sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta. Toimialoilla toimitaan pääsääntöisesti WATTI-mallin mukaisesti. Populus-sairauspoissaolohälytykset käsitellään ajantasaisesti ja asianmukaisesti. Työhyvinvointikeskusteluista ja työterveysneuvotteluista on muodostunut rutiinia. Myös korvaavan työn soveltaminen ja työn räätälöiminen työkykyä vastaavaksi on yleistynyt.

Esimiesten jaksamista poikkeusoloissa ja mm. etätöyön lisääntymisen myötä muuttuneita työkykyjohtamisen vaatimuksia on tuettu eri keinoin.

Riskienhallinnan järjestäminen

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perustana vuonna 2020 on ollut kaupunginvaltuuston 18.12.2017 § 95 hyväksymä Varkauden kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Taloushallinto on laatinut toimialoille vuosivaihteen toimintaohjeen, toimintakertomuksen, osavuosisikatsauksen ja talousarvion laadintaohjeet, joissa on kiinnitetty huomiota riskienhallinnan raportointiin. Toimialat ovat osavuosisikatsauksessaan ja toimintakertomuksessaan arvioineet omaan toimintaansa liittyviä merkittäviä taloudellisia ja toiminnallisia riskejä. Riskejä on arvioitu myös vuoden 2020 talousarviossa. Riskienhallinnan järjestäminen, toteutus ja seuranta ovat kunkin toimialan vastuulla.

Riskienhallintaryhmä on arvioinut omaisuus- ja vastuuriiskejä. Vakuutusmeklarin asiantuntijapalvelut ostetaan Suunta Meklarit Oy:ltä kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksen 21.9.2018 § 22 mukaisesti 1.1.2019 alkaen. Meklarin palveluja käytetään mm. vahinkopalveluissa, vakuutusten uudistamisessa ja vakuutusten kilpailutuksessa. Vakuutukset kilpailutettiin vuoden 2020 lopussa. Kilpailutuksen perusteella vakuutuksen ovat 1.1.2021 alkaen Keskinäinen vakuutusyhtiö LähiTapiolassa.

Lainasalkun korkoriskiä on aikaisemmin hallinnoitu korkosidonnaisuus- ja laina-aikajakautumalla sekä koronvaihtosopimuksilla. Korkosuojausten tavoitteena on ollut hallita korkojen nousun haitallisia vaikutuksia.

Varkauden kaupungin johdannaisopimusten (koronvaihtosopimusten) tilannetta tarkastettiin vuonna 2019 ja muokattiin nykyisiä koronvaihtosopimuksia siten, että korkokulut pienenevät vuoden 2020 aikana yhteensä 148 011 €. Jo vuonna 2019 korkokulut vähenivät 128 261 € verrattuna vuoden 2018 korkokuluihin. Tarkastelun kohteena olleiden koronvaihtosopimusten tavoitteena oli keventää lähivuosien kassavirtoja ja päästä eroon negatiivisista korkosuojausten korkeista kustannuksista.

Koronvaihtosopimusten uudelleenmuokkauksella on saatu pienennettyä pidemmän horisontin (5 – 15 vuotta) riskiä eli koronmuutosten aiheuttamaa epävarmuutta rahoituksen rahavirrassa.

Kaupungin lainamäärä 31.12.2020 on 79,0 M€, josta pitkäaikaista lainaa 61,0 M€ ja lyhytaikaista kuntatodistuslainaa 18,0 M€. Kaupungin lainakannan korkoriskin jakautumasta 31.12.2020 tilanteen mukaan oli lyhytaikaisen korkositoumusten osuus 42,9 % (33,9,0 M€) ja pitkäaikaisen korkositoumuksen osuus eli kiinteä korkoisia 57,1 % (45,1 M€). Vuonna 2020 lainojen keskikorko oli 0,37 %.

Kaupungin myöntämät takausvastuut ovat 31.12.2020 tilanteen mukaan 49,451 M€ (31.12.2019 53,211 M€) Takauksista 49,100 M€ kohdistuu tytäryhteisöjen lainoihin.

Sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa seurannassa käytetään TargetorPro raportointiohjelmaa sekä WPro-työturvallisuusjärjestelmää.

Konserniyhtiöt

Kaupunginvaltuuston 30.10.2017 § 72 hyväksymää konserniohjetta päivitettiin valtuuston 28.5.2018 § 42 päätöksellä. Omistajapoliittisen ohjelman laatiminen on jatkunut vuoden 2020 aikana.

Konserniyhtiöiden valvontavastuu jaettiin konsernijohtoon kuuluville viranhaltijoille konsernijaoston 26.9.2018 § 36 ja kaupunginhallituksen 1.10.2018 § 229 päätöksillä. Tytäryhtiöiden tilannekatsaus ja kuulumiset on käsitelty säännöllisesti johtoryhmässä, konsernijaostossa ja kaupunginhallituksessa.

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n ja Wartalo Kodit Oy:n taloudellista asemaa ja tilannetta on seurattu tiiviisti vuoden 2020 aikana vuonna 2019 tehtyjen riskikartoitusten jälkeen. Wartalo Kodit Oy:tä pääomitetiin vuonna 2020 1,0 M€. Pääomittamista jatketaan 1,0 M€:lla vuonna 2021.

Tytäryhtiöt laativat riskienhallintasuunnitelmat, joissa on arvoitu lyhyen ja pitkän ajan kaikki keskeiset riskit ja esitetty konkreettiset toimenpiteet niiden torjumiseksi. Konsernijaosto hyväksyi riskienhallintasuunnitelmat 19.1.2021 ja kaupunginhallitus 15.2.2021 § 45.

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n tilanne on ollut vaikea akkutehtaan konkurssien takia. Vuoden 2019 alussa alkanut EB Technologies yhtiön konkurssi on edelleen kesken. Konkurssipesä on koko ajan aktiivisesti ponnistellut omistamiensa akkutehtaan koneiden ja laitteiden myynnin eteen yhteistyössä Teollisuuskylän toimitusjohtajan kanssa. Viimeisin yritys on johtanut alustavan aiesopimuksen laatimiseen ostajayhtiön kanssa ja kaupan pitäisi ratketa maaliskuun loppuun mennessä. Kaupan on tarkoitus käsittää koneiden ja laitteiden lisäksi myös akkutehdaskiinteistö, jonka myymisestä kaupunginvaltuusto on päättänyt tammikuussa 2020. Omistajaohjauksen kautta on selvitetty käytettävissä olevat keinot yhtiön taloudellisen tilanteen parantamiseksi. Pääomittaminen osoittautui mahdottomaksi toteuttaa, koska se voi sisältää kiellettyä julkista tukea.

Asianajotoimisto Krogerus selvitti erilaisia rakennejärjestelyvaihtoehtoja (kiinteistön kauppa konserniyhtiön kanssa, kiinteistön kauppa Varkauden kaupungin kanssa, jakautumien, liiketoiminnan luovutus, lainojen siirto Varkauden kaupungille), mutta niidenkin toteuttamisen esteenä on riski kielletystä julkisesta tuesta. Kaupunginvaltuusto päätti 7.12.2020 § 90, että kaupunki maksaa kiinteistöön kohdistuvan lainan korot ja lyhennykset, jos Teollisuuskylä voi osoittaa, ettei se ei pysty niitä maksamaan. Samalla kaupunginvaltuusto päätti, että Teollisuuskylän tulee laatia suunnitelma kiinteistön muuttamiseksi muuhun teollisuuskäyttöön vuoden 2020 loppuun mennessä. Kiinteistöä saatavat vuokratulot ovat Teollisuuskylän talouden tervehdyttämisen kannalta joka tapauksessa välttämättömiä mahdollisimman pian. Muussa tapauksessa kasvaa kaupungin riski takauslainan eräännyttä maksuista.

Kaupunginhallitus hyväksyi 19.10.2020 § 278 Hyvä hallinto- ja johtamistapa Varkauden konsernissa – ohjeen. Ohje käsitellään ja hyväksytään myös kaupungin tytäryhteisöjen hallituksissa ja yhtiökokouksissa.

Tytäryhteisöille on taloushallinnon toimesta laadittu omat ohjeistukset talousarvion, osavuosisraportin ja tilinpäätöksen laadintaan. Ohjeistuksissa on huomioitu sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on osa kaupungin johtamisjärjestelmää, jota johtavat tilivelvolliset (kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja) ja käyttävät toteuttaessaan tilivelvollisuuteen kuuluvaa valvontavelvollisuuttaan. Hallintosäännön luvun 3 § 7 mukaan sisäisen tarkastuksen suunnitelman hyväksyy kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto. Suunnitelman tarkoituksena on edistää kaupungille asetettujen päämäärien ja tavoitteiden toteutumista. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa.

Kaupunki ostaa sisäisen tarkastuksen PwC Oy:ltä (PricewaterhouseCoopers Oy). Sisäisen tarkastuksen tavoitteena on tukea kaupunkia sen tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallin-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Vuoden 2019 sisäisen tarkastuksen raportin tarkastushavaintoihin on annettu vastineet ja toimenpide-esitykset kaupunginhallituksen 19.10.2020 § 276 mukaisesti.

Hankintastrategia on vahvistettu kaupunginvaltuustossa 28.8.2017 § 59 ja hankintaohje on hyväksytty hallituksessa 21.9.2020 § 239 ja valtuustossa 28.9.2020 69. Lisäksi vuoden 2019 tarkastusraportissa tuotiin esille, että oikaisuvaatimusohjeet ja valitusoikeus -liitteessä viitattiin vanhoihin hankintalain mukaisiin pykäliin. Oikaisuvaatimusohjeet ja valitusoikeus – liite on käyty tältä osin läpi ja pykälät muutettu nykyisen hankintalakiin viittaaviksi.

Konsernijaosto on hyväksynyt 23.9.2020 § 30 sisäisen tarkastuksen suunnitelman. Sisäisen tarkastuksen kohteina vuonna 2020 olivat myyntisaamiset. Tarkastuksen tavoitteena on arvioida myyntilaskutus- ja perintäprosessin tehokkuutta ja toimivuutta, arvioida onko myyntilaskujen perusteet asianmukaiset sekä arvioida, onko perintätoimet aloitettu oikea-aikaisesti ja toteutettu asianmukaisesti.

Sisäisen tarkastuksen raportti oli sovittu valmistuvaksi 31.1.2021 mennessä. Raportti valmistui 26.3.2021. Raportin valmistuminen on viivästynyt, koska tarkastuksessa tarvittavat kaupungin toimialoilta ja talouspalveluja tuottavalta palveluntarjoajalta pyydetyt tiedot eivät kaikilta osin ole olleet tarkastajan käytettävissä aikataulutetussa ajassa.

1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen (ulkoiset erät)

Koronaepidemian vaikutukset tilikauden tuloksen muodostumiseen ja rahoitukseen

Kaupungin talouden toteutumiseen koronaepidemia vaikutti monin eri tavoin. Toimialojen toimintatuotot vähenivät epidemian vuoksi 0,81 M€ ja toimintakuluja epidemiasta muodostui 1,43 M€, yhteensä 2,24 M€. Toisaalta toiminnan muutoksen kautta toimintakulut vähenivät 1,49 M€ ja sivistystoimen käyttötalouden valtiontuet olivat 0,12 M€.

Rahoitukseen koronakompensaatioita muodostui yhteensä 6,67 M€, joista valtionosuuksien kautta 5,66 M€ ja verotulojen kautta 1,013 M€.

Koronaepidemian nettovaikutus 6,04 M€ parantaa kaupungin vuoden 2020 tilikauden tulosta. On kuitenkin huomioitava, että saadut kompensatiot ja verotukseen kohdistuvat toimenpiteet ovat kertaluonteisia ja eivät enää tule helpottamaan tulevien vuosien taloutta. Tosin osa koronaepidemian aikana muuttuneista käytänteistä ja toimintatavoista on huomioitu jo vuoden 2021 talousarviossa eli niiltä osin säästöjen edellytetään jatkuvan.

Koronaepidemian tarkemmat vaikutukset toimintatuottoihin ja – kuluihin sekä valtionosuuksiin ja verotuloihin on selvitetty tämän kappaleen eri otsikoiden alla.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutumisen vaikutus tilikauden tulokseen

Kaupunginvaltuuston 26.8.2019 § 68 hyväksymän talouden tasapainottamisohjelman mukaan toimialoille oli asetettu 1,055 M€ säästötavoite vuodelle 2020. Sosiaali- ja terveystoimelle ei säästötavoitetta ollut asetettu. Teknisen toimen tasapainottamisohjelmaan sisältyvät Päiviönsaaren koulun purkukulut ja kiinteistöveroselvityksen kustannukset (0,786 M€) pienensivät säästötavoitetta. Nettona vuoden 2020 säästötavoite oli 0,269 M€.

Toimialat onnistuivat varsin hyvin talouden tasapainottamistoimenpiteissä ja kokonaissäästö oli 1,012 M€. Päiviönsaaren koulun purkukulut toteutuivat 386 152 € ja kiinteistöveroselvityksen kulut 129 705 € eli nettosäästöksi muodostui 0,497 M€.

Talouden tasapainottamisohjelma toteutui 0,228 M€ paremmin kuin, mitä säästötavoite oli. Toimialakohtaiset tasapainottamisohjelman toteutuneet toimet on käsitelty tarkemmin toimialojen omien toimintakertomusten alkuosassa.

Tuloslaskelman toteutuminen

Kaupungin tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi 1 699 109 €. Vuoden 2020 aikana tehtyjen talousarviomuutosten jälkeen muutettu talousarvion oli 7 570 628 € alijäämäinen eli vuoden 2020 talousarvio toteutui huomattavasti paremmin. Talouden toteutumiseen vaikuttivat edellä kuvatut koronakompensaatiot ja kaupungin oma talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen.

Toimintatuotot (ulkoiset)

Tuloslaskelman mukaan ulkoisten toimintatuottojen toteutuma (ilman valmistusta omaan käyttöön) on 45 435 354 €. Toimintatuotot pienentyivät 436 954 € / -1,0 % verrattaessa vuoden 2019 toteutumaan. Toimintatuottojen vähentymiseen on vaikuttanut toiminnassa tapahtuneet muutokset ja koronaepidemia. Koronaepidemian johdosta toimialojen toimintatuottojen arvoitiin alentuneen yht.

n. 693 000 €; maksu- ja myyntitulot vähentyivät 810 000 € ja vastaavasti tuet ja avustukset kasvoivat sivistystoimessa n. 117 200 €.

Myyntituotot pienentyivät edellisestä vuodesta 475 253 € / -1,7 %. Myyntitulot vähentyivät sosiaali- ja terveystoimessa (Varkaus) n. 755 000 €, sivistystoimessa n. 93 000 €, liikuntatoimessa n. 112 000 € ja teknisessä toimessa n. 110 000 €. Joroisten sosiaali- ja terveystoimen yhteystoimintakorvaustulot (ns. ulkokuntalaskutus) sen sijaan kasvoi n. 649 000 €.

Maksutuotot olivat 9 422 441 € ja pienentyivät 587 315 € / -5,9 % vuodesta 2019. Maksutuotot vähentyivät sosiaali- ja terveystoimessa n. 657 000 € sekä sivistystoimessa n. 45 000 €. Teknisessä toimessa maksutuotot kasvoivat n. 115 000 €, josta rakennusvalvonnan maksutuottojen osuus oli n. 73 000 €.

Tuet ja avustukset pienentyivät vuoteen 2019 verrattuna 125 986 € / -5,2 %. Sivistystoimessa tuet ja avustukset kasvoivat n. 184 000 €, sen sijaan kaikilla muilla toimialoilla ne pienentyivät.

Muut toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta n. 751 600 € / 15,5 %, jota selittää pysyvien vastaavien kertaluoteinen merkittävä maa-alueiden luovutusvoittotulo.

Ulkoisilla toimintatuotoilla katetaan 25,6 % (v. 2019 / 26,3 %) toimintakuluista. Ulkoiset toimintatuotot olivat tuloslaskelman kokonaistuloista (ilman satunnaisia tuottoja) 24,3 %.

Kuntaliiton vuoden 2020 tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintatuotot pienenevät v. 2020 koko maassa -1,6 %.

Valmistus omaan käyttöön

Valmistus omaan käyttöön on erä, jolla kuluja oikaistaan omaan käyttöön valmistetun investointihyödykkeen osalta. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisua, jolla omaan käyttöön valmistetun investointihyödykkeen tuloslaskelmaan sisältyvien toimintakulujen vaikutus tilikauden tulokseen eliminoidaan.

Valmistus omaan käyttöön toteutui huomattavasti yli talousarvion. Talousarvio 456 000 € ja toteutuma 771 605 €, joka muodostui teknisen toimen ja liikunta- ja vapaa-aikatoimen kohdentamista suunnittelu- ja valvontakustannuksista eri investointihankkeisiin. Kasvua edelliseen vuoteen verrattaessa oli 9 454 € / 1,2 %.

Toimintakulut (ulkoiset)

Tuloslaskelman toimintakulujen toteutuma oli 177 361 232 € ja ne kasvoivat vuoteen 2019 verrattuna 3 229 268 € / 1,9 %. Koronaepidemian johdosta toimialojen toimintakulujen arvioitu lisäys oli 1,427 M€ ja vastaavasti toimintojen supistuessa toimintamenoja myös pienentyi 1,489 M€ eli koronan nettovaikutus toimintakuluihin oli melko neutraali (kulujen lisäys yht. 0,062 M€).

Henkilöstökulut olivat yhteensä 75 281 600 € ja pienentyivät 125 467 € / -0,2 %.

Kunta-alan uudet virka- ja työehtosopimukset hyväksyttiin sopimuskaudelle 1.4.2020-28.2.2022 toukokuussa 2020. Koko sopimuskauden kustannusvaikutus on n. 3,04 %. Vuoden 2020 yleiskorotus tapahtui sopimuksen mukaisesti 1.8.2020 alkaen ja sen suuruus oli 26 €, kuitenkin vähintään 1,22 %. Korotuksen vuosivaikutus vuonna 2020 oli 0,51 %. Vuoden 2020 talousarvion palkkakuuluihin sisältyi 1,0 %:n mukainen palkankorotusvara, joten toteutunut sopimuskorotus oli hieman arvioitua pienempi.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen henkilöstökuluihin sisältyi lomapalkkavelan tarkistaminen 849 194 € (palkat 702 746 € ja muut henkilösivukulut 146 448 €). Kiky-sopimuksen mukainen lomarahaleikkaus (30%) päättyi 31.3.2019 ja vuonna 2020 lomarahat maksettiin täysimääräisinä. Vuoden 2020 tilinpäätökseen sisällytynyt lomapalkkavelan tarkistaminen (palkat 72 736 € ja henkilöstösivukulut 15 582 €) oli yhteensä 88 318 €.

Palkkamenot olivat 59 295 931 M€ ja kasvoivat edellisestä vuodesta 180 491 M€ / 0,3 %.

Palkkamenot pienentyivät verrattuna edelliseen vuoteen yleishallinnossa 0,113 M€ / -5,0 %, sivistystoimessa 0,101 M€ / -0,6 %, liikunta- ja vapaa-aikatoimessa 0,037 M€ / -4,6 %, sosiaali- ja terveystoimessa (Joroinen) 0,196 M€ / -5,6 % edellisvuodesta. Palkkamenot kasvoivat teknisellä toimella 0,111 M€ / 1,9 % sekä sosiaali- ja terveystoimessa (Varkaus) 0,517 M€ / 1,7 %

Eläkekulut olivat 13 859 277 € ja pienentyivät edellisvuodesta 623 888 € (4,3 %). Vuoden 2020 palkkamenoista laskettava Kuel-maksu oli n. 0,89 %-yksikköä edellisvuotta alhaisempi. Eläkekuluihin sisältyi vuoden 2019 Kuel-maksun tasausta (hyvitystä) 304 358 € ja opettajien Vael-maksun osalta 35 652 €. Eläkemenoperusteiset maksut kasvoivat 123 333 € edellisestä vuodesta. Vuoden 2019 eläkekulut sisälsivät lomapalkkavelan tarkistamisesta muodostunutta Kuel-maksua 118 805 €, kun taas v. 2020 eläkekuluihin sisältynyt lomapalkkavelan tarkistuksen vaikutus oli 12 670 €.

Muut henkilösivukulut olivat 2 126 392 € ja lisääntyivät 317 929 € / 17,6 % edellisvuodesta. Vuoden 2020 palkkamenoista tilittävä työttömyysvakuutusmaksu oli 0,35 %-yksikköä pienempi ja sotumaksu 0,57 %-yksikköä edellisvuotta suurempi.

Palvelujen ostot olivat 76 276 675 € ja kasvoivat edellisestä vuodesta 2 531 854 € / 3,4 %. Muutosta selittää pääasiassa kuntayhtymien palveluostojen kasvu, yhteensä 2,552 M€. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ostopalvelut (KYS sekä sairaankuljetus ja ensihoito) kasvoivat 1 836 572 € / 8,4 %. Etelä-Savon sairaanhoitopiirin (Joroinen) palvelujen ostot kasvoivat 417 614 € / 6,6 %. Vaalijalan Ky:n kehitysvammaisten palveluasuntojen ostopalvelujen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 426 378 € / 13,2 %.

Kaupungin ICT-palvelut kasvoivat myös edellisestä vuodesta 436 789 € / 21,6 %. ICT-palvelut kasvoivat merkittävimmin sosiaali- ja terveystoimessa (274 435 €) ja yleishallinnossa 124 884 € mm. sähköpostijärjestelmän O365 pilvisiirtymän toteuttamisen sekä Microsoft lisensointimallin muuttamisesta johtuen.

Majoitus- ja ravitsemispalvelumenojen toteutuma oli 358 007 € ja oli 191 232 € / -34,8 % edellisvuotta pienempi. Merkittävin majoitus- ja ravitsemispalvelut pienentyivät yleishallinnossa, vähennys n. 121 000 €.

Matkustus- ja kuljetuspalvelut olivat 1 131 189 € ja pienentyivät edellisvuodesta 342 583 €. Merkittävin vähennys tapahtui sivistystoimessa n. 186 000 €.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoihin käytettiin 10 736 497 €, mikä oli edellisvuotta 0,211 M€ / 2,0 % enemmän ja muodostui lähinnä lääkkeiden ja hoitotarvikekulojen kasvusta.

Avustukset olivat 11 195 809 € ja lisääntyivät 176 248 € / 1,6 %. Vammaisille annetut palvelut pienenevät 67 726 €. Sen sijaan palveluasumisen palvelusetelimenot kasvoivat 62 663 € edellisvuodesta. Myös työmarkkinatuen kuntaosuus kasvoi edellisvuodesta 54 501 € (Varkaus sote 42 869 € ja Joroinen sote 11 632 €).

Vuoden 2020 avustusmenoihin sisältyi myös Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2019 alijäämien kattamiseksi peruspääomansuhteessa suoritettu lisäkanto oli 789 750 €, jota vastaan tuloutettiin pakollista varausta taseesta 330 574 €, nettovaikutus oli siten 459 176 €. Lisäksi Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän vuoden 2020 alijäämän kattamiseksi kirjattiin avustusmenoihin 490 000 €:n suuruisen pakollinen varaus.

Avustusmenojen muutosta edelliseen vuoteen verrattuna selittää myös vuoden 2019 tilinpäätökseen sisältynyt kertaluontoinen 199 999 € de-minimis tuki Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle.

Muut toimintakulut olivat 3 870 651 € ja kasvu 435 910 € /12,7 %. Muiden toimintakulojen toteutuksessa rakennusten ja huoneistojen vuokrien osuus oli 1,679 M€ ja koneiden ja laitteiden vuokrien osuus 0,968 M€. Toimintakuluihin sisältyi takauslainan takaustappiokirjauksia 0,345 M€, myyntisaamisten luottotappiokirjauksia 0,206 M€ sekä pysyvien vastaavien luovutustappiota 0,230 M€. Pysyvien vastaavien luovutustappiot olivat 0,175 M€ edellisvuotta suuremmat.

Kuntaliiton vuoden 2020 tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintakulut kasvoivat v. 2020 koko maassa 2,0 %.

Toimintakate

Toimintakate kertoo kuinka paljon toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Toimintakatteen toteutuma oli -131 154 273 € ja se heikentyi 3 656 769 € / 2,9 % verrattuna vuoden 2019 toimintakatteeseen. Toimintakate on 6 467 € / asukas (v. 2019 6 230 € / asukas).

Koronaepidemian vaikutukset toimintakatteeseen (0,631 M€) huomioiden, toimintakatteen toteutuksi muodostuisi -130,523 M€ ja kasvu vuoteen 2019 verrattuna olisi 3,026 M€ / + 2,4 %.

Kuntaliiton vuoden 2020 tilinpäätösarvion ennakkotiedon mukaan kuntien toimintakate heikentyi v. 2020 koko maassa 3,1 %.

Rahoitus

Rahoituseriin kuuluvat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja – kulut sekä muut rahoitustuotot ja -kulut.

Verotulot

Veroprosentit säilyivät vuonna 2020 edellisen vuoden tasolla eli veroprosenttien korotuksia ei tehty. Vuodelle 2021 ei ole myöskään tehty veroprosenttimuutoksia.

Veroprosenttien muutokset vuosina 2010–2021

Veroprosentit	2010-2013	2014	2015-2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tuloveroprosentti	20,00	20,50	20,75	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Kiinteistöveroprosentit:								
Yleinen kiinteistövero	0,95	1,35	1,35	1,45	1,45	1,45	1,45	1,45
Vakituinen asuminen	0,40	0,40	0,40	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muut asuinrakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yleishyödylliset yhteisöt	0	0	0	0	0	0	0	0
Voimalaitos	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85	2,85

Kaupungin verotulokertymään vaikutti keväällä alkanut koronaepidemia. Palkansaajien lomautukset ja osin myös irtisanomiset vaikuttivat verotettavaan palkkasummaan. Lisäksi yritykset hakivat alennusta ennakoveroihin Verohallinnolta ilman erillistä selvitystä niiden tulokehityksestä. Koronavirusepidemian vaikutukset verotuloihin olivat kuitenkin pelättyä pienemmät verrattuna keväällä 2020 tehtyihin arvioihin. Yhteisöveron kuntien jako-osuutta korotettiin koronavaikutusten vuoksi määräaikaisesti 10 %-yksikköä heinäkuun 2020 tilityksistä alkaen (32,13 -> 42,13). Yhteisöveron 10 %-yksikön jako-osuus on voimassa myös vuonna 2021. Lisäksi erilaiset jaksotustekijät näkyivät verotulokertymässä. Tulorekisteriin ja verokorttiudistukseen liittyvät ongelmat eli ns. verokorttiudistus puolestaan viivästytti kunnallisveron maksatuksia vuodelta 2019 vuodelle 2020, mikä osaltaan selittää tilinpäätösvuoden kunnallisveron hyvää kertymää.

Verotulojen toteutumisennustetta pienennettiin vuoden 2020 aikana tarkentuneiden veroennusteiden pohjalta 2 913 400 € alkuperäisestä talousarviosta. Tilinpäätöksessä verotulojen toteutuma oli 80 921 405 € ja toteutui 1 454 805 € muutettua talousarviota paremmin. Verotulot lisääntyivät vuoteen 2019 verrattaessa 1 868 490 € / 2,4 %.

Ennakkotietojen mukaan kuntien kesimääräinen verotulojen kasvu vuonna oli 2020 4,0 %.

Kunnallisverot

Vuoden 2020 aikana kunnallisveroja kertyi 70 513 735 € (v. 2019 68 776 219 €). Kunnallisverojen kertymä kasvoi 1 737 516 € / 2,5 % verrattuna vuoteen 2019.

Ennakkotietojen mukaan kuntien kunnallisverot kasvoivat keskimäärin 5,1 %.

Kiinteistöverot

Vuonna 2020 kiinteistöveroja kertyi 5 465 481 € (v. 2019 5 898 840 €), joka on 433 359 € / -7,3 % vähemmän kuin vuoden 2019 verokertymä.

Kiinteistöverotus siirtyi vuonna 2020 joustavan valmistumisen piiriin ja sen vuoksi verotus alkoi myös valmistua eri aikaan eri verovelvollisilla. Kiinteistöverot kertyvät uudistuksen myötä kaupungin kassaan aikaisempaa nopeammin pääsääntöisesti heinä-lokakuun aikana.

Kiinteistöverojen osalta vuosi 2020 oli oletettua heikompi. Verohallinnon ilmoituksen mukaan vuoden 2020 kiinteistöverotus valmistui suurella osalla kiinteistöjä kuitenkin arvioitua myöhemmin, jonka johdosta n. 10 % vuoden 2020 kiinteistöveron maksuunpanosta siirtyy tilitettäväksi vuoden 2021 alkupuolelle.

Kuntaliiton arvion mukaan kuntien kiinteistöverot pienentyivät vuonna 2020 keskimäärin -6,6 %.

Yhteisöverot

Yhteisöveroja vuonna 2020 kertyi 4 842 189 € (v. 2019 4 277 856 €), lisäystä edellisvuoteen verrattuna 564 333 € / 13,2 %. Yhteisöverojako-osuuden korotus 10 %-yksiköllä vaikutti Varkauden kaupungin vuoden 2020 yhteisöveron tuottoon 1,013 M€. Ilman kuntien kymmenellä prosenttiyksiköllä korotettua yhteisövero-osuutta yhteisöverontuotto olisi laskenut edellisestä vuodesta n. 449 000 €.

Keskimäärin kuntien yhteisöverot kasvoivat 3,0 % vuonna 2020.

Verotulojen toteutuma 1.1. – 31.12.2020

	TA2020	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2020	Erotus TA/Tot.	Tot-%
Kunnan tulovero	71 862 000	-2 760 000	69 102 000	70 513 735	1 411 735	102,0
Yhteisövero	4 560 000	231 000	4 791 000	4 842 189	51 189	101,1
Kiinteistövero	5 858 000	-384 400	5 473 600	5 465 481	-8 119	99,9
Yhteensä	82 280 000	-2 913 400	79 366 600	80 821 405	1 454 805	101,8

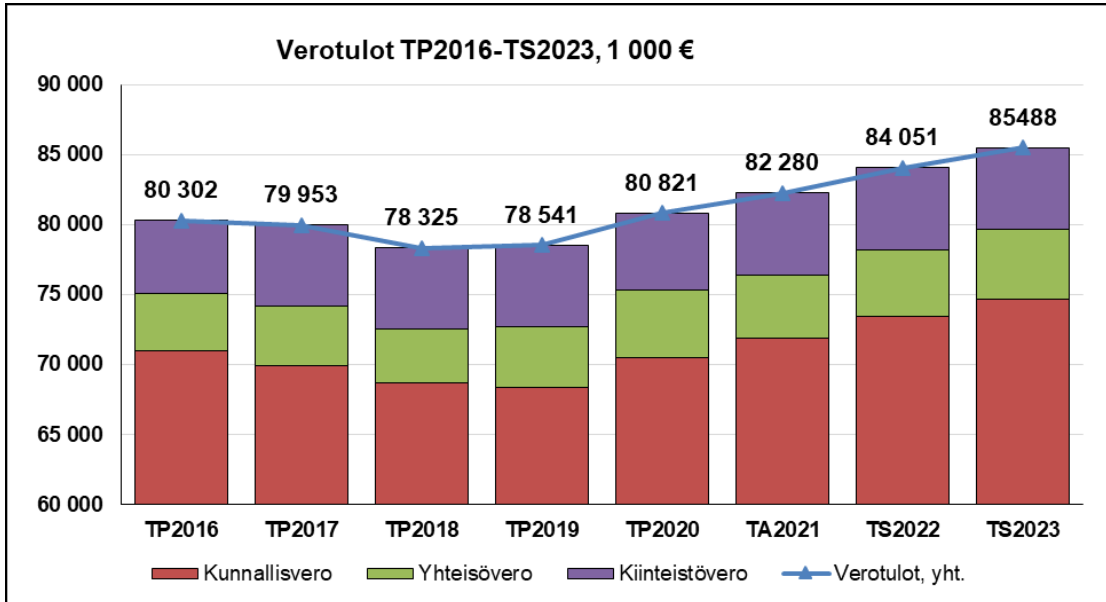
Verotulojen kehitys verolajeittain

	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TA2021	TS2022	TS2023
Verotulot, yht.	80 302	79 953	78 325	78 953	80 821	82 280	84 051	85488
-muutos -%	0,4	-0,4	-2,0	0,3	2,4	4,8	2,2	1,7
Kunnallisvero	70 996	69 890	68 660	68 776	70 514	71 862	73 406	74 683
-muutos -%	2,2	-1,6	-1,8	-0,5	2,5	5,2	2,1	1,7
Yhteisövero	4 056	4 308	3 883	4 278	4 842	4 560	4 787	4947
-muutos -%	-23,6	6,2	-9,9	10,2	13,2	4,7	5,0	3,3
Kiinteistövero	5 250	5 755	5 782	5 899	5 465	5 858	5 858	5858
-muutos -%	0,7	9,6	0,5	2,0	-7,4	7,2	0,0	0,0
Tuloveroprosentti	20,75	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,0
Efekttiivinen veroaste	15,15	14,83	14,78	14,77	14,86	14,8	14,89	15,01

*) Efekttiivinen veroaste tarkoittaa maksuunpannun kunnallisveron suhdetta ansiotuloihin, eli se on veroprosentti, jonka mukaan kuntalainen keskimäärin maksaa ansiotuloistaan kunnallisveroa.

Verotulojen kehitys vuosina 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020
Kunnan tulovero	70 996 374	69 890 318	68 660 307	68 776 219	70 513 735	1 737 516
Yhteisövero	4 055 674	4 307 739	3 882 517	4 277 856	4 842 189	564 333
Kiinteistövero	5 250 316	5 754 888	5 782 009	5 898 840	5 465 481	-433 359
Yhteensä	80 302 364	79 952 945	78 324 833	78 952 915	80 821 405	1 868 490

Kunnan tuloveron määräytymisperusteet

Verovuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo	Muutos %
2010	20,00	64 058 862	
2011	20,00	65 479 946	2,2
2012	20,00	65 864 346	0,6
2013	20,00	66 853 778	1,5
2014	20,50	69 081 683	3,3
2015	20,75	70 377 483	1,9
2016	20,75	69 734 716	-0,9
2017	21,00	68 705 945	-1,5
2018	21,00	69 151 177	0,6
2019	21,00	70 019 447	1,9

Valtionosuudet

Valtionvarainministeriö vahvisti kuntien peruspalvelujen valtionosuudet ja verotuloihin perustuvan tasauksen vuodelle 2020 (VM/14481/2019). Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM/43/221/2019) myönsi muut opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet vuodelle 2020.

Valtionosuusjärjestelmän yksinkertaistamisen ja läpinäkyvyyden parantamiseksi vuoden 2020 valtionosuuspäätöksessä eroteltiin ensimmäistä kertaa peruspalvelujen valtionosuudesta erikseen esitettäväksi korvaukset verotulomenetysten kompensatioihin.

Koronaepidemian sekä kuntien tehtävämuutoksesta aiheutuvien kustannusten kasvun korvaamiseksi peruspalvelujen valtionosuuspäätökseen tehtiin useita muutoksia vuoden aikana.

Valtiovarainministeriön muutospäätöksellä 7.5.2020 VN/14481/2019 korvattiin kunnille veroperus-temuutoksista johtuvien verotulomenetyksen korvaus vuonna 2020. Verohallinto kevensi koronatilanteesta johtuen yritysten verojen maksujärjestelyjen ehtoja ja maksujärjestelyyn kuuluvien verojen viivästyskorkoa alennettiin. Kunnille korvattiin vuonna 2020 verotulojen viivästymisestä aiheutuva verotulojen väliaikainen pienentyminen valtionosuuden lisäyksenä. Varkauden osuus verotulojen maksun lykkäysmenettelystä oli kevään arvion mukaan 1 874 000 €. Arvio verotulomenetyksen korvauksesta tarkentui loppuvuoden aikana ja Valtiovarainministeriön muutospäätöksellä 5.10.2020 Varkauden kaupungin osuus ko. kompensatioerästä supistui ja oli yhteensä 396 678 €. Verotulojen maksun lykkäysmenettelyn kompensatioerä vähennetään kuitenkin vuoden 2021 valtionosuudesta viivästyskorolla lisättyä.

Valtiovarainministeriön muutospäätöksen 7.8.2020 VN/14481/2019 mukaan peruspalveluiden valtionosuutta korotettiin Varkauden kaupungin osalta 2,848 M€. Päätöksessä korvattiin koronavirusepidemiasta aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia (2,657 M€) sekä muita kuntien tehtävämuutoksesta aiheutuvia kustannuksia (0,191 M€) mm. iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon uudesta henkilömitoituksesta vuonna 2020 aiheutuvia kustannuksia sekä työttömyysetuuden sovittelun suojaosan väliaikainen korottaminen.

Valtiovarainministeriön muutospäätöksellä 7.12.2020 peruspalvelujen valtionosuutta lisättiin kunnille koronavirusepidemiasta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta mm. suojamaskien hankinnat sekä testaus- ja jäljityskustannukset. Varkauden kaupungin osuus oli 2,605 M€.

Valtionosuustulot olivat yhteensä 58 635 289 € toteutuivat 100,0 % muutettuun talousarvioon nähdessä. Valtionosuudet kasvoivat vuoteen 2019 verrattaessa 9 107 544 € / 18,4 %. Valtionosuuden muutoksesta koronaepidemian korvaukset olivat yhteensä 5,262 M€ ja verotulomenetyksen muutoksista johtuva korvaus oli 0,397 M€. Ilman koronakompensatioita valtionosuustulojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna olisi ollut 7 %.

Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus kasvoi 477 771 € / 5,9 %. Opetus- ja kulttuuritoimen muu negatiivinen valtionosuus kasvoi edellisestä vuodesta 31 194 € / 1,3 %.

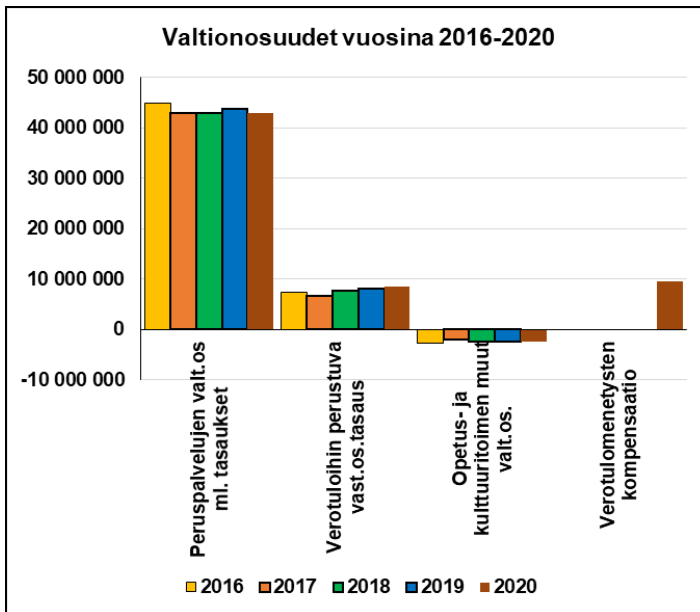
Tilastokeskuksen vuoden 2020 tilinpäätösten ennakkotiedon mukaan kuntien valtionosuudet kasvoivat keskimäärin peräti 27,2 %.

Valtionosuuksien toteutuma 1.1. – 31.12.2020

	TA2020	TA-muutos	TA+muutos	Toteutuma 2020	Erotus TA/Tot.	Tot-%
Peruspalvelujen valt.os ml.tasaukset	46 566 000	-3 686 900	42 879 100	42 879 099	-1	100,0
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	8 624 000	-27 000	8 597 000	8 596 995	-5	100,0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-2 426 000	-16 300	-2 442 300	-2 435 087	7 213	99,7
Verotulomenetyksen kompensatio		9 588 300	9 588 300	9 594 282	5 982	100,1
Yhteensä	52 764 000	-3 730 200	58 622 100	58 635 289	13 189	100,0

Valtionosuudet vuosina 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020	Muutos %
Peruspalvelujen valt.os ml. tasaukset	44 927 917	43 019 945	42 868 412	43 812 414	42 879 099	-933 315	-2,1
Verotuloihin perustuva vast.os.tasaus	7 350 288	6 737 916	7 800 984	8 119 224	8 596 995	477 771	5,9
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valt.os.	-2 770 483	-2 057 168	-2 440 798	-2 403 893	-2 435 087	-31 194	1,3
Verotulomenetyksen kompensatio					9 594 282	9 594 282	
Yhteensä	49 507 722	47 700 693	48 228 598	49 527 745	58 635 289	9 107 544	18,4

Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) oli yhteensä 139,457 M€ ja lisääntyi edellisestä vuodesta 10,976 M€ / 8,5 %.

Verorahoituksen kehitys 2016 – 2020

	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 2019/2020	Muutos %
Verotulot	80 302 364	79 952 945	78 324 833	78 952 915	80 821 405	1 868 490	2,4
Valtionosuudet	49 507 722	47 700 693	48 228 598	49 527 745	58 635 289	9 107 544	18,4
Yhteensä	129 810 086	127 653 638	126 553 431	128 480 660	139 456 694	10 976 034	8,5

Korkotuotot ja – kulut

Korkotuottoihin 815 396 € (v. 2019 816 689 €) sisältyy antolainojen korkotuotot. Suurin korkotuotto kertyi Keski-Savon Vesi Oy:n antolainan korosta, joka vuonna 2020 oli 808 004 €.

Korkokulut olivat 260 584 € ja 148 011 € edellisvuotta pienemmät. Yleinen korkotaso on jo pitkään ollut historiallisen alhaisella tasolla ja lyhyet euribor-korot ovat olleet negatiiviset. Lainojen keskikorko vuonna 2020 oli 0,37 %. Johdannaissovimusten (koronvaihtosopimukset) uudelleentarkastelulla vuoden 2019 syksyllä saatiin negatiivisia korkosuojauskuluja pienennettyä vuosien 2019 – 2023 osalta yhteensä noin 284 000 €.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi käytettyjen kuntatodistusten negatiivisia korkoja (korkotuloa) kertyi vuonna 2020 yhteensä 45 746 € (v. 2019 29 041 €).

Lainakanta 31.12.2020 oli 79,0 M€, joka on 3 897 € / asukas (v. 2019 3 298 € /asukas).

Muut rahoitustuotot ja – kulut

Rahoitustuotot 1 620 066 € (v. 2019 1 392 570 €) koostuvat pääosin Varkauden Aluelämpö Oy:n 451 764 € ja Savon Energiaholding Oy:n 673 740 € osingoista, Keski-Savon jätehuolto liikelaitos-kuntayhtymän sekä muiden kuntayhtymien peruspääoman koroista, yhteensä 125 241 €.

Rahoitustuottojen kasvuun verrattuna edelliseen vuoteen vaikutti mm. se, että vuoden 2020 rahoitustuottoihin sisältyi vuoden 2019 henkilöstön tapaturvavakuutusmaksun oikaisu taseesta 96 172 €, koska lopullinen tapaturmavakuutusmaksu oli ennakoitua pienempi. Vuoden 2020 muihin rahoitustuottoihin sisältyi myös vuosien 2018 – 2019 ostolaskujen arvonnisäverotarkastuksen yhteydessä takautuvasti haetut alv-palautukset 91 299 €. Lisäksi Vaalijalan kuntayhtymä maksoi vuodelta 2019 ylijäämän palautusta 88 771 €.

Muihin rahoituskuluihin 124 698 € (v. 2019 155 119 €) sisältyy mm. pankkikorttitilitysten palvelumaksut, provisiot, perintäkuluja, vanhentuneiden saamisten poistoeriä sekä tasetilien pieniä oikaisueriä. Vuoden 2020 rahoituskuluihin sisältyy myös vuoden 2018-2019 tehdystä alv-tarkistuksesta maksettu palkkio 46 610 €. Kelan työterveyshuollon vuoden 2019 menojen korvaustulon arvioidun ja saadun korvauksen erotus 43 807 € poistettiin taseen saamista (arvio Kela-korvauksesta oli 50 % ja maksettu korvaus 44,5 % työterveyshuollon kuluista).

Vuosikate

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kaupungin tulo-rahoituksen riittävyyttä. Vuosikate siirtyy rahoituslaskelman toiminnan rahavirran ensimmäiseksi eräksi.

Tasapainossa olevassa taloudessa vuosikate kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Poistojen on kuitenkin vastattava keskimääräistä vuotuista korvausinvestointien tasoa. Tulo-rahoituksen riittävyyttä arvioitaessa onkin syytä verrata vuosikatteen, poistojen ja poistonalaisten investointien omahankintamenojen määrien vastaavuutta.

Vuoden 2020 vuosikate oli 10 352 180 € (v. 2019: 2 628 701 €, v. 2018: 4 561 353 €, v. 2017: 6 579 104 €, v. 2016: 9 173 342 €).

Vuosikate riittää kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 93,9 % (v. 2019: 29,0 %, v. 2018: 49,7 %, v. 2017: 110,6 %, v. 2016: 167,2 %).

Tilastokeskuksen vuoden 2020 tilinpäätösennakkotiedon mukaan kuntien vuosikate vahvistui 97,1 % ja kattoi poistoista keskimäärin 171 %. Kuntien vuosikate oli arvion mukaan 727 €/asukas.

Vuosikate parani 7 723 901 € / 293,8 % verrattuna vuoden 2019 vuosikatteeseen. Vuosikate on 511 € / asukas (v. 2019: 128 € / as., v. 2018: 219 € / as., v. 2017: 311 € / as., v. 2016: 428 € / as.).

Kun vuosikatteessa huomioidaan koronaepidemian vaikutukset (toimintakulujen ja -tuottojen sekä valtionosuuksien ja verotulojen muutokset), vuosikate olisi 4,312 M€ eli 6,041 M€ tilinpäätöksen vuosikatteen toteutumaa heikompi.

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot on laskettu kaupunginvaltuuston 16.12.2013 § 91 hyväksymän SUMU-poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto hyväksyi poistosuunnitelmaan 19.10.2015 § 57 muutoksen, jonka mukaan kaikki 3 000 € tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan kerralla.

Vuoden 2020 suunnitelmapoistot olivat 8 723 031 € (v. 2019 6 682 928 €, v. 2018 6 312 812 €). Tilikauden kokonaispoistot yhteensä 11 027 530 €. Poistoihin sisältyy nykyisten sairaala- ja terveyskeskuksen rakennusten arvonalentumiskirjaus 2 304 500 €. Taseesta alas kirjattiin hyvinvointikeskuksen kiinteistöleasingisopimukseen kuulumattomat suunnittelukustannukset (0,519 M€) ja myös uimahallihankkeen suunnittelukustannukset (0,786 M€). Muiden käytöstä poistettujen rakennusten jäännösarvojen alaskirjaukset olivat 0,173 M€ ja muut ylimääräiset suunnitelmapoistojen oikaisut 0,173 M€.

Satunnaiset erät

Satunnaiset erät 1 024 180 € muodostui Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n akkutehtaan takauslainan maksujärjestelyjä koskevien kaupungin antolainojen (v. 2019 – 2020) alaskirjauksesta.

Tilikauden tulos / Tilikauden alijäämä

Vuoden 2020 tilikauden tulos on alijäämäinen 1 699 109 €.

Tilikauden tulokseen vaikuttivat merkittävästi yllä mainitut tase-eristä tehdyt poisto-/alaskirjaukset, satunnaiset kulut sekä koronaepidemian vaikutukset toimintatuottoihin, toimintakuluihin sekä valtionosuuksiin ja verotuloihin.

Kun tilikauden tulosta tarkastellaan ilman koronaepidemian vaikutuksia (6,041 M€), tilikauden tulos olisi 7,704 M€ alijäämäinen.

Lisäksi tilikauden tuloksen alijäämään vaikutti myös taseesta alas kirjatut kertaluontoiset poistot yhteensä 1,651 M€ ja satunnaiset kulut 1,024 M€.

Varkauden kaupunki**Tuloslaskelma 1000 € (ulkoinen)**

	2020	2019
Toimintatuotot	45 435	45 872
Valmistus omaan käyttöön	772	762
Toimintakulut	-177 361	-174 132
Toimintakate	-131 154	-127 498
Verotulot	80 821	78 953
Valtionosuudet	58 635	49 528
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	815	817
Muut rahoitustuotot	1620	1 393
Korkokulut	-261	-409
Muut rahoituskulut	-125	-155
Vuosikate	10 353	2 629
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 723	-6 683
Arvonalentumiset	-2 304	-2 311
Satunnaiset tuotot	0	196
Satunnaiset kulut	-1024	0
Tilikauden tulos	-1 699	-6 169
Varausten vähennys (+)	0	12 500
Rahastojen vähennys (+)	0	0
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	-1 699	6 331

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2020	2019
Toimintatuotot/toimintakulut, %	25,7	26,5
Vuosikate/poistot, %	93,9	29,2
Vuosikate, €/asukas	511	128
Asukasmäärä	20 279	20 466

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

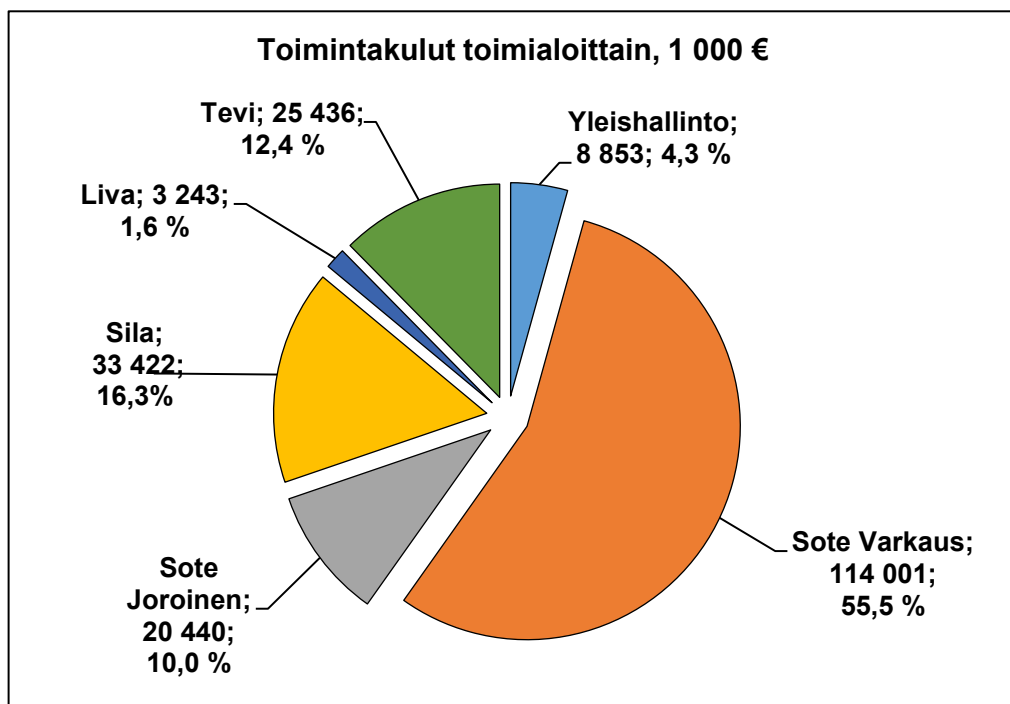
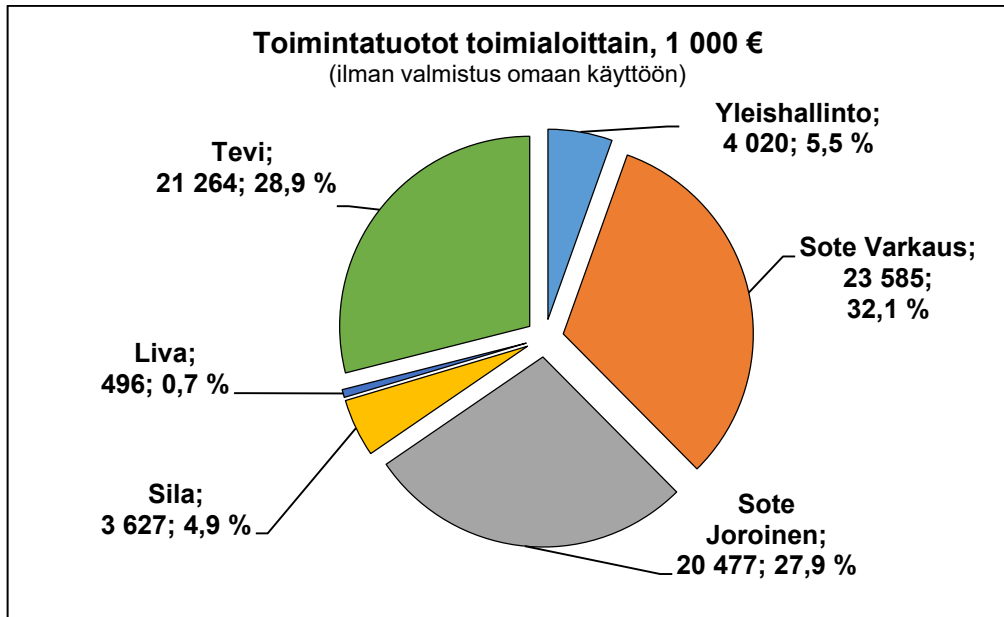
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

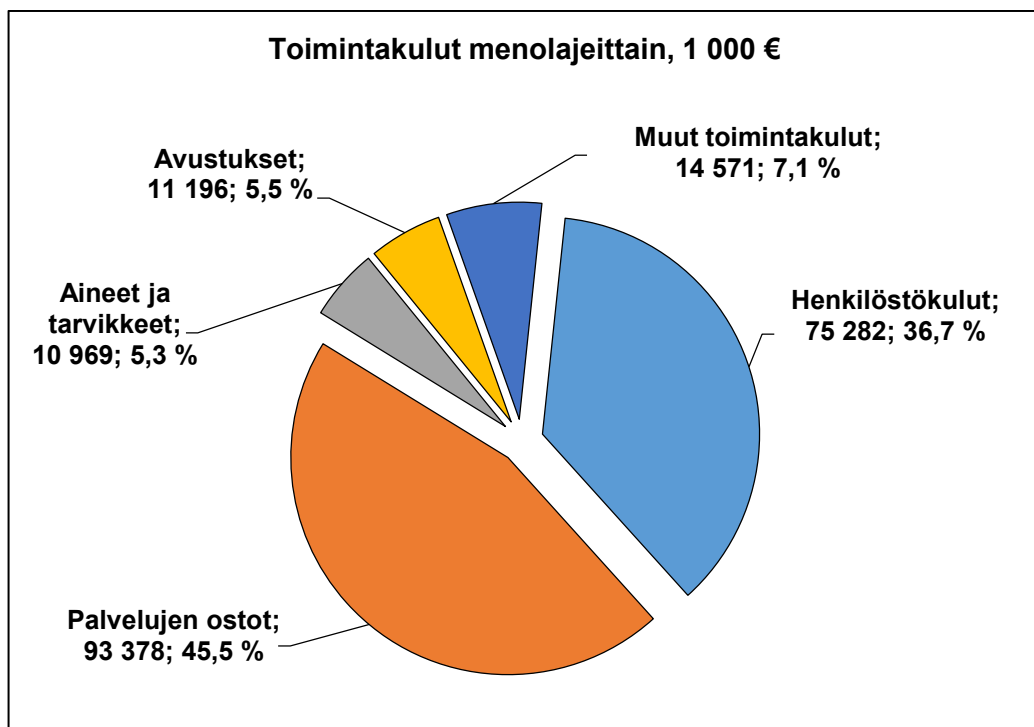
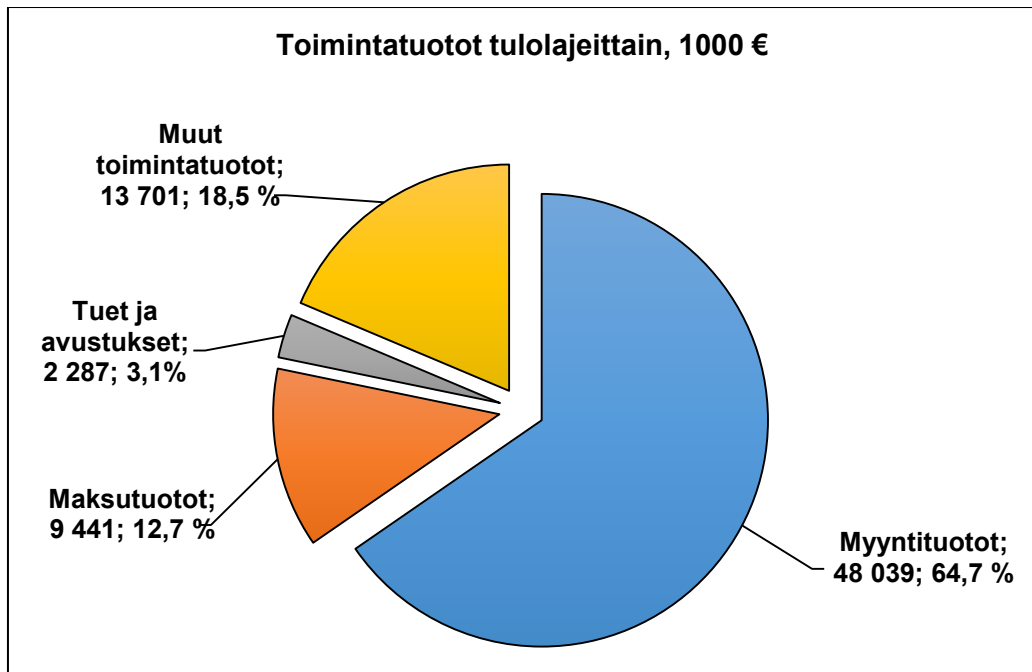
= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/asukas Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa

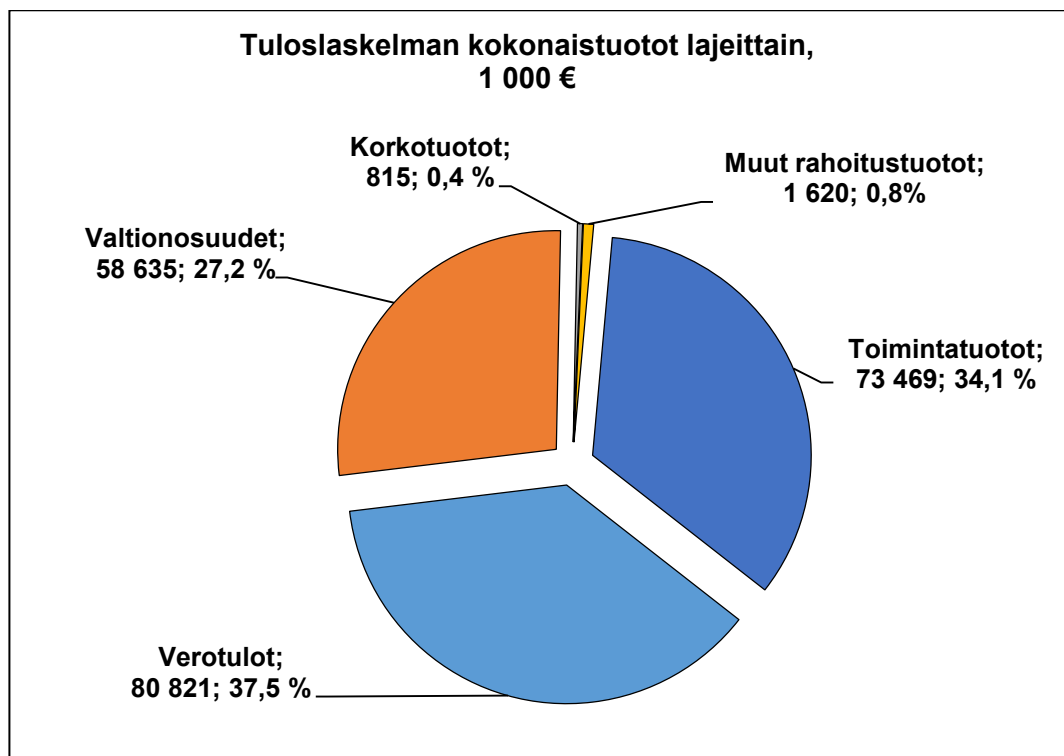
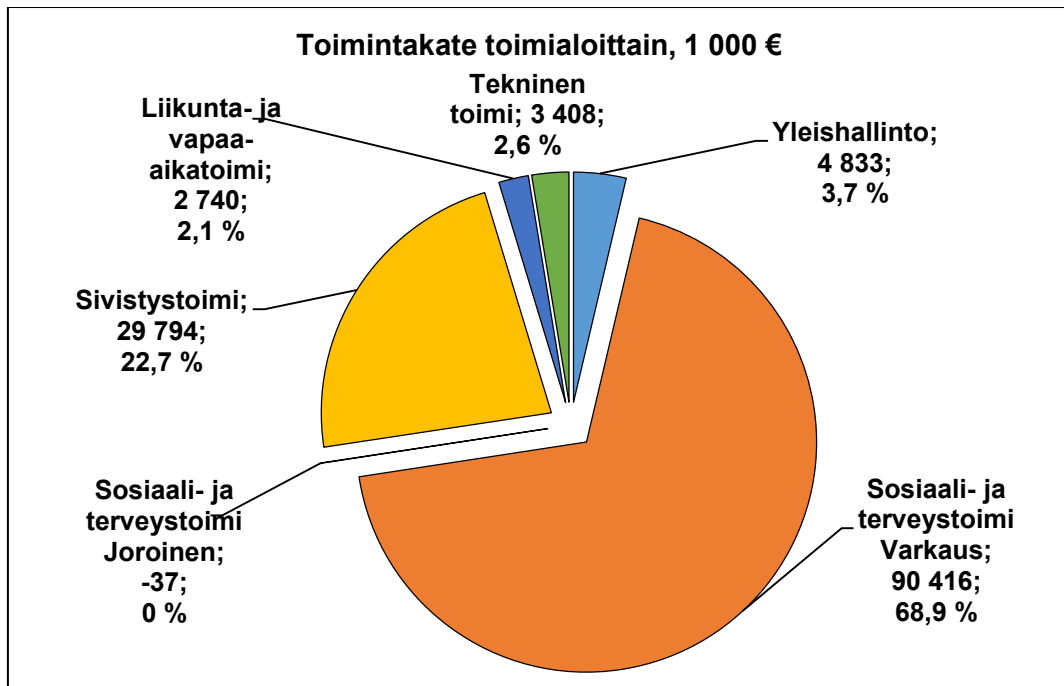
Toimintatuotot ja –kulut toimialoittain, (ulkoiset/sisäiset)

Toimintatuotot ja – kulut lajeittain (ulkoiset/sisäiset)

Toimintakate toimialoittain ja tuloslaskelman kokonaistulot lajeittain, (ulkoiset/sisäiset)

KESKEISET TALOUSLUVUT TP 2017-2020

(ulkoiset ja sisäiset erät)

	Tilinpäätös 2017	Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020
Asukasluku	21 155	20 829	20 466	20 279
Tuloveroprosentti	21,00	21,00	21,00	21,00
Kiinteistövero-%, vakinainen asunto	0,50	0,50	0,50	0,50
Kiinteistövero-%, muut rakennukset	1,00	1,00	1,00	1,00
Kiinteistövero-%, yleinen	1,45	1,45	1,45	1,45
Kiinteistövero-%, yleishyödylliset yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00
Kiinteistövero-%, voimalaitokset	2,85	2,85	2,85	2,85
Toimintakulut (1000 €)	-195 281	-198 411	-201 900	-205 395
Sisäiset toimintakulut	27 967	28 230	27 768	28 034
Toimintakulut, € / asukas	-9 231	-9 526	-9 865	-10 128
Toimintatuotot (1000 €)	72 332	73 520	73 640	73 469
Sisäiset toimintatuotot, €	27 967	28 230	27 768	28 034
Toimintatuotot, € / asukas	3 419	3 530	3 598	3 623
Toim.tuotot % toim.kuluista	-37,0	-37,1	-36,5	-35,8
Toimintakate (1000 €)	-122 548	-124 213	-127 498	131 154
Toimintakate, € / asukas	-5 793	-5 963	-6 230	6 467
Henkilöstökulut (1000 €) (palkat+sivukulut)	-75 290	-74 991	-75 407	-75 282
Vakinainen henkilöstö, hlö	1 318	1 318	1 278	1 294
Eläkemenoperusteiset kulut, €	-3 445	-3 396	-3 690	-3 814
Varhe-maksut, €	-749	-863	0	0
Työnantajan eläkevak.maksut, €	-10 197	-10 021	-10 674	-10 046
Verotulot (1000 €)	79 953	78 325	78 953	80 821
Verotulot, € / asukas	3 779	3 760	3 858	3 985
Verotulot % toim.kuluista	-40,94 %	-39,48 %	-39,11 %	-39,35 %
Valtionosuudet (1000 €)	47 701	48 229	49 528	58 635
Valtionosuudet, € / asukas	2 255	2 315	2 420	2 891
Valtionosuudet % toim.kuluista	-24,4	-24,3	-24,5	-28,5
Vuosikate (1000 €)	6 579	4 561	2 629	10 353
Vuosikate / poistot ja arvonalentumiset, %	110,6 %	49,7 %	29,2 %	93,9 %
Vuosikate, € / asukas	311	219	128	511
Investoinnit (brutto) (1000 €)	-11 284	-11 075	-10 756	-12 023
Investointitulot (1000 €)	347	153	120	908
Poistot (1000 €)	-5 949	-6 313	-6 683	-8 723
Arvonalentumiset (1000 €)		-2 856	-2 311	-2 305
Lainakanta (1000 €)	55 012	68 388	67 487	79 035
Lainat, € / asukas	2 600	3 283	3 298	3 897
Omavaraisuusaste -%	60,2	55,4	53,8	50
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	47,6	55,9	55,8	60,4
Tilikauden yli-/alijäämä (1000 €)	631	-3 660	6 331	-1 699

TALOUSARVION TOTEUTUMA 2020 JA VERTAILU TP 2019 / 2020 (ulkoiset/sisäiset)

Toimiala	TP toteutuma 2019	Alkuperäinen TA2020	TA MUUTOKSET 2020	LOPULLINEN TA 2020	TP toteutuma 2020	Poikkeama, € TA / TP 2020	Tot.-% TA 2020	Muutos TP 2020/ 2019 €	Muutos TP 2020/ 2019 %
Yleishallinto (kv, kh, tark.ltk., vaalit, konsernipalvelut)									
Tuotot	3 359 370	3 841 680	21 432	3 863 112	4 020 185	157 073	104,1 %	660 815	19,7 %
Kulut	-9 317 748	-10 642 880	1 023 081	-9 619 799	-8 852 966	766 833	92,0 %	464 782	-5,0 %
Toimintakate (Netto)	-5 958 377	-6 801 200	1 044 513	-5 756 687	-4 832 782	923 906	84,0 %	1 125 595	-18,9 %
Sosiaali- ja terveystoimi, Varkaus									
Tuotot	24 825 384	23 084 057	-679 816	22 404 241	23 585 132	1 180 891	105,3 %	-1 240 252	-5,0 %
Kulut	-110 374 841	-110 584 057	-4 672 098	-115 256 155	-114 001 053	1 255 102	98,9 %	-3 626 212	3,3 %
Toimintakate (Netto)	-85 549 457	-87 500 000	-5 351 914	-92 851 914	-90 415 921	2 435 993	97,4 %	-4 866 464	5,7 %
Joroinen									
Tuotot	19 868 112	20 079 271	22 002	20 101 273	20 476 885	375 612	101,9 %	608 773	3,1 %
Kulut	-19 776 227	-19 970 401	-48 885	-20 019 286	-20 439 975	-420 689	102,1 %	-663 748	3,4 %
Toimintakate (Netto)	91 885	108 870	-26 883	81 987	36 910	-45 077	45,0 %	-54 975	-59,8 %
Sivistystoimi									
Tuotot	3 340 051	2 551 693	911 579	3 463 272	3 627 103	163 831	104,7 %	287 052	8,6 %
Kulut	-34 221 654	-33 980 893	-576 906	-34 557 799	-33 421 583	1 136 216	96,7 %	800 071	-2,3 %
Toimintakate (Netto)	-30 881 603	-31 429 200	334 673	-31 094 527	-29 794 480	1 300 047	95,8 %	1 087 123	-3,5 %
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi									
Tuotot	613 185	633 000	-124 332	508 668	495 707	-12 961	97,5 %	-117 478	-19,2 %
Valmistus omaan käyttöön	10 746	8 000	-2 000	6 000	7 236	1 236	120,6 %	-3 510	-32,7 %
Kulut	-3 196 645	-3 284 000	-182 757	-3 466 757	-3 243 193	223 564	93,6 %	-46 548	1,5 %
Toimintakate (Netto)	-2 572 714	-2 643 000	-309 090	-2 952 090	-2 740 250	211 840	92,8 %	-167 536	6,5 %
Tekninen toimi									
Tuotot	21 634 165	21 843 005	-62 587	21 780 418	21 264 280	-516 138	97,6 %	-369 885	-1,7 %
Valmistus omaan käyttöön	751 406	450 000	0	450 000	764 369	314 369	169,9 %	12 963	1,7 %
Kulut	-25 012 808	-25 712 275	-647 640	-26 359 915	-25 436 399	923 516	96,5 %	-423 591	1,7 %
Toimintakate (Netto)	-2 627 238	-3 419 270	-710 227	-4 129 497	-3 407 750	721 747	82,5 %	-780 512	29,7 %
Toimintatuotot yhteensä	73 640 267	72 032 706	88 278	72 120 984	73 469 291	1 348 307	101,9 %	-170 976	-0,2 %
Valmistus omaan käyttöön	762 152	458 000	-2 000	456 000	771 605	315 605	169,2 %	9 453	1,2 %
Toimintakulut yhteensä	-201 899 922	-204 174 506	-5 105 206	-209 279 711	-205 395 169	3 884 542	98,1 %	-3 495 247	1,7 %
TOIMINTAKATE	-127 497 504	-131 683 800	-5 018 928	-136 702 728	-131 154 273	5 548 455	95,9 %	-3 656 769	2,9 %
Rahoitus									
Verotulot	78 952 915	82 280 000	-2 913 400	79 366 600	80 821 405	1 454 805	101,8 %	1 868 490	2,4 %
Valtionosuudet	49 527 745	52 764 000	5 858 100	58 622 100	58 635 289	13 189	100,0 %	9 107 544	18,4 %
Korkotuotot	816 689	850 000	0	850 000	815 396	-34 604	95,9 %	-1 293	-0,2 %
Muut rahoitustuotot	1 392 570	1 500 000	0	1 500 000	1 620 066	120 066	108,0 %	227 496	16,3 %
Korkokulut	-408 595	-420 000	120 000	-300 000	-260 584	39 416	86,9 %	148 011	-36,2 %
Muut rahoituskulut	-155 120	-280 000	0	-280 000	-124 698	155 302	44,5 %	30 422	-19,6 %
VUOSIKATE	2 628 701	5 010 200	-1 954 228	3 055 972	10 352 602	-7 296 630	338,8 %	7 723 901	293,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 682 928	-6 640 600	0	-6 640 600	-8 723 030	-2 082 430	131,4 %	-2 040 102	30,5 %
Arvonalentumiset	-2 310 677	-3 191 800	230 000	-2 961 800	-2 304 500	657 300	77,8 %	6 177	-0,3 %
Satunnaiset tuotot	196 223	0	0	0	0	0	0,0 %	0	0,0 %
Satunnaiset kulut	0	0	-1 024 200	-1 024 200	-1 024 181	19	0,0 %	0	0,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-6 168 681	-4 822 200	-2 748 428	-7 570 628	-1 699 109	-5 871 519	22,4 %	4 469 572	-72,5 %
Varausten ja rahastojen muutokset	12 500 000	0	0	0	0	0	0,0 %	-12 500 000	-100,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	6 331 319	-4 822 200	-2 748 428	-7 570 628	-1 699 109	-5 871 519	22,4 %	-8 030 428	-126,8 %

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki kaupungin rahanlähteet ja käytöt. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketapahtumien vaikutusta kaupungin rahavaroihin eli sitä, lisääntyvätkö vai vähenyvätkö kaupungin rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tapaan rahoituslaskelma sisältää ainoastaan erät, jotka ovat syntyneet kaupungin kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden rahavirran yhteismäärä osoittaa rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli negatiivinen -1,723 M€ ja oli 6,015 M€ edellisvuotta parempi (v. 2019 – 7,738 M€).

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset:

Antolainojen lisäys oli 3,438 M€, johon sisältyvät kaupungin tytäryhtiölle Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle sekä muille yhteisöille myönnettyt antolainat. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle myönnettiin 2,5 M€ AFT Oy:n toimitilojen rakentamista varten sekä maksettiin ensimmäinen 0,5 M€:n lainaerä 23,5 M€:n suuruisesta antolainasta Andritz Warkaus Works Oy:n tuotantilojen rakentamista varten. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle myönnettiin (Kv. 25.5.2020 § 40) 342 892 €:n suuruinen antolaina Metallikatu 3 toimitiloja koskevan takauslainan toukokuussa 2020 erääntyneen lainaerän maksamista varten.

Muille yhteisöille myönnettyt lainat olivat 95 000 €.

Antolainojen vähennykset olivat 1,176 M€. Antolainojen vähennyksiin sisältyi 1,024 M€ Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 yritystiloja koskevan takauslainan maksujärjestelyihin vuosina 2019 - 2020) myönnettyjen antolainojen alaskirjauksia.

Lainakannan muutokset:

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2020 15,0 M€. Talousarviolainoja lyhennettiin 5,454 M€. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli vuoden 2020 lopussa 18,0 M€ eli 2,0 M€ edellisvuotta enemmän.

Rahoituksen rahavirta oli positiivinen 11,622 M€ (vuonna 2019 0,071 M€). Rahavarojen muutos (lisäys) oli 9,889 M€ edellisestä vuodesta.

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

Investoinnit:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta

Toiminnan ja investointien rahavirta-välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pidemmällä aikavälillä. Omarahoitus vaatimus täyttyy, jos kertymä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Negatiivinen (alijäämäinen) ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta oli negatiivinen – 21,2 M€ (v. 2019 -20,2 M€).

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulo-rahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt

rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitusprosentti v. 2020 oli 86,2 %, kun se vuotta aikaisemmin oli 24,5 % Tulorahoitus siis vahvistui edellisestä vuodesta, mutta ei kuitenkaan vielä riittänyt kattamaan investointien omahankintamenoa (12,008 M€).

Lainanhoito:

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainasta aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennallinen lainanhoitokate on lisätty ensimmäistä kertaa vuoden 2019 tilinpäätöksen tunnusluvuksi. Laskennallinen lainanhoitokate oli vuoden 2020 tilinpäätöstietojen mukaan 0,9 (vuonna 2019 0,3). Lainanhoitokate vahvistui edellisestä vuodesta, mutta on edelleen heikko.

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennysten määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2 ja tyydyttävänä, kun lainanhoitokate on 1-2.

Kaupungin lainanhoitokyky parani, sillä tunnusluku vuonna 2020 oli 1,9 (v. 2019 0,2).

Maksuvalmius:

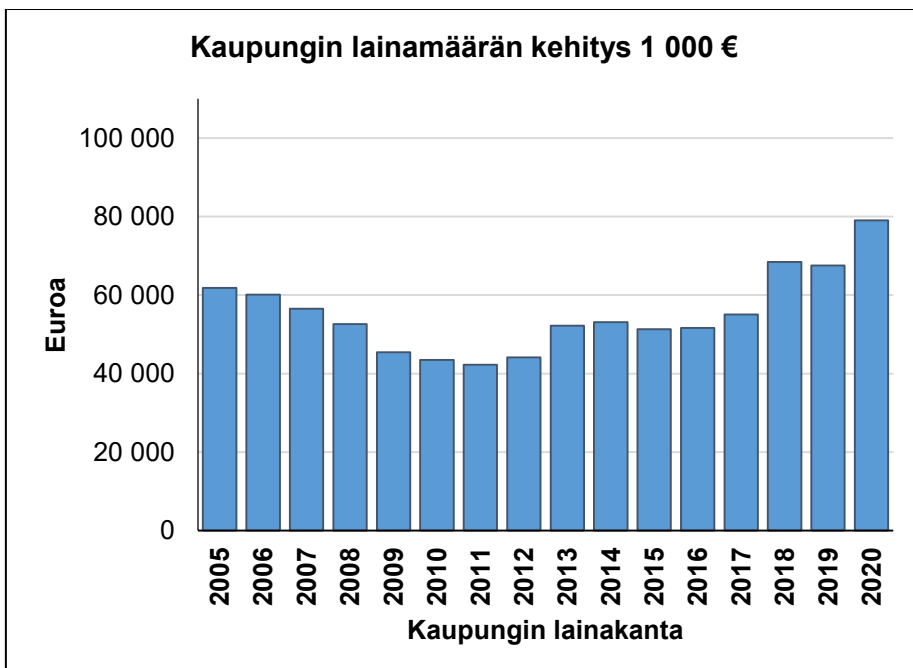
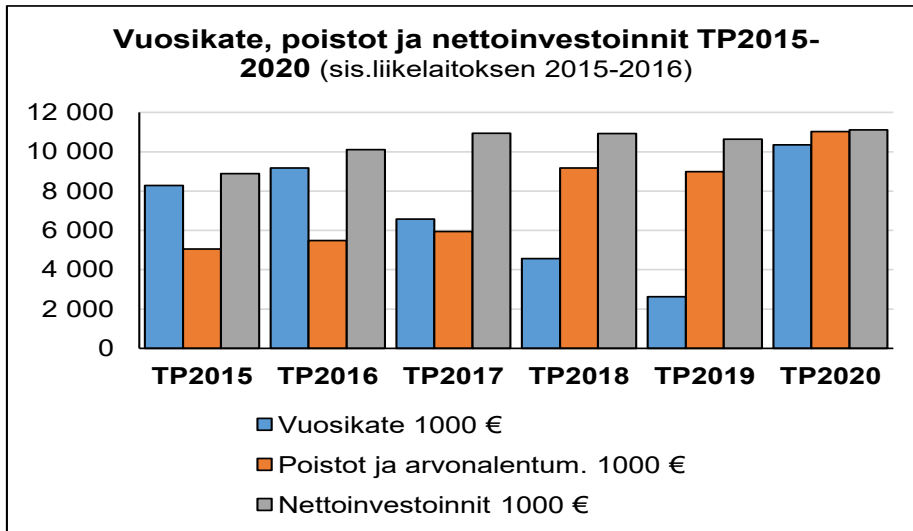
Kassan riittävyys (pv)

= 365*Rahavarat 31.12./ Kassasta maksut tilikaudelta

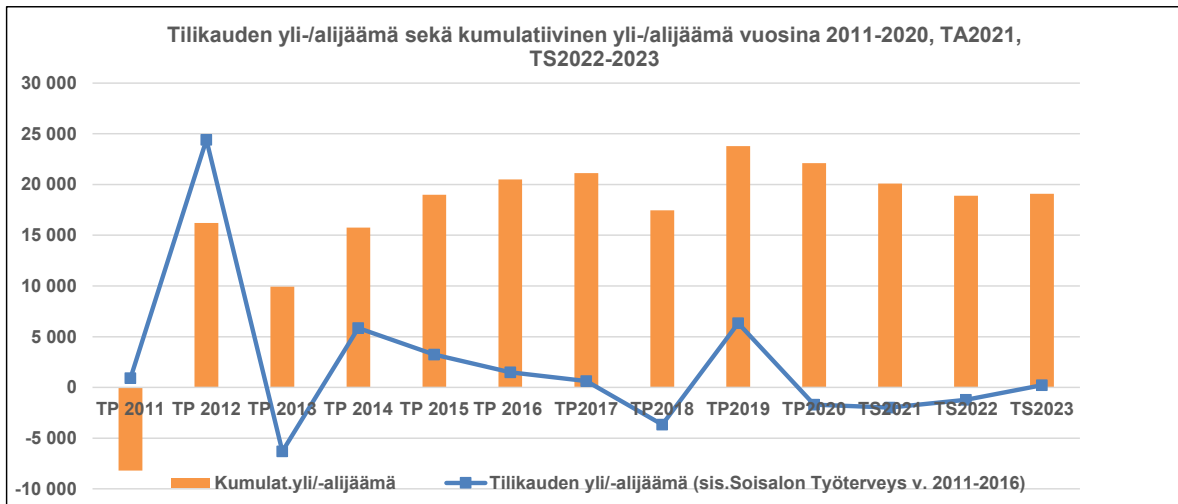
Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kaupungin rahavaroilla. Kaupungin vuoden 2020 viimeisen päivän kassavaroilla olisi voitu kattaa 37 päivän kassasta maksut (vuonna 2019 19 päivää). Vuoden 2020 lopussa rahavarat olivat 20,231 M€, johon sisältyi konsernitilin varoja 8,736 M€. Edellisen vuoden rahavarat olivat 10,332 M€, josta konsernitilin varat 6,080 M€.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit TP2015 - 2020

	TP2015	TP2016	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020
Vuosikate 1000 €	8 284	9 173	6 579	4 561	2 629	10 353
Poistot ja arvonalentum. 1000	5 048	5 487	5 949	9 169	8 994	11 028
Nettoinvestoinnit 1000 €	8 882	10 111	10 937	10 922	10 635	11 115
Lainakanta 1000 €	51 339	51 621	55 012	68 388	67 487	79 032

Vuoden 2020 lopussa kaupungin taseessa lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli 18,0 M€. Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2020 15 M€. Talousarviolainoja lyhennettiin 5,5 M€, jolloin lainakanta vuoden lopussa oli 79,032 M€ eli 3 897 €/asukas (ilman konsernitilin velkaa).

Yllä olevassa taulukossa näkyy vuonna 2012 yhtiötetyn vesilaitoksen vaikutus taseen yli-/alijäämien kehittymiseen.

Yhtiöittämisellä katettiin taseessa vuoden 2011 tilinpäätöksen jälkeen ollut alijäämä 8,2 M€ ja muodostettiin taseen vapaaehtoisin varauksiin 10,0 M€:n investointivaraus, joka purettiin vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Taseen kumulatiivisiin yli-/alijäämiin jäi vuoden 2012 ylijäämäläisen tilinpäätöksen 24,4 M€ jälkeä ylijäämää 16,2 M€.

Vuoden 2013 tilikauden tulos oli alijäämäinen 6,3 M€, mutta vuosina 2014–2017 tilikauden tulokset olivat ylijäämäisiä. Vuoden 2014 5,7 M€ ylijäämästä kertaluonteisia eräiä oli 5,5 M€, vuoden 2016 1,34 M€ ylijäämästä 0,743 M€ ja vuoden 2017 ylijäämästä 0,631 M€ kertaluonteisia eräiä oli 0,324 M€. Vuoden 2015 tilinpäätös oli ylijäämäinen talouden tasapainottomuimienpiteiden jälkeä, eikä ylijäämään sisällynyt kertaluonteisia eräiä. Kertaluonteiset erät, jotka ovat parantaneet kaupungin tilinpäätöksiä, ovat yleensä riippumattomia kaupungin omasta toiminnasta. Esimerkiksi Savonia AMK:n yhtiöittäminen, Kikyn vaikutukset ja lomarahen leikkauspäätös.

Vuosi 2018 oli alijäämäinen 3,66 M€, mutta vuoden 2019 tilikauden ylijäämä oli 6,3 M€ vapaaehtoisin investointivarausten purun jälkeä.

Taseen kumulatiivisesta ylijäämästä on siis muodostunut suurin osa vesilaitoksen yhtiöittämisestä ja kaupungin omasta toiminnasta riippumattomista kertaluonteisista eristä.

VARKAUDEN KAUPUNKI
RAHOITUSLASKELMA (1000 €)

	2020		2019	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	10 353		2 629	
Satunnaiset erät	-1 024		196	
Tulorahoituksen korjauserät	-707	8 621	-39	2 786
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-12 023		-10 756	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	15		25	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	1 664	-10 344	207	-10 524
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		-1 723		-7 738
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-3 438		-681	
Antolainasaamisten vähennys	1 176	-2 262	209	-472
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000		20 250	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 454		-17 151	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	4 656	14 201	-3 119	-20
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-62		136	
Vaihto-omaisuuden muutos	-29		-1	
Saamisten muutos	-403		-919	
Korottomien velkojen muutos	177	-317	1 348	564
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		11 622		71
RAHAVAROJEN MUUTOS		9 899		-7 667
RAHAVARAT 31. 12.	20 231		10 332	
1. 1.	10 332	9 899	17 999	-7 667

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-21 248	-20 202
Investointien tulorahoitus, %	86,2	24,5
Laskennallinen lainanhoitokate	0,9	0,3
Lainanhoitokate	1,9	0,2
Kassan riittävyys, pv	37	19
Asukasmäärä	20 279	20 466

1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

Taseen loppusumma oli 226,663 M€, ja kasvoi 12,7 M€ edellisestä vuodesta. Suurin muutos tapahtui vastaavissa taseryhmässä rahat ja pankkisaamiset, jotka lisääntyivät 9,9 M€. Rahavarojen lisäyksestä konsernitilin osuus oli 3,1 M€. Taseen vastattavaa puolella suurimmat muutokset olivat lainapääomassa (kasvu 11,5 M€).

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Laskentakaavan koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Kaupungin omavaraisuusaste oli 50,0 % kun se edellisenä vuotena oli 53,8 %. Tunnusluku on heikentynyt ja kaupungin velkarasite on kasvanut.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kuvaa kuinka paljon käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Kriisikuntakriteereissä suhteellisen velkaantuneisuuden raja on 50 %.

Kaupungin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti oli vuonna 2020 60,4 % ja edellisenä vuotena 55,8 %. Myös tämä tunnusluku on heikentynyt. Kaupungin käyttötuloista tarvitaan siis jo 60,4 % vieraan pääoman takaisin maksuun.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Taseessa 31.12.2020 kumulatiivista ylijäämää 22 100 265 € (v. 2019 23 799 374 €).

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Kertynyt ylijäämä 1 090 € / asukas (v. 2019 1 163 € / asukas).

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa.

Vuonna 2020 kaupungin lainakanta kasvoi 11,5 M€. Pitkäaikaista talousarviolainaa nostettiin vuoden 2020 aikana 15,0 M€ ja lyhytaikaista kuntatodistustalainaa oli vuoden 2020 lopussa 18,0 M€. Entisiä pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 5,454 M€. Lainakanta oli vuoden päättyessä 79,032 M€. Lainakanta 31.12.2020 oli 87,768 M€, kun lainakannassa huomioidaan tytäryhtiöiden kaupungin konsernirahatilillä olevat rahavarat (8,735 M€), jotka esitetään velkana yhtiöille kaupungin tilinpäätöksessä.

Lainakanta €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainat/asukas vuoden vaihteessa oli 3 897 € / asukas (v. 2019 3 297 € / asukas). Kun lainakannassa huomioidaan konsernitilin kirjaus (kaupungin velkamäärään sisältyvät konsernitilin tyttärien rahavarat), on 4 328 € / asukas.

Lainat ja vuokravastuut

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan tilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisesti.

Lainat ja vuokravastuut olivat vuonna 2020 yhteensä 145,372 M€ (v. 2019: 128,283 M€). Lainamäärä ja vuokravastuut kasvoivat edellisestä vuodesta 17,089 M€.

Leasingvastuissa on huomioitu Terveyskampushankkeen kiinteistöleasingisopimus, jonka kokonaisvastuu 31.12.2020 oli 39,950 M€. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kiinteistöleasingin puitesopimuksen 3.4.2018 § 84 sekä puitesopimukseen tehtyt tarkennukset ja lisäykset 11.3.2019 § 63.

Lisäksi leasingvastuisiin sisältyy hankkeen kaluston ja irtaimiston erillishankintoihin 4,5 M€ leasingisopimus, jonka valtuusto hyväksyi 9.12.2019 § 104.

Lainat ja vuokravastuut €/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättämispäivän mukaisella asukasluvulla.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.2020 olivat 7 169 € / asukas ja 6 268 € / asukas vuotta aikaisemmin.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kaupungin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kaupungin lainasaamiset olivat 49,693 M€ ja lisääntyivät edellisestä vuodesta 2,262 M€.

TASE 31.12.2020
Varkauden kaupunki
1000 €

	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	171	359
Muut pitkävaikutteiset menot		0
Aineettomat hyödykkeet	171	359
Aineelliset hyödykkeet		
Maa-ja vesialueet	28 214	28 717
Rakennukset	54 705	57 027
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 040	13 780
Koneet ja kalusto	1 831	1 969
Muut aineelliset hyödykkeet	25	25
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 268	2 409
Aineelliset hyödykkeet	103 083	103 928
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	44 879	43 758
Muut lainasaamiset	49 693	47 431
Muut saamiset	34	34
Sijoitukset	94 606	91 223
PYSYVÄT VASTAAVAT	197 860	195 510
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	290	261
Vaihto-omaisuus	290	261
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	5 053	4 224
Lainasaamiset	212	706
Muut saamiset	1 268	1 158
Siirtosaamiset	1 749	1 790
Lyhytaikaiset saamiset	8 282	7 879
Saamiset yhteensä	8 282	7 879
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	20 231	10 332
VAIHTUVAT VASTAAVAT	28 803	18 472
VASTAAVAA YHTEENSÄ	226 663	213 982

	2020	2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Muut omat rahastot	0	0
Ed.tilikauden ylijäämä	23 799	17 468
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-1 699	6 331
OMA PÄÄOMA	113 332	115 031
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Investointivaraus	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	894	989
Muut pakolliset varaukset	490	331
PAKOLLISET VARAUKSET	1 384	1 320
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	196	277
Muut toimeksiantojen pääomat	43	25
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	239	301
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitokselta	55 105	46 782
Lainat julkisyhteisöiltä	0	11
Muut velat	17	17
Pitkäaikainen	55 122	46 811
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	18 000	16 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks.	2 603	2 603
Lainat julkisyhteisöiltä	3 325	2 091
Lainat muilta luotonantajilta	8 736	6 080
Lyhytaikaiset ostovelat	7 580	7 669
Muut velat	1 397	1 589
Siirtovelat	14 947	14 488
Lyhytaikainen	56 586	50 519
VIERAS PÄÄOMA	111 708	97 330
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	226 663	213 983
Taseen tunnusluvut	2 020	2019
Omavaraisuusaste, %	50,0	53,8
Suhteellinen velkaantuneisuus %	60,4	55,8
Kertynyt yli/-alijäämä, 1000 €	22 100	23 799
Kertynyt yli/-alijäämä €/asukas	1 090	1 163
Lainakanta, 1000 € (sis. konsermitilin)	87 768	73 566
Lainakanta €/asukas	4 328	3 595
Lainakanta, 1000 € (ilman konsermitiliä)	79 032	67 487
Lainakanta €/asukas	3 897	3 297
Lainat ja vuokravastuut, 1000 €	145 372	128 283
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	7 169	6 268
Lainasaamiset, 1000 €	49 693	47 431
Asukasmäärä	20 279	20 466

1.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaismenojen ja tulojen laskelma on muodostettu kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmista. Kaupungin kokonaistulot olivat 208,836 M€ ja kokonaismenot 198,620 M€. Kokonaistulojen ja menojen erotus oli 10,216 M€. Tämä vastaa rahavarojen muutosta vuoden 2020 aikana vähennettynä ”Muut maksuvalmiuden muutokset” – erän summalla.

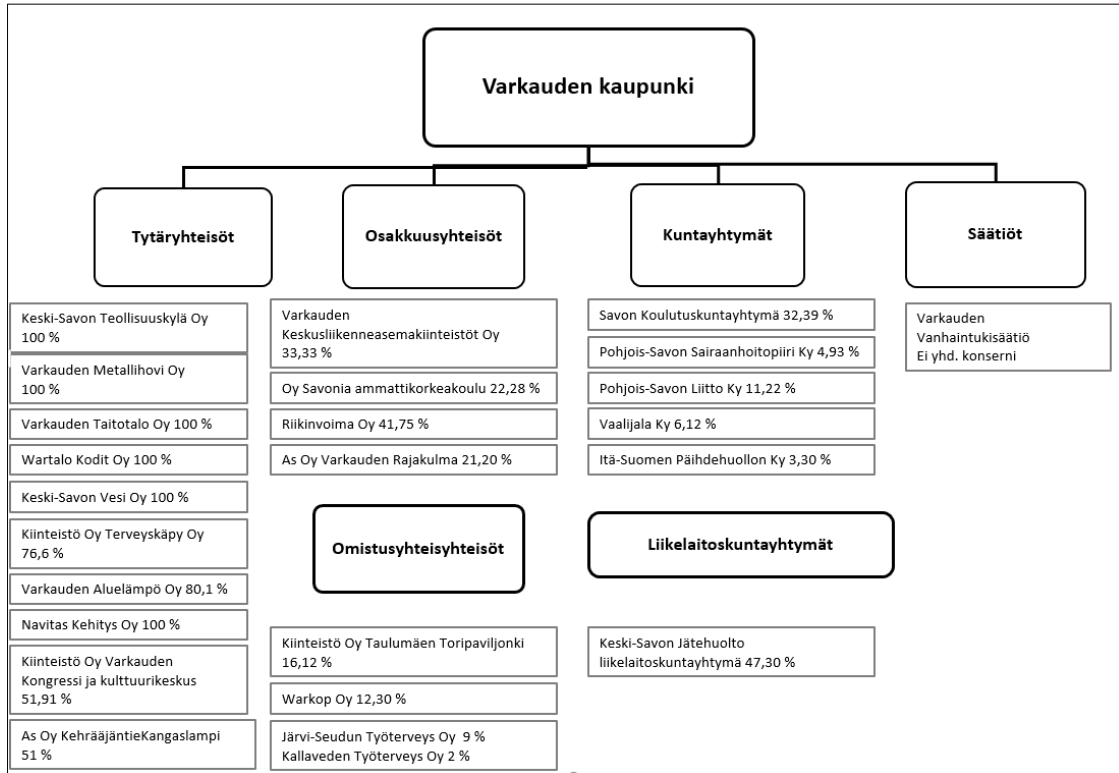
TULOT		MENOT	
	€		€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	45 435 354	Toimintakulut	177 361 232
Verotulot	80 821 405	Valmistus omaan käyttöön	-771 605
Valtionosuudet	58 635 289	Korkokulut	260 584
Korkotuotot	815 396	Muut rahoituskulut	124 699
Muut rahoitustuotot	1 620 067	Satunnaiset kulut	1 024 181
Satunnaiset tuotot	0		
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	
- pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-1 001 904	+/- Pakollisten varausten muutos	-64 469
luovutusvoitot		- pysyvien vastaavien hyödykkeiden	-230 330
		luovutustappiot	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investoinnit	15 000	Investointimenot	12 023 477
Pysyvien vastaavien luovutustulot	1 664 240	Ennakkomaksut	
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennys	1 175 526	Antolainasaamisten lisäykset	3 437 892
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	15 000 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	5 454 391
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	4 655 864	Lyhytaikaisten lainojn vähennys	
Kokonaistulot yhteensä	208 836 237	Kokonaismenot yhteensä	198 620 049

Täsmäytys

Kokonaistulot - kokonaismenot	10 216 188
Muut maksuvalmiuden muutokset	-316 777
	<u>9 899 411</u>
Rahavarat 31.12.2020	20 231 151
Rahavarat 1.1.2020	-10 331 740
	<u>9 899 411</u>

1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Konsernirakenne 31.12.2020

Kuntakonsernin vuoden 2020 toiminnalle asetetut keskeiset tavoitteet

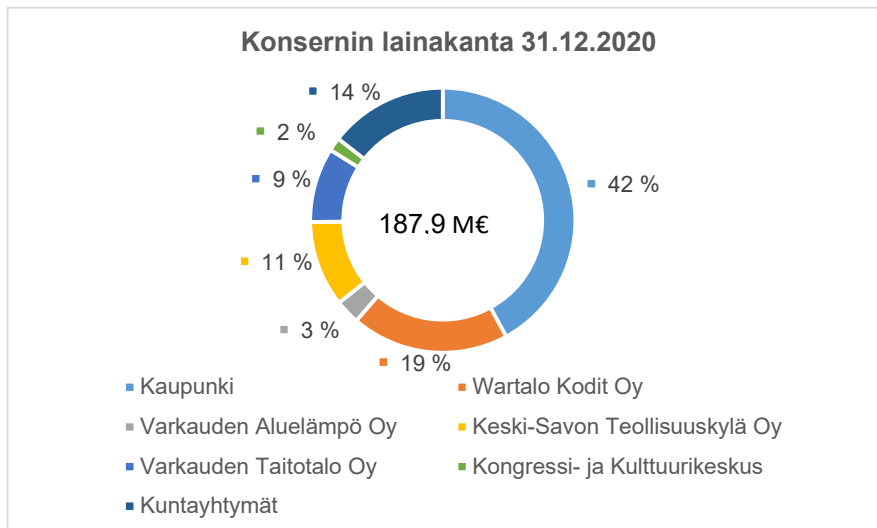
Vuoden 2020 talousarvio sisälsi merkittävimmille tytäryhtiöille asetetut toiminnalliset tavoitteet, joiden toteutuminen on selostettu yksityiskohtaisemmin toimintakertomuksen osassa 5 *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen*.

Kuntakonsernille asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Konsernijohdolle asetetut tavoitteet 2020

	TA2020	Toteutuma 2020
Konsernin toimintatuotot toimintamenoista, %	48,0 %	44,70 %
Konsernin vuosikate poistoista %	väh. 100 %	133,90 %
Konsernin omavaraisuusaste, % Omavaraisuusaste kuvaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä, konsernin omavaraisuusaste tp 2019 oli 37,6 %	väh. 50 %	37,00 %
Konsernin lainakanta €/asukas (31.12.19 / 8 490 €/as.)	Konsernin lainakanta kasvaa samassa suhteessa kuin kuntien keskimääräinen konsernivetka	Konsernin lainakanta 31.12.2020 oli 187,914 M€ / 9 226 €/asukas. Lainakanta kasvoi edell. vuoteen yht. 14,152 M€ ja asukasta kohden kasvu oli 776 €. Kuntien v. 2020 toteutuman tilastotieto ei ole vielä saatavilla.
Konsernin yli /-alijäämä	Konsernin toimintakatteen kasvu ei ylitä verorahoituksen muutosta. Tilikauden tulos on ylijäämäinen.	Konsernin toimintakate oli 132,424 M€ ja kasvoi edell. vuodesta 3,523 M€ / 2,7 %. Ylitä verorahoituksen muutosta. Verorahoitus (verot ja valt.os.) oli yht. 157,138 M€ ja kasvoi edelliseen vuoteen 11,572 M€ / 7,9 %. Konsernin tilikauden tulos oli ylijäämäinen 6,2 M€.
Takaukset, € (takaukset 31.12.2019 yht. 53,2 M€)	Takausvastuut eivät kasva vuoden 2019 tasosta merkittävästi	Takausvastuut olivat 31.12.2020 yht. 49,5 M€. Tyttäreiden pieneni edell. vuodesta 3,7 M€.

Kaupungin tytäryhtiöiden tietoja	Talousarviot 2020				Toteutuma 2020			
	Omistus %	Tilikaud. voitto (-tappio), €	Investoinnit TA 2020 €	Lainakanta 31.12.20 €	Omistus %	Tilikaud. voitto (-tappio), €	Investoinnit TA 2020 €	Lainakanta 31.12.20 €
Wartalo Kodit Oy	100,0	0	0	36 405 000	100,0	-58 440	63 306	36 404 934
Varkauden Aluelämpö Oy	80,1	987 000	1 000 000	5 650 000	80,1	519 312	965 461	5 649 994
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	100,0	0	2 000 000	22 226 000	100,0	821 765		23 440 421
Varkauden Taitotalo Oy	100,0	300 000	0	17 100 000	100,0	48 915	0	17 142 892
Keski-Savon Vesi Oy	100,0	3 200	1 400 000	45 414 000	100,0	448 907	1 709 188	45 414 000
Navitas Kehitys Oy	100,00	0	0	0	100,00	114 319	0	0
Kongressi- ja kulttuurikeskus	51,9	-976	0	6 368 000	51,9	23 473	0	6 367 747
Kiinteistö Oy Terveyskäpy	76,6	0	0	0	76,6	634	0	0

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistetty	Ei yhdistetty
Tytäryhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	6	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	3	
Muut yhtiöt		1
Osakkuusyhtiöt	3	1
Omistusyhteisyhtiöt		4
Kuntayhtymät	5	
Liikelaitoskuntayhtymät	1	
Säätiöt ja yhdistykset		1
Yhteensä	18	7

Konsernitilinpäätökseen yhdistetyt tytäryhtiöt:

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy, Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja kulttuurikeskus, Navitas Kehitys Oy, Varkauden Aluelämpö Oy, Varkauden Taitotalo Oy, Wartalo Kodit Oy, Keski-Savon Vesi Oy ja Kiinteistö Oy Terveyskäpy, As Oy Kehrääjäntie. Varkauden Metallihovi Oy:tä ei ole yhdistelty, koska yhtiöllä ei ole toimintaa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty seuraavat kuntayhtymät:

Savon koulutuskuntayhtymä, Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky, Pohjois-Savon Liitto, Vaalijalan Ky, Itä-Suomen Päihdehuollon Ky.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Keski-Savon Jätehuolto liikelaitoskuntayhtymä.

Osakkuusyhteisöissä on yhdistelty Savonia Ammattikorkeakoulu Oy, Riikinvoima Oy ja As Oy Rajakulma. Yhteisön vähäisen merkityksen vuoksi konsernitilinpäätökseen on yhdistelemättä osakkuusyhteisöissä Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy.

Omistusyhteisyhteisöistä yhdistelemättömät ovat: Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki, Warkop Oy, Järvi-Seudun Työterveys Oy (omistusosuus 9 %) ja Kallaveden Työterveys Oy (omistus 2 %). Säätiöistä ja yhdistyksistä yhdistelemättömät ovat: Varkauden Vanhaintukisäätiö

Muita yhteisöjä, joita kaupunki on myös tukenut merkittävästi, on Varkauden Teatterin Kannatusyhdistys.

Konsernin toiminnan ohjaus

Konsernin ohjauksen päälinjaukset on määritelty kaupunginvaltuuston hyväksymässä konserniohjeessa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi uuden konserniohjeen 30.10.2017 § 72, joka tuli voimaan 1.11.2017. Konserniohjetta on täsmennetty vuoden 2018 aikana ja tehdyt muutokset hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 42.

Konserniohjeissa on määritelty kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, konsernijaoston, lautakuntien ja johtavien viranhaltijoiden toimivalta konserniohjauksessa. Tytäryhteisöjen edustajat hallintoelmissään arvioivat johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Tytäryhteisöt on velvoitettu pyytämään ohjeita/kannanottoa konsernijohtolta ennen merkittäviä päätöksiä (mm. toiminnan laajentaminen, takaukset, merkittävät investoinnit). Konserniohjeessa on ohjeistettu

tytäryhtiötä kirjanpidosta, tilintarkastuksesta ja raportoinnista sekä hankinnoista, rahoitushuollosta, riskien hallinnasta, henkilöstöpolitiikasta ja tiedottamisesta.

Kuntalain luvun 4 § 14 mukaan valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista sekä takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen puolesta. Varkauden kaupunkikonsernin varainhankinnan, takausten ja sijoitustoiminnan periaatteet hyväksyttiin valtuustossa 28.5.2018 § 40.

Kaupunginvaltuusto vahvistaa vuosittain talousarviossa tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille. Tytäryhteisöt raportoivat osavuositarkastuksessa ja tilinpäätöksessä tavoitteiden toteutumisesta sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ao. vuoden aikana.

Hallintosäännön luvun 3 mukaisesti kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii konsernijaosto, jonka tehtävät hallintosäännön luvun 3 § 7 mukaisesti ovat seuraavat:

1. Seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kaupunginhallitukselle.
2. Antaa kaupungin ennakkokannan konserniohjeen edellyttämässä asioissa.
3. Nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet.
4. Vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan.
5. Hyväksyy sisäisen tarkastuksen suunnitelman, johon perustuen arvioidaan riskienhallinta-, valvonta-, johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuutta.
6. Vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan ja kuvataan, riskin toteutumisen vaikutukset, toteutumisen todennäköisyys ja mahdollisuudet hallita riskiä arvioidaan sekä
7. Valmisteleo kaupunginhallitukselle sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan toimintakertomukseen otettavan osion

Hallintosäännön 20 luvun 1 §:m mukaisesti konsernijaosto 26.9.2018 § 36 sekä kaupunginhallitus 1.10.2018 § 229 ovat päättäneet johtoryhmän jäsenten valvontavastuun jaosta tytäryhteisöissä. Omistajan ohjauksen valvontavastuu pitää sisällään yhtiössä/yhteisössä mm. kaupungin edunvalvonnan, yhteyden pidon kaupungin nimeämiin edustajiin ja omistajapolitiittisten linjausten välittämisen heille sekä yhteisöille mahdollisesti perustetun ohjausryhmän asioiden valmistelun ja koolle kutsumisen. Tytäryhtiöiden tilannekatsaus ja kuulumiset käsitellään johtoryhmässä säännöllisesti.

Kaupunginvaltuuston tytäryhtiöille asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty tilinpäätöksessä kohdassa Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen.

Kaupungin omistajapolitiittisen ohjelman laadinta jatkuu vuonna 2021. Omistajapolitiikalla linjataan mm. missä yhteyksissä kaupunki on mukana omistajana ja sijoittajana sekä mitä kaupunki omistajuudella tavoittelee.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toimintakertomuksen osassa *Tytäryhteisöjen talouden ja tavoitteiden toteutuminen* on selvitetty olennaiset muutokset tytäryhteisöissä.

Kaupungin takausvastuut olivat vuoden 2020 lopussa 49,5 M€, mikä on 3,8 M€ edellisvuotta vähemmän. Takausvastuiden kokonaismäärästä 49,1 M€ kohdistui tytäryhteisöjen takausvastuisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti 25.5.2020 § 40 ottaa Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 yritystiloihin (akkutehdas) kohdistuvan kaupungin takaaman Svenska Handelsbankenin lainan hoitokulut (342 892,00 €) kaupungin vastattavaksi vuodelta 2020. Yhtiö sitoutui maksamaan lainakulut takaisin kaupungille vuoden 2020 aikana.

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää 11.5.2020 § 23 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 2,5 M€:n lainan, laina-aika 17 vuotta, AFT Oy:lle rakennettavaa teollisuushallia varten.

Kaupunginvaltuusto päätti myöntää 24.2.2020 § 14 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 15 M€:n lainan 20 vuoden laina-ajalla Andritz Warkaus Works Oy:n uusien tuotantotilojen rakentamista varten. Hankkeen suunnittelun edetessä kustannusarvio kasvoi ja antolainamäärä nostettiin 23,5 M€:oon ja laina-aika muuttui 27 vuodeksi valtuuston päätöksellä 31.8.2020 § 61.

Valtuusto hyväksyi 7.12.2020 § 90 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n Metallikatu 3 toimitiloja koskevan takauslainan maksujärjestelyistä aiheutuneet vuoden 2020 takaustappiokirjaukset (344 770 €) sekä ko. toimitilan takaussitoumuksen maksujärjestelyihin liittyvien kaupungin antolainojen (v. 2019 – 2020) alaskirjaukset yht. 1,024 M€.

Kaupunginhallituksen alainen konsernijaosto on 14.1.2020 § 3 käsitellyt Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n omistamaa Metallikatu 3 sijaitsevan ns. Akkutehtaan myyntiä ja puoltanut rakennuksen myyntiä Finnish Batteries Oy:lle. Samassa yhteydessä Keski-Savon Teollisuuskylä Oy siirtää Varkauden kaupungin kanssa tehdyn vuokrasopimuksen Finnish Batteries Oy:lle oikeuksineen ja velvolluuksineen. Metallikadulla sijaitsevan akkutehtaan myyntiasia on saatettu tiedoksi kaupunginvaltuustolle 27.1.2020 § 4.

Kaupunginvaltuusto päätti 11.5.2020 § 25 pääomittaa Wartalo Kodit Oy:tä yhteensä 2,0 M€ siten, että vuoden 2020 osuus on 1,0 M€ ja vuoden 2021 osuus 1,0 M€.

Kaupunginhallitus käsitteli Keski-Savon Vesi Oy:n antolainojen lainaehtojen muutosta 2.11.2020 § 292. Lainan korko jatkuu kiinteä korkoisena 1,75 % vuodessa ja seuraava koron tarkistus on vuonna 2025. Lainojen lyhennysvapaita vuosia jatkettiin 31.12.2031 saakka.

Varkauden kaupungin myöntämä antolaina 3 279 664,56 € Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskukselle on alas kirjattu kaupungin vuoden 2012 tilinpäätöksessä satunnaisena kuluna. Kaupunki ei ole kuitenkaan anteeksi antanut kyseistä pääomailainaa ja alkuperäinen velkakirja on edelleen voimassa. Laina esitetään kiinteistöyhtiön taseessa pääomailainana. Ki Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskus on pyytänyt 15.12.2020 verottajalta ennakkoratkaisun mahdollisesta veroseuraamuksesta, mikäli Varkauden kaupunki anteeksi antaa yhtiölle ko. pääomailainan. Verohallinnon ratkaisun 27.1.2021/ numero P0131483248 mukaan yhtiölle syntyy veroseuraamusta n. 620 000 €, mikäli kaupunki luopuu pääomailinasaatavasta.

Kaupungilla on käytössä konsernitilijärjestelmä Pohjois-Savon Osuuspankissa 1.11.2019 alkaen.

Kaupungin tilinpäätöksen rahavaroihin sisältyvät myös konsernin pankkitilille liittyneiden tytäryhtiöiden rahavarat 8,524 M€. Konsernitilin yhtiöiden 31.12.2020 rahavarojen osuus (8,736 M€) esitetään kaupungin taseessa lyhytaikaisena velkana ja yhtiöiden käyttämä konsernitilin limiitti (0,212 M€) esitetään kaupungin taseessa lyhytaikaisissa saamisissa.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnolla (116/2017) on annettu ohjeita johdannaissopimusten/ koronvaihtosopimusten käsittelystä sekä Suomen tilintarkastajat ry:n suositus 1/2019 johdannaissopimusten käsittelystä kuntien liitetiedoissa. Ohjeistuksen mukaan varovaisuuden periaatetta noudattaen koronvaihtosopimusten negatiiviset arvot tulee kirjata kuluksi ja pakolliseksi varaukseksi.

Tytäryhtiöiden tilinpäätöksissä on esitetty tuloslaskelmaan vaikuttaneita koronvaihtosopimuksista johtuvia pakollisia varauksia taseessa yhteensä 0,113 M€ (vuonna 2019 0,338 M€).

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja – vastuunjako konserniohjauksessa

Konsernijohto, konsernijohtoon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kaupungin hallintosäännössä. Hallintosäännön luvun 20 mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kuntalain mukaisesti kaupunginhallitus, konsernijaosto ja kaupunginjohtaja sekä ne viranhaltijat, joiden tehtäväksi kaupunginhallitus on määrännyt vastata omistajaohjauksesta tytäryhtiöiden osalta.

Kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, päättää kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja hyväksyy konserniohjeet.

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen valmistelusta valtuustolle. Lisäksi se vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan. Kaupunginjohtaja puolestaan vastaa omistajapolitiikan ja konsernivalvontaan kuuluvien asioiden käytännön toteutuksesta.

Omistaja- ja konserniohjaus tapahtuu käytännössä valtuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Tytäryhtiöt ovat velvollisia hakemaan konsernijaostolta etukäteen luvan konserniohjeessa lueteltuihin asioihin. Menettely on toiminut käytännössä hyvin.

Toimialajohtaja ja konsernihallinnon vastuuhenkilöt vastaavat konserniohjeen mukaan toimialajohtajalle/konsernihallinnon vastuuhenkilölle kuuluvista tehtävistä, seuraavat toimialallaan kaupungin omistajapolitiikan toteutumista ja raportoivat tarvittaessa kaupunginjohtajalle, seuraavat toimialallaan kaupunkikonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekevät tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämistä kaupunginjohtajalle.

Viranhaltijatason seurantavastuu on määritelty konserniyhtiöittäin kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti 1.10.2018 § 229. Toimialajohtajat raportoivat säännöllisesti kaupungin johtoryhmässä vastuualueellaan olevan konserniyhtiön ajankohtaisista asioista.

Tärkeimpien tytäryhteisöjen edustajia on kuultu konsernijaostossa, kaupunginhallituksessa ja merkittävimmissä asioissa myös kaupunginvaltuustossa.

Konsernijohtoon ja yhtiöiden edustajien tapaamisia on järjestetty useita tilivuoden aikana.

Tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudestaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle konsernijohtoon ja taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti.

Merkittävät päätöksentekoon tulevat asiat (mm. takaukset, rahoitusjärjestelyt, investoinnit) on valmisteltu kaupungin johdon kanssa ennen kuin asia etenee päätöksentekoon yhtiössä ja kaupungin hallinnoimissa.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekoelementtiin. Edustajien valinnassa otetaan huomioon kyvykkyys arvioida johdon toimintaa sekä strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden ja omistajaohjauksen toteutumista.

Hallintosäännön mukaan konsernijaostoa antaa yhtiökokousedustajalle toimintaohjeet yhtiökokouksessa käsiteltäviä asioita varten.

Tilikauden aikana kaupunginhallitus/konsernijaosto ja kaupunginjohtaja ovat tarvittaessa antaneet ohjeita kaupungin edustajille. Konsernijohtoon saamien tietojen mukaan yhtiössä on toimittu kaupungin omistajapoliittisten linjausten mukaisesti.

Konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi

Tytäryhteisöt käyttävät samaa tilintarkastusyhteisöä kuin kaupunki ja kaupungin tilintarkastaja nimetään myös tytäryhteisön tilintarkastajaksi, ellei muuta erikseen sovita. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista.

Tarkastustoimella on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot.

Tytäryhteisö raportoi kaupungille toiminnastaan ja taloudestaan taloushallinnon antamien ohjeiden ja aikataulun mukaisesti vähintään tilinpäätös- ja osavuosisikatsauksina. Raportointi on lisäksi välttämätöntä aina, kun yhteisön toiminnassa on havaittavissa olennaisia poikkeamia kaupungin määrittämistä tavoitteista.

Kaupunginvaltuusto on vahvistanut tavoitteet keskeisille konserniyhteisöille talousarviossa. Tytäryhteisöt ovat raportoineet kaksi kertaa vuodessa (osavuosisikatsaus ja tilinpäätös) tavoitteiden ja talouden

toteutumisesta sekä mahdollisista merkittävistä toiminnallisista ja taloudellisista muutoksista ja riskeistä ao. vuoden aikana.

Kaupunginvaltuuston asettamat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen on selvitetty tilinpäätöksessä kohdassa *Kooste tytär yhteisöistä*.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut**Konsernituloslaskelma (1000 €)**

	2020	2019
Toimintatuotot	108 785	115 642
Toimintakulut	-243 459	-245 478
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 250	934
TOIMINTAKATE	-132 424	-128 901
Verotulot	80 092	78 113
Valtionosuudet	77 046	67 453
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	108	500
Muut rahoitustuotot	1 405	1 191
Korkokulut	-1 135	-1 808
Muut rahoituskulut	-400	-381
Rahoitustuotot ja -kulut	-21	-497
VUOSIKATE	24 692	16 167
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 850	-13 207
Omistuksen eliminointierot	0	147
Arvonalentumiset	-2 588	-2 381
Poistot ja arvonalentumiset	-18 438	-15 440
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	402	0
Satunnaiset erät	402	0
TILIKAUDEN TULOS	6 656	727
Tilinpäätössiirrot	6	18
Tilikauden verot	-158	-302
Laskennalliset verot	-174	-103
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-131	-230
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	6 200	110
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,7	47,1
Vuosikate/Poistot, %	133,9	103,7
Vuosikate €/asukas	1 218	790
Asukasmäärä	20 279	20 466

Konsernin rahoituslaskelma (1000 €)

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	24 692	16 167
Satunnaiset erät	402	0
Tilikauden verot	-158	-302
Tulorahoituksen korjauserät	-3 130	-1 798
	21 806	14 067
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-26 689	-19 122
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23	113
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 678	1 202
	-23 988	-17 807
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 182	-3 740
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-164	-288
Antolainasaamisten vähennykset	65	81
	-99	-207
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 309	21 836
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 285	-23 778
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 129	-6 085
	14 152	-8 026
Oman pääoman muutokset	-112	-112
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-89	180
Vaihto-omaisuuden muutos	95	-56
Saamisten muutos	-725	1 418
Korottomien velkojen muutos	582	2 119
	-137	3 661
Rahoituksen rahavirta	13 804	-4 685
Rahavarojen muutos	11 622	-8 425
Rahavarat 31.12.	36 777	25 155
Rahavarat 1.1.	25 155	33 579
Rahavarojen muutos	11 622	-8 425
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-9 388	-2 754
Investointien tulorahoitus, %	92,6	85,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,8
Lainanhoitokate	1,9	0,7
Kassan riittävyys, pv	47	32

Konsernitase 31.12.2020 (1000 €)

VASTAAVAA		
	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 748	993
Muut pitkävaikutteiset menot	186	39
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	210	76
Aineettomat hyödykkeet	2 144	1 107
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	32 175	32 662
Rakennukset	164 512	166 786
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 624	41 289
Koneet ja kalusto	9 635	9 174
Muut aineelliset hyödykkeet	5 438	5 622
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 825	8 655
Aineelliset hyödykkeet	269 208	264 186
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	18 013	15 833
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	1 895	1 434
Joukkovelkakirjasaamiset	93	156
Muut lainasaamiset	888	796
Muut saamiset	662	593
Sijoitukset	21 552	18 812
PYSYVÄT VASTAAVAT	292 904	284 105
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	916	391
Lahjoitusrahastojen varat	137	146
Muut toimeksiantojen varat	145	123
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 198	659
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	732	768
Keskeneräiset tuotteet	62	121
Vaihto-omaisuus	794	889
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 725	5 115
Lainasaamiset	19 423	20 525
Muut saamiset	352	348
Pitkäaikaiset saamiset	24 500	25 989
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	11 190	9 815
Lainasaamiset	3	-649
Laskennalliset verosaamiset	0	1
Muut saamiset	2 112	2 026
Siirtosaamiset	5 208	5 107
Lyhytaikaiset saamiset	18 512	16 300
Saamiset	43 013	42 289
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	1 167	102
Rahoitusarvopaperit	1 167	102
Rahat ja pankkisaamiset	35 611	25 053
VAIHTUVAT VASTAAVAT	80 584	68 333
VASTAAVAA	374 686	353 098

Konsernitase 31.12.2020 (1000 €)

VASTATTAVAA	2020	2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232	91 232
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1	1
Muut omat rahastot	1 163	1 167
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	36 029	35 919
Tilikauden yli-/alijäämä	6 200	110
OMA PÄÄOMA	134 625	128 430
VÄHEMMISTÖOSUUDET	3 787	3 768
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	894	989
Muut pakolliset varaukset	2 096	1 982
PAKOLLISET VARAUKSET	2 990	2 970
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 116	672
Lahjoitusrahastojen pääomat	140	150
Muut toimeksiantojen pääomat	196	182
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 453	1 004
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	153 587	142 986
Pääomalainat	3 088	3 088
Lainat julkisyhteisöiltä	0	11
Muut velat	2 687	2 646
Siirtovelat	1 000	0
Pitkäaikainen vieras pääoma	160 361	148 731
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	18 000	16 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 914	9 586
Lainat julkisyhteisöiltä	3 325	2 091
Saadut ennakot	960	1 500
Ostovelat	11 228	11 180
Muut velat	3 351	3 622
Siirtovelat	23 836	23 532
Laskennalliset verovelat	857	684
Lyhytaikainen vieras pääoma	71 471	69 195
VIERAS PÄÄOMA	231 832	216 926
VASTATTAVAA	374 686	353 098
Taseen tunnusluvut	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	37,0	37,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	86,8	82,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	42 229	36 029
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 082	1 760
Lainakanta 31.12., 1000 €	187 914	173 762
Lainakanta 31.12. €/asukas	9 266	8 490
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	261 597	242 270
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	12 900	11 838
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	981	952
Asukasmäärä	20 279	20 466

1.7 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta. Tilinpäätöksen liitetiedoilla täydennetään tilinpäätösinformaatiota oikean ja riittävän kuvan antamiseksi tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on tarkistanut liitetietoyleisohjetta ja antanut 13.20.2020 uuden yleisohjeen tilinpäätöksen liitetietojen laatimisesta. Yleisohjetta noudatetaan laadittaessa kunnan tilinpäätöstä tilikaudesta 2021 alkaen lukuun ottamatta verotulomenetysten korvausta, mitä koskevat tiedot esitetään jo vuoden 2020 tilinpäätöksen liitetiedoissa. Yleisohjetta voidaan noudattaa jo vuoden 2020 tilinpäätöstä laadittaessa. Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot ovat laadittu uuden liitetietoyleisohjeen mukaisesti.

Tilinpäätöksen liitetiedot on eritelty kohdassa 4 Liitetiedot.

1.8 TILINPÄÄTÖKSEN TULOKSEN KÄSITTELY

Asiaa koskeva säätely

Kuntalain 115 §:n mukaan kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varauksia ja rahastosiirtoja. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksen käsittelyeriä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävytydestä talouden tasapainottamiseksi.

Varkauden kaupungin tilikauden tulos muodostui alijäämäiseksi 1,699 M€. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä jatkettiin nykyisten terveyskeskus- ja sairaalarakennusten taseen jäljellä olevan jäännösarvon alaskirjausta (arvonalentuminen), joka vaikutti tilikauden tulokseen heikentävästi 2,304 M€. Lisäksi kertaluontoisia poistoja kirjattiin yhteensä 1,651 M€; mm. Hyvinvointikeskuksen suunnittelukustannusten alaskirjaus 0,519 M€, uimahallihankkeen suunnittelukustannusten alaskirjaus 0,786 M€, muiden käytöstä poistettujen rakennusten jäännösarvojen alaskirjaukset 0,173 M€ ja ylimääräiset suunnitelmapoistojen oikaisut 0,173 M€.

Tilikauden tulokseen vaikutti myös satunnaisena kuluna Keski-Savon Teollisuuskylän akkutehtaan lainojen maksujärjestelyjä koskevien kaupungin antolainojen (v. 2019 – 2020) alaskirjaukset 1,024 M€.

Vuoden 2019 tilinpäätöksen mukainen taseen kumulatiivinen ylijäämä oli 23,799 M€ ja on vuoden 2020 alijäämän (1,699 M€) jälkeen 22,100 M€.

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos	-1 699 109,12 €
Varausten muutos, vähennys	0 €
Tilikauden alijäämä	- 1 699 109,12 €

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- kaupungin tilikauden alijäämä on 1 699 109,12 €, joka siirretään taseen omaan pääomaan edellisten vuosien ylijäämien vähennykseksi.

2 TOIMINNAN JA TALOUDEN TOTEUTUMINEN

2.1 TALOUSARVION TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

2.1.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset: hallintojohtaja Toni Leppänen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuonna 2020 ei suoritettu vaaleja.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	75 684	0	0	0	0	0	-
Kulut	-116 051	0	0	0	-603	-603	-
Toimintakate	-40 367	0	0	0	-603	-603	-
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-40 367	0	0	0	-603	-603	-

=valtuustoon nähden sitovat erät

Tilinpäätöksen toimintakulut muodostuivat keskusvaalilautakunnan vuoden 2021 kuntavaalien valmisteluun liittyvistä kokousmenoista.

2.1.2 KAUPUNGINVALTUUSTO

Tilivelvolliset:

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Valtuuston puheenjohtaja Kari Rajamäki pyysi 10.2.2020 valtuustolle toimittamallaan kirjeellä vapautusta valtuuston puheenjohtajuudesta. Kuntalain perusteella valtuuston tuli valita puheenjohtajisto uudestaan. Valtuusto valitsi kokouksessaan 24.2.2020 puheenjohtajaksi Pia Hedmanin ja I varapuheenjohtajaksi Risto Husun sekä II varapuheenjohtajaksi Matti Semin.

Korona-pandemian vuoksi valtuuston kokoukset järjestettiin 11.5.2020 alkaen etäkokouksina.

Valtuusto on kokoontunut vuoden aikana 11 kertaa, joista etäkokouksia on ollut yhdeksän. Vuoden 2019 aikana kokouksia oli 14.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-168 207	-159 754	23	-159 731	-154 377	5 354	-3,4
Toimintakate	-168 207	-159 754	23	-159 731	-154 377	5 354	-3,35
Suunn. muk. poistot	-31 611	0	0	0	-31 611	-31 611	-
Tilikauden tulos	-199 818	-159 754	23	-159 731	-185 987	-26 257	16,44

=valtuustoon nähden sitovat erät

Valtuuston toimintakulut toteutuivat 5 354 € budjetoitua pienempänä, tot. % 96,6 %. Toimintakulut pienentyivät edellisestä vuodesta 13 830 €, -8,2 %.

Henkilöstökulut pienentyivät 27 353 €, Majoitus-, ravitsemus-, matkustus- ja kuljetuspalvelut pienentyivät edellisestä vuodesta 9 075 €, - 77,0 %. Valtuuston toimintakuluihin sisältyi vuonna 2020 luottamushenkilöiden vastuuturvavakuutusta 25 648 €, jota aikaisempina vuosina ole jyvitetty valtuuston toimintakuluihin.

2.1.3 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoituksen kaupunginvaltuuston tiedoksi vuosittain, sekä ylläpitää sidonnaisuusrekisteriä yleisessä tietoverkossa. Tarkastuslautakunnassa on käsitelty sidonnaisuusrekisterissä tapahtuneet muutokset sitä mukaan, kun niitä on tullut rekisteriin. Sidonnaisuudet on käsitelty ja merkitty tiedoksi kaupunginvaltuuston kokouksessa 7.12.2020 § 93.

Arviointikertomus vuodelta 2019 annettiin kaupunginvaltuustolle tilinpäätöskokouksessa 15.6.2020.

Tarkastuslautakunnan kokouksia oli vuonna 2020 13 kpl. Tarkastuslautakunta ei osallistunut koulutuksiin vuonna 2020.

Tarkastuslautakunnan tutustumis-/arviointikäynnit olivat Varkauden Museon tilat ja kokoelmatilat Savontiellä, sekä Nuorten talo.

Vuoteen 2020 kohdistuvia tilintarkastuspäiviä ostettiin 45 päivää. Tarkastustoimella ei ole erillistä henkilöstöä. Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät tuotti hallintopalvelut.

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Kaupungin johdon, toimialajohtajien sekä ay- luottamusmiesten kuuleminen	Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja ay-luottamusmiesten kuuleminen.	Vuosittain.	Tarkastuslautakunnan kuulemisia on suoritettu vuosisuunnitelman mukaisesti.	Toteutuu ■
Tutustumis-/arviointikäynnit toimialapainoilla	Arviointikäynnit.	Vuosittain vähintään 2-3 kohdetta.	Tarkastuslautakunnalla on ollut vuoden aikana kaksi tarkastuskäyntiä	Toteutuu ■
Laatia koko konsernista arviointikertomus tilikauden aikana tehtyjen havaintojen perusteella.	Koko konsernia kattava toimintaa ohjaava arviointikertomus.	Kattava, toimintaa ohjaava arviointikertomus.	Arviointikertomus vuodelta 2019 annettiin kaupunginvaltuustolle tilinpäätöskokouksessa 15.6.2020.	Toteutuu ■

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	79 007	87 000	247	87 247	72 537	-14 710	-16,9
Kulut	-79 007	-87 000	-267	-87 267	-72 537	14 730	-16,9
Toimintakate	0	0	-20	-20	0	20	-100,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	0	0	-20	-20	0	20	-100,0

=valtuustoon nähden sitovat erät

Talousarvion toimintakate toteutui arvioitua pienempänä lähinnä asiantuntijapalveluihin varatun määrärahan alhaisempana käyttönä. Tarkastustoimen palvelut kohdennetaan toimialoille sisäisenä laskutuksena, josta muodostuu tarkastustoimen tulot.

2.1.4 KAUPUNGINHALLITUS

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari ja kaupunginhallituksen jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin ja kaupunkikonsernin hallinnon ja talouden johtamisesta ja kehittämisestä valtuuston hyväksymien tavoitteiden, suunnitelmien ja päätösten mukaisesti.

Kaupunginhallitus kokoontui vuoden aikana 29 kertaa (vuonna 2019 29 kertaa). Kaupunginhallituksen kokoukset pidettiin huhtikuusta alkaen etäkokouksina.

Kaupunginhallitus päätti myös, että se voi tarvittaessa kokoontua puheenjohtajan kutsusta myös nopeastikin.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kaupunginhallitus käynnisti vuonna 2019 vuosien 2020 - 2025 talouden tasapainottamisohjelman laatimisen. Talouden tasapainottamisohjelman toteutumista on selostettu tarkemmin vuoden tilinpäätöksen toimintakertomuksessa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Talouden tasapainottamisohjelman ja siihen liittyvän 100 + 1 tekoa -tuottavuus- ja laatu-kampanjan tuloksellinen toimeenpano	Talouden tasapainottamisohjelman tavoitteet	Ks. kohdat 2 ja 3.	Talouden tasapainottamisohjelman toteutumista on selostettu tarkemmin toimintakertomuksen yhteydessä. Talouden tasapainottamisohjelman rinnalla toimeenpantava "100 + 1 tekoa varkauteleistaisten hyväksi!" - kehittämiskampanjassa saavutettuja tuloksia ja tuloksen tekijöitä juhlistettiin palkintogaalassa helmi-	Toteutuu osittain

			kuussa. Gaalassa palkittiin 10 kehittämistekoa / yhteisöä / verkostoa ja 20 kehittäjää sekä jaettiin lukuisia kunniamainintoja. Kehittämisteoista jaettujen palkintojen kriteerinä oli mm. kehittämistekojen tuottavuus ja laatu.	
Työn tuottavuus ja tehokkuus lisääntyvät	Henkilöstöresurssi (HTV) Työkyvyttömyyspoissaolojen määrä	Tavoitteena 10 HTV vähennys (verrattuna TP2019) Työkyvyttömyyspoissaolot ovat vuoden 2020 lopussa 17,5 pv/HTV (vähennys 0,4 pv/HTV TP 2018 verrattuna)	Henkilöstön määrä pieneni - 24,7 HTV (- 1,7 %) verrattuna TP2019. Sairauspoissaolojen määrä vähentyi koko työyhteisön tasolla. Vuonna 2020 keskimääräiset sairauspoissaolot olivat 18,7 pv/htv, kun vuonna 2019 vastaava luku oli 19,1 pv. Myös sairauspoissaoloista ja työtapaturmista johtuvat yhteenlasketut sairauspoissaolot pv/htv vähenivät (19,8 -> 19,2).	Toteutuu osittain
Palvelun laatu ja asiakaskokemus paranevat	Asiakastyytyväisyys	Kaikissa yksiköissä käytössä asiakaspalautteen keräämisen malli, joka käsittää palautteen systemaattisen käsittelyn ja siitä oppimisen.	Yhteistyössä Balentor Oy:n kanssa on käynnistetty pilotti, jossa asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti ja lyhyellä intervallilla rinnakkain ja dataa myös analysoidaan suhteessa toinen toisiinsa. Pilotissa ovat mukana varhaiskasvatus, vanhusten asumispalvelut, uimahalli ja kirjasto sekä tukipalvelut. Lähtökohtana pilotissa on, että asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyttä analysoidaan ja arvioidaan työpisteessä koko siellä työskentelevän henkilöstön kanssa yhteisesti eli esimerkiksi päiväkodissa prosessissa ovat mukana sekä varhaiskasvatuksen että tukipalveluiden henkilöstö. Tavoitteena on palautteen jatkuvan käsittelyn ja oppimisen prosessi.	Toteutuu osittain

			Jos pilotti vastaa odotuksia, toimintamallia laajennetaan myös kaupungin muihin palveluihin.	
Sisäinen työnantaja-mielikuva paranee	Työhyvinvoinnin kokemus ja henkilöstön tyytyväisyys	Henkilöstökyselyn kokonaistulokset pysyvät nykyisellä hyvällä tasolla (3,8/5) ja halukkuus suositella Varkauden kaupunkia työnantajana pysyy tasolla (3,9/5)	<p>Alkuvuonna 2021 toteutettiin henkilöstökysely, ns. "pulssikysely", joka kuvaa työntekijöiden ja esimiesten työhyvinvoinnin kokemusta vuodelta 2020. Henkilöstökyselyn rakennetta ja sisältöä uudistettiin jo edellisen vuoden kyselyssä siten, että vastausten myötä pystyttiin antamaan esimiehille paremmat eväät keskusteluun henkilöstön kanssa pulssikyselyn pohjalta: mikä toimii ja mitä pitää parantaa. Tänä vuonna kyselyyn lisättiin kysymykset viestinnän toimivuudesta ja koronan vaikutuksesta työhyvinvointiin. Kyselyn tuloksia verrattiin alkuvuodesta 2020 tehtyyn henkilöstökyselyyn.</p> <p>Kokonaistulos oli kaikkien vastausten osalta 3,9 (arvioasteikolla 1-5). Olennaista tulosten tulkinnaassa on nimenomaan kehityssuunta, joka pysyi kokonaistuloksen osalta edellisvuoden hyvällä tasolla (3,9). Henkilöstön työmotivaatio ja sitoutuminen laski hiukan (4.0 -> 3.9), mutta suositteluhalu pysyi edellisen vuoden hyvällä tasolla (4.0). Työmotivaatio ja sitoutuminen kertoo henkilöstön halusta ponnistella yhteisten tavoitteiden eteen. Tyytyväisyys esimiesten toimintaan pysyi edellisvuoden hyvällä tasolla tuloksen ollessa 4.0.</p>	Toteutuu
Uudet sähköiset palvelut	Turvallisten ja käytettävien sähköisten palvelujen määrä	Kehitystoimenpiteitä on toteutettu digitalisaatio-ohjelman jokaisella painopistealueella useita.	Teams järjestelmästä on tullut nopeasti keskeinen etäkokousten työkalu. Teams on laajalti käytössä lukuisissa organisaatioissa ja sen käyttö	Toteutuu

			onkin tullut jo varsin arkiseksi tavaksi pitää kokouksia. Teamsin käyttö jatkunee senkin jälkeen, kun korona pandemia aikanaan hiipuu.	
Varkauden kaupungin säännöt ja ohjeet tarkastellaan kriittisesti ja niitä päivitetään tarpeen mukaan	<p>Kaikki kaupungin säännöt ja ohjeet luoteloitu 1 /2020</p> <p>Päivitystarpeet ja järjestys kartoitettu 3/2020</p> <p>Sääntöjen ja ohjeiden päivitys aloitettu ja säännöistä ja ohjeista päivitetty vähintään 50 % 12/2020</p>	Päivitetty vähintään 50 % säännöistä ja ohjeista viimeistään 12/2020	<p>Hallintosääntö päivitetty Kv 25.5.2020 § 41 ja astui voimaan 1.7.2020.</p> <p>Hyvä hallinto- ja johtamistapa Varkauden kaupunkikonsernissa-ohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 19.10.2020 § 278.</p> <p>Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon toimintaohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 17.8.2020 § 194 ja se tuli voimaan 1.9.2020.</p> <p>Kohde- ja toiminta-avustussäännöt hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 7.12.2020 § 91 ja ne astuvat voimaan 1.1.2021 alkaen.</p> <p>Taloushallinnon yleisohje valmisteltiin loppuvuodesta ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 25.1.2021 § 22.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>☐</p>
Työttömyyden vähentäminen	Työttömyysaste	10 % (vuonna 2020)	Työttömyys laski kesällä. Joulukuussa lomautukset nostivat työttömyyttä jälleen voimakkaasti. Keskimääräinen työttömyysaste 15,3 % kuukaudessa.	<p>Ei toteudu</p> <p>☐</p>
Markkinointi- ja viestintäohjelman sekä vetovoimamarkkinoinnin linjaukset ja tavoitteet.	Markkinointi- ja viestintäohjelma valmis viimeistään 2/2020	Markkinointi- ja viestintäohjelma laaditaan kaupunkikonsernitasoisesti huomioiden kaupunkiyhteisönä.	Konsernitasoisen markkinointi- ja viestintäohjelman lähtökohdaksi sovittiin laadittavaksi markkinoinnin ja viestinnän linjaukset, jotka valmistuivat toukokuussa 2020 ja odottavat kaupunginhallituksen käsittelyä. Linjausten perusteella päivitetään ja tarkennetaan myöhemmin markkinointi- ja	<p>Toteutuu osittain</p> <p>☐</p>

			<p>viestintäohjelma ja siihen liittyvät käytännön ohjeet.</p> <p>Navitas Kehityksen kanssa on lisäksi ryhdytty laatimaan kaupunkiyhteisön tasoista markkinointi- ja viestintäsuunnitelmaa, em. linjausten pohjalta. Työ on käynnissä ja sitä tehdään kohderyhmäkohtaisesti määritellyissä, Navitas Kehityksen ja kaupungin asiantuntijoiden vetämissä pienryhmissä. Kevään 2021 kuluessa siihen osallistetaan jatkossa myös muut konserniyhtiöt, oppilaitokset, yritykset, yhteisöt jne. Koronapandemia on hidastanut prosessia.</p>	
Konsernijohtolle asetetut talousarviotavoitteet	<p>Konsernin toimintatuotot toimintamenoista, %</p> <p>Konsernin vuosikate poistoista %</p> <p>Konsernin omavaraisuusaste, %</p> <p>Omavaraisuusaste kuvaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä, konsernin omavaraisuusaste tp 2018 oli 36,9 %</p> <p>Konsernin lainakanta €/asukas (31.12.18 8.723 €/as.)</p> <p>Konsernin yli /-alijäämä</p> <p>Takaukset, € (takaukset 31.12.2018 yht. 58,1 M€)</p>	<p>48 %</p> <p>väh. 100 %</p> <p>väh. 50 %</p> <p>Konsernin lainakanta kasvaa samassa suhteessa kuin kuntien keskimääräinen konserninelka</p> <p>Konsernin toimintakatteen kasvu ei ylitä verorahoituksen muutosta. Tilikauden tulos on talouden tasapainotusohjelman mukainen."</p> <p>Takausvastuut eivät kasva vuoden 2019 tasosta merkittävästi</p>	<p>Konsernin toimintatuotot toimintamenoista oli 44,7 % eli tavoitetta pienemmäksi 3,3 %-yksikköä.</p> <p>Konsernin vuosikate oli poistoista 133,9 % (v. 2019 103,7 %).</p> <p>Konsernin omavaraisuusaste oli 37,0 % eli hieman edellisvuotta alhaisempi (v. 2019 37,6 %).</p> <p>Konsernin lainakanta oli 187,914 M€ ja se kasvoi edellisestä vuodesta 14,152 M€. Vertailutietoa koko maan konsernilainakannan muutokseen ei ole vielä käytettävissä.</p> <p>Konsernin toimintakate oli 132,424 M€ ja kasvoi 3,523 M€ / 2,7 %. Konsernin verorahoitus (verot ja valt.osuudet) olivat yht. 157,138 M€ ja kasvoi edellisvuodesta 7,9 %.</p> <p>Konsernin ylijäämä oli 6,2 M€ (vuonna 2019 0,110 M€).</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

			Takausvastuut olivat 31.12.2020 yht. 49,451 M€ ja pienentyivät edellisestä vuodesta 3,761 M€.	
--	--	--	---	--

Kaupunginhallitus yhteensä

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	195 293	100 000	729 604	829 604	1 064 363	234 759	28,3
Kulut	-3 763 016	-3 150 372	-559 114	-3 709 486	-3 504 168	205 318	-5,5
Toimintakate	-3 567 723	-3 050 372	170 490	-2 879 882	-2 439 805	440 077	-15,3
Suunn. muk. poistot	-6 283	-5 800	0	-5 800	-6 283	-483	8,3
Tilikauden tulos	-3 574 006	-3 056 172	170 490	-2 885 682	-2 446 089	439 594	-15,2

=valtuustoon nähden sitovat erät

Kaupunginhallituksen kokonaismäärärahaan sisältyvät osamäärärahat ovat: kaupunginjohto, jäsenyydet, avustaminen, toimikunnat (ml. vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto), elinvoiman edistäminen, kaupungin osuus verohallinnon verotuskustannuksista ja varausluontoiset määrärahat.

Kaupunginhallituksen toimintakatteen toteutuma oli 84,7 % ja toteutui n. 400 000 € budjetoitua pienempänä. Merkittävimmät muutokset budjetoituun nähden olivat pysyvien vastaavien luovutustuloihin (maanmyyntivoitotulot) ja elinvoiman edistämiseen varattujen määrärahojen toteutumisessa. Luovutusvoittotuloja kertyi arviotua enemmän n. 184 000 € ja elinvoiman edistämiseen varatut hanke- ja yhteistoimintaosuudet toteutuivat n. 200 000 € pienempänä.

Kaupunginhallituksen tulosalueen toimintakulut pienentyivät edellisestä vuodesta 258 848 € / - 7,3 %, joka pääasiassa muodostui LUT- yhteistyösopimuksen päättymisestä vuonna 2020 (vuoden 2019 LUT-sopimusmaksut olivat 200 000 €). Majoitus-, ravitsemus-, matkustus- ja kuljetuspalvelut pienentyivät edellisestä vuodesta 106 905 e / - 82,3 %.

Jäsenyydet:

Jäsenmaksuja toteutui vuonna 2020 yht. 340 421 €. Merkittävimmät Varkauden kaupungin jäsenmaksuosuudet olivat kuntien keskusjärjestöissä Suomen Kuntaliitto ja KT-kuntatyönantajat (v. 2020 jäsenmaksut 87 870 €) ja Pohjois-Savon liiton jäsenmaksut (233 898) €.

Avustaminen:

Kaupunginhallituksen avustismäärärahaan sisältyy sellaisten järjestöjen / yhdistysten avustustoiminta, joiden tukeminen ei kuulu kaupungin muiden toimialojen toimintaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.12.2020 § 91 uudet kohde- ja toiminta-avustussäännöt, jotka astuivat voimaan 1.1.2021.

Merkittävin avustus oli Varkauden Teatterin Kannatusyhdistykselle 470 000 € ja se pienentyi edellisvuodesta 30 000 €. Varkauden kaupunkikeskusta ry:lle myönnettiin 25 000 €:n suuruisen avustus toiminnanjohtajan palkkaukseen. Sampea ja samppanjaa - tapahtumalle varattu 20 000 €:n avustus ei toteutunut, koska tapahtumaa ei voitu järjestää koronaepidemian vuoksi. Avustusmenoihin sisältyi myös koronaepidemian johdosta käynnistetty Arjen Apu - kauppapalvelutoiminta pääasiassa ikäihmisten kauppa-asioita varten. Kauppaostosten laskut osoitettiin Varkauden kaupungille ja kaupunki laskutti tavarat asiakkailta, joten kustannusvaikeus oli neutraali. Kauppakassi-palveluun käytettiin n. 23 600 e.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kuntalain 39 §:n mukaisesti kaupunginhallitus vastaa toiminnan omistajaohjauksesta ja huolehtii kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 18.12.2017 § 95 kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Valtuuston 30.10.2017 § 72 hyväksymässä ja 28.5.2018 § 42 täsmennyksessä konserniohjeessa on annettu tarpeelliset määräykset konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä.

Hallintosäännön luvun 3 ja 7§:n mukaisesti kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii konsernijaosto, joka mm. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteen sovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan sekä vastaa riskienhallinnan järjestämisestä siten, että kaupungin toiminnan olennaiset riskit tunnistetaan.

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Vuoden 2020 talousarvioon sisältyivät konsernijaoston (5.11.2019 § 58) esittämät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan valvonnan painopistealueet, joiden toteutumista toimialat ovat seuranneet ja raportoineet toimintavuoden aikana:

Päätöksenteko; Konsernijohtaminen ja valvonta

Talous; Hyväksyminen / määrärahan riittävyyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta

Työn sujuvuus; Tiedotus ja viestintä

Työhyvinvointi ja työsuojelu; Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta

2.1.4.1 Elinvoiman edistäminen

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari, kaupunginhallitus, Navitas Kehitys Oy hallitus ja toimitusjohtaja Jouko Laitinen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronapandemia aiheutti toiminnassa suuria muutoksia toimintaan ja se on asettanut monille Varkautelaisille yrityksille haasteita, mutta kuitenkin yritykset ja yrittäjät ovat selvinneet kohtalaisen hyvin tässä poikkeuksellisessa tilanteessa. Työ- ja elinkeinoministeriön 22.4.2020 päätöksellä myönnettiin Varkauden kaupungille 688 000 €:n suuruinen yksityisyrittäjille suunnattu koronatuki. Kaupunginhallituksen 8.4.2020 päätöksellä tuen myöntämisen organisointi tapahtui siten, että tukihakemukset vastaanotti ja käsitteli Navitas Kehitys Oy. Sen jälkeen talousjohtaja teki viranhaltijapäätöksen tuen myöntämisestä yksityisyrittäjälle. Tuen määrä oli enintään 2 000 € / yritys. Tukea myönnettiin 150 Varkautelaiselle yksinyrittäjälle eli 300 000 €. Muita korona-, kehittämis- ja investointitukia Varkautelaisille yrityksille saatiin hyvin (mm. AFT).

Osaavan työvoiman saatavuuden osalta käynnistettiin Keski-Savon kuntien ja kauppakamarien kanssa alueen osaajista yhteinen selvitystyö, jonka avulla kyetään ennakoimaan ja suuntaamaan tulevaa koulutusta sekä markkinoimaan Keski-Savoa osaamiskärjellä.

Muita elinvoiman edistämistoimenpiteitä:

- Savonia-ammattikorkeakoulun vetämä energiatekniikan hanke - Pohjois-Savon energiaklusteri käynnistettiin. Miljoonan euron hankkeen käynnistyminen varmistui, kun Pohjois-Savon liitto myönsi hankkeelle 560 000 euron rahoituksen Euroopan aluekehitysrahastosta. Muina rahoittajina toimivat Savonia, Itä-Suomen yliopisto, Varkauden kaupunki sekä hankkeessa mukana olevat 16 yritystä

- AFT:n uusi Service Center valmistui
- Green Tech Valley 2 kaava, jonka päätarkoituksena oli uuden katuyhteyden järjestäminen Päivärin-teen teollisuusalueelle ja tontin rajojen muuttaminen, hyväksyttiin. Kaava on jatkoa vuona 2019 hyväksytylle Green Tech Valley 1 kaavalle, joka mahdollistaa ns. datacenterin sijoittumisen Ranta-Luttilan alueelle
- Peeässä uusi Prisma valmistui marraskuussa 2020
- Motonet teki päätöksen sijoittua Varkauteen ja avata toimipisteen Varkauteen 2021
- Varkauden kampus/Savon ammattiopistoja lukio/Rakentaminen alkoi heinäkuussa 2018 ja loppui marraskuussa 2019. Tilat otettiin käyttöön joulukuussa 2019, jonka jälkeen käynnistettiin rakennusten A ja E purkutöitä. Purkutöiden jälkeen saatettiin loppuun pihatyöt ja koko urakka valmistui keväällä 2020.
- Savonia ammattikorkeakoulun Varkauden yksikössä käynnistyi vuonna 2020 sosionomin ja sairaanhoitajan koulutus ns. polkuopintoina. Energiatekniikan ylempi AMK-tutkinto käynnistyi ensimmäisen kerran vuoden 2020 alussa Varkaudessa.
- Seudullinen rakennusvalvontaselvitys käynnistettiin ja se valmistui 2/21
- Seudullisen ilmasto-ohjelman valmistelu käynnistettiin osana Pohjois- Savon ilmastohanketta
- Aalto Hyvinvointikeskuksen rakentaminen eteni aikataulussa ja uudet tilat otetaan käyttöön 3/2021
- Vanha Warkaus-Uusi suunta- hanke käynnistyi
- Varkauden matkailustrategiatyö käynnistyi ja se valmistui 2/2021
- Varkauden kaupunkikeskusta ry:n toiminta käynnistyi ja yhdistys sai valittua toiminnanjohtajan 2/21
- Museon suunnittelun käynnistyminen Tehtaankoululle
- Kämärin siltojen rakentaminen
- Könönpellon koulun uudisrakennuksen suunnittelun käynnistäminen
- Kankun koulun kaavoituksen käynnistäminen

Maaseutuhallinto

Kuopion, Suonenjoen ja Varkauden kaupunkien sekä Kaavin, Leppävirran, Rautalammin, Rautavaaran, Siilinjärven, Tervon, Tuusniemen ja Vesannon kuntien alueella toimivan Sydän-Savon maaseutupalvelujen tehtävänä on huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palvelujen kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen toimielimiä ovat maaseutulautakunta, sen mahdollisesti asettamat jaostot sekä sen alainen palveluorganisaatio, Sydän-Savon maaseutupalvelu. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutuhallinnon palvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueella on pystytty vastaamaan toimintaympäristön muutoksen tuomiin haasteisiin ja turvaamaan EU-lainsäädännön vaatimusten täyttyminen maataloustukihallinnon viranomaistehtävien osalta. Hallinnolliset tehtävät on pystytty hoitamaan yhteistoiminta-alueen osalta niin, etteivät tuotantotukien maksut ole yhteistoiminta-alueen toiminnan vuoksi viivästyneet. Maaseutuhallinnossa on käytössä maksajaviraston tietoturvallisuuden hallintamalli ISO/IEC 27001:2013.

Koronapandemia on aiheuttanut muutoksia toiminnassa. Asiakaspalvelupisteet ovat olleet suljettuina pandemian aikana ja henkilöstö pääasiassa etätöissä. Asiakaspalvelu on hoidettu ajanvarauksella ja asiakkaita on ohjattu käyttämään sähköisiä palveluita. Korona-aikana ovat palvelut toimineet hyvin ja poikkeusolot eivät ole vaikuttaneet viljelijätukien maksuaikatauluihin.

Vuonna 2020 Sydän-Savon yhteistoiminta-alueella käytettiin yksi henkilötyövuosi 178 maatilaa kohti. Sydän-Savon maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen viranomaistehtävien kustannukset olivat 336 €/maatila. Maa-seutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden valtakunnallisessa työajanseurannassa maaseutuviranomaistehtäviin käytettiin yksi henkilötyövuosi 158 maatilaa kohti ja viranomaistehtävien kustannukset olivat keskimäärin 368 €/maatila. Kun otetaan huomioon sijaintimme tuotantoeläinvaltaisella alueella, missä hallinnon työtä lisää huomattavasti tuotantoeläimiin liittyvät viranomaistehtävät, voidaan todeta Sydän-Savon maaseutupalvelun toiminnan olleen valtakunnallisessa vertailussa tehokasta.

Vuonna 2020 Varkaudessa oli 48 maatilaa (v.2019 48), joiden kokonaispinta-ala oli 1 131 ha (v. 2019 1 188 ha). Maatilojen tukihakemuksia tehtiin 173 kpl (v. 2019 173 kpl) ja maksettuja tukia yhteensä 723 677 € (v. 2019 764 823 €).

Varkauden kaupungin vuoden 2020 maaseutuhallinnon kuntaosuus on 16 794 € (v. 2019 19 520 €).

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Asukasluvun kasvu	Muuttoliike	Muuttovoitto	+ 3	Toteutuu
Työllisten määrä	Työllisyysaste kohoaa	Työllisyysaste 65 %	62,7 % (viimeisin julkaistu tieto v. 2018)	Ei toteudu
Kaupungin tunnetta- vuus/imagon parane- minen	Sijoittuminen seutu- kaupunkien vertai- lussa	10 parhaan joukossa	Selvitystä ei ole tehty	Ei toteudu
Osaavan työvoiman saatavuus	Koulutuspaikat	Koulutuspaikat - ja oh- jelmat lisääntyvät	Monimuotokoulutuk- sena Sairaanhoidaja ja Tradenomikoulutukset käynnistyvät. Sosio- nomi koulutus jatkuu monimuotokoulutuk- sena.	Toteutuu osittain
Saavutettavuus para- nee	Liikenneyhteyksien määrä	Liikenneyhteydet/vuo- rot lisääntyvät	Ei toteutunut	Ei toteudu
Seutuyhteistyö syve- nee	Yhteiset hankkeet/yh- teistyö sopimukset	Viisi uutta han- ketta/sopimusta	Selvitys seudullisesta rakennusvalvonnasta valmistunut. Seudun yhteisiä uusia han- keita Invest and Expand in Pohjois- Savo, New Tech ja VahvaKS. Joroisten yritysneuvonta siirtyy Navitas Kehitykseen 1.1.2021.	Toteutuu osittain
Kiertotalouden ja re- surssiviisauden edis- täminen	Seudullinen ilmasto- ohjelma	Ohjelma on valmis vuonna 2020	Ohjelma valmistuu ke- vällä 2021	Ei toteudu

Elämyskeskushanke etenee	Toteutussuunnitelma	Säätiö perustettu ja sopimus Heureka tytäryhtiön kanssa allekirjoitettu	Sidosryhmien kanssa on jatkettu neuvotte- luja, mutta koronaepi- demia on vaikeuttanut niitä eikä säätiön pe- rustaminen ole eden- nyt suunnitellussa ai- kataulussa.	Toteutuu osittain
--------------------------	---------------------	---	---	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrähäät, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-1 364 144	-1 250 080	-348 731	-1 598 811	-1 393 863	204 948	-12,8
Toimintakate	-1 364 144	-1 250 080	-348 731	-1 598 811	-1 393 863	204 948	-12,8
Suunn. muk. poistot	-6 283	-5 800	0	-5 800	-6 283	-483	8,3
Tilikauden tulos	-1 370 427	-1 255 880	-348 731	-1 604 611	-1 400 147	204 465	-12,7

Elinvoiman edistämisen toimintakate toteutui 204 948 € budjetoitua alhaisempaan, tot. % 87,2. Elinvoiman kehittämiseen eri hankkeisiin ja yhteistoimintasopimuksiin varatusta talousarviomääräraha (296 000 €) toteutui vain 95 660 € / tot. % 27,1.

Navitas Kehitys Oy:n ostopalvelusopimuksen mukaisen toimintaan käytettiin vuonna 2020 n. 846 000 €, joka oli n. 49 000 € edellisvuotta pienempi.

Vuoden 2020 toimintakuluihin sisältyi 344 763 € takaustappiokirjaus Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n kaupungin takaamasta lainasta.

2.1.4.2 Työllisyysohjelma 2017 - 2020

Vastuuhenkilöt: työllisyyspalvelujen tiimivastaava Pia Hedman, työllisyyskoordinaattori Jouko Kuittinen, Navitas Kehitys Oy:n toimitusjohtaja Jouko Laitinen

Kaupungin valtuusto hyväksyi 16.1.2017 työllisyysohjelman. Työllisyysohjelman tavoitteena on kaupungin elinvoiman kokonaisvaltainen vahvistaminen. Työllisyysohjelma täydentää ja konkretisoi kaupunkistrategiaa työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Työpaikkojen määrän lisääminen	Uusien työpaikkojen määrä	240 työpaikan nettolisäys ajalla 2017-2020. Työpaikoista 160 avoimen sektorin työpaikkoja ja 80 tuetun työllistämisen työpaikkoja.	Työpaikkoja väheni vuosina 2017 - 2018 yhteensä 165. Uudempaa tietoa ei saatavilla.	Ei toteudu ☐
Työllisyysasteen nostaminen	Työttömyysaste Työllisyysaste	Työttömyysaste 12 % (v. 2020). Työllisyysaste 65 % (v. 2020).	Työttömyys laski kesällä. Joulukuussa lomautukset nostivat työttömyyttä voimakkaasti. Keskimääräinen työttömyysaste oli 15,3 % kuukaudessa. Työllisyysasteesta ei ole saatavilla kunta-kohtaisesti ajantasaisia lukuja. Viimeisin tieto on vuodelta 2018, jolloin työllisyysaste oli 62,7 %	Ei toteudu ☐
Yritysmönteisyyden vahvistaminen	Yritysten nettolisäys	Uusia yrityksiä 100 (netto, v. 2017-2020).	Nettolisäys 2017 - 2019 yhteensä 50 yritystä. Vuoden 2020 kokonaistilanne ei vielä tiedossa.	Ei toteudu ☐
Pitkään työttömänä olleet kuntalaiset ohjataan nykyistä varhemmin työllistymistä tukevien palvelujen piiriin	Aktivointiaste keskimäärin Palveluissa olevien määrä	Aktivointiaste vuosittain vähintään 30 %. Palveluissa vähintään 700 henkilöä/kk/vuosi.	Aktivointiaste keskimäärin 30 % kuukaudessa. Palveluissa keskimäärin 558 henkeä kuukaudessa.	Toteutuu osittain ☐
Palvelujärjestelmässä olevia puutteita korjataan, jotta kaikki palveluprosessit toimivat asiakaslähtöisesti, tehokkaasti ja vaikuttavasti.	Työmarkkinatuen kantaosuusmaksujen määrä vuodessa	Työmarkkinatuen kantaosuus v. 2020 enintään 1,6 M€.	Työmarkkinatuen kantaosuusmaksut 1,74 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuodesta 43 000 euroa.	Ei toteudu ☐

Kaupunki vahvistaa rooliaan pitkään työttömänä olleiden palvelujen järjestämisessä ja koordinoimisessa. Erityisesti työttömien sijoittumista yrityksiin ja välityömarkkinoille halutaan edistää.	Rakennetyöttömien määrä keskimäärin vuosittain.	Rakennetyöttömiä enintään 900 henkilöä vuonna 2020.	Rakennetyöttömiä oli keskimäärin 708 henkilöä kuukaudessa.	Toteutuu ☒
Parannetaan työllistymistä tukevien palvelujen saatavuutta ja helpotetaan palvelujen käyttöä luomalla keskitetty ns. yhden luukun toimintamalli.	Työmarkkinatuen kantaosuusmaksujen määrä vuodessa	Työmarkkinatuen kantaosuus v. 2020 enintään 1,6 M€	Työmarkkinatuen kantaosuusmaksut 1,74 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuodesta 43 000 euroa.	Ei toteudu ☐
Nuorten työttömyyden vähentäminen ja työttömyysjaksojen lyhentäminen.	Nuorten 17-29 -vuotiaiden työttömien nuorten määrä keskimäärin vuodessa. Nuoria työttömänä 3 kk:n jälkeen enintään.	Työttömiä 17-29 -vuotiaita enintään 200 henkilöä vuonna 2020. Nuoria työttömänä 3 kk:n jälkeen enintään 5 % vuonna 2020.	Työttömiä 17-29 -vuotiaita keskimäärin 302 henkilöä kuukaudessa. Nuoria työttömänä 3 kk:n jälkeen keskimäärin 35,1 %.	Ei toteudu ☐
Kattavat työllistymistä ja kuntoutumista tukevat palvelut myös niille nuorille, jotka ovat vaarassa syrjäytyä työmarkkinoilta.	Nuorten 17-29 -vuotiaiden työttömien nuorten määrä keskimäärin vuodessa.	Työttömiä 17-29 -vuotiaita enintään 200 henkilöä vuonna 2020.	Työttömiä 17-29 -vuotiaita keskimäärin 302 henkilöä kuukaudessa.	Ei toteudu ☐
Parannetaan nuorten työllistymistä tukevien palvelujen saatavuutta ja helpotetaan palvelujen käyttöä luomalla keskitetty ns. yhden luukun toimintamalli.	Kesätyöpaikkojen määrä kaupungin yksiköissä ja niissä yrityksissä ja yhteisöissä, jotka ovat työllistäneet nuoria kaupungin tuella.	Kesätyöpaikkojen määrää lisätään.	Kaupungin kesätöissä oli 114 nuorta (v. 2019 170 nuorta). Kaupungin tuella yrityksiin työllistyi 111 (116) nuorta. Kesärittäjyydestä saatiin seitsemän (5) nuorta.	Ei toteudu ☐
Kehitetään keskitetty yhteistyömalli peruskoulun, toisen asteen oppilaitosten, työllisyystoimijoiden ja paikallisten yritysten kesken tukemaan peruskoulun päättävien tasapuolista opiskeluun ohjautumista, opintojen loppuun saattamista sekä valmistumisen jälkeistä työllistymistä.	Nuorten (17-29 v.) kouluttautumisaste.	Tavoitetasoa ei ole määritelty. Vuonna 2016 perusteiden jälkeinen tutkinto puuttui 18,5 prosentilla 20 - 29 -vuotiaista nuorista.	Nuorten työpolku -hankkeen asiakasmäärä jäi tavoitteen osin poikkeusoloista johtuen. Asiakkaita 17 (tavoite 50). Vuonna 2019 perusteiden jälkeinen tutkinto puuttui 18,9 prosentilla 20-29 -vuotiaista.	Ei toteudu ☐

2.1.5 KONSERNIPALVELUT

Tilivelvolliset: kaupunginjohtaja Hannu Tsupari, hallintojohtaja Toni Leppänen, talousjohtaja Helena Pitkänen ja henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Markkinointi- ja viestintäpäällikkö jäi työlomalle vuoden alusta ja irtisanoutui heinäkuun alusta lukien. Hänen tilalleen ei ole rekrytoitu uutta henkilöä vaan tehtävät on jaettu markkinointi- ja viestintätiimin jäsenten kesken. Markkinointi- ja viestintätiimin esimiehen tehtävät siirtyivät vuoden alusta henkilöstöjohtajalle ja samalla hallintojohtaja otti vastuulleen talouspalveluiden esimiestehtävät talousjohtajan viransijaisuuden ajaksi 31.5.2020 saakka.

Hallintojohtaja ja henkilöstöjohtaja osallistuivat yhdessä seututapaamiseen 23.1.2020 Leppävirralla. Tilaisuus oli jatkoa aiemmille tapaamisille, joiden tarkoitus on kartoittaa Leppävirran kunnan, Pieksämäen kaupungin sekä Joroisten ja Heinäveden kuntien yhteistyömahdollisuuksia talous-, hallinto- ja henkilöstöpalveluiden osalta.

Kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstöjohtaja ja työhyvinvointiasiantuntija osallistuivat johtamiskulttuuriin kehittämispäivään 21.1.2020 Niemilomissa. Prosessi jatkui Heinämaen majalla 4.2.2020, jonka jälkeen prosessia ei ole jatkettu vuoden 2020 aikana.

Taloushallinnon henkilöstöä on työllistänyt merkittävästi vuoden 2020 aikana kuntatalousraportoinnin valtakunnallinen uudistus (VM:n Kuntatieto-ohjelma), joka tuli voimaan 1.1.2021. Uudistus vaikuttaa kirjanpidon tilikarttaan ja raportointijankohtiin. Taloustietojen raportointi Valtiokonttorille aikaistuu ja laajenee merkittävästi.

Talouden tasapainotusohjelman rinnalla toimeenpantava "100 + 1 tekoa varkautelelaisten hyväksi!" -kehittämiskampanjassa saavutettuja tuloksia ja tuloksen tekijöitä juhlistettiin palkintogaalassa helmikuussa pääkirjastolla. Gaalassa palkittiin 10 kehittämistekoa / yhteisöä / verkostoa ja 20 kehittäjää sekä jaettiin lukuisia kunniamainintoja. Kehittämisteoista jaettujen palkintojen kriteerinä oli mm. kehittämistekojen tuottavuus ja laatu. Samassa yhteydessä järjestettiin kaupunginjohtajan Uuden Vuoden kahvit koko henkilöstölle. Tapahtuman järjestelystä vastasi konsernipalveluiden koordinoima kehittämistyöryhmä.

Yhteistyössä Balentor Oy:n kanssa on käynnistetty pilotti, jossa asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti ja lyhyellä intervallilla rinnakkain ja dataa myös analysoidaan suhteessa toinen toisiinsa. Pilotissa ovat mukana varhaiskasvatus, vanhusten asumispalvelut, uimahalli ja kirjasto sekä tukipalvelut. Lähtökohtana pilotissa on, että asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyttä analysoidaan ja arvioidaan työpisteessä koko siellä työskentelevän henkilöstön kanssa yhteisesti eli esimerkiksi päiväkodissa prosessissa ovat mukana sekä varhaiskasvatuksen että tukipalveluiden henkilöstö. Tavoitteena on palautteen jatkuvan käsittelyn ja oppimisen prosessi. Jos pilotti vastaa odotuksia, toimintamallia laajennetaan myös kaupungin muihin palveluihin.

Konsernipalvelut vastasivat talouden tasapainottamisohjelmaan 2020-2025 liittyvien seuranta- ja raportointilomakkeiden laatimisesta.

Toimialan johtoryhmä kokoontui raportointikaudella yhteensä kahdeksan (8) kertaa. Henkilöstön edustajana johtoryhmässä toimi Tehyn päaluottamusmies Irja Kuosmanen.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Konsernitasolla talouden tasapainottamisohjelma toteutui vuonna 2020 varsin hyvin. Tavoitteena sähköisten asiointien ja toimintojen lisääminen ja avustusten jakamiseen liittyvän toimintamallin kehittäminen ja tekninen yhtenäistäminen ja keskittäminen (Timmi-järjestelmä). Säästötavoite 50 000 € toteutui.

Konsernipalvelujen osalta talouden tasapainottamistavoite oli 690 000 €, joka toteutui lähes kokonaan eli 612 500 €. Säästöjä muodostui mm. seuraavista toimenpiteistä:

- työjärjestelyjen kautta kahden toimistohenkilön palkkakulut sekä markkinointi- ja viestintäyksikön yhden henkilön palkkakulut, säästetty yhteensä noin 140 000 €
- sähköisen materiaalin lisääminen, esim. kokousten asialistat ja asiakirjat, talousarvio, osavuositiedot, tilinpäätös painatuskustannukset, noin 15 000 €
- sopimusten läpikäynti ja tarpeellisuuden arviointi sekä palvelujen kilpailuttaminen, yhteensä noin 112 300 € (pankki- ja rahoituspalvelut, aulapalvelun kuljetuspalvelut)
- LUT-sopimus korvattiin Lappeenrannan ja muiden yliopistojen ja korkeakoulujen Fitech-yhteistyöllä, säästö 200 000 €
- Koulutus- ja matka sekä ravitsemus- ja majoituskulut, noin 45 200 €
- käyttövarojen ja varausmäärärahojen arviointi, yhteensä 100 000 €, huomioitu jo talousarviossa 2020

Toteutumatta jäi vain hankinta- ja logistiikkaosaamisen lisääminen, hankintojen konsernitason koordinaatio, hankinta-asiantuntijatoimen perustaminen (sisäinen rekrytointi). Vaikutus noin 75 000 €.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Saavutettavuus	Kaupunkikonsernin sivustojen saavutettavuuden kattavuus %	Saavutettavuusdirektiivin vaatimataso 23.9.2020 mennessä kaupungin verkkosivuilla saavutettu	Tällä hetkellä varkaus.fi – sivusto on teknisesti hyvin saavutettava. Sisällön saavutettavuutta parannetaan vuoden 2021 aikana edelleen.	Toteutuu ■
Digitalisaation ja digitaalisen turvallisuuden huomioiminen prosessien kehittämisessä	Uusien sähköisten palvelujen määrä ja käyttöaste sekä tietoturvapoikkeamien määrä	Sähköisten palvelujen määrä kasvaa kaikilla toimialoilla sekä digitalisaatio-ohjelman jokaisella painopistealueella. Tietoturvapoikkeamien määrä vähenee edellisestä vuodesta.	Teams järjestelmästä on tullut nopeasti keskeinen etäkokousten työkalu. Teams on laajalti käytössä lukuisissa organisaatioissa ja sen käyttö on tullut jo varsin arkiseksi tavaksi pitää kokouksia. Teamsin käyttö jatkuu senkin jälkeen, kun korona pandemia aikanaan hiipuu. HaiPro järjestelmään tuli vuoden 2020 aikana 41 tietoturvapoikkeamaa, mikä on kolme vähemmän kuin edellisvuonna. Mittarointia tullaan tarkentamaan jatkossa. Tietohallinto kannustaa luomaan tietoturvapoikkeamailmoituksia hyvin matalalla kynnyksellä, jotta myös matalariskiset tapahtumat otettaisiin huomioon tietoturvallisuuden parantamisessa. Samaan aikaan tavoitteena tulee olla, ettei korkeimman riskin	Toteutuu ■

			tietoturvapoikkeamia tuli lainkaan.	
Työllisyysohjelman (2017-2020) toteuttaminen	Työllisyysohjelmassa olevat mittarit	Työllisyysohjelmassa olevat tavoitteet	<p>Työllisyysohjelmaa toteutettiin koronasta huolimatta. Uuden työllisyysohjelman valmistelu v:lle 2021-2022 aloitettiin syksyllä.</p> <p>Työttömyysaste laski kesällä, mutta hypähti uudelleen joulukuussa. Työttömyysaste keskimäärin 15,3 prosenttia (tavoite 12 %).</p> <p>Työllisyysasteesta ei ole saatavilla ajantasaisia, paikkakuntaakohtaisia lukuja (tavoite v. 2020 60 %). Viimeisin vahvistettu tieto on vuodelta 2018, jolloin työllisyysaste oli 62,7 %.</p> <p>Uusien työpaikkojen määrä Navitas Kehityksen asiakasyrityksissä v. 2020 141 työpaikkaa. (v. 2017 luku 137, v. 2018 luku 152 ja v. 2019 luku 177) Tavoite 240 työpaikan nettolisäys vuosina 2017-2020.</p> <p>Rakennetyöttömiä on ollut keskimäärin 708 henkilöä kuukaudessa (tavoite v. 2020 enintään 900).</p> <p>Työmarkkinatuen kuntaosuusmaksut 1,74 M€ (tavoite v. 2020 1,6 M€). Nousua edellisvuodesta 43 000 euroa.</p> <p>Aktivointiaste keskimäärin 30 % (tavoite väh. 30 %).</p> <p>Palveluissa ollut keskimäärin 558 henkeä kuukaudessa (tavoite väh. 700 henkeä/kk).</p>	Toteutuu osittain

			<p>Nuoria, 17-29 v, oli työttömänä keskimäärin 302 henkeä kuukaudessa (tavoite v. 2020 enint. 200 henk./kk). Yli 3 kk työttömänä olleita oli 35,1 % (tavoite v. 2020 5 %).</p> <p>Kaupungin kesätyöissä oli 114 nuorta (v. 2019 170 nuorta). Kaupungin tuella yrityksiin työllistyi 111 (116) nuorta. Kesäyrittäjyydestä sai seitsemän (5) nuorta.</p>	
<p>Fyysisesti, psyykkisesti ja sosiaalisesti turvallinen työympäristö</p>	<p>Sairauspoissaolot ja työtaturmista johtuvat työkyvyttömyyspoissaolot</p> <p>Läheltä piti -tapahtumat</p> <p>Henkilöstökyselyn tulokset</p>	<p>Työkyvyttömyyspoissaolot ovat vuoden 2020 lopussa 17,5 pv/HTV (vähennys 0,4 pv/HTV vrt. TP2018)</p> <p>Wpro-ohjelmaan kirjattavien läheltä piti -ilmoitusten määrä nousee 10 % vuoden 2019 tasosta</p> <p>Henkilöstökyselyn kokonaistulokset pysyvät nykyisellä hyvällä tasolla (3,8/5) ja halukkuus suositella Varkauden kaupunkia työnantajana pysyy tasolla (3,9/5)</p>	<p>Vuoden 2020 joulukuun loppuun mennessä sairauspoissaoloja on ollut 18,7 pv/htv, kun vuoden 2019 joulukuun lopussa vastaava luku oli 19,1 pv/htv.</p> <p>Toisin sanoen koko kaupungin tasolla sairauspoissaolot laskivat 0,4 pv/htv.</p> <p>Myös sairauspoissaoloista ja työtaturmista johtuvat yhteenlasketut sairauspoissaolot pv/htv vähenivät (19,8 -> 19,2).</p> <p>Sairaudesta ja työtaturmista johtuvat sairauspoissaolopäivät laskevat teknisessä toimessa 1,6pv/htv (20,7pv/htv) ja sosiaali- ja terveystoimessa 1,8pv/htv (20,2 pv/htv). Muilla toimialoilla sairauspoissaolot nousivat.</p> <p>Wpro-järjestelmään kirjattiin 227 kappaletta läheltä piti -ilmoituksia. Tämä on 21 ilmoitusta vähemmän kuin edellisen vuoden vastaavana aikana. Ilmoitusten määrän lasku selittyy suurelta osin koronapandemialla, jonka myötä</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>☐</p>

			<p>työntekijät tekivät paljon etätöitä kotona.</p> <p>Alkuvuonna 2021 toteutettiin henkilöstökysely, ns. ”pulssikysely”, joka kuvaa työntekijöiden ja esimiesten työhyvinvoinnin kokemusta vuodelta 2020. Henkilöstökyselyn rakennetta ja sisältöä uudistettiin jo edellisen vuoden kyselyssä siten, että vastausten myötä pystyttiin antamaan esimiehille paremmat eväät keskusteluun henkilöstön kanssa pulssikyselyn pohjalta: mikä toimii ja mitä pitää parantaa. Tänä vuonna kyselyyn lisättiin kysymykset viestinnän toimivuudesta ja koronan vaikutuksesta työhyvinvointiin. Kyselyn tuloksia verrattiin alkuvuodesta 2020 tehtyyn henkilöstökyselyyn.</p> <p>Kokonaistulos oli kaikkien vastausten osalta 3,9 (arvioasteikolla 1-5). Olennaista tulosten tulkinnassa on nimenomaan kehityssuunta, joka pysyi kokonaistuloksen osalta edellisvuoden hyvällä tasolla (3,9). Henkilöstön työmotivaatio ja sitoutuminen laski hiukan (4.0 -> 3.9), mutta suositteluhaluus pysyi edellisen vuoden hyvällä tasolla (4.0). Työmotivaatio ja sitoutuminen kertoo henkilöstön halusta ponnistella yhteisten tavoitteiden eteen. Tyytyväisyys esimiesten toimintaan pysyi edellisvuoden hyvällä tasolla tuloksen ollessa 4.0.</p>	
Johtamisen osaaminen vahvistuu ja "johtamisen" (esimiestyön tuki) kulttuuri paranee	Henkilöstökyselyn tulokset	Henkilöstökyselyn kokonaistulokset pysyvät nykyisellä hyvällä tasolla	Henkilöstökysely toteutettiin alkuvuonna 2021	Toteutuu

		(3,8/5) ja halukkuus suositella Varkauden kaupunkia työnantajana pysyy tasolla (3,9/5) Esimiesten arviot omista esimiehistään paranevat	ja sillä kartoitettiin vuoden 2020 työhyvinvoinnin tilaa. Kokonaiskeskiarvo pysyi hyvällä edellisvuoden tasolla (ka 3.9/5). Tyytyväisyys esimiesten toimintaan pysyi ennallaan (4.0).	
Yhteistoiminnan tavoitteellisuus paranee	Yhteistoimintasopimus Henkilöstön edustajien sekä esimiesten ja johdon palaute	Yhteistoimintasopimuksen toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti	Yhteistoiminnan pelisääntöjä ja sopimusta valmisteltiin henkilöstöpalveluissa syksyllä 2019 pidetyn kehittämistyöpajan tulosten perusteella. Sopimuksen ja pelisääntöjen luonnosta tarkasteltiin pääluottamusmiesten, työsuojeluvaltuutettujen ja työnantajaedustajien tapaamisissa keväällä mutta prosessi keskeytettiin koska sen jatkamiselle ei ollut edellytyksiä meillä olevien valtakunnallisten virka- ja työehtosopimusneuvottelujen ja talouden tasapainottamisohjelman avaamiseen liittyvien paineiden takia. Yhteistoimintasopimuksen valmistelua ei ole jatkettu.	Ei toteudu
Markkinointi- ja viestintäohjeen käyttöönotto ja jalkauttaminen kaupunkiorganisaatiossa.	Markkinointi- ja viestintäohje valmis viimeistään 2/2020.	Markkinointi- ja viestintäohje otetaan konsernitason käyttöön vuoden 2020 aikana.	Konsernitason markkinointi- ja viestintäohjelman lähtökohdaksi sovitettiin laadittavaksi markkinoinnin ja viestinnän linjaukset, jotka valmistuivat toukokuussa 2020 ja odottavat kaupunginhallituksen käsittelyä. Linjausten perusteella päivitetään ja tarkennetaan myöhemmin markkinointi- ja viestintäohjelma ja siihen liittyvät käytännön ohjeet. Navitas Kehityksen kanssa on lisäksi ryh-	Toteutuu

				dytty laatimaan kaupunkiyhteisön tasoista markkinointi- ja viestintäsuunnitelmaa, em. linjausten pohjalta. Työ jatkuu syksyllä ja siihen osallistetaan jatkossa myös muut konserniyhtiöt, oppilaitokset, yritykset, yhteisöt jne.	
--	--	--	--	---	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	3 009 386	3 654 680	-708 419	2 946 261	2 883 284	-62 977	-2,1
Kulut	-5 191 466	-7 245 754	1 582 438	-5 663 316	-5 121 281	542 035	-9,6
Toimintakate	-2 182 080	-3 591 074	874 019	-2 717 055	-2 237 997	479 058	-17,6
Suunn. muk. poistot	-380 888	-392 300	0	-392 300	-323 915	68 385	-17,4
Tilikauden tulos	-2 562 968	-3 983 374	874 019	-3 109 355	-2 561 911	547 443	-17,6

=valuustoon nähden sitovat erät

Konsernipalvelujen toimintayksiköiden toimintakatteet toteutuivat yhteensä lähes 0,5 M€ alle talousarvion, mutta kasvoivat 55 917 € verrattuna vuoteen 2019. Verrattaessa toimintakatteita toimintayksiköittäin vuoden 2019 toimintakatteeseen vain henkilöstöhallinnon toimintakate kasvoi hieman (32 653 €), kaikkien muiden yksiköiden toimintakatteet pienenevät.

Verrattaessa toimintayksiköiden tilikausien tuloksia vain tietohallinnon (123 180 €) ja henkilöstöhallinnon (45 646 €) tilikausien tulokset kasvoivat. Tietohallinnossa kasvu johtuu lisääntyneistä henkilöstökuluista ja toiminnan kehittämisestä. Henkilöstöhallinnon osalta kasvu johtuu pääasiassa ICT-palvelujen muutoksesta (Titania työvuoro-ohjelman laajennusosan käyttöönotto).

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäinen valvonta on osa jokapäiväistä työskentelyä ja toteutuu esimiesten toimiessa voimassaolevien sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti. Sisäisen valvonnan toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä raportointiohjeistuksen mukaisesti.

Sisäisen valvonnan painopistealueet on määriteltävä vuoden 2020 talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Päätöksen teko / Konsernivalvonta:

Konserniyhtiöiden valvontavastuu on jaettu konsernijohtoon kuuluville viranhaltijoille ja kaupungin johtoryhmässä raportoidaan säännöllisesti konserniyhtiöiden tilannekatsaukset ja kuulumiset.

Talous / hyväksyminen/määrärahan riittävyyden varmistaminen/tiliöinnin oikeellisuuden valvonta:

Taloudesta ja toiminnasta on raportoitu talousarvion täytäntöönpano-ohjeistuksen mukaisesti. Talousraportteja on käsitelty johtoryhmässä, lautakunnissa, kaupunginhallituksessa, valtuustossa, tarkastuslautakunnassa ja yhteistyötoimikunnassa. Talousarvion määrärahojen riittävyyttä ja talousarvion tilinpäätösennustetta on raportoitu talousarvion täytäntöönpano-ohjeistuksen mukaisesti. Koronaepidemia aiheutti riskin kuluvaan vuoden talousarvion toteutumiselle.

Työn sujuvuus / tiedostus ja viestintä:

Koronatilanne edellytti jatkuvaa tiedotusta, viestintää ja ohjeiden päivitystä sekä organisaation ulkopuolelle, että organisaation sisällä. Poikkeusolot kuormittivat viestinnästä vastaavien henkilöiden työtä.

Työhyvinvointi ja työsuojelu / sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta:

Sairaus- ja työkyvyttömyyspoissaoloja seurattiin säännöllisesti raportointiohjeistuksen mukaisesti.

Poikkeusolojen johtoryhmän (HPO) toiminta koronaepidemian aikana:

Kaupungin voimassa olevan valmiussuunnitelman yleisen osan mukaisesti häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmän (HPO) kokoonpanoon kuuluu varsinainen johtoryhmä täydennettynä tietohallintojohtajalla sekä tukipalvelupäälliköllä. Maaliskuussa koronaepidemian laajentuessa HPO:n kokoonpanoa täydennettiin mm. palvelualuepäälliköillä, konserniyhtiöiden, seurakunnan ja Joroisten kunnan edustajilla. Näin HPO:n työskentelyssä oli mukana n. 20 henkilöä.

Säännöllinen HPO:n kokoontuminen käynnistyi 9.3. alkaen. HPO-ryhmä kokoontui alussa 1-2 kertaa viikossa ja myöhemmin tilanteen vaatiessa 2-3 kertaa kuukaudessa. Osallistumisaktiivisuus kokouksiin on ollut erittäin hyvä, kokoukset pidettiin Teams –kokouksina. Toimialat ja yhtiöt laativat kokouksiin tilanneraportin. Niiden pohjalta kaupunginjohtajan johdolla käytiin läpi tilannekuva, arvio tilanteen kehittymisestä, viestintä- ja ohjeistukset sekä mahdollisia linjauksia ja päätöksiä koskevat asiat. Kevään toiminnasta tehtiin palautekysely hyödynnettäväksi jatkotyöskentelyä varten. Kyselyssä kartoitettiin toimialojen kriittisimmät palvelut ja toiminnot.

Valvonnankohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Konsernijohtaminen ja valvonta	<p>Vuoden alussa konsernijaosto ja kaupunginhallitus harkitsivat ilmoitusta Wartalo Kodit Oy:n ja Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n pääomittamisesta Euroopan komissiolle.</p> <p>Konsernijaosto on jo aiemminkin nostanut esille hallinto- ja johtamiskulttuuriin liittyvän ohjeistuksen. Tätä valmisteltiin loppukeväästä ja alkusyksystä.</p> <p>Tytäryhtiöt toimittivat yhteisen mallin mukaiset riskienhallintasuunnitelmat konsernijaostolle loppuvuodesta ja nämä käytiin läpi joulukuussa 2020.</p> <p>Konsernijaosto seurasi aktiivisesti koko</p>	<p>Asiaa selvitettiin mm. kuntaliiton juristien kanssa ja ilmoituksen tekemisestä luovuttiin samalla, kun todettiin, että Wartalo Kodit Oy:lle voidaan pääomitus tehdä ilman ilmoitustakin ja Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle pääomistusta ei voida tehdä.</p> <p>Hyvän hallinnon- ja johtamiskulttuurin - ohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa lokakuussa 2020.</p> <p>Tytäryhtiöiden riskienhallintasuunnitelmat on hyväksytty kaupunginhallituksessa 15.2.2021.</p> <p>Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n on tulut laatia suunnitelma</p>	<p>Asia selvitettiin usealta taholta ennen lopullista ratkaisua, joten tältä osin riski on pieni.</p> <p>Ohjetta ei noudateta tai tytäryhtiöt noudattavat ohjetta eri tavalla / Konsernijohto ohjaa ja käy tytäryhtiöiden johdon kanssa ohjetta määrääjain läpi yhteisen näkemyksen kirjastamiseksi</p> <p>Riskienhallintasuunnitelmia ei seurata aktiivisesti tytäryhtiöiden hallituksissa eikä konsernijohtossa / Sovitaan yhteisesti seuranta-ajankohdat.</p> <p>Metallikatu 3:n tilanne ei ratkea vaan se edelleen on pitkään odottavassa tilassa. / Ratkaisu kiinteistön jatkokäytöstä tulee tehdä.</p>	3= kohtalainen riski

	<p>vuoden Keski-Savon Teollisuuskylän tilannetta ja erityisesti Metallikatu 3:ssa sijaitsevan kiinteistön tilannetta.</p> <p>Loppuvuodesta konsernijaoston toiminta kriisiytyi siten, että kaupunginvaltuusto asetti tilapäisen valiokunnan arvioimaan konsernijaoston luottamusta.</p>	<p>Metallikatu 3:n jatkokäytöstä myös muuhun käyttöön kuin akkutehtaaksi.</p> <p>Tilapäinen valiokunta aloitti toimintansa valtuuston 7.12.2020 päätöksen jälkeen pitäen tarpeelliset kuulemiset tammi-kuussa ja jättäen lausuntonsa siten, että valtuusto 1. helmikuuta 2021 teki päätöksen konsernijaoston erottamisesta.</p>		
--	---	---	--	--

TALOUS

<p>Hyväksyminen/määrärahan riittävyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta</p>	<p>Tiedot laskujen asiastarkastajista ja hyväksyjistä vahvistetaan vuosittain ja tiedoissa tapahtuneet muutokset päivitetään vuoden aikana tarpeen mukaan. Laskujen ja tositteiden hyväksymisoikeudella varmistetaan, että laskujen asiastarkastaja ja hyväksyjä eivät saa olla sama henkilö.</p> <p>Laskujen tiliöinnin oikeellisuutta seurataan laskujen hyväksymisen ja raportoinnin yhteydessä.</p> <p>Määrärahojen riittävyyttä on seurattu talousarvion täytännönpano-ohjeessa annetun raportointiohjeen mukaisesti. Koronavuosi aiheutti suurta epävarmuutta talousennusteisiin. Toimialojen esittämät määrärahamuutokset on käsitelty/hyväksytty talousarviovuoden aikana.</p>	<p>Laskujen tiliöinnin oikea-aikainen kohdentaminen korostuu jatkossa, kun vuoden 2021 alussa astui voimaan kuntien automatisoitu raportointivelvoite Valtiokonttorin Kuntatalouden tietopalveluun. Taloustiedot raportoidaan säännöllisesti Valtionkonttorin antamien aikataulujen mukaisesti uuden palveluluokituksen mukaisesti, mikä on aiheuttanut paljon muutoksia tilikartan laskentatunnisteisiin.</p> <p>Ennakoivan raportoinnin kehittäminen.</p>	<p>Tilikartasta ylläpidetään ajantasaista lueteloa. Laskujen asiastarkastusta / laskujen tiliointiä suorittavilla henkilöillä on tarvittava ohjeistus oman toimialansa tilikartan ja laskentatunnisteiden sisällöstä.</p> <p>Raporttien analysointi ja nopea reagointi poikkeamiin on osa toimivaa sisäistä valvontaa. Seuranta on järjestettävä niin, että korjaaviin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä mahdollisimman nopeasti.</p>	<p>3= kohtalainen riski</p>
--	--	---	--	-----------------------------

HENKILÖSTÖ TYÖN SUJUVUUS				
Tiedotus ja viestintä	<p>Viestintä konsernipalveluiden sisällä on jonkin verran parantunut ja aktivoitunut, sekä tiedotuksen että "tarinallisen sisällön", mm. "sisäisen työnantajamarkkinoinnin" osalta.</p> <p>Konsernipalveluiden, erityisesti markkinointi- ja viestintätiimin sekä henkilöstöpalveluiden osuus ja merkitys koronapandemiatilanteeseen liittyvässä ulkoisessa ja sisäisessä viestinnässä on ollut merkittävä. Tehtävässä on myös onnistuttu vähintään kohtuullisen hyvin.</p> <p>Ulkoinen rekrytointi- ja työnantajaviestintä on vahvistunut merkittävästi. Ulkoista viestintää on kehitetty myös talousviestinnän osalta. Tästä yhtenä esimerkkinä oli talousarviota 2021 koskeva verkossa järjestetty keskustelutilaisuus kuntalaisille. Viestinnän monikanavaisuus on kuitenkin tulevaisuuden haaste.</p>	<p>Viestinnän ja markkinoinnin suunnitelmallisuuteen ja järjestelmällisyyteen tulee edelleen panostaa.</p> <p>Kriisi- ja poikkeustilaviestinnän suunnitelma tulee jalkauttaa viestintävastuiden kirkastamiseksi.</p> <p>Tulevaisuuden painopisteitä ovat erityisesti talousviestintä, osallisuusviestintä ja sekä sisäinen että ulkoinen työnantajamarkkinointi.</p>	<p>Palveluprosessit vaikeutuvat ja mielikuva kaupunkiorganisaation luotettavuudesta ja uskottavuudesta kärsii jos kriisiaikainen viestintä ei toimi. Sama riski on olemassa myös sisäisen toiminnan ja työnantajamielikuvan osalta.</p> <p>Kuntalaisten mielikuva kuntaorganisaatiosta vääristyy: kaupungilla tehdään hyvää työtä mutta siitä ei tiedetä kun siitä ei aktiivisesti kerrota.</p> <p>Kehno työnantajamielikuva ei houkuttele uusia työntekijöitä, mistä paisuu merkittävä ongelma eläköitymisten kiihtyessä. Prosesseihin tulee epäjatkuvuutta puutteellisen tai väärin ajoitetun tiedottamisen takia.</p>	3= kohtalainen riski
TYÖHYVINVOINTI JA TYÖSUOJELU				
Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta	<p>Sairauspoissaolojen kehittymistä on seurattu kuukausittain.</p> <p>Työkyvyttömyyspoissaoloja on analysoitu mm. erilaisten Kuntarista ja työterveyshuollosta saatujen raporttien pohjalta tarkemmin konserni-</p>	<p>Työhyvinvoinnin kehittymistä täytyy myös jatkossa seurata WATTI-mallin mukaisesti. On pyrittävä ennakoimaan tulevia, esim. etätönmukanaan tuomia, uusia työkykyriskejä.</p>	<p>Työhyvinvointikeskusteluja on käyty tarpeen mukaan WATTI-mallin mukaisesti.</p> <p>Poissaolohälytykset on pääsääntöisesti kuitattu ja käsitelty ohjeiden mukaan.</p>	3= kohtalainen riski

	<p>palvelujen johtoryhmissä kaksi kertaa vuodessa.</p> <p>Suurin osa sairauspoissaolopäivistä on muodostunut pitkistä poissaoloista, joihin ei työkyvyn tukemisen keinolla olisi pystytty vaikuttamaan.</p> <p>Käydyissä työhyvinvointikeskusteluissa on tunnistettu ennakkoivia keinoja työkyvyn tukemiseksi.</p>			
--	--	--	--	--

2.1.5.1 Talouspalvelut

Tilivelvolliset: talousjohtaja Helena Pitkänen (1.6.2020–31.12.2020) ja hallintojohtaja, vs. talousjohtaja (1.1.–31.5.2020) Toni Leppänen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeet hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 13.1.2020. Talousarvion käyttösuunnitelmat valmistuivat tammikuussa ja tiedot siirrettiin kirjanpidon seurantaan helmikuussa.

Tilinpäätös 2019 valmistui kuntalain mukaisesti maaliskuun loppuun mennessä ja kaupunginhallitus käsitteli tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kokouksessaan 30.3.2020 § 90. Tarkastuslautakunta käsitteli arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tarkastuskertomuksen 27.5.2020. Kaupunginvaltuuston hyväksyi tilinpäätöksen 15.6.2020 § 37 ja arviointikertomuksen § 46. Toimialat antoivat vastauksensa tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen ja ne saatettiin tiedoksi valtuustolle 28.9.2020.

Talousarvion toteutumisen ja talouden tasapainottamisohjelman raportointia toteutettiin talousarvion täytäntöönpano-ohjeistuksen mukaisesti.

Koronavirusepidemian aiheuttamalla poikkeustilanteella on ollut monia erilaisia vaikutuksia kuntatalouteen ja talouden ennusteiden laatiminen on ollut haasteellista.

Huhtikuussa, kesäkuussa ja elokuussa raportoitiin Kuntaliiton kyselyyn koronaepidemian vaikutuksista kaupungin talouteen.

Alkuvuoden aikana laadittiin yhdessä henkilöstöhallinnon ja viestintävastaavien kanssa vuoden 2020 talousarviosta kuntalaistiedote ja keväällä vuoden 2019 tilinpäätöksestä. Tiedotteet on julkaistu kaupungin nettisivuilla.

Maalis- toukokuun aikana suoritettiin kaupungin vuosia 2018 - 2019 koskeva ostolaskujen arvonlisäverotarkastus Qvalia Oy:lle annetun toimeksiannon mukaisesti. Tarkastuksen perusteella verohallinnolta haettiin kesäkuussa ko. vuosilta arvonlisäverotuksen palautuksia yht. 85 800 €. Alv-tarkastuksessa havaittiin myös ns. ostolaskujen tuplamaksuja 6 835 €. Toimeksiantosopimuksen mukaisesti arvonlisäveron palautuksesta tilitettiin puolet Qvalia Oy:lle. Edellinen vastaava arvonlisäverotarkastus tehtiin vuonna 2018 koskien vuosina 2016 - 2017, jonka jälkeen järjestettiin arvonlisäverokoulutusta, joka kohdentui pääasiassa sosiaali- ja terveystalouden koskevien ostolaskujen arvonlisäveron käsittelyyn ja kirjauksiin.

Rahoitus sopimusten hallintaa ja raportointia varten on käytössä Kuntarahoituksen ylläpitämä Apollo rahoitus sopimusten hallintajärjestelmä. Ohjelman käyttöä laajennettiin siirtämällä Apolloon myös kaupungin antolainvelkakirjat.

Yhteistyössä henkilöstöhallinnon kanssa otettiin käyttöön esimiehille tarkoitettu Eduhouse a+-verkkokoulutus paketti, johon sisältyy monipuolisesti esimiehille tarkoitettuja kunnan taloushallinnon koulutusosioita.

Strategian ja talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti yhteistyötä taloushallinnon osalta tytäryhtiöiden toimitusjohtajien ja talousvastaavien kanssa on jatkettu.

Vuoden 2021 alusta astuu voimaan uusi kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeva lainsäädäntö. Kunnat veloitetaan raportoimaan vuoden 2021 alusta yhdenmukaisessa ja vertailtavassa muodossa Valtiokonttorin ylläpitämään valtakunnalliseen tietovarantoon. Nykyisin taloustiedot on raportoitu Tilastokeskukselle. Uudistus tarkoittaa merkittävää muutosta nykyiseen taloustietojen toimittamistapaan, mm. uuden palveluluokituksen käyttöönottoa aikaisemman tehtäväluokituksen sijaan. Myös taloustietojen toimittamisen aikataulua aikaistetaan nykyisestä ja raportointivelvollisuutta laajennetaan. Vuoden aikana on valmisteltu yhteistyössä Sarastia Oy:n kanssa taloustietojen automaattisen raportoinnin edellyttämiä muutoksia ja suunniteltiin mm. uuden palveluluokituksen edellyttämät tilikartta- ym. laskentatunnisteiden muutokset.

Talousseurannan ja -raportoinnin Kuntari-tiedolla johtamisen järjestelmä korvattiin Sarastia365BI-järjestelmällä talous-, HR- ja yhdistelmämoduulien osalta. Käyttöönottoprojekti toteutettiin loppuvuoden aikana.

Taloushallinnon määräaikainen toimistosiihteri vakinaistettiin 1.7.2020 lukien talousjohtajan viranhaltijapäätöksellä 23.6.2020 § 31. Toimen vakinaistaminen perustui konsernipalvelujen työtehtävien järjestelyihin yhden toimistosiihterin toimen jäädessä täyttämättä eläköitymisen myötä. Lisäksi toimistosiihterin vakinaistamisella varmistetaan taloushallinnon toimistotehtävien sujuvuus vuonna 2021 tapahtuvan eläköitymisen myötä.

Talousjohtajan virkavapauden sijaisuutta 31.5.2020 saakka hoiti hallintojohtaja Toni Leppänen oman virkansa ohessa.

Taloushallinnon laskentapäällikkö jää eläkkeelle 1.6.2021 lukien. Laskentapäällikön virka muutettiin talous suunnittelijan toimeksi. Toimi täytettiin 4.1.2021 alkaen talousjohtajan viranhaltijapäätöksellä 19.11.2020 § 35.

Kevään 2020 aikana siirryttiin osittain etätöihin koronapandemian aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi ja etäpalaverit hoituivat Teams-sovelluksen kautta sujuvasti. Loppuvuoden aikana etätöiden osuus on ollut vähäisempää.

Talouden tasapainottamistoimenpiteistä taloushallinto on toteuttanut kaupungin maksuliikenne- ja pankkipalvelujen sekä konsernitilipalvelun kilpailutuksen. Uudistettu konsernitilirakenne otettiin käyttöön 1.11.2019 ja maksuliikenne keskitettiin Pohjois-Savon Osuuspankkiin. Kaupungin CPU-kassapalveluja supistettiin 1.1.2020 alkaen. Käytöstä poistettiin neljä käteiskassaa ja samalla supistettiin kassojen rahankuljetus- ja huoltopalveluja.

Lainasalkun tarkastelussa syksyllä 2019 muokattiin johdannais sopimuksia / koronvaihtosopimuksia uudelleen. Koronvaihtosopimusten uudelleentarkastelulla saatiin negatiivisia korkosuojauskuluja pienennettyä vuoden 2019 sekä vuosien 2020- 2023 osalta yht. n. 284 000 €.

Kaupungin korkoriskien / lainasalkun hallintaa koskeva ostopalvelusopimus irtisanottiin vuoden 2020 alusta lukien (kustannusvaikutus 13 800 €/v.).

Vuoden 2020 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi käytettiin lyhytaikaisia kuntatodistuksia. Matalan korkotason (miinuskorot) johdosta kuntatodistuksista saadut korkohyödyt olivat yhteensä 45 746 €.

Loppuvuoden aikana valmisteltiin uusi "Taloushallinnon yleisohje", jonka kaupunginhallitus hyväksyi tammi kuussa 2021. Ohje tuli voimaan 1.2.2021.

Talousjohtaja on edustanut kaupunkia Pohjois-Savon liiton kuntataloustyöryhmässä ja lisäksi hän on osallistunut Sote-uudistuksen taloustyöryhmän työskentelyyn.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	457	0	833	833	833	0	0,0
Kulut	-309 004	-315 511	-3 521	-319 032	-277 078	41 954	-13,2
Toimintakate	-308 547	-315 511	-2 688	-318 199	-276 245	41 954	-13,2
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-308 547	-315 511	-2 688	-318 199	-276 245	41 954	-13,2

Toimintakulut toteutuivat 41 954 € (tot. % 86,8 %) budjetoitua alhaisempana. Henkilöstökulut alittuivat budjetoituun verrattuna 25 231 €, mihin vaikutti talousjohtajan virkavapaan ajalta pienentyneet henkilöstökulut. Koronaepidemian johdosta koulutus-, majoitus- ja matkakulut toteutuivat myös 7 273 € arvoitua pienempänä. Talouden tasapainottamistoimenpiteiden johdosta myös asiantuntijapalvelujen ostot toteutuivat 12 762 € arvioidua alhaisempana. Tilikauden tulos toteutui 32 302 € pienempänä vuoteen 2019 verrattuna.

2.1.5.2 Henkilöstöpalvelut

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Alkuvuoden keskeisimpiä teemoja henkilöstöpalveluissa olivat 100 + 1 tekoa varkautelaisten hyväksi -kampanjaan liittyvän palkitsemisohjelman organisointi, koronatilanteeseen liittyvä ohjeistaminen ja neuvonta sekä rekrytointi- ja työnantajamarkkinoinnin kehittäminen.

100 + 1 tekoa varkautelaisten hyväksi! -gaalassa 27.2.2020 pääkirjastolla palkittiin 10 parasta kehittämistekoa tai kehittämistyössä mukana ollutta yhteisöä sekä luovutettiin 20 henkilökohtaista palkintoa kehittämisessä mukana olleille työntekijöille. Palkintoja luovutettiin yhteensä 40 000 €:n edestä. Lisäksi juhlassa jaettiin runsaasti kunniamainintoja. Luottamushenkilöistä, luottamusmiehistä, viranhaltijoista sekä Navitas Yrityspalveluiden ja Varkautelaiset ry:n edustajista koostunutta palkintoraatia johti kaupunginjohtaja. Palkintogaalan yhteydessä järjestettiin myös perinteiset kaupunginjohtajan kahvit, tällä kertaa koko henkilöstölle samalla kertaa. Juhlapäivä toteutettiin yhdessä markkinointi- ja viestintätiimin kanssa.

Koronatilanne työllisti henkilöstöpalveluita merkittävästi maaliskuun loppupuolelta lähtien koko raportointikauden. Tilanne vaati jatkuvaa seurantaa, ohjeistusta ja sen päivytystä ja jalkauttamista, viestintää ja tukea esimiehille ja koko henkilöstölle. Henkilöstöpalvelut koordinoivat myös poikkeustilanteeseen liittyviä henkilöstöjärjestelyjä, esimerkiksi henkilöstön siirtoja tilapäisesti toisiin tehtäviin. Toukokuussa tuli koronan myötä heikentyneen taloustilanteen johdosta ajankohtaiseksi yhteistoimintamenettely koronatilanteen muista mahdollisista poikkeuksellisista ratkaisuista (esim. palkanmaksun keskeyttäminen loppuneen työn perusteella tai lomautukset), mutta paikallisneuvottelussa todettiin, ettei ao. toimenpiteille ollut toistaiseksi perusteita tai edes tarvetta.

Esimiesten tuelle ja sparraukselle oli poikkeustilanteessa aivan erityinen kysyntä ja siihen reagoitiin järjestämällä esimiesten "huokaisuhetkiä" verkossa. Varkauden kaupunki palkittiin poikkeusoloissa järjestetystä esimiesten online-verkkotuesta Kuntekon virtuaalisessa loppuseminaarissa, jossa juhlistettiin kuntatyön kehittämistä. Loppuseminaarissa myönnettiin yhteensä 34 palkintoa kuntatyöpaikoille ja -työntekijöille, jotka ovat parantaneet työelämän laatua ja palveluja.

Kevään aikana uudistettiin rekrytointiprosessi ja -ohjeistus sekä kehitettiin ja uudistettiin rekrytointi- ja työnantajamarkkinointikonsepti. Erytishuomiota kiinnitettiin johtajien, esimiesten ja asiantuntijoiden rekrytoinnin erityispiirteisiin. Kehittämistyötä tehtiin yhdessä markkinointi- ja viestintäpalveluiden kanssa. Yhteistyönä mm. käsikirjoitettiin ja työstettiin Varkauden kaupungin verkkosivuille Teewarkaus-alasivustoa, jossa esitellään esimerkiksi kehittämistyötä ja sen tuloksia, henkilöstöä ja työpaikkoja eli sinne on koottu paitsi "faktat" eli esimerkiksi työpaikat, myös "fiilis" eli siellä ilmennetään hyvää kehittämisen meininkiä, kerrotaan henkilöstöeduista jne.

Alkuvuonna jatkettiin myös yhteistoimintasopimuksen ja yhteistoiminnan pelisääntöjen uudistamista työnantajan edustajien, pääluottamusmiesten ja varsinaisten työsuojeluvaltuutettujen yhteistyönä, syksyn 2019 työpaikatyöskentelyn pohjalta. Sopimuksen ja pelisääntöjen merkitystä on pidetty tiukkenevassa taloudellisessa tilanteessa yhä korostuneempana. Prosessi kuitenkin keskeytyi kesäkuussa, osittain siinä vaiheessa kesken olleiden valtakunnallisten työmarkkinaneuvotteluiden, osittain prosessin osapuolten eriytyneiden näkemysten ja tavoitteiden takia, eikä sitä enää vuoden mittaan jatkettu.

Alkukesästä päivitettiin ja uudistettiin myös koronatilanteen myötä vielä ajankohtaisemmaksi tulleita etätöiden periaatteita ja pelisääntöjä henkilöstöpalveluiden ja tietohallinnon yhteistyönä. Uudistettu etätöohje, jonka tavoitteena on tehdä etätöistä joustava ja luonteva osa työskentelyä Varkauden kaupungilla astui voimaan 1.9.2020.

Esimiehille järjestettiin marraskuussa 2020 etätöiden johtamisen verkkokoulutusta. Koulutukseen kutsuttiin esimiehiä ja HR:n henkilöstöä myös Siilinjärven kunnasta ja Iisalmen kaupungista.

Titania-työvuorosuunnitteluohjelman rinnalla tai pikemminkin sen sisällä otettiin käyttöön 'Titania Sähköinen asiointi' -moduuli, joka mahdollistaa mm. entistä joustavamman ja esimiesten aikaa säästävän, yhteisöllisen ja osallistavan sekä ergonomisen työvuorosuunnittelun ja aineiston sähköisen hallinnan. Käyttöönottoprojektin omistajana oli henkilöstöpalvelut, yhteistyökumppanina CGI ja projektipäällikkönä Tomi Tuovinen tukipalveluista.

Esimiesten käyttöön hankittiin Eduhouse a+-verkkokoulutuspaketti, joka sisältää kaikille esimiehille koulutuksia mm. ajankohtaisasioista, työsuhteasioista, johtamisesta, viestinnästä ja vuorovaikutuksesta ja haastavista esimiestilanteista. Verkkokoulutus sopii niin uusille kuin kokeneemmille esimiehille.

Talouden tasapainottamisohjelmassa edellytettyä tiiviimpää konserniyhteistyötä käynnistettiin kaikkien konserniyhtiöiden hallintohenkilöstön kanssa. Navitas Kehitys Oy:n ja Wartalo-Kodit Oy:n henkilöstövastaavien kanssa edettiin tarkastelemaan yhteistyömahdollisuuksia HR-asioiden osalta.

Loppuvuodesta käynnistettiin sosiaali- ja terveystoimen sijaispalvelukumppanuuspilotin valmistelu Sarastia-Rekry Oy:n kanssa. Kumppanuussopimus kestää kaksi vuotta. Järjestelyn kautta pyritään saamaan helpotusta erityisesti lyhytaikaisten sijaisten rekrytointiin ja sitä kautta vapauttamaan lähiesihenkilöiden työaikaa varsinaiseen johtamis-, suunnittelu- ja kehittämistyöhön.

Samoin loppuvuodesta valmistauduttiin sähköisen Intro-perehdytysohjelmiston käyttöönottoon. Introa pilotoidaan soten osalta keväällä 2021, jonka jälkeen ohjelmisto pyritään ottamaan käyttöön kaikilla toimialoilla. Ohjelmistoon rakennetaan yleisperehdytyksen lisäksi esihenkilöiden perehdytysohjelma sekä työpaikka- ja työntekijäryhmäisiä perehdytysohjelmia. Esihenkilöiden perehdytysohjelmaa täydentää Eduhouse a+ -lisenssi. Sen tarjoaman videokirjaston kautta esihenkilöiden on mahdollista kartuttaa osaamistaan kustannustehokkaasti ja helposti työn lomassa. Yhteistyötä esihenkilöiden perehdytysohjelman kehittämisen osalta tullaan tekemään Kuopion kaupungin kanssa.

Työntekijöiden ja esimiesten jaksamista poikkeusoloissa tuettiin. Esimiehille järjestettiin verkkotapaamisia, joiden sisältö ja aiheet vaihtelivat. Työsuojelun ja työturvallisuuden toteutumista poikkeusoloissa vahvistettiin. Poikkeusolojen työterveyshuoltoyhteistyötä kehitettiin. Henkilöstöpalvelut, työsuojelutoimijat ja työterveyshuolto olivat esimiesten ja työyhteisöjen tukena koronapandemiaan liittyvissä riskien arvioinneissa.

Yhteistyössä hallintopalveluiden kanssa ryhdyttiin loppuvuodesta kehittämään uutta palautemallia, jossa työntekijöiden ja asiakkaiden tyytyväisyyttä mitataan ja raportoidaan rinnakkain ja toinen toisiinsa peilaten, tavoit-

teena asiakasymmärryksen lisääminen ja kaikkien henkilöstöryhmien yhteinen oppimisprosessi työpaikalla. Yhteistyökumppanina projektissa toimii henkilöstötutkimuksesta Varkauden kaupungilla vastaava Balentor Oy.

Myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusohjelman päivitysprosessi käynnistettiin syksyllä, työnantajan ja henkilöstön edustajien yhteistyönä.

Työterveyshuollon ja henkilöstöpalvelujen säännöllisissä kuukausikokouksissa suunniteltiin sairauspoissaolo-raporttien analysoinnin perusteella erilaisia työyhteisöihin suunnattuja työkyvyn tukitoimia.

Varkaus ja Siilinjärvi saivat Kevan työelämän kehittämisrahaa "Tiedolla tulokselliseen työterveysyhteistyöhön"-yhteishankkeeseen, jossa myös Järvisuudun Työterveys Oy on vahvasti mukana. Siilinjärvi ja Varkaus ovat Järvisuudun Työterveyshuollon asiakkaita ja yhteisenä tavoitteena on entistä tehokkaampi, tuloksellisempi ja tavoitteellisempi työterveysyhteistyö, jonka vaikuttavuutta arvioidaan nykyistä vahvemmin. Tavoitteena on, että kaksivuotisessa hankkeessa syntyneet toimintatavat ja toimintaohjeet tulevat osaksi jokapäiväistä työkykyjohtamista ja työterveysyhteistyötä. Lisäksi hankkeen myötä yhteistyö työterveyshuollon ja työpaikkojen/esi- miesten välillä syvenee ja muuttuu systemaattisemmaksi. Ulkopuolinen työterveyshuoltoyhteistyön kehittämi- seen perehtynyt asiantuntijataho ja Kevan edustus ovat mukana hankkeessa. Hankkeen valmistelut käynnis- tettiin loppuvuodesta ja varsinaisesti hanke käynnistyy vuoden 2021 alusta

Uutena tyky-toimintana ideoitiin ja käynnistettiin yhteistyössä liikuntapalvelujen kanssa Varkauden kaupungin henkilöstölle suunnattu viikoittainen liikuntatuokio, "Konttorirottien keppijumppa", joka kuitenkin jouduttiin ke- vään osalta keskeyttämään ensimmäisen kokoontumiskerran jälkeen koronapandemian takia, mutta syksyllä jummat taas jatkuivat. Perinteisesti kahtena päivänä järjestetty Vattuvuoren talvinen virkistys- ja ulkoilupäivä järjestettiin koronapandemian takia vain yksipäiväisenä.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	29 693	400 000	-353 631	46 369	10 238	-36 131	-77,9
Kulut	-825 098	-1 697 346	782 376	-914 970	-844 296	70 674	-7,7
Toimintakate	-795 405	-1 297 346	428 745	-868 601	-834 058	34 543	-4,0
Suunn. muk. poistot	-14	0	0	0	-7 007	-7 007	-
Tilikauden tulos	-795 419	-1 297 346	428 745	-868 601	-841 065	27 536	-3,2

Talousarvion toimintakulut toteutuivat 70 674 € budjetoitua pienempänä / tot. %- 92,3 %. Toimintakuluissa henkilöstökulut alittuivat 10 496 € ja palvelujen ostot 54 288 € talousarvioon nähden.

Vuoden 2020 toimintakulujen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli yhteensä 19 198 € / 2,3 %. ICT-palvelut olivat 33 058 € edellisvuotta suuremmat, kun Titania – työvuorosuunnitteluohjelmaan otettiin käyttöön uusi Titania sähköinen asiointi-moduuli. Sen sijaan henkilöstökulut pienentyivät 22 067 € / 4,6 % ja matkustus-, majoitus- ja ravitsemuspalvelut sekä koulutuspalvelut pienentyivät 19 935 € / 47,6 % edellisestä vuodesta.

2.1.5.3 Työllisyysyksikkö

Tilivelvolliset: henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Työllisyyspalveluiden toiminnan perusrunkona on edelleen ollut voimassa oleva Työllisyysohjelma 2017-2020. Työllisyysohjelman tavoitteiden toteuman hyvä suunta sai keväällä käänteen huonompaan koronan vuoksi. Koronatilanne on muuttanut yleistä työllisyystilannetta huonompaan suuntaan ja vaikutusta on ollut myös työllistämistä tukevien palveluiden tarjonnassa sekä kuntoutuspalveluissa. Myös yritysten lomautukset, irtisanomiset sekä yleinen varovaisuus ovat tuoneet omat haasteensa.

Kaupungin työllisyyspalvelut ovat toimineet koronatilanteesta huolimatta koko vuoden 2020. Työskentelyssä siirryttiin pääosin etätööhön. Verkostoyhteistyötä toteutettiin pääosin teamsin kautta, asiakaskontaktit pääosin puhelimitse. Siirtymä lähityöskentelystä etätööhön kävi helposti, koska työtä on tehty aiemminkin osin ns. jalkautuen. Työllisyyspalveluiden henkilöstöä osallistui myös kaupungin yhteisen korona-avun toteutukseen oman työnsä ohessa.

Nuorten työllistymisen tueksi käynnistyi vuoden alussa Pohjois-Savon yhteinen nuorten työllistymisen tukemiseen tähtäävä Nuorten työpolku -hanke. Varkauden kaupunki toteuttaa Nuorten työpolku -hankkeen (ESR) Kuopion ja Iisalmen kanssa ajalla 1.2.2020-31.1.2023. Hankkeen päätavoite on ehkäistä nuorten työttömyyttä ja katkaista jo syntyneet työttömyysjaksot mahdollisimman nopeasti. Varkauden kaupungin osalta hanketyötä tekee yksi henkilö, nuorten omavalmentaja. Hanke kytkeytyy vahvasti Ohjaamotyöhön.

TYP-työ on koko ajan tiiviimmin operatiivisesti osa kaupungin työllisyyspalveluita. Hallinnollisesti TYP-työntekijät (sosiaalityöntekijä, sosiaalihoaja ja terveydenhoitaja) kuuluvat edelleen aikuissosiaalityön henkilöstöön, mutta arjessa he toimivat osana työllisyyspalveluiden tiimiä. TYP-sosiaalihoajan viransijaisuudessa tapahtui muutos kesä-heinäkuun vaihteessa. Sitä aiemmin tehnyt henkilö siirtyi takaisin entiseen työhönsä kaupungin työpajalle ja viransijaisuuteen (ad. 31.12.2021) valittiin uusi henkilö.

Kehittämistyötä ei laitettu koronasta huolimatta tauolle. Wipu-palvelu saatiin käyttövalmiiksi alkukesällä, väli-työmarkkinatoiminnan suunnittelua ja yhteistyömallin rakentamista TE-toimiston kanssa jatkettiin.

Henkilöstön osalta ei vuoden 2020 aikana tapahtunut muutoksia lukuun ottamatta yhtä pitkää sairauspoissaoloa. Sijaista ei käytetty, vaan työtehtävät jaettiin muun henkilöstön kesken. Työllisyyspalveluilla on myös palvelusihteeri yhteiskäytössä henkilöstöhallinnon kanssa.

Talouden tasapainottaminen; Työllisyyspalveluista eläköityi vuoden 2020 lopussa työllisyysihiteeri (0,5 htv). Paikkaa ei täytetty, vaan työtehtävät jaettiin muiden työntekijöiden kesken ja osan hoitaa henkilöstöpalveluiden sekä työllisyyspalveluiden yhteinen palvelusihteeri.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	43 204	554 100	-415 220	138 880	45 148	-93 732	-67,5
Kulut	-458 106	-1 799 564	950 729	-848 835	-413 046	435 789	-51,3
Toimintakate	-414 902	-1 245 464	535 509	-709 955	-367 898	342 057	-48,2
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-414 902	-1 245 464	535 509	-709 955	-367 898	342 057	-48,2

Työllisyysyksikön toimintakateen toteutuma oli 367 898 € ja jäi 342 057 € budjetoitua pienemmäksi, tot. -% 51,8 %. Palkkatukityöllistämiseen varatusta määrärahasta jäi käyttämättä 261 606 € ja nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin 93 332 € budjetoitua vähemmän. Työllisyysyksikön toimintakulut pienentyivät edellisestä vuodesta 45 060 €, mikä kohdentui pääasiallisesti eniten nuorten kesätyöllistämiskuluihin.

2.1.5.4 Hallintopalvelut

Tilivelvolliset: Hallintojohtaja Toni Leppänen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Hallintopalveluiden vuosi alkoi muutolla kaupungintalon ns. uudelta puolelta vanhalle puolelle. Muuton perusajatuksena oli saada hallinnollinen tiimi kaupunginjohtaja, hallintojohtaja sekä kaupunginjohtajan sihteeri työskentelyn kannalta optimaalisesti. Järjestely on osoittautunut hyväksi.

Pitkään valmistelussa ollut hallintosääntö hyväksyttiin valtuustossa 25.5.2020 ja se tuli voimaan 1.7.2020.

Maalis-huhtikuussa alkanut koronaepidemia muutti myös hallintopalvelujen työskentelyä täysin. Kuten muualakin siirryttiin hallintopalveluissakin suuressa määrin etätöihin. Tukea pyrittiin antamaan muille palvelualueille mahdollisimman paljon koronan tuomien haasteiden edessä. Esimerkiksi olohuoneen mentyä kiinni, olohuoneen emäntä siirtyi Arjen Apu-palveluun.

Yhtenä haasteena oli kokousten järjestäminen muuttuneessa tilanteessa. Sekä hallituksen että lautakuntien kokoukset saatiin nopeasti etäkokouksiksi ja ne toimivat lähtökohtaisesti hyvin. Myös kaupunginvaltuuston kokouksen on pidetty etäkokouksina. Osa valtuutetuista on ollut paikalla valtuustosalissa turvavälit ja muut suositukset, mm. maskin käyttö, huomioiden.

Markkinointi- ja viestintätiimin tapahtuvat raportoidaan osana hallintopalveluita, vaikka tiimin esimiestehtävät siirtyivät 2.1.2020 lähtien henkilöstöjohtajalle.

Markkinointi- ja viestintäohjelman ja -ohjeiden rinnalle työstettiin alkuvuodesta viestinnän linjauksia, jotka on tarkoitettu kaupunginhallituksen hyväksymiksi periaatteellisiksi, koko organisaatiossa/konsernissa tapahtuvaa markkinointia ja viestintää ohjaavaksi raamiksi (esimerkiksi asiakasryhmäkohtaiset viestit). Linjaukset odottavat edelleen poliittista päätöksentekoa ja virallista toimeenpanoa, mutta toisaalta käsittelyn viivästyminen on antanut tilaa kaupunkiorganisaation, Navitas Yrityspalveluiden ym. toimijoiden yhteistyönä työstettävälle, kaupunkiyhteisötasoiselle markkinointi- ja viestintäsuunnitelmalle, josta tulee täydentäviä syötteitä kaupunginhallituksen linjauksiin. Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija ja verkkomediasuunnittelija ovat työskentelyssä aktiivisesti mukana mm. vastuullisina työryhmänvetäjinä.

Muita raportointikauden keskeisiä sisäisiä projekteja ovat olleet mm. verkkosivujen saavutettavuuden rakentaminen/edistäminen sekä tulomuuttajille suunnattu, heidän kannaltaan keskeiset tiedot asiakaslähtöisesti koostava "landing page". Lisäksi tiimiä on työllistänyt koronatilanteeseen liittyvän viestinnän ja tiedotuksen koordinaatio ja toimeenpano ja viestintään liittyvä neuvonta toimialoille. Kevään kuluessa otettiin käyttöön myös älypuhelimissa toimiva TaskuWarkaus-sovellus, joka mahdollistaa mm. entistä tiiviimmän kuntalaisten osallistamisen esimerkiksi kyselyillä.

Markkinointi- ja viestintätiimi on toiminut raportointikaudella aktiivisessa yhteistyössä henkilöstöpalveluiden kanssa. Yhteistyössä toteutettiin mm. 100 tekoa varkautelaisten hyväksi! -gaala helmikuussa ja lisäksi tiimit ovat rakentaneet yhteistä rekrytointi- ja työnantajamarkkinoinnin konseptia. Sen osana on mm. kaupungin verkkosivuille käsikirjoitettu ja koostettu teewarkaus-alasivustoa, jossa esitellään Varkauden kaupungin kehittämistyötä ja sen tuloksia, osaajia, työpaikkoja jne.

Markkinointi- ja viestintäpääällikkö Kaisu Tolvanen jäi työlomalle vuoden 2020 alussa ja irtisanoutui 1.7.2020. Hänen tilalleen ei rekrytoitu uutta henkilöä vaan tehtävät jaettiin tiimin muiden jäsenten kesken. Markkinointi- ja viestintäsuunnittelija Marja Vuorinen puolestaan palasi työlomalta vuoden alussa.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	226 526	121 500	23 672	145 172	134 154	-11 018	-7,6
Kulut	-1 044 296	-925 110	-42 452	-967 562	-893 950	73 612	-7,6
Toimintakate	-817 770	-803 610	-18 779	-822 389	-759 796	62 594	-7,6
Suunn. muk. poistot	-94 316	-94 800	0	-94 800	-91 770	3 030	-3,2
Tilikauden tulos	-912 086	-898 410	-18 779	-917 189	-851 566	65 624	-7,2

Hallintopalvelujen (ilman tietohallintoa) toimintakate toteutui 62 594 € budjetoitua alhaisempana, tot. %-92,4 %.

Toimintakulut pienentyivät edelliseen vuoteen verrattuna 150 346 € / - 14,4 %. Merkittävimmät muutokset tapahtuivat henkilöstökuluissa (vähennys 88 574 €) sekä posti- ja puhelinpalveluissa (vähennys 78 373 €). Toimintatulojen vähennystä (92 372 €) edelliseen vuoteen selittää posti- ja puhelinpalvelujen sisäisen laskutustulon pidentyminen 78 373 € sekä työllistämistukitulojen vähentyminen 8 298 €.

2.1.5.5 Tietohallintopalvelut

Tilivelvolliset: Tietohallintojohtaja Jarmo Heinonen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Alkuvuoden isoin projekti oli Microsoft O365 hanke, jossa kaupungin paikallisesti toimineet sähköposti- ja etäkokousjärjestelmät siirrettiin pilveen. Varsinaisen teknisen projektin rinnalla toteutettiin henkilöstön koulutus, laajimpana Teams -sovelluksen käyttöönotto. Oman haasteensa projektille aiheutti Korona epidemia, jonka vuoksi kaikki koulutukset toteutettiin verkossa. Teamsin käyttöönotto tuki erinomaisesti sujuvaan etätöihin siirtymistä. Lisäksi etäyhteyksien käytön laajentaminen opastuksineen toteutettiin nopeasti.

Terveyskampuksen ICT-tekniikan ja tietojärjestelmien hankintojen valmistelut vaativat laajasti tietohallinnon resursseja. ICT:n osalta Terveyskampus eteni aikataulun mukaisesti.

Työasemien Windows 7 päivitysprojekti saatiin valmiiksi.

Tietohallintolain edellyttämä tiedonhallintamalli laadittiin vuoden 2020 aikana. Kaikki toimialat olivat mukana sen laatimisessa. Digitaalisen turvallisuuden edistämiseen on panostettu. Henkilöstön verkko-oppimista on edistetty, vuoden aikana hyväksytysti suorittaneiden verkkotenttien määrä ylitti edellisen vuoden toteutuneen tuloksen. Panostukset digiturvallisuuteen jatkuvat edelleen, vuoden 2020 lopussa tehtiin päätös SOC/SIEM lokienhallintaratkaisun hankkimisesta. SOC/SIEM projekti on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2021 ensimmäisellä puoliskolla.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 381 606	1 324 080	35 927	1 360 007	1 358 920	-1 087	-0,1
Kulut	-1 227 062	-1 253 223	-98 914	-1 352 137	-1 358 920	-6 783	0,5
Toimintakate	154 544	70 857	-62 987	7 870	0	-7 870	-100,0
Suunn. muk. poistot	-170 676	-150 000	0	-150 000	-139 312	10 688	-7,1
Tilikauden tulos	-16 132	-79 143	-62 987	-142 130	-139 312	2 818	-2,0

Kustannusten nousuun edellisvuodesta vaikutti mm. kasvaneet henkilöstökulut, kun ICT:n henkilöresursseja on jouduttu suuntaamaan hyvinvointikeskus Aallon ICT-projektiin. Lisäksi osaltaan kustannuksiin vaikutti uuden tietohallintojohtajan rekrytointi ja perehdyttäminen, sähköpostijärjestelmän O365 pilvisiirtymän toteutus, sekä Microsoft lisensiointimallin muuttuminen kuukausi-veloitettäväksi.

Korona pandemia vaikutti myös tietohallintoon siten, että myös tietohallinnossa siirryttiin suurelta osin etätöihin. Tietohallinnon kustannuksiin sen sijaan pandemialla ei ollut merkittävää vaikutusta.

2.1.5.6 Tukipalvelut

Tilivelvolliset: talousjohtaja Helena Pitkänen, vs. talousjohtaja Toni Leppänen (1.1.-31.5.2020), henkilöstöjohtaja Nina Holopainen

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kaupungin kirjanpito-, osto- ja myyntireskontrapalvelut, maksuliikenne sekä palkkalaskentapalvelut on ulkoistettu 1.6.2013 alkaen Sarastia Oy:lle (entinen Kunnan Taitoa Oy).

Tammikuun lopussa pidettiin yhteisiä prosesseja käsittelevä kehittämispäivä, johon osallistuivat Sarastia Oy:n, Varkauden kaupungin talous- ja henkilöstöhallinnon sekä tietohallinnon henkilöstön edustus. Käsiteltiin mm. osto- ja myyntilaskujen sähköistämistä ja sen kehittämisestä, perintäasioista, tiedolla johtamisen raportoinnista ja Sarastia365Bi-tietojohdattamisen ratkaisumallista. Yhteistyön tiivistämiseksi haetaan toiminnan tehostamista ja kustannustehokkuutta sekä säästöjä tukipalvelujen kustannuksiin.

Sarastia Oy esitteli kesäkuussa palvelujen uutta kaikille asiakkaille suunniteltua talouspalvelujen ja palkanlaskennan yhtenäistä hinnoittelumallia. Uuden hinnoittelumallin mukainen vuoden 2021 ostopalvelusopimus allekirjoitettiin 18.12.2020. Uudessa mallissa hinnoittelu koostuu prosessikohtaisista, järjestelmäkohtaisista, volyymeihin perustuvista sekä muista erityispiirteet huomioivista elementeistä. Lisäpalvelut hinnoitellaan erikseen.

Kuntien taloustietojen tuottamista ja raportointia koskeva lainsäädäntö tuli voimaan 1.1.2020 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2021 tietojen raportoinnissa. Uuteen talousraportointiin valmistautuminen aloitettiin yhteistyössä Sarastian kanssa ja vuoden 2020 aikana perehdyttiin uuteen palveluluokitukseen ja tehtiin tarvittavat muutokset vuoden 2021 tilikarttaan.

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Palkkalaskelma/ansioerittely, kpl	35 081	35 055	0,1
- joista sähköisenä, %	85,0		
Kirjanpidon tositteet, kpl	161 439	139 495	-13,6
Kirjanpidon viennit, kpl	710 583	704 267	-0,9
Myyntilaskut, kpl	99 911	96 632	-3,3
- joista sähköisenä vuoden lopussa %	19,1	20,0	4,7
Ostolaskut	39 909	37 064	-7,1
- joista sähköisenä vuoden lopussa %	87,0	90	3,4

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 327 900	1 255 000	0	1 255 000	1 333 992	78 992	6,3
Kulut	-1 327 900	-1 255 000	-5 780	-1 260 780	-1 333 992	-73 212	5,8
Toimintakate	0	0	-5 780	-5 780	0	5 780	-100,0
Suunn. muk. poistot	-115 883	-147 500	0	-147 500	-85 825	61 675	-41,8
Tilikauden tulos	-83 025	-147 500	-5 780	-153 280	-85 825	67 455	-44,0

Tukipalvelujen toimintakuluihin sisältyy Sarastian taloushallinto- ja palkanlaskentapalvelumaksujen lisäksi mm. Sarastia 365BI (entinen Kuntari) johdon raportointiohjelman ylläpitokulut, pankkipalvelujen maksut, CPU-kassajärjestelmän käyttömaksut sekä KUTI- kuntatietoraportoinnin ylläpitomaksut sekä vuoden 2020 käyttöön-ottoprojektikulujen osuus.

Palkkalaskennan palvelut olivat vuonna 2020 yht. 484 996 €, vähennys edellisen vuoden toetutumaan verrattuna 11 320 € / -2,3 %.

Taloushallintopalvelut olivat yhteensä 848 995 €, vähennys edelliseen vuoteen 17 411 € / -2,1 %. Taloushallinnon vuoden 2020 toimintakuluihin sisältyi automatisoidun kuntatietoraportoinnin käyttöönoton vuoden 2020 projektikulun osuus 20 706 €. Rahoitus- ja pankkipalvelut 20 370 €, vähennys edelliseen vuoteen 15 260 € / -42,8 %.

YLEISHALLINTO YHTEENSÄ

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	3 359 370	3 841 680	21 432	3 863 112	4 020 185	157 073	4,1
Kulut	-9 317 748	-10 642 880	1 023 081	-9 619 799	-8 852 966	766 833	-8,0
Toimintakate	-5 958 377	-6 801 200	1 044 513	-5 756 687	-4 832 782	923 906	-16,0
Suunn. muk. poistot	-418 782	-398 100	0	-398 100	-361 809	36 291	-9,1
Tilikauden tulos	-6 377 159	-7 199 300	1 044 513	-6 154 787	-5 194 591	960 197	-15,6

=valtuustoon nähden sitovat erät

Yleishallinto yhteensä sisältää keskusvaalilautakunnan, kaupunginvaltuuston, tarkastuslautakunnan, kaupunginhallituksen ja konsernipalvelujen toiminnan.

Talousarvion toteutumista on selostettu tarkemmin kunkin tulosalueen/vastuualueen kohdalla.

YLEISHALLINTO HENKILÖSTÖ

Työllisyysyksikkö

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	4	5	5	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	2	2	1	-1	-50,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	-
Yhteensä	6	7	6	-1	-14,3
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	6,5	6,7	6,4	0	-4,5

Tietohallinto

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	10	10	10	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	2	2	0	0,0
Sijaiset	1	0	1	1	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	4	4	2	-2	-50,0
Yhteensä	15	16	15	-1	-6,3
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	13,5	16,0	13,8	-2	-13,8

Muut konsernipalvelut (hallinto-, talous ja henkilöstöpalvelut)

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	15	15	15	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	5	5	2	-3	-60,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	3	2	2	0	0,0
Yhteensä	23	22	19	-3	-13,6
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	25,0	21,2	21,7	1	2,4

Yleishallinto yhteensä (kaupunginhallitus ja konsernipalvelut)

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	29	30	30	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	7	6	5	-1	-16,7
Sijaiset	1	0	1	1	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	7	9	4	-5	-55,6
Yhteensä	44	45	40	-5	-11,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	45,0	43,9	41,9	-2	-4,6

Yleishallinnon vakinaisten määrä vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna hallintopalveluissa eläköitymisen johdosta yhdellä henkilöllä. Taloushallintopalveluissa määräaikainen toimistosihteerin toimi vakinaistui 1.7.2020 alkaen. Työllisyysyksikössä vakinaisten määrä lisääntyi myös yhdellä henkilöllä.

2.1.6 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Tilivelvolliset: sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Seppo Lehto 1.1.-9.8.2020, vt. sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Reetta Kettunen 10.8.-31.12.2020, perusturvalautakunta

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Sosiaali- ja terveystoimen osalta vuodelle 2020 ei ollut talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Henkilöstömenojen ja sairauspoissaolojen kehitystä on seurattu. (Katso tarkemmin ao. palvelualueen kohdalta).

Koronaepidemian vaikutukset toimialalle alkoivat maaliskuun vaihteessa 2020. Osastotoimintaa ja vastaanottoa jouduttiin supistamaan. Suojatarvikkeiden hankinta ja koronatestaukset muodostivat merkittävän lisäkulun, nettovaikutus n. 1,3 M€. Koronan vaikutuksista tarkemmin palvelualueiden esityksissä.

Varkaus on osallistunut aktiivisesti maakunnalliseen kehittämishankkeeseen syksystä 2020 alkaen. Hanke on maakunnallinen Pohjois-Savon liiton koordinoima POSOTE20 - hanke ja Varkaus koordinoi hankkeessa Laatu- ja vaikuttavuus pakettia.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Sosiaali- ja terveystoimelle ei asetettu talouden tasapainottamistavoitteita vuonna 2020.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
<p>Toimivien ja kustannustehokkaiden sote-palveluiden tuottaminen yhteistoiminta-alueelle ja muille Varkaudesta ko. palveluja ostaville.</p> <p>Uuteen Terveyskampukseen valmistautuminen -toiminnallinen suunnittelu.</p>	<p>Laatu ja kustannukset.</p> <p>Henkilökunnan sairauspoissaolot.</p> <p>Toiminnallisten työryhmien työn edistyminen</p>	<p>Asiakastyytyväisyys vähintään hyvä.</p> <p>Talousarviossa pysyminen.</p> <p>Henkilökunnan työkyky hyvä.</p> <p>Uudet tilat. Toiminta perustuu tietoon. Tiedolla johtaminen. Hukan karsiminen. Pysytymme käytettävissä olevilla resursseilla vastaamaan kasvavaan kysyntään.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyjä tehtiin osassa yksiköitä loppuvuodesta ja THL:n terveysasemien asiakastyytyväisyys -kyselyihin on osallistuttu.</p> <p>Jatkuva sähköinen palautekanava on ollut käytössä ja asiakkaat ovat antaneet myös muuta suoraa palautetta.</p> <p>Erilaiset asiakasraadit ja kumppanuuspöydät ovat olleet myös käytössä ja niissä esiin nousseita asioita on jatkokehitetty.</p> <p>Sote -keskukseen liittyvät toiminnalliset työryhmät ovat työskennelleet. Koronaepidemia on vaikuttanut työryhmien työskentelyyn, koska kehittämistyötä on</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

			tehty etänä verkossa. Sote -keskukseen liit- tyvä muuttosuunnit- telu ja uusien ohjel- mien ja toimintokäy- töntöjen suunnittelu ja uusien ohjelmistojen käyttöönotto ovat vaa- tineet resursseja arvi- oitua enemmän.	
--	--	--	--	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- ku- lut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	24 825 384	23 084 057	-679 816	22 404 241	23 585 132	1 180 891	5,27
Kulut	-110 374 841	-110 584 057	-4 672 098	-115 256 155	-114 001 053	1 255 102	-1,088
Toimintakate	-85 549 457	-87 500 000	-5 351 914	-92 851 914	-90 415 921	2 435 993	-2,62
Suunn. muk. poistot	-267 515	-172 500	0	-172 500	-185 203	-12 703	7,363
Tilikauden tulos	-85 816 972	-87 672 500	-5 351 914	-93 024 414	-90 601 124	2 423 290	-2,61

=valtuustoon nähden
sitovat erät

Talousarvio alitti muutetun talousarvion n. 2,4 M€. Määrärahojen muutoksia haettiin elokuussa kesän toteutuman perusteella 4,7 M€ sekä arvioiden koronaepidemian vaikutuksia toimialalle. Varauduttiin pahenevaan tilanteeseen, mahdollisiin henkilöstökulujen kasvuun (sijaismenot) sekä merkittäviin tulomenetyksiin sekä tarvikkeiden (testit, maskit) kulujen kasvuun. Käyttösuunnitelmaan on vaikuttanut soten osalta merkittävästi mm. eläkevastuiden korjaus, lähes 280 000 €

Sekä kotiin annettavien palvelujen ja sairaanhoidon (KOSA) että terveydenhuollon vastaanottopalvelujen (TEVA) osalta arviot alittuivat merkittävästi. KOSAn osalta vaikutuksia arvioitiin olevan erityisesti osastohoi-
toon, mutta muutos toimintakatteen tasaolla oli vain 2 %:n kasvu. Tulot vähenivät 15 %, mutta menot väheni-
vät vastaavasti 2,4 %. TEVAn osalta menot laskivat myös n. 2 %. Merkittävää oli, ettei tulomenetyksiä koko-
naisuudessaan syntyntykään.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	716	744	708	-36	-4,8
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	30	33	24	-9	-27,3
Sijaiset	177	53	154	101	190,6
Työllistetyt ja opp. sopimukset	7	0	7	7	-
Yhteensä	930	830	893	63	7,6
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	803,5	818,0	800,0	-18,0	-2,2

Kaikkiaan htv:n muutokset vuodesta 2019 eivät olleet merkittäviä. Tarkemmin ko. palvelualueen kohdalla. Henkilöstötaulut käsittävät Varkauden ja Joroisten yhteistoiminta-alueen henkilöstön.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Merkittäviä henkilöstömuutoksia kuten perusterveydenhuollon ylilääkärin, vastaanottopalveluiden palvelupäällikön (ltk 27.5.20 § 66) sekä sosiaali- ja terveystoimintajohtajan (kh 29.6.20 § 179) irtisanoutumiset.

Maskien hankinta Korona -pandemian vuoksi aiheutti riskin, koska normaalit toimituskanavat eivät pystyneet toimittamaan maskeja. Päätös maskien hankinnasta jouduttiin tekemään kiireellisenä.

Toiminnallisia muutoksia jouduttiin tekemään nopealla aikataululla (kuntoutusosasto ja psyk.osasto, vastaanottopalvelut, suun terveydenhuolto). Myös uusia toimintoja (mm. arjen apu, hengitystieinfektiovastaanotto). Henkilöstöä jouduttiin siirtämään nopealla aikataululla tarkoituksenmukaisiin tehtäviin. Nopean reagoinnin vuoksi toimintojen järjestelyissä onnistuttiin hyvin.

Päätöksenteon osalta on noudatettu lautakunnan ja viranhaltijoiden päätöksiä. Päätöksenteossa noudatetaan kaupungin ohjeita ja strategiaa.

Määrärahoja seurataan ja niistä raportoidaan lautakunnalle kuukausittain. Määrärahojen riittävyyden osalta riskejä aiheuttavat tänä vuonna erityisesti Korona -epidemian aiheuttamat ylimääräiset kulut sekä tulojen menetykset.

Hankinnat ja luovutukset perustuvat päätöksiin ja niissä noudatetaan kaupungin hankintastrategiaa, ohjeita sekä kilpailutus- ja hankintalainsäädäntöä.

Työn sujuvuuden kannalta prosesseja kehitetään entistä asiakaslähtöisemmiksi. Yhteistyötä tehdään yli palvelualuearajojen ja yhdyspintoja tarkastellaan jatkuvasti.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Konsernijohtaminen ja valvonta	Palvelualuepäällikön sekä sosiaali- ja terveystoimintajohtajan irtisanoutuminen, joiden virkoja hoidettiin määräaikaissäilytyksellä.	Sosiaali- ja terveystoimintajohtajan rekrytointi oli syksyllä 2020. Joulukuun valtuusto valitsi uuden sosiaali- ja terveystoimintajohtajan. Palvelualueiden päälliköiden (2) virat on täytetty edelleen määräaikaissäilytyksellä.	Virkojen hoito on onnistunut sijaisjärjestelyin.	3= kohtalainen riski
TALOUS				
Hyväksyminen/määrärahan riittävyyden varmistaminen, tilinön oikeellisuuden valvonta	Covid-pandemia on aiheuttanut ennakoimattomia kustannuksia liittyen mm. näytteenottokuluihin ja suojavaarusteisiin sekä henkilöstökuluihin (poissaolot näytteenottojen vuoksi ja muut sairauspoissaolot). Arvonlisäverojen oikeellisuus tarkastettava. Määrärahat eivät riitä;	Palveluita on järjestettävä asiakastarpeen mukaisesti - vaihtoehtoiset palvelun järjestämisen tavat, uusien toimitilojen/toimintamallien mahdollisuudet. Arvonlisäverojen kohdalla ilmenneet virheet on korjattu. Määrärahojen riittävyyttä tarkastellaan	Tunnuslukujen ja kustannusten seuranta kuukausittain. Varautumissuunnitelmat laadittiin pandemian ehkäisemistä varten. Arvonlisäverotukseen liittyvää ohjeistusta on annettu.	3= kohtalainen riski

	<p>palveluntarvetta ilmenee enemmän kuin talousarviota laadittaessa on ennakoitu. Lisäksi palveluita on toisinaan järjestettävä toisen viranomaisen erityismääräyksellä.</p>	<p>jatkuvasti ja tarvittaessa tehdä muutosesitykset talousarvioon.</p>		
HENKILÖSTÖ TYÖN SUJUVUUS				
Tiedotus ja viestintä	<p>Tiedotus ja viestintä on parantunut covid-pandemian aikana, on käytetty useampia kanavia tiedottamiseen. Koronaepidemian vuoksi soitetu kaikki yli 70-vuotiaat. Aktiivista tiedottamista, ohjausta ja neuvontaa myös muille palveluntuottajille ja yksityisille toimijoille tehty niin sähköpostilla, kirjeitse ja puheimitse. Henkilöstölle on vuoden aikana tiedotettu paljon koronaan liittyen; tiedotteiden oikea-aikainen ja ajantasainen seuraaminen on välillä ollut haasteellista, onko käytössä aina viimeisin tiedote/ohjeistus.</p>	<p>Tiedottamisen ja viestinnän kehittämistä viedään eteenpäin ja monikanavaistetaan. Ajantasainen tiedottaminen on parantunut syksyllä 2020</p>	<p>Ohjeiden selkeämpi päiväys/ohjeet tarkastetaan ja päivitetään säännöllisesti. Tiedotuskanavia käytettiin eri väyliä hyödyntäen koronaepidemian tiedottamiseen liittyen (esim. verkkosivut, some, lehdistö, tv)</p>	<p>3= kohtalainen riski</p>
TYÖHYVINVOINTI JA TYÖSUOJELU				
Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta	<p>Populuksen sairauspoissaolojen hälytykset on käsitelty asianmukaisesti. WATTI-mallin mukaisia keskusteluja on käyty ja työterveyshuollossa työterveysneuvotteluja on pidetty. Varhainen ja tehostettu tuki on ollut käytössä ja korvaavaa työtä on järjestetty. Palvelualueilla on seurattu Kuntarista sairauspoissaolojen kehitystä kuukausittain.</p>	<p>Yhteiset toimintamallit työntekijän työhön-paluun tukemiseksi tai vaihtoehtoisten työsijoitusratkaisujen tekemiseksi ovat puutteelliset. Korvaavia töitä ei ole helppo löytää. Riskinä se, että sairausloma jatkuu/toistuu.</p>	<p>Populuksen sairauspoissaolojen hälytykset käsitellään ohjeiden mukaisesti. Työhyvinvointikeskustelut käydään WATTI-mallin mukaisesti. Tarvittaessa WATTI-mallin mukaiset toimenpiteet tehdään (varhainen, tehostettu ja paluun tuki, korvaava työ).</p>	<p>3= kohtalainen riski</p>

	Työterveysneuvotte- luja yhteistyössä työ- terveyshuollon kanssa on pidetty matalalla kynnyk- sellä, mutta neuvot- telujen tuloksena ei aina pystytä tuke- maan työntekijän työkykyä riittävästi.			
MUUT HAVAINNOT				
Palvelualueiden ja toimialojen välinen yhteistyö	Pandemian vaikutuk- sia	Palvelualueiden ja toimialojen välillä on koronaepidemian vuoksi muutettu toi- mintatapoja ja tehty yhteistyötä	Varautuminen erityisti- lanteisiin.	4 = merkit- tävä riski

2.1.6.1 Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito

Tilivelvolliset: Sosiaali- ja terveysjohtaja Seppo Lehto, 10.8 - 31.12.2020 vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen, vt. palvelualuepäällikkö Reetta Kettunen, 1.9 - 31.12.2020 vs. palvelualuepäällikkö Tiina Sydänmaa, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vaikutukset näkyvät koko palvelualueella kasvaneina kuluina tavaroiden hankinnoissa (suoja-
javarusteet, suu-nenäsuojat, hanskat, käsidesinfektioaineet, kengänsuojat jne.), laboratorioskuluissa (ko-
ronanäytteet) sekä henkilöstökuluissa (sijaisten käyttö). Koronaepidemian vuoksi palveluita jouduttiin keväällä
2020 uudelleen muotoilemaan yhteistyössä muiden palvelualueiden ja toimialojen kanssa mm. mobiilinäyttei-
den ottoyksikkö, arjen apu - palvelu, soitot yli 70-vuotiaille ja etätöön sekä etäpalvelujen mahdollisuudet kai-
kissa palveluissa (yhteydenotot läheisiin, palveluohjaus jne.). Muilta palvelualueilta ja toimialoilta siirrettiin
myös työntekijöitä töihin kotiin annettavien palveluiden ja sairaalahoidon palvelualueelle. Kuntoutusosastosta
tehtiin jo epidemian alkuvaiheessa hengitystieinfektiopotilaiden kohorttiosasto sekä Terveystalon leikkaustoim-
inta lopetettiin. Leikkaustoiminta käynnistyi jälleen kesän jälkeen. Osastoilla (kuntoutusosasto ja sisätautiki-
rurginen osasto) maksutuotot jäivät alkuvuodesta ennakoitua pienemmäksi, mutta palautuivat syksyllä nor-
maalille tasolle. Päivätoiminta suljettiin ja palveluja on tuotettu vaihtoehtoisesti kotiin päivätoiminnan asiak-
kaille.

Etäpalvelut ja etäpalveluohjaus on lisääntynyt vuoden aikana johtuen koronaepidemiasta, mutta käytänteet
ovat jääneet pysyviksi.

Tehostetun palveluasumisen osalta vanhuspalvelulakiin kirjattu hoitohenkilöstön hoitajamitoitus 1.10.2020 al-
kaen ei vaikuttanut vielä tänä vuonna 2020 Varkaudessa henkilöstötarpeeseen. Sijaisten saatavuus on ollut
kauttaaltaan haasteellista.

Palvelut ovat muuten toimineet palvelualueella normaalisti.

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet koko palvelualueella, ollen 12/2020 23,67 % (12/2019 27,64 %). Sairaus-
poissaolot ovat vähentyneet 3,97 % ja vähennystä myös työkyvyttömyys poissaolot vuorokausina/hlö -4,5 vrk
(2020 21,3 vrk/hlö, 2019 25,8 vrk/hlö)

Varkaus on osallistunut aktiivisesti maakunnalliseen kehittämishankkeeseen syksystä 2020 alkaen. Hanke on
maakunnallinen Pohjois-Savon liiton koordinoima POSOTE20 - hanke ja Varkaus koordinoi hankkeessa Laatu
- ja vaikuttavuus pakettia.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
<p>Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut</p> <p>-kotihoito</p> <p>-palveluasuminen</p> <p>-sairaalahoito</p>	<p>Palvelukustannukset kotihoidon, palveluasumisen ja sairaalahoidon osalta.</p> <p>Kotihoidon peittävyys yli 75-vuotiailla</p> <p>Tehostetun palveluasumisen peittävyys yli 75-vuotiailla</p>	<p>Kustannukset eivät nouse keskeisten palvelujen osalta (kotihoito, palveluasuminen, sairaalahoito).</p> <p>Tavoitteena lisätä kotihoidon peittävyttä 14 %:iin 75 vuotta täyttäneiden osalta. Vertailu Pohjois-Savon kuntiin.</p>	<p>Osastohoidon kulut laskivat vuoden 2019 tasosta 1 % (n. 50 000 € / tilikauden tulos)</p> <p>Kotihoidon (sis. kotihoidon, kotisairaalan ja kotihoidon tukipalvelut) kulut kasvoivat 7 % (n. 400 000 € / tilikauden tulos), kulut kasvoivat 4 % n. 280 000 €, mutta tulot vähenivät vastaavasti 10 % n. 115 000 €</p> <p>Palveluasumisen kulut kasvoivat 8 % (n. 950 000 € / tilikauden tulos)</p> <p>Säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on kasvanut, ollen 19,8 % (vuonna 2019 THL/sotkanet). Osuus on suurempi kuin muissa Pohjois-Savon kunnissa.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>
<p>Hoivateknologian ja digitalisaation käytön lisääminen ja laajentaminen.</p>	<p>Hoivateknologian ja digitalisaation määrä kotihoidossa ja palveluasumisessa.</p>	<p>Hoivateknologian ja digitalisaation käyttö lisääntyy vuosittain etenkin etähoivan osalta.</p>	<p>Hoivateknologian ja digitalisaatio on lisääntynyt vähitellen. Videovisit etähoivaitteita on käytössä 10 kpl, Evondos lääkeautomaatteja 30 kpl. Asiakas- ja palveluohjausta on tehty osittain etäyhteyksillä koronaepidemian aikana. Videovisit live -pilotti on ollut käytössä syyskuusta 2020 alkaen. Klinik -pro sähköinen yhteydenotto kanava otet-</p>	<p>Toteutuu</p> <p></p>

			tiin käyttöön sosiaali- huollon palveluihin ke- vällä 2020.	
Monituottajapalvelui- den kehittäminen yh- teistyössä muiden palvelutuottajien kanssa.	Uusien monitoimija- mahdollisuuksien ke- hittäminen yhteis- työssä palveluntuotta- jien, järjestöjen ja kol- mannen sektorin kanssa.	Yhteistyön lisääminen monitoimijaisesti eri yhteistyötahojen kanssa.	Monituottajapalvelu- mallia on kehitetty yh- teistyössä järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa. Monituottaja- malli ja järjestöjen rooli sosiaali- ja ter- veyspalvelun tuotta- jana on keskeisessä roolissa myös POSOTE20 Laatu- ja vaikuttavuus hank- keessa, jota Varkaus koordinoi. Etenkin keväällä teh- tiin yhteistyötä eri toi- mijoiden kesken ko- ronaepidemian aikana Arjen apu-palvelun tii- moilta. Myös kotihoidossa palveluita on tuotettu monituottajamallilla yhteistyössä yksityis- ten palveluntuottajien kanssa.	Toteutuu
Osallisuuden edistä- minen	Asiakastytyväisyyss- kyselyjen tulokset Asiakasraatien, lä- heisraatien, kumppa- nuuspöytien mää- rät/vuosi	Asiakkaat ovat tyyty- väisiä saamaansa pal- veluun ja he pystyvät vaikuttamaan moni- kanavaisesti palvelu- jen suunnitteluun ja kehittämiseen.	Asiakastytyväisyyss- kyselyjä on tehty osassa yksiköissä lop- puvuodesta 2020, mutta osa siirtynyt ko- ronaepidemian vuoksi alkuvuoteen 2021. Sähköinen palauteka- nava on ollut aktiivi- sessä käytössä jatku- vien palautteiden osalta. Osallisuuden edistä- minen ja erilaiset osal- lisuuden menetelmät ovat myös keskei- sessä osassa POSOTE20 -hank- keen Laatu- ja vaikut- tavuus osiossa, jota Varkaus koordinoi. Hanke on alkanut syk- sällä 2020.	Toteutuu osittain

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Kuntoutusosasto, hoitopäivät	9 828	7 387	-24,8
Sisätaudit-kirurginen osasto, hoitopäivät	11 108	9 619	-13,4
Vanhusten palveluasuminen/oma toiminta, asumispäivät	94 908	92 791	-2,2
Vanhusten palveluasuminen/ostopalvelut, asumispäivät	28 946	29 535	2,0
Kotihoidon käynnit	275 881	276 108	0,1
- yli 75-vuotiaat	190 404	191 950	0,8
Kotitaloudet /31.12.tilanne)	507	448	-11,6
-yli 75-vuotiaat	404	334	-17,3

Osastohoidon hoitopäivien määrä väheni pandemiaan varautumisen vuoksi. Kuntoutusosaston paikoista osa oli varattu koronapotilaille. Sisätautikirurgisen osaston käyttö väheni, koska pandemian takia leikkaustoimintaa jouduttiin supistamaan kevät -kesän aikana.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	10 103 024	9 261 261	278 953	9 540 214	9 703 254	163 039	1,7
Kulut	-34 373 990	-34 409 532	-1 768 957	-36 178 489	-35 498 364	680 125	-1,9
Toimintakate	-24 270 966	-25 148 271	-1 490 004	-26 638 275	-25 795 110	843 164	-3,2
Suunn. muk. poistot	-44 402	-28 200	0	-28 200	-44 186	-15 986	56,7
Tilikauden tulos	-24 315 368	-25 176 471	-1 490 004	-26 666 475	-25 839 296	827 179	-3,1

Korona -vaikutusten arvioitiin Kosan alueella olevan merkittäviä, kaikkiaan haettiin 1,1 M€ toimintakatteen lisäystä talousarvion. Kaikkiaan välittömiä Koronan vaikutuksia hoitotarvikkeiden ja laboratoriokulujen osalta oli n. 240 000 €. Henkilöstömenot vuodesta 2019 kasvoivat vain 1 %, sitä vastoin ostopalvelut (ulkoiset) kasvoivat 13 %, josta tilapäinen hoiva 225 000 € / 117 % ja vuokratyövoiman osto n. 50 000 € / 58 %. Tulot ylittivät talousarvion. Valtiokonttorin maksamia veteraanituloja (n. 470 000 €) ei oltu huomioitu talousarviovaiheessa.

Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito; erittely vastuualueittain (koronan vaikutuksia ei ole enää eritelty alla olevissa vastuualuetauluissa)

Osastohoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 891 166	1 790 000	-313 708	1 476 292	1 622 014	145 722	9,9
Kulut	-7 578 195	-7 168 230	-629 093	-7 797 323	-7 462 592	334 731	-4,3
Toimintakate	-5 687 029	-5 378 230	-942 801	-6 321 031	-5 840 578	480 453	-7,6
Suunn. muk. poistot	-13 715	-8 200	0	-8 200	-6 151	2 049	-25,0
Tilikauden tulos	-5 700 744	-5 386 430	-942 801	-6 329 231	-5 846 729	482 502	-7,6

Kotihoito

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	2 924 045	2 976 261	-40 925	2 935 336	2 798 199	-137 137	-4,7
Kulut	-9 327 488	-9 622 864	-556 272	-10 179 136	-9 777 487	401 649	-3,9
Toimintakate	-6 403 443	-6 646 603	-597 197	-7 243 800	-6 979 288	264 512	-3,7
Suunn. muk. poistot	-16 472	-11 000	0	-11 000	-28 085	-17 085	155,3
Tilikauden tulos	-6 419 916	-6 657 603	-597 197	-7 254 800	-7 007 373	247 427	-3,4

Asumispalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	5 287 814	4 495 000	633 586	5 128 586	5 283 040	154 454	3,0
Kulut	-17 468 307	-17 618 438	-583 592	-18 202 030	-18 258 334	-56 303	0,3
Toimintakate	-12 180 494	-13 123 438	49 994	-13 073 444	-12 975 293	98 151	-0,8
Suunn. muk. poistot	-14 214	-9 000	0	-9 000	-9 950	-950	10,6
Tilikauden tulos	-12 194 708	-13 132 438	49 994	-13 082 444	-12 985 243	97 201	-0,7

Henkilöstö

Sote/Varkaus/Kosa						
Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %	
Vakinaiset	393	401	389	-12	-3,0	
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	7	6	5	-1	-16,7	
Sijaiset	130	42	111	69	164,3	
Työllistetyt ja opp. sopimukset	5		4	4	-	
Yhteensä	535	449	509	60	13,4	
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	449,1	450,5	442,8	-7,7	-1,7	

Henkilöstön muutos htv:n osalta aleni vuodesta 2019 sijaisten käytön vähenemisestä johtuen. Korvaavaa työvoimaa on jouduttu vuokramaan.

2.1.6.2 Terveystieteiden vastuu- ja vastaanottopalvelut

Tilivelvolliset: Sosiaali- ja terveysjohtaja Seppo Lehto, 10.8 alkaen vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Ketunen, palvelualuepäällikkö 1.1.-31.5.2020 Eija Ruotsalainen, 1.6.2020 alk. Leena Kuusikko, perusturvalautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronapandemian alussa perustettiin suun terveydenhuollon tiloihin hengitystieinfektiovastaanotto, jonka toiminta jatkuu edelleen. Pandemian alussa palvelualueen henkilöstöä oli sijoitettuna muihin yksiköihin ja joitakin toimintoja supistettiin, jotta mm. näytteenottokapasiteetti saatiin pidettyä hyvällä tasolla. Henkilökuntaa jouduttiin myös lisäresursoimaan pandemiasta johtuvien toimintojen ylläpitämiseksi ja poissaoloihin rekrytoitiin aktiivisesti sijaisia, joka näkyy henkilöstökuluissa. Tampereen yliopiston, Itä-Suomen yliopiston sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen yhdessä tuottamaan Koronavirustartuntojen jäljitys-koulutukseen on osallistunut yli kaksikymmentä työntekijää eri palvelualueilta.

Käyntimäärissä tapahtui kevään aikana notkahdusta kaikissa yksiköissä, kun vastaanottoaikoja jouduttiin siirtämään riskiryhmien suojelemiseksi ja fyysisiä vastaanottoja muutettiin etävastaanotoiksi. Kuntalaiset kartoivat myös palveluihin hakeutumista Koronartartunnan pelossa. Osassa yksiköissä keväältä siirretyt sekä potilaiden itse siirtämän ajat aiheuttivat käyntien kasaantumista syksyyn ja loppuvuoteen. Pandemia vaikutti tulojenkehitykseen erityisesti suun terveydenhuollossa ja erikoislääkäripoliklinikoilla. Lisäksi ennakoimattomia kuluja syntyi Covid-näytteenottoon liittyvistä laboratoriokustannuksista ja suojarusteista. Sähköisten asiointikanavien käyttö (Klinik ja Digiklinikka) lisääntyi vuoden aikana. Poikkeustilanne haastoi yksiköitä lisäksi palvelumuotoiluun, kun potilaiden asioita pyrittiin hoitamaan mahdollisuuksien mukaan etänä ja kehitystyötä jatketaan edelleen mm. etävastaanottojen sekä -konsultaatioiden osalta.

Sairauspoissaolot lisääntyivät työterveyshuollon raportin mukaan n. 17 % edellisvuoteen. 36 %:lla henkilöstöstä ei ole ollut lainkaan sairauspoissaoloja ja 16 % henkilöstöstä muodostaa 78 % kaikista sairauspoissaoloista. Poikkeustilanne ja jatkuva suojautuminen näyttäytyivät henkilöstölle kuormitustekijöinä. Myös AALTO Hyvinvointikeskukseen siirtyminen, toiminnan ja prosessien kehittäminen sekä muuton suunnittelu ja siihen valmistautuminen työllistivät koko henkilökuntaa. Kehittämistoimina on mm. pilotoitu perusterveydenhuollon vastaanotolla uutta moniammatillista toimintamallia, päivystyksen triage-hoitajan työnkuva on selkeytetty sekä konsultaatiokäytänteitä kehitetty. Yhteistyötä on vahvistettu omien toimijoiden kesken liittyen lasten painopolkuun ja myös alueellista yhteistyötä on vahvistettu. Perusterveydenhuollon mielenterveystyön osaamista on vahvistettu kahden psykiatrisen sairaanhoitajan siirtyessä työskentelemään fyysisesti vastaanotolle. Lasten ja nuorten matalankynnyksen mielenterveystyö sekä kasvatus- ja perheneuvola siirtyivät vastaanottopalveluihin psykososiaaliselta palvelualueelta. Myös lastenneurologin palvelut siirtyivät erikoislääkäripoliklinikalle sekä lasten ja nuorten paikallisen ADHD hoitopolun valmistelu aloitettiin.

Palvelualuepäällikkö irtisanoutui 31.5.2020 ja perusterveydenhuollon vastaanotto toiminnan ylilääkäri 15.3.2020. Joroisten terveysaseman ylilääkäri eläköityi 29.2.2020. Ylilääkärin tehtävä saatiin täytettyä yhteistoiminta-alueella elokuusta alkaen osa-aikaisesti. Johtava hammaslääkäri eläköityi kesäkuussa 2020 ja tehtävää hoidettiin sijaisjärjestelyin. Radiologin eläköidyttyä virkaan saatiin osa-aikainen työntekijä, joka kuitenkin irtisanoutui joulukuussa. Sisätautien poliklinikalla kevään aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi lisäresurssoitettiin lääkäripalvelua hoitotakuussa pysymisen varmistamiseksi.

Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 23.6.2020 Varkauden kaupungin valituksen liittyen anestesia sisältäviin leikkauksiin ja toiminta on lopetettava viimeistään 31.12.2020. Kaupunginhallitus teki valituksen korkeimpaan hallinto-oikeuteen päätöksestä (KH 29.6.2020, § 185) Korkein hallinto-oikeus teki päätöksen asiasta 16.12.2020 edellyttäen toiminnan lopettamista ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin viimeistään 31.3.2021.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraation edelleen syventäminen	<p>Terveyspuntarin vakioidun kansantauti-indeksi</p> <p>Terveyspuntarin vakioidun sairausindeksi</p> <p>PYLL-indeksi</p> <p>Hyvinvointikertomuksen mittarit</p>	<p>Laskeva suunta</p> <p>Laskeva suunta</p> <p>PYLL-indeksin vakiinnuttaminen vähintäänkin valtakunnalliselle tasolle</p> <p>Hyvinvointi edistyy keskeisillä hyvinvointi-indikaattoreilla mitattuna</p>	<p>Kansantauti-indeksi on kasvanut vuodessa (2017-2018) 157.9-160.3.</p> <p>Sairastavuusindeksi oli v. 2018 153.6 ja v. 2017 152.3.</p> <p>PYLL-indeksi on ennenaikaisesti menetettyjen elinvuosien indeksi ja korostaa nuorella iällä tapahtuvien kuolemantapausten merkitystä. Indeksillä on</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>

			<p>kehittynyt myönteisesti vuodesta 2013. Se tuo esiin suurimmat ongelmat ja sairausryhmät, jotka vaikuttavat kunnan hyvinvointiin negatiivisesti. Varkaus on kuulunut PYLL-indeksin osalta valtakunnan synkimpiin alueisiin.</p> <p>TEA -viisarin terveyden edistämisaktiivisuus (v.2020) perusterveydenhuollossa (78) on lisääntynyt ja ylittää valtakunnallisen tason (67)</p> <p>Kouluterveyskyselyn mukaan 4. ja 5. luokkalaisten (v. 2019 57,5 %, v. 2017 52,9 %) sekä 8. ja 9. luokkalaisten (v. 2019 33,4 % ja v. 2017 31,7 %) elämäänsä erittäin tyytyväisten osuus kasvoi. Mielialaan liittyvien ongelmien kokemukset kahden viime viikon aikana kasvoivat 4. ja 5. luokkalaisilla (v. 2019 15,2 % ja v. 2017 8,5 %). Kohtalaista tai vaikeaa ahdistuneisuutta kokeneiden osuus laski 8. ja 9. luokkalaisilla (v. 2019 12 %, v. 2017 13,6 %), mutta vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu lisääntyi (v. 2019 18,1 % ja v. 2017 17,1 %) Vuonna 2019 20 % 8. ja 9. luokkalaisista koki terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, jossa on 3,5 % kasvua vuoteen 2017 (16,5 %) Ylipainoisia oli v. 2017 8 ja 9. luokkalaisista 16,2 % ja päivittäin tupakoivien määrä kasvoi (v. 2019 12,6 %, v. 2017 7,6</p>	
--	--	--	--	--

			%). Myös koululounaan päivittäin syömättä jättäneiden osuus kasvoi (v. 2019 52,8 % ja v. 2017 34,1 %).	
Asiakas / potilas keskiössä Asiakasosallisuuden lisääminen	Asiakastyytyväisyyskyselyt Osallisuusinterventoiden määrä	Hyvä asiakastyytyväisyys Asiakasraatien ja -kyselyiden määrä	HappyOrNot-menettämällä mitattuna asiakastyytyväisyys on erinomainen, 93 % (n. 10 833 vastaajaa) Varkauden kaupungin sähköinen palautekanava on ollut käytössä jatkuvien palautteiden osalta. Asiakasraadien fyysisiä kokoontumisia ei ole ollut. Raatilaisia on pyydetty testaamaan ja antamaan palautetta sosiaali- ja terveyskeskuksen kotisivuista.	Toteutuu osittain
Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Palvelukustannukset Kuntaliiton tilastojen ja KYSin tulostietojen mukaan	Kustannukset eivät nousse merkittävästi keskeisten palvelujen osalta	Sosiaali- ja terveystoimen nettokustannukset v. 2019 ovat 4 213 €/as (v. 2018 4 038 €/as) ja tarvevakioidut nettokustannukset v. 2019 3 203 €/as (v. 2018 31 50 €/as) KYS kuntakortin tietojen mukaan edellisvuoteen verrattuna ostopalveluissa hoitopäivien määrä kasvoi ja poliklinikkakäynnit vähenivät. Myös elektivisten ja päivystysleikkausten määrä laski sekä lähetteitä tuli vähemmän kuin edellisvuotena. Hoitokustannukset puolestaan kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna.	Toteutuu osittain
Sähköisen asioinnin ja itsepalveluiden lisääminen (digitalisaatio).	Yksiköiden tarjoamat sähköiset asiointi- ja itsepalvelut	Olemassa olevien ja uusien sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy	Klinik yhteydenottojen määrä ja Digiklinikan käyttö kuntalaisten keskuudessa on lisääntynyt.	Toteutuu

			Etävastaanottoja pilotoitiin useissa eri yksiköissä.	
			Influenssarokotusten ajanvaraukseen tarjottiin kuntalaisille sähköistä ajanvarausmahdollisuutta.	

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Perusterveydenhuollon avohoidon vastaanoton käynnit	92 780	77 724	-16,2
TK-päivystys, käynnit	30 024	23 809	-20,7
Suun terveydenhuolto, käynnit	22 430	18 688	-16,7
Kuntoutus, käynnit	11 757	9 928	-15,6
Erikoispoliklinikat, käynnit	29 338	28 957	-1,3
- lääkärin suoritteet	18 422	17 425	-5,4
Röntgentutkimukset	24 134	22 102	-8,4

Toiminnan supistuminen pandemiasta johtuen näkyi käyntimäärien vähenemisinä viime vuodesta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	9 001 462	8 752 534	-774 500	7 978 034	8 887 412	909 378	11,4
Kulut	-22 141 188	-22 399 774	-352 760	-22 752 534	-22 697 839	54 695	-0,2
Toimintakate	-13 139 726	-13 647 240	-1 127 260	-14 774 500	-13 810 427	964 073	-6,5
Suunn. muk. poistot	-136 124	-86 800	0	-86 800	-107 975	-21 175	24,4
Tilikauden tulos	-13 275 850	-13 734 040	-1 127 260	-14 861 300	-13 918 402	942 898	-6,3

Terveydenhuollon vastaanottopalveluiden tulojen arviottiin alenevan n. 800 000 € maksutulojen ja erityisesti myyntitulojen (erikoispoliit ja kirurginen toiminta/TT) osalta.

Kesän jälkeen toiminta kuitenkin normalisoitui. Maksutulojen menetyksiä tuli noin 200 000 €, josta suun terveydenhuollossa n. 130 000 €. Sitä vastoin myyntitulot kaikkiaan jopa hieman kasvoivat.

Terveydenhuollon vastaanottopalvelut; erittely vastuualueittain

Perusterveydenhuollon avohoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	1 843 967	1 721 434	24 554	1 745 988	1 942 560	196 572	11,3
Kulut	-11 478 942	-11 746 054	-512 233	-12 258 287	-12 349 761	-91 474	0,7
Toimintakate	-9 634 975	-10 024 620	-487 679	-10 512 299	-10 407 201	105 098	-1,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-9 634 975	-10 024 620	-487 679	-10 512 299	-10 407 201	105 098	-1,0

Suun terveydenhuolto

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	904 889	888 000	-168 434	719 566	791 307	71 741	10,0
Kulut	-2 810 721	-2 687 911	-83 443	-2 771 354	-2 709 262	62 092	-2,2
Toimintakate	-1 905 832	-1 799 911	-251 878	-2 051 789	-1 917 956	133 833	-6,5
Suunn. muk. poistot	-16 374	-10 000	0	-10 000	-10 729	-729	7,3
Tilikauden tulos	-1 922 205	-1 809 911	-251 878	-2 061 789	-1 928 685	133 104	-6,5

Erikoissairaanhoito/avohoito

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	3 728 550	3 848 100	-719 694	3 128 406	3 588 503	460 097	14,7
Kulut	-5 721 124	-5 706 906	330 972	-5 375 934	-5 289 557	86 377	-1,6
Toimintakate	-1 992 575	-1 858 806	-388 722	-2 247 528	-1 701 054	546 474	-24,3
Suunn. muk. poistot	-85 464	-54 800	0	-54 800	-60 248	-5 448	9,9
Tilikauden tulos	-2 078 039	-1 913 606	-388 722	-2 302 328	-1 761 302	541 026	-23,5

Hoidolliset tukipalvelut

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	2 524 056	2 295 000	89 074	2 384 074	2 565 042	180 968	7,6
Kulut	-2 130 401	-2 258 903	-88 055	-2 346 958	-2 349 259	-2 300	0,1
Toimintakate	393 655	36 097	1 019	37 116	215 783	178 668	481,4
Suunn. muk. poistot	-34 286	-22 000	0	-22 000	-36 998	-14 998	68,2
Tilikauden tulos	359 369	14 097	1 019	15 116	178 785	163 670	1082,8

Sote/Varkaus/Teva						
Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %	
Vakinaiset	167	178	170	-8	-4,5	
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	11	15	8	-7	-46,7	
Sijaiset	27	8	26	18	225,0	
Työllistetyt ja opp. sopimukset	0	0	1	1	-	
Yhteensä	205	201	205	4	2,0	
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	182,5	193,8	184,5	-9,3	-4,8	

Henkilöstön osalta htv pysyi lähes samana kuin vuonna 2019.

2.1.6.4 Muut palvelujen ostot

Tilivelvolliset: Sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Seppo Lehto. 10.8.20 alkaen vt. sosiaali- ja terveystoimintajohtaja Reetta Kettunen, perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Erikoissairaanhoidon ostoissa varauduttiin ylityksiin (kaikkiaan 2,4 M€). Kysin laskutus alitti talousarvion 733 000 €. Muut sairaalat ylittivät n. 150 000 €. Kaikkiaan tulosalue (ml. ympäristöterveydenhuolto) alittui n. 583 000 €.

Terveystalon kulut (ml laskutus, vuosimaksut ym. kulut) olivat 2 682 501 € vähennystä viime vuoteen 16,6 % (535 371 €). Tulojen osuus oli 1 313 117 €, vähennystä vuoteen 8,8 % (128 041 €), Nettomenot vähenivät 22,9 % (407 330 €).

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Ostopalveluihin käytävissä oleva määräraha on riittävä.	Ostopalvelujen kulujen seuranta. Lähetevirtojen seuranta.	Lähetemäärien ja erityisen vaativan erikoissairaanhoidon ostopalvelujen väheneminen.	KYS ostopalveluissa hoitopäivien määrä kasvoi 6,6 % (719), poliklinikkakäynnit vähenivät 0,4 % (75). Lähetteen vähenivät 8 % (378). Päivystyslähetteen vähenivät 8,5 % (130). Hoitolasku kasvoi 8,6 % (1,8 M€). Erityisesti kasvoi lasten ja nuorten klinikka 104 % (1,15 M€), joissa yksittäisiä kalliita hoitoja sekä kirurgia 19,24 % (449 636 €). Vuodelle 2020 jouduttiin kirjaamaan sairaanhoitopiirin alijäämävarausta 159 426 €.	Ei toteudu ☐

Toiminnan tunnusluvut			Muutos
	TP2019	TP2020	%
KYS hoitopäivät	10 913	11 632	6,6
KYS plk käynnit	19 365	19 290	-0,4
Terveystalo leikkaukset (Varkaus)	468	407	-13,0
Terveystalo plk käynnit (Varkaus)	2 367	2 211	-6,6

Terveystalon leikkausten ja plk -käyntien määriin vaikuttivat koronaepidemian aiheuttamat toiminnan supistukset.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	226 874	228 300	-48 878	179 422	161 602	-17 820	-9,9
Kulut	-26 970 607	-26 946 634	-2 364 394	-29 311 028	-28 710 238	600 790	-2,0
Toimintakate	-26 743 733	-26 718 334	-2 413 272	-29 131 606	-28 548 635	582 971	-2,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-26 743 733	-26 718 334	-2 413 272	-29 131 606	-28 548 635	582 971	-2,0

Lopullinen toteutuma alittui 582 971 € TA2020+muutos tasosta.

Muut palvelujen ostot; erittely vastuualuittain

KYS/ostot

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	44 769	0	50 000	50 000	29 185	-20 815	-41,6
Kulut	-22 332 671	-22 560 499	-2 799 500	-25 359 999	-24 605 462	754 537	-3,0
Toimintakate	-22 287 902	-22 560 499	-2 749 500	-25 309 999	-24 576 278	733 721	-2,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-22 287 902	-22 560 499	-2 749 500	-25 309 999	-24 576 278	733 721	-2,9

Muut sairaalat/ostot

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	182 105	228 300	-98 878	129 422	132 418	2 996	2,3
Kulut	-4 461 983	-4 157 823	434 782	-3 723 041	-3 874 687	-151 646	4,1
Toimintakate	-4 279 878	-3 929 523	335 904	-3 593 619	-3 742 269	-148 650	4,1
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-4 279 878	-3 929 523	335 904	-3 593 619	-3 742 269	-148 650	4,1

Ympäristöterveydenhuolto/ostot

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot		0	0	0	0	0	-
Kulut	-175 952	-228 312	324	-227 988	-230 089	-2 101	0,9
Toimintakate	-175 952	-228 312	324	-227 988	-230 089	-2 101	0,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-175 952	-228 312	324	-227 988	-230 089	-2 101	0,9

2.1.6.5 Psykososiaaliset palvelut

Tilivelvolliset: vt. sosiaali- ja terveystoimittaja Reetta Kettunen, palvelualuepäällikkö, perusturvalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronapandemian aikana monissa palvelualueen toiminnoissa oli hyvin hiljaista alkuvuoden ajan; syksyllä tilanne asiakaspalvelun normalisoitui ja joiltakin osin, esimerkiksi toimeentulotuen osalta, asiakkaiden palvelutarve lisääntyi koronapandemiasta johtuvista syistä. Vuoden aikana etätöiden tekeminen asiakastyössä lisääntyi ja myös verkostopalavereja pidettiin enenevässä määrin etäyhteyksiä hyödyntäen. Asiakkaita tavattiin kuitenkin henkilökohtaisin tapaamisoin niin toimistoissa kuin kotikäynneillä.

Uusia huostaanottoja tehtiin vuoden aikana yhteensä kuusi.

Psykiatrian osasto suljettiin toistaiseksi koronapandemian aikaisten poikkeusolojen vuoksi 27.3.2020, osasto pysyi suljettuna tuosta ajankohdasta alkaen koko vuoden ajan. Potilaita hoidettiin kotiin tehostetun kotikuntoutuksen turvin. Varkautelaisia oli Julkussa suostumukseen perustuvassa hoidossa koko vuoden aikana yhteensä 290 hoitopäivää - kotiin annettavan tuen avulla pystyttiin tehokkaasti vastaamaan kuntalaisten psykiatrisen hoidon tarpeeseen.

Koronapandemian alkuvaiheessa keväällä 2020 palvelualueen henkilöstöä oli sijoitettuna muihin yksiköihin sekä poikkeusolojen palveluihin. Ensimmäisen puolen vuoden ajan Arjen apu- puhelinpalvelu ja asiointipalvelut työllistivät useamman henkilön palvelualueelta, yhteistyötä poikkeusolojen palvelujen järjestämisessä tehtiin muiden toimialojen ja palvelualueiden kanssa. Poikkeusolojen palveluja ei järjestetty enää syksyllä, eikä niille ollut syksyn aikana myöskään kuntalaisilta nousevaa tarvetta. Psykiatrian osaston henkilökuntaa on ollut kuitenkin osittain sijoitettuna muihin yksiköihin ja muille palvelualueille koko vuoden ajan osaston sulusta johtuen.

Sairauspoissaolot lisääntyivät palvelualueella edelliseen vuoteen verrattuna; työkyvyttömyyspoissaoloja oli 3 päivää enemmän työntekijää kohden kuin edellisellä vuonna.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Uudistuvat palvelut lisäävät lapsiperheiden hyvinvointia	<p>Uudet asiakasohjaukset resurssikoordinaattorille ja ohjaavat tahot</p> <p>Jonotusaika lasten ja nuorten psykiatriseen erikoissairaanhoidon. Erikoissairaanhoidon piirissä olevien lasten ja nuorten lukumäärä suhteessa ikäluokkaan</p> <p>Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden määrä (vrt. v. 2019)</p> <p>Uudet huostaanotot</p>	<p>Asiakkaat saavat riittävän varhain tarvitsemansa tuen ja palvelun</p> <p>Hoidon porrastus toteutuu lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa; palveluita on tarjolla oikea-aikaisesti ja vaikuttavasti sekä perustasolla että erikoissairaanhoidossa</p> <p>Raskaat sijaishuollon kustannukset laskevat, avohuollon</p>	<p>Keskitetyn resurssienohjauksen käytäntö on vakiintunut ja yhteistyökumppanit tietävät palvelusta. Keskimäärin 30 perhettä/kk ohjautui keskitettyyn resurssiohjaukseen, vaikka alkuvuosi olikin hyvin hiljainen ohjauksen suhteen koronapandemian vuoksi. Ohjattujen perheiden määrä kasvoi kuitenkin edelliseen vuoteen nähden (vuonna 2019 ohjattuja perheitä noin 16/kk).</p> <p>Nuorisopsykiatriseen erikoissairaanhoidon on päässyt joustavasti ilman</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>☐</p>

		<p>tukitoimia on moni- muotoisesti tarjolla</p> <p>Kv edellyttää, että perhekumppanitoi- minnan jatkuvuus ja vaikuttavuus varmis- tetaan sekä sen to- teutuksesta annea- taan kv:lle selvitys maaliskuun loppuun mennessä</p>	<p>jonottamista. Lastenpsyki- atrialle on kertynyt jonoa lastenpsykiatrian kumppa- nuuslääkärin pitkän pois- saolon vuoksi. Lastenpsy- kiatri palasi tehtävänsä lokakuussa. Lastenpsyki- atrisen hoidon piirissä oli vuoden aikana noin 9 % ikäluokasta (ikäluokka noin 1 464) ja nuorisopsy- kiatrisen hoidon piirissä oli vuoden aikana noin 13,8 % ikäluokasta (ikä- luokka noin 1 530). Ylei- nen suositus on, että 5-6 % ikäluokastaan tarvitsee erikoissairaanhoidoa ja lo- puille 10-15 %:lle mielen- terveysoireisista nuorista hoito voidaan toteuttaa perusterveydenhuollon kautta.</p> <p>Lastensuojelun avohuol- lon asiakuudessa oli 31.12.2020 108 lasta, huostassa olevia lapsia oli 33. Sijaishuollon kustan- nukset eivät kääntyneet laskuun; uusia huostaan- ottoja koko vuonna tehtiin yhteensä kuusi (vuonna 2019 uusia huostaanot- toja tehtiin kolme). Ras- kasta lastensuojelun lai- toshoidon tarvittiin enna- koitua enemmän vuoden aikana.</p> <p>Perhekumppanitoiminta on vakiintunut. Perustur- valautakunnan päätöksen mukaan SOS-lapsikylältä ostetaan kahden perhe- kumppanin palvelut. Per- hekumppanitoiminnan rin- nalla on kehitetty nuoriso- kumppanipalvelua - toisen perhekumppanin työpa- nosta suunnataan jälki- huoltoon tukeen nuorisokumppanina.</p>	
Asiakkaiden elä- mänhallinnan ja osallisuuden lisää-	Starttipalveluissa ja kuntouttavassa työtöi-	Pitkäaikaistyöttö- mien päivä- ja ryh- mätoimintaa kehite- tään edelleen; ryh-	Pitkäaikaistyöttömien päivä- ja ryhmätoimintaa kehitettiin osana kaupun- gin työpajan toimintaa.	Toteutuu osittain

minen ja työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen	minnassa olevien asiakkaiden määrä (vrt. v. 2019)	mätoimintaan osallistuvien määrä kasvaa.	Työpajan ryhmätoiminnassa on ollut 8-10 osallistujaa.	
Työ- ja toimintakyvyn edistäminen	Päättäneiden asiakkuuksien määrä ja päättymissyyt	Aktivoimistoimenpiteiden piirissä olevien 1 000 päivää ja yli työmarkkinatukea saaneiden henkilöiden määrä lisääntyy ja tätä kautta kaupungin työmarkkinatukimenot alenevat	Starttipalveluissa on ollut vuoden 2020 aikana 13 asiakasta / kk (vuonna 2019 24 hlöä / kk), kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut asiakkaita 181 / kk (vuonna 2019 240 hlöä / kk); koronapandemia heijastui palveluiden asiakasmääriin.	
	Työmarkkinatuen kustannukset (vrt. v.2019)	Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat etenevät palvelusta myös mahdollisimman tehokkaasti eteenpäin - tehokas läpivirtaus	Kuntouttavassa työtoiminnassa on ollut vuoden 2020 aikana yhteensä 310 eri asiakasta, joista 110 eteni työhön, koulutukseen tai muihin palveluihin.	
	Warkaus-kortilla toteutuneet käynnit lii-kuntapalveluissa	Asiakkaat huolehtivat omasta hyvinvoinnistaan esimerkiksi Warkaus-kortin mahdollistamien liikunta- ja kulttuuripalvelujen avulla	Työmarkkinatukimenot eivät ole laskeneet odotetulla tavalla koronaepidemian takia. Kustannukset ovat v. 2020 1 738 000 / v. 2019 1 694 832 /v. Kustannuksissa nousua 43 000 €.	
		Tiivis yhteistyö muiden työllisyyden hoidon palveluiden kanssa	Työllisyysyksikkö ja aikuissosiaalityö aloittivat Wipu-palvelun pitkäaikaisyrittäjille yhdessä yksityisten palveluntuottajien kanssa; palvelun tarkoituksena on edistää vaikeasti työllistyvien asiakkaiden työllistymispolkuja yksityisten palveluntuottajien tuottamana palveluna.	
			Warkaus-kortteja on lunnastettu edellisvuoden tapaan (163 korttia v. 2020 / 161 korttia v. 2019) Poikkeustilanteesta huolimatta uimahalli Ilonpissarassa 3 850 käyntiä (vuonna 2019 yhteensä 6 858 käyntiä), Soisalo-opiston kursseilla 700 käyntiä ja Varkauden Teatterissa 9 käyntiä.	

<p>Monimuotoiset päihde- ja mielenterveyspalvelut mahdollistavat asiakkaiden tarvitseman tuen ja palveluiden järjestämisen omalla paikkakunnalla</p>	<p>Myönnettyt päihdehuollon laitospalvelut (vrt. 2019)</p> <p>Kuntouttavat asumisjaksot Savonkodissa</p> <p>Perheille tarjotut jalkautuvan päihdehuollon palvelut</p> <p>Psykiatrian osastolla toteutetut ryhmät</p> <p>Psykiatrian osaston henkilöstömenojen kehitys</p>	<p>Päihdehuollon palvelurakennetta kevennetään palveluprosessia kehittämällä</p> <p>Jalkautuvaa päihdehoitoa kehitetään vastaamaan myös perheiden tarpeisiin yhteistyössä lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön kanssa</p> <p>Psykiatrian osaston hoidollista sisältöä sekä päihdeasiakkaiden hoitoa kehitetään edelleen. Psykiatrian osaston henkilöstömenot sopeutetaan vastaamaan vapaaehtoisen osastohoidon tarpeita</p>	<p>Päihdehuollon kuntoutusjaksoja vuoden aikana oli yhteensä 31 (vuonna 2019 29), joista 8 oli tukiasumisjaksoja. Päihdekuntoutuspäiviä oli yhteensä 805 (vuonna 2019 606).</p> <p>Savonkodin asumisjaksoja on ollut 44, joista kriisijaksoja 17. Kriisijaksolta 7 on jäänyt tukiasumiseen.</p> <p>Koronaepidemian vuoksi psykiatrian osasto suljettiin 27.3.20 ja tilalle perustettiin tehostettu psykiatrisen akuutti / kotihoito, joka toimii viikon jokaisena päivänä. Vapaaehtoiseen osastohoitoon pyrkiviä potilaita on hoidettu tehostetusti kotiin ja se on onnistunut hyvin. Myös akuutteihin kriiseihin ja päivystyspkl:n mt- ja päihdearvioihin on pystytty vastaamaan nopeasti. Päihdeasiakkaiden katkaisuhoidot on toteutettu yhteistyössä sisätautiosaston kanssa siten, että psykososiaalinen tuki potilaalle on turvattu arkisin ja viikonloppuisin. Avokatkaisuhoitoa on pystytty tarjoamaan joustavasti myös viikonloppuisin.</p> <p>Mielenterveys- ja päihdepalveluista tehdään tiivistä yhteistyötä lastensuojelun ja lapsiperheiden sosiaalityön kanssa. Toimintaa ei koronaepidemian vuoksi ole varsinaisesti pystytty kehittämään, mutta yhteistyö on ollut toimivaa.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p></p>
--	---	--	--	---

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Sijoitetut lapset, hoitopäivät/lasten ja nuorisokodit	4 197	6 676	59,1
Sijoitetut lapset, hoitopäivät/perhehoito	8 366	7 297	-12,8
Työmarkkinatuki, kotitaloudet	370	340	-8,1
Psykiatrian osasto, hoitopäivät	5 023	857	-82,9
Psykiatrian plk, käynnit	11 133	8 643	-22,4
MTT kuntoutujien asumispäivät	9 139	9 574	4,8
Kehitysvammaisten laitoshoido, hoitopäivät	1 486	1 019	-31,4
Kehitysvammaisten palveluasuminen, as. päivät	33 480	36 403	8,7
Vammaispalvelut, asiakkaat	674	565	-16,2

Psykiatrian osasto suljettiin 27.3.20, jonka johdosta hoitopäivämäärät vähenivät.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	2 557 681	1 924 110	-137 734	1 786 376	1 686 293	-100 083	-5,6
Kulut	-23 987 322	-23 873 265	-126 468	-23 999 733	-23 843 400	156 333	-0,7
Toimintakate	-21 429 640	-21 949 155	-264 201	-22 213 356	-22 157 107	56 249	-0,3
Suunn. muk. poistot	-5 943	-2 500	0	-2 500	0	2 500	-100,0
Tilikauden tulos	-21 435 584	-21 951 655	-264 201	-22 215 856	-22 157 107	58 749	-0,3

Talousarvio toteutui lähes suunnitellusti. Alitusta tuli kaikkiaan 58 604 € / -0,3 %. Aikuis- ja vammaispalveluissa erityisesti kehitysvammaisten asumispalvelut ylittyivät n. 400 000 €. Vastaavasti raskaan laitoshoidon osuus väheni n. 160 000 € (kirjautuu muihin sairaaloihin).

Psykososiaaliset palvelut; erittely vastuualueittain

Perhepalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	766 193	250 000	225 480	475 480	476 478	998	0,2
Kulut	-7 008 367	-6 675 016	-422 941	-7 097 957	-6 827 524	270 433	-3,8
Toimintakate	-6 242 174	-6 425 016	-197 461	-6 622 477	-6 351 047	271 430	-4,1
Suunn. muk. poistot	-5 943	-2 500	0	-2 500	0	2 500	-100,0
Tilikauden tulos	-6 248 117	-6 427 516	-197 461	-6 624 977	-6 351 047	273 930	-4,1

Aikuis- ja vammaispalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	689 423	696 110	85 223	781 333	638 054	-143 279	-18,3
Kulut	-11 901 223	-11 927 999	55 000	-11 872 999	-12 138 344	-265 345	2,2
Toimintakate	-11 211 801	-11 231 889	140 224	-11 091 665	-11 500 290	-408 625	3,7
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-11 211 801	-11 231 889	140 224	-11 091 665	-11 500 290	-408 625	3,7

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	252 864	228 000	74 909	302 909	342 692	39 783	13,1
Kulut	-3 269 587	-3 333 049	-279 242	-3 612 291	-3 597 570	14 721	-0,4
Toimintakate	-3 016 723	-3 105 049	-204 333	-3 309 382	-3 254 878	54 504	-1,6
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-3 016 723	-3 105 049	-204 333	-3 309 382	-3 254 878	54 504	-1,6

Osastohoito/Psykiatria

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	849 202	750 000	-523 346	226 654	229 069	2 415	1,1
Kulut	-1 808 144	-1 937 201	520 715	-1 416 486	-1 279 962	136 524	-9,6
Toimintakate	-958 943	-1 187 201	-2 631	-1 189 832	-1 050 893	138 939	-11,7
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-958 943	-1 187 201	-2 631	-1 189 832	-1 050 893	138 939	-11,7

Sote/Varkaus/Psyk.sos. Palvelualue

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	115	124	114	-10	-8,1
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	11	11	9	-2	-18,2
Sijaiset	20	3	17	14	466,7
Työllistetyt ja opp. sopimukset	2		2	2	-
Yhteensä	148	138	142	4	2,9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	134,9	137,3	136,5	-0,8	-0,6

Htv toteutui lähes talousarvion 2020 mukaisesti.

2.1.6.6 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN HALLINTO

Tilivelvolliset: Sosiaali- ja terveysjohtaja Seppo Lehto. 10.8.20 alkaen vt. sosiaali- ja terveysjohtaja Reetta Kettunen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Johto on osallistunut sote- ja maakuntaudistuksen valmisteluun. Hallinnossa tapahtui muutoksia, kun vastaanottopalveluiden päällikkö sekä sosiaali- ja terveysjohtaja irtisanoutuivat viroistaan. 10.8.2020 alkaen vt. sosiaali- ja terveysjohtajana on toiminut Reetta Kettunen. Vastaanottopalveluiden vs. päällikkönä on toiminut Leena Kuusikko kesäkuusta alkaen.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	2 936 342	2 917 852	2 343	2 920 195	3 146 571	226 376	7,8
Kulut	-2 901 734	-2 954 852	-59 520	-3 014 372	-3 251 213	-236 841	7,9
Toimintakate	34 608	-37 000	-57 177	-94 177	-104 642	-10 465	11,1
Suunn. muk. poistot	-81 046	-55 000	0	-55 000	-33 042	21 958	-39,9
Tilikauden tulos	-46 438	-92 000	-57 177	-149 177	-137 684	11 493	-7,7

Sote/Varkaus/hallinto

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	41	41	35	-6	-14,6
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	1	1	2	1	100,0
Sijaiset	0	0		0	-
Työllistetyt ja opp. sopimukset	0			0	-
Yhteensä	42	42	37	-5	-11,9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	37,1	36,4	36,4	0,0	-0,1

Htv:n oli talousarvion mukainen.

2.1.6.7 Joroinen: Sosiaali- ja terveystoimi

Varkauden ja Joroisten sosiaali- ja terveystoiminta-alue on toiminut vuodesta 2013 alkaen. Periaatteena on, että kunnat vastaavat omista kustannuksistaan. Varkauden kaupunki laskuttaa Joroisten sosiaali- ja terveystoimin nettomenot (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotuksen sekä suunnitelmajoistojen toteutuminen) yhteistoimintakorvauksena Joroisten kunnalta.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	19 868 112	20 079 271	22 002	20 101 273	20 476 885	375 612	1,9
Kulut	-19 776 227	-19 970 401	-48 885	-20 019 286	-20 439 975	-420 689	2,1
Toimintakate	91 885	108 870	-26 883	81 987	36 910	-45 077	-55,0
Suunn. muk. poistot	-91 885	-108 870	0	-108 870	-36 910	71 960	-66,1
Tilikauden tulos	0	0	-26 883	-26 883	0	26 883	-100,00

=valuustoon nähden sitovat erät

Erittely vastualueittain; Kotiin annettavat palvelut ja sairaalahoito

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	5 775 363	6 217 438	15 484	6 232 922	5 795 170	-437 752	-7,0
Kulut	-5 755 751	-6 189 318	-34 407	-6 223 725	-5 783 187	440 538	-7,1
Toimintakate	19 612	28 120	-18 923	9 197	11 983	2 786	30,3
Suunn. muk. poistot	-19 613	-28 120	0	-28 120	-11 983	16 137	-57,4
Tilikauden tulos	-1	0	-18 923	-18 923	0	18 923	-100,0

2.1.7 SIVISTYSTOIMI

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronavirusepidemia aiheutti muutoksia lähes kaikissa sivistystoimen palveluissa, koska toimipisteitä jouduttiin sulkemaan, henkilöstö siirtyi pääsääntöisesti etätöihin ja palvelutuotannossa jouduttiin kehittämään uusia toimintamalleja. Tämän seurauksena toimialan tuotot vähenivät merkittävästi ja sitovien tavoitteiden saavuttaminen vaikeutui.

OKM myönsi Varkauden kaupungin sivistystoimelle avustuksia koronavirusepidemiasta aiheutuneiden vaikutusten tasaamiseksi perusopetukseen 73 200 € ja varhaiskasvatukseen 20 000 € sekä museoille 12 000 € ja taiteen perusopetukseen 40 000 €. OPH myönsi vapaan sivistystyön koulutukseen 54 616 € poikkeusoloista aiheutuvien vähentyneiden opiskelijamaksujen sekä maksullisen palvelutoiminnan tuottojen korvaamiseksi. Edellisten lisäksi ns. tasa-arvorahaa saatiin perusopetukseen 391 000 € ja varhaiskasvatukseen 293 000 €.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Sivistystoimen talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat yhteensä 180 000 € ja ne sisältyvät sivistystoimen talousarvioon. Tasapainotustoimenpiteitä ovat:

- Svenska skolan i Varkaus on lakkautettu 1.8.2019 alkaen: 73 000 €.
- Muun kulttuuri ja vapaa-aikatoiminnan kehittäminen/omatoimikirjasto, vuokrien korotus, toiminnallisen yhteistyön lisääminen: 12 000 €.
- Soisalo-opiston toiminnan kehittäminen, asiakasmaksujen korotukset ja henkilöstön väheneminen: 12 000 €.
- Sivistystoimen sairauspoissaolojen vähennys on 13 pv/htv vuoteen 2021 mennessä ja 13 pv/htv vuoteen 2025 mennessä: 83 000 €.

Tasapainottamistoimenpiteet toteutuvat euromääräisesti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Hallinnon laillisuus ja toimivuus	Päätösten oikeellisuus	Pysyvyys 100 %	Päätökset ovat toteutuneet lainvoimaisina.	Toteutuu
Asiakaslähtöinen, taloudellinen ja vaikuttava palvelutuotanto	Talousarvion tavoitteiden toteutuminen	Tavoitteet toteutuvat 100 %	Taloudelliset tavoitteet toteutuvat, mutta toiminnalliset tavoitteet eivät toteudu täysimääräisesti Koronavirusepidemian vuoksi.	Toteutuu osittain
Hyvinvointikertomus jalkautetaan toimialoille	Hyvinvointikertomuksen indikaattorit	Hyvinvoinnin lisääntyminen	Toteutunut pääsääntöisesti.	Toteutuu osittain
Kansainvälisyyden lisääminen	Kansainvälisten hankkeiden määrä	Sivistystoimessa neljä kansainvälistä hanketta	Koronaviruksen vuoksi kansainvälisyshankkeet eivät toteudu täysimääräisesti.	Toteutuu osittain

Kaupungin organisaatiouudistuksen suunnitteluun osallistumisen toiminnan kehittämisen näkökulmasta.	Hyväksytyjen toimenpiteiden määrä.	Organisaatiouudistusvoimassa vuonna 2021.	Organisaatiouudistusta on suunniteltu syksyn 2020 aikana.	Toteutuu ■
---	------------------------------------	---	---	---------------

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik.%
Tuotot	3 340 051	2 551 693	911 579	3 463 272	3 627 103	163 831	4,7
Kulut	-34 221 654	-33 980 893	-576 906	-34 557 799	-33 421 583	1 136 217	-3,3
Toimintakate	-30 881 603	-31 429 200	334 673	-31 094 527	-29 794 480	1 300 047	-4,2
Suunn. muk. poistot	-270 010	-272 980	0	-272 980	-280 459	-7 479	2,7
Tilikauden tulos	-31 151 612	-31 702 180	334 673	-31 367 507	-30 074 939	1 292 568	-4,1
=valuustoon nähden sitovat erät							

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 31.8.2020 § 60 sivistystoimen talousarvion tulon lisäykset perusopetukseen 187 317 €, varhaiskasvatukseen 224 500 € ja museopalveluille 25 000 €. Määrärahamuutokset johtuivat OKM:n myöntämistä erityisavustuksista perusopetukseen ja varhaiskasvatukseen sekä Suomen Kulttuurirahaston myöntämästä apurahasta uusi museo -hankkeen toteuttamiseen Museovisio-apurahana. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 14.12.2020 § 100 menon vähennykset perusopetukseen 250 000 € ja varhaiskasvatukseen 90 000 €.

Sivistystoimen toimintakate toteutui 1 300 047 € ennakoitua paremmin, toteutumaprosentti oli vuoden lopussa 95,8 %. Toimintatuotot toteutuivat 163 831 € arvioitua paremmin ja toimintakulut 1 136 216 € arvioitua pienempinä.

Toimintatuotot toteutuivat 163 831 € (4,7 %) arvioitua paremmin. Myyntituotot toteutuivat 48 378 € (3,6 %), maksutuotot 77 781 € (8,1 %) ja muut tuet ja avustukset 53 706 € (4,9 %) arvioitua paremmin. Sen sijaan muut toimintatuotot jäivät 16 034 € (26,9 %) alle arvion. Myyntituottojen toteutuminen arvioitua paremmin johtuu pääosin kotikuntakorvaustuotoista, maksutuottojen toteutuminen vastaavasti varhaiskasvatuksen maksutuotoista sekä muut tuet ja avustukset saaduista hankerahoista.

Toimintakulut toteutuivat 1 136 217 € (3,3 %) alle arvioidun. Henkilöstökulut toteutuivat 664 799 € (3,1 %) alle arvion. Tähän vaikuttivat ennakoitua paremmin saadut hankerahat sekä muun muassa palkkaperusteisten KuEL ja VaEL eläkemaksujen tasaus/hyvitys vuodelta 2019 yhteensä 105 530 €. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä 396 271 € (4,9 %) alle arvioidun, lähinnä koronavirusepidemian vuoksi. Avustukset toteutuivat lähes tarkennetun talousarvion mukaisesti, 11 086 € alle arvion ja muut toimintakulut 64 062 € alle arvioidun. Muihin toimintakuluihin sisältyy sisäisten vuokrien tasausta/hyvitystä yhteensä 109 900 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	375	386	381	-5	-1,3
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	54	69	50	-19	-27,5
Sijaiset	27	14	32	18	128,6
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	10	0	9	9	100,0
Yhteensä	466	469	472	3	0,6
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	431,6	421,3	423,6	2,3	0,5

Sivistystoimen talousarviossa ei ole määrärahavarausta työllistetyille, joten työllistetyt eivät sisälly sarakkeen "TA2020" henkilöstömäärään. Työllistettyjen määrärahavarausta sisältyy henkilöstöhallinnon alle. Vakituisten henkilöstön määrä ei ole tosiasiallisesti vähentynyt, sillä erityisesti varhaiskasvatuksessa useat vakituiset henkilöt ovat työkierrossa, tekevät sijaisuutta tai muuta määräaikaista tehtävää. Määräaikaiset ja sijaiset yhteensä ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti, vain yksi määräaikainen alle arvion. Verrattuna vuoden 2019

tilinpäätökseen vakinaisen henkilöstön määrä on lisääntynyt kuudella henkilöllä, määräaikaisten ei kenenkään sijaisten määrä on vähentynyt neljällä ja sijaisten määrä lisääntynyt viidellä henkilöllä. Työllistettyjen ja oppisopimussuhteisten toteutumaan sisältyy viisi työllistettyä ja neljä oppisopimussuhteista henkilöä. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna työllistettyjen määrä on vähentynyt kahdella ja oppisopimussuhteisten lisääntynyt yhdellä henkilöllä. Henkilötyövuodet ovat vähentyneet edellisestä vuodesta kahdeksalla henkilötyövuodella.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toimintaan ja palvelujen tuottamiseen liittyvät riskit kohdistuvat toimialan käytössä olevien kiinteistöjen kuntoon sekä riittävien ja laadukkaiden palvelujen tuottamiseen käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Palvelut on tuotettu annettujen määrärahojen puitteissa. Toiminnan ja palvelujen tuottamisen riskit ovat kohdistuneet koronaviruksesta aiheutuviin mahdollisiin muutoksiin palvelutuotannossa.

Päätöksenteko / Konsernijohtaminen ja valvonta

Sivistysjohtaja on vastannut Savon koulutuskuntayhtymän (Sakky) ja Savonia ammattikorkeakoulun omistaja-ohjauksesta ja kaupungin edun valvonnasta ja yhteydenpidosta kaupungin nimeämiin edustajiin. Päätöksenteossa on huomioitu strategian mukaisuus ja vaikuttavuus. Vaikuttavuusarviointia tulisi kehittää koko konsernin tasolla. Varkauden kaupunki on mukana Kuntaliiton koulutuspalvelun hankkeessa, jolla pyritään lisäämään ja parantamaan alueellista yhteistyötä.

Talous / Hyväksyminen / määrärahan riittävyyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta

Talouden toteutumasta on raportoitu lautakunnalle ja seutuajaostolle raportointiohjeen mukaan. Talouden toteutumasta raportoidaan eri johtoryhmissä keskitetysti, minkä lisäksi esimiehet seuraavat annettuja määrärahoja. Määrärahojen riittävyys on varmistettu ennen hankintoja. Sivistystoimen hankinnat on suoritettu kilpailutus- ja hankintalainsäädännön ja hallintosäännön, hankintastrategian ja ohjeistuksen mukaisesti. Hallintosäännön mukaan toimialajohtaja päättää toimialaansa liittyvät sopimukset, sitoumukset ja hankinnat 15 000 euroon saakka. Tiliöinnin oikeellisuutta on seurattu laskujen hyväksymisen yhteydessä, laskujen tiliöijille on annettu opastusta tiliöinnin ja arvonalisäverokäsittelyn osalta. Tiliöintien oikeellisuutta valvotaan myös raportoinnin yhteydessä. Havaitut virheelliset tiliöinnit oikaistaan.

Työn sujuvuus / Tiedotus ja viestintä

Sivistystoimessa tiedotus ja viestintä toteutuu eri johtoryhmien kautta sekä suoralla viestinnällä esimiesten ja alaisten välillä. Koronavirukseen liittyvä tiedottaminen on ollut haasteellista.

Työhyvinvointi ja työsuojelu / Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta

Sairauspoissaolot ovat kasvaneet edellisestä vuodesta. Koronaepidemia on lisännyt karanteenin vuoksi taapahtuneita lyhyitä esimiehen luvalla toteutuneita poissaoloja. Sairauspoissaolojen määrän kasvu johtuu pitkistä kertaluonteisista sairauspoissaoloista. Sairauspoissaolojen hälytykset on kuitattu ja käsitelty. Työhyvinvointikeskusteluja on käyty Watti-mallin mukaisesti tarvittaessa.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Konsernijohtaminen ja valvonta	Oppivelvollisuusian nostamisen vuoksi kaupunki sekä Sakky joutuvat yhdessä kehittämään toimintamalleja toiselle asteelle.	Toimintamalleja kehitetään kevään 2021 aikana.	Kaupungin ja kuntayhtymän talousarvioihin vuodelle 2021 ei ole varattu määrärahoja mahdollisiin lisämenoihin.	2= vähäinen riski

TALOUS				
Hyväksyminen/määrärahan riittävyyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta	Tiliointien oikeellisuutta on seurattu laskujen hyväksymisen yhteydessä. Laskujen tiliöijille on annettu opastusta tiliöinnin ja arvonsäverokäsittelyn osalta. Tiliointien oikeellisuutta valvotaan myös raportoinnin yhteydessä.	Havaitut virheelliset tiliöinnit oikaistaan.	Hallinta sisäisellä koulutuksella ja tiedottamisella.	1= merkityksetön riski
HENKILÖSTÖ TYÖN SUJUVUUS				
Tiedotus ja viestintä	Tiedotuksen ja viestinnän rooli on korostunut koronaepidemian aikana. Eriyistä huomiota tulee kiinnittää tiedottamisen johdonmukaisuuteen suhteessa valtakunnalliseen ja alueelliseen viestintään.	Viestinnässä tehostetaan yhteistyötä sekä markkinointi- ja viestintäyksikön että sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa.	Riskeinä tiedon leviäminen ja oikea-aikaisuus.	3= kohtalainen riski
TYÖHYVINVOINTI JA TYÖSUOJELU				
Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta	Sairauspoissaolot ovat kasvaneet edellisestä vuodesta. Koronaepidemia on lisännyt karanteenin vuoksi tapahtuneita lyhyitä esimiehen luvalla toteutuneita poissaoloja. Sairauspoissaolojen määrän kasvu johtuu pitkistä kertaluonteisista sairauspoissaoloista.	Sairauspoissaolojen hälytykset on kuitattu ja käsitelty.	Työhyvinvointikeskusteluja on käyty Wattimallin mukaisesti tarvittaessa. Varkauden kaupunki on mukana Siilinjärven kunnan kanssa Kevan rahoittamassa Tietty -hankkeessa, jolla pyritään vähentämään työntekijöiden sairauspoissaoloja.	3= kohtalainen riski

2.1.7.1 Hallinto

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	62 313	65 000	277 499	342 499	351 670	9 171	2,7
Kulut	-350 262	-376 447	-10 274	-386 721	-354 681	32 040	-8,3
Toimintakate	-287 949	-311 447	267 225	-44 222	-3 011	41 211	-93,2
Suunn. muk. poistot	0	-3 000	0	-3 000	0	3 000	-100,0
Tilikauden tulos	-287 949	-314 447	267 225	-47 222	-3 011	44 211	-93,6

Sivistystoimen hallinto sisältää sivistystoimen hallinnon ja nuorisosaoston kustannukset. Sivistystoimen hallinnon kustannukset on jaettu eri kustannuspaikoille Valtiokonttorin kuntatieto-ohjelman raportointiohjeiden mukaisesti. Toteutunut toimintakate 3 011 € sisältää nuorisosaoston kustannukset.

Sivistystoimen hallinnon toimintakate on toteutunut 41 211 € (93,2 %) alle arvion.

Toimintatuotot ovat toteutuneet 9 171 € (2,7 %) ennakoitua paremmin ja toimintakulut 32 040 € (8,3 %) alle arvion.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	6	6	6	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	0	0	0	-
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	0	0	0	0	-
Yhteensä	6	6	6	0	0,0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	3,0	2,9	3,0	0,1	3,4

Sivistystoimen hallinnon henkilöstömäärässä ei ole tapahtunut muutoksia. Henkilöstömäärä ja henkilötyövuodet poikkeavat toisistaan, koska sivistystoimen hallinto tuottaa hallintopalvelut muille tulosalueille. Kustannukset sekä henkilötyövuodet raportoidaan tältä osin eri tulosalueilla.

2.1.7.2 Perusopetus

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuonna 2020 koronavirus asetti perusopetuksen ja oppilashuollon järjestämiselle suuria haasteita, kun oppilaat siirtyivät etäopetukseen ja henkilöstö joutui opettelemaan uusien sähköisten oppimisoluiden käyttöä. Syksyllä siirryttiin lähiopetukseen ja yksittäisiä oppilaita oli etäopetuksessa lääkärin lausunnon perusteella.

Taloussarvioon vuodelle 2020 sisältyvät euromääräiset talouden tasapainottamistoimenpiteet toteutuivat suunnitelman mukaisesti.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Perusopetuksen talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat yhteensä 73 000 € ja ne sisältyvät sivistystoimen taloussarvioon. Muita tasapainotustoimenpiteitä ovat sairauspoissaolojen vähennys 13 pv/htv vuoteen 2021 mennessä ja 13 pv/htv vuoteen 2025 mennessä. Säästötavoite on toteutettu vähentämällä vastaava euro määrä henkilöstökuluista.

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
ProKoulu-toimintamallin varmentaminen tavoitteena vaikuttaa hyvään käytökseen positiivisuuden kautta sekä asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyden lisääntyminen.	Asiakastytyväisyyskysely, henkilöstötytyväisyyskysely Koulukiusaamista-paukset	Asiakastytyväisyyskysely (TP 2018:tulos 4,5/5). Henkilöstötytyväisyyskysely (2018: 4,1/5). Koulukiusaamista-paukset vähenevät 10 prosenttia edellisestä vuodesta (vuonna 2018: 45 kpl).	Asiakastytyväisyyskysely (laatukorttikysely) toteutettiin marras- joulukuussa 2020. Laatukorttikyselyn tulosten keskiarvo oli 3,7/5. Henkilöstötytyväisyyskyselyn (pulsikkokysely) tulos oli 3,9/5. Vuonna 2020 kirjattuja koulukiusaamista-pauksia oli 19. Vuonna 2019 koulukiusaamista-pauksia oli 32. Vähennystä 13 kpl, eli 40,6 %.	Toteutuu
Laadukkaasti tuotettu esi- ja perusopetus sekä oppilashuolto. Hyvinvointiprofiilin käyttöönotto kouluilla päätöksen teon kehittämiseksi ja hyvinvointikertomuksen jalkauttamisen tueksi.	Hyvinvointiprofiilin kyselyn tulokset	Tavoitteena on löytää kehitettävät kohteet sekä kehittää sitä kautta hyvinvointia	Hyvinvointiprofiili on otettu käyttöön ja hyvinvointikertomusta on jalkautettu kouluilla. Koronan aiheuttaman poikkeusolon vuoksi toimintoja ei ole pystytty kehittämään normaalisti.	Toteutuu osittain
Oppimisympäristöjen ja pedagogiikan kehittäminen vastaamaan uutta opetussuunnitelmaa	Opetushenkilöstön ja oppilaiden välinen suhdeluku sekä toteutunut henkilöstön koulutus.	Opetushenkilöstön ja oppilaiden välinen suhdeluku lv 2017-2018 tasolla. Henkilöstön koulutusta kehitetään yhdessä Keski-Savon kuntien kanssa	Opetushenkilöstön ja oppilaiden välinen suhdeluku on pystytty pitämään edellisvuosien tasolla valtiolta saatujen tasa-arvoarvojen vuoksi. Koulutusta on järjestetty suunniteltua vähemmän koronan vuoksi. Syksyllä saatiin opettajille hankittua henkilökohtaiset työpuhelimet sekä kaupunginvaltuustolta hyväksyntä vuoden 2021 talousarvioon 350 000 euron suuruisista ICT-hankinnoista.	Toteutuu osittain

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Oppilasmäärä ka/kalenterivuosi	1720	1 686	-2,0
Nettomenot €/oppilas	9 212	9 271	0,6
Tuntimäärä/vko	3 585	3 541	-1,2
€/opetustunti	4 420	4 414	-0,1
Koulujen kiusaamistapaukset	32	19	-40,6
Perusopetuksen iltapäivätoiminta osallistuneet oppilaat/lkm/ka	147	157	6,8
€/osallistuja/lukuvuosi	2 146	1 653	-23,0

Oppilasmäärän vähentyminen vaikuttaa osaltaan oppilaskohtaisiin nettokustannuksiin.

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	1 149 570	766 770	266 156	1 032 926	1 099 455	66 529	6,4
Kulut	-17 310 182	-17 350 500	-128 635	-17 479 135	-16 992 061	487 074	-2,8
Toimintakate	-16 160 612	-16 583 730	137 521	-16 446 209	-15 892 606	553 603	-3,4
Suunn. muk. poistot	-227 317	-220 730		-220 730	-208 399	12 331	-5,6
Tilikauden tulos	-16 387 929	-16 804 460	137 521	-16 666 939	-16 101 005	565 934	-3,4

Perusopetuksen toimintakate toteutui 553 603 € (3,4 %) alle arvioidun.

Toimintatuotot toteutuivat 66 529 € (6,4 %) arvioitua parempina. Erityisesti kotikuntakorvaukset ja iltapäivätoiminnan tuotot toteutuivat arvioitua paremmin.

Toimintakulut toteutuivat 487 074 € (2,8 %) alle arvioidun. Henkilöstökulut toteutuivat 311 035 € (2,8 %) alle arvioidun. Tätä selittää saadut hankerahat sekä KuEL ja VaEL palkkaperusteisten eläkemaksujen hyvitys vuodelta 2019 (KuEL-hyvitys n. 28 511 € ja VaEL hyvitys n. 35 652 €). Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä toteutuivat lähinnä koronavirusepidemian vuoksi 154 585 € alle arvion, erityisesti matkustusta ja kuljetuspalvelut sekä koulutus- ja kulttuuripalvelut toteutuivat alle arvioidun. Koronaepidemian vuoksi koulujenvälisiä urheilukilpailuja ei voitu järjestää, joten niihin varattu avustus 6 000 € jäi käyttämättä. Muut toimintakulut toteutuivat 15 454 € alle arvion, tähän sisältyy sisäisten vuokrien tasausta/hyvitystä yhteensä 32 300 €.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	180	187	180	-7	-3,7
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	38	41	38	-3	-7,3
Sijaiset	13	10	14	4	40,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	5	3	4	1	33,3
Yhteensä	236	241	236	-5	-2,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	210,7	210,0	209,5	-0,5	-0,2

Verrattuna vuoteen 2019 perusopetuksen henkilöstömäärä on edellisen vuoden tasolla, mutta henkilötyövuosissa, työllistetyt ja oppisopimussuhteiset mukaan lukien, on vähennystä 1,2 henkilötyövuotta. Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön määrä on edellisvuoden tasolla ja sijaisien määrä on vähentynyt yhdellä. Vuoden lopussa perusopetuksessa oli yksi työllistetty ja kolme oppisopimussuhteista, oppisopimussuhteisten määrä on edellisen vuoden tasolla. Vuoden 2020 talousarvioon nähden perusopetuksen henkilöstömäärä on vähentynyt kuudella henkilöllä (ilman työllistettyjä) ja henkilötyövuodet 0,5 henkilötyövuodella.

2.1.7.3 Varhaiskasvatus

Tilivelvolliset: varhaiskasvatuspäällikkö Anne Kumpulainen, sivistyslautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Keväällä varhaiskasvatuksen järjestämiselle asetti koronavirus suuria haasteita, kun lasten määrä varhaiskasvatuksessa väheni. Koronavirusepidemian vuoksi kertyneitä vuosilomia pystyttiin pitämään ja henkilökuntaa pystyttiin siirtämään tilapäiseen työhön Louhirinteen asumispalveluyksikköön. Koronavirusepidemiasta huolimatta kaikki päiväkodit olivat toiminnassa poikkeusolojen aikana. Syksyllä lapset palasivat hoitoon lähes normaalisti. Kaikki hoitopaikat eivät täyttyneet loppuvuodesta.

Yksityisten päiväkotien henkilöstön lomautuksiin reagoitiin maksamalla pienempää palvelurahaa poikkeusolojen ajalta.

Talousarvioon vuodelle 2020 sisältyvät euromääräiset talouden tasapainottamistoimenpiteet pystyttiin toteuttamaan suunnitelman mukaisesti.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Varhaiskasvatuksen talouden tasapainottamistoimenpiteet kohdistuvat sairauspoissaolojen vähentämiseen on 13 pv/htv vuoteen 2021 mennessä ja 13 pv/htv vuoteen 2025 mennessä. Sairauspoissaoloja ei pystytty vähentämään tavoitteen mukaisesti, mutta säästötavoite on toteutettu vähentämällä vastaava euromäärä henkilöstökuluista.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Palvelu on laadukasta ja ProVaka (positiivinen ryhmässä oppiminen varhaiskasvatuksessa) toimii kaikilla tasoilla. Kaikki tuntevat perustehtävän ja sitoutuvat työn kehittämiseen. Kaikkien kanssa on tehty tehtäväkuvaukset ja kehityskeskustelut on pidetty.	Kehityskeskustelujen toteutuminen. Sairauspoissaolot.	Työhyvinvointikeskustelut käydään sairauspoissaolojen (v. 2018: 18,9 pv) vähentämiseksi.	Pro-koulutukset on käyty ja pro -tiimit jatkavat yksiköissä pro -työtä. Tehtäväkuvaukset on tehty ja kehityskeskustelut on pidetty joko yksilö- tai tiimikeskusteluina. Työhyvinvointikeskustelut on pidetty sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Myös työkierto on toteutunut. Sairauspoissaolot vuonna 2020 olivat 19 sairauspoissaolopäivää/hlö (vuonna 2019 16,3 pv/hlö). Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet koronaepide-	Toteutuu osittain

			mian ja pitkien yksittäisten sairauslomien vuoksi.	
Huoltajien osallistamisen arviointiin.	Asiakastyytyväisyys.	Tavoitteena säilyttää edellisen vuoden asiakastyytyväisyyskyselyn tulos (4,4).	Asiakastyytyväisyystulos sekä yksityisissä että omassa päivähoitossa oli 4,6/5 (vuonna 2019 4,5) sekä yksityisessä ja omassa perhepäivähoitossa 4,7/5.	Toteutuu ■
Asiakas saa tarvitsemansa palvelun sujuvan palveluprosessin kautta tasapuolisesti kunnan alueella. Hoidon tarve ja tarjonta kohtaavat.	Jonolista.	Kaikki lapset saavat hoitopaikan ja subjektiivinen oikeus päivähoitoon toteutuu.	Lasten hoitopaikkoja on ollut riittävästi, ylimääräistä ryhmää ei ole tarvinnut perustaa. Subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen on toteutunut.	Toteutuu ■

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Suoritteet yhteensä (esiopetus- ja hoitopäivät)	167 413	156 656	-6,4
Oma toiminta/hoito			
Hoitopaikkojen määrä	480	439	-8,5
päiväkodit	440	403	-8,4
perhepäivähoito	40	36	-10,0
Hoitopäivät yhteensä	114 251	107 585	-5,8
josta päiväkodit	81 204	72 836	-10,3
josta esiopetuspäivät yhteensä	27 473	29 849	8,6
josta perhepäivähoito	5 574	4 900	-12,1
Kustannukset			
€/päiväkotipaikka/vuosi	13 092	12 446	-4,9
€/perhepäivähoitopaikka/vuosi	12 476	14 118	13,2
€/hoitopäivä (ilman esiopetusta)	72,1	76,8	6,5
Ostopalvelut/hoito			
Hoitopaikkojen määrä	228	228	0,0
ostopalvelu/hoitopaikat	206	206	0,0
perhepäivähoito/yksityinen	22	22	0,0
Hoitopäivät yhteensä	53 162	49 071	-7,7
josta ostopalvelupäiväkodit	43 292	40 547	-6,3
josta esiopetuspäivät yhteensä	4 886	3 752	-23,2
josta yksityinen perhepäivähoito	4 984	4 772	-4,3
Kustannukset			
€/ostopalvelupäiväkotipaikka/vuosi	9 464	8 137	-14,0
€/yksityinen perhepäivähoitopaikka/vuosi	8 095	8 578	6,0
€/hoitopäivä (ilman esiopetusta)	44,1	41,2	-6,6
Esiopetus oma ja ostopalvelu			
Esiopetuspaikat yhteensä	190	170	-10,5
esiopetuspaikat kouluilla	121	107	-11,6
esiopetuspaikat päiväkodeissa	69	63	-8,7
josta esiopetus päiväkodeissa (oma)	45	39	-13,3
josta esiopetus ostopalvelupäiväkodeissa	24	24	0,0
Kustannukset			
€/esiopetuspaikka/vuosi koululla	5 698	6 198	8,8
€/esiopetuspaikka päiväkodeilla (oma)	9 570	8 454	-11,7
€/esiopetuspaikka/vuosi yksityinen päiväkotit	4 379	4 638	5,9

Oman toiminnan hintaan vaikuttaa yksittäisten lasten lisätuen järjestäminen

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	826 811	578 350	291 161	869 511	948 460	78 948	9,1
Kulut	-11 256 168	-11 121 574	-184 475	-11 306 049	-10 882 054	423 996	-3,8
Toimintakate	-10 429 357	-10 543 224	106 686	-10 436 538	-9 933 594	502 944	-4,8
Suunn. muk. poistot	-17 588	-17 700	0	-17 700	-22 301	-4 601	26,0
Tilikauden tulos	-10 446 945	-10 560 924	106 686	-10 454 238	-9 955 895	498 343	-4,8

Varhaiskasvatuksen toimintatuotot toteutuivat 78 948 € (9,1 %) arvioitua paremmin. Koronaepidemiasta huolimatta hoitopäivämaksut toteutuivat 73 514 € arvioitua parempina.

Toimintakulut toteutuivat 423 996 € (3,8 %) alle arvion. Henkilöstökulut toteutuivat 202 604 € alle arvioidun. Tämä johtuu saaduista hankerahoista sekä siitä, että vuonna 2020 ei ollut tarvetta perustaa ylimääräistä lapsiryhmää päiväkotiin ja pitkien poissaolojen sijaisuudet on hoidettu mahdollisuuksien mukaan sisäisin järjestyin. Lisäksi KuEL palkkaperusteisten eläkemaksujen hyvitys vuodelta 2019 oli 25 374 €. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä 214 114 € alle arvion. Tarkennetun talousarvion jälkeen lasten kotihoidontuki toteutui lähes arvioidun mukaisesti, 3 986 € (0,7 %) alle arvion. Sisäisiin vuokriin kohdistuvat hyvitykset olivat yhteensä 27 800 €.

Varhaiskasvatuksen toimintakate toteutui 502 944 € alle arvion.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	136	138	137	-1	-0,7
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	7	17	7	-10	-58,8
Sijaiset	12	4	17	13	325,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	1	0	2	2	100,0
Yhteensä	156	159	163	4	2,5
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	150,0	148,0	147,9	-0,1	-0,1

Verrattuna vuoteen 2019 vakinaisten määrä on kasvanut yhdellä ja vuoden 2020 talousarvion nähden vähentynyt yhdellä. Vuoden 2020 talousarvion laadintavaiheessa varhaiskasvatuksessa oli yhteensä 21 määräaikaista tai varsinaista sijaista. Raportointipäivänä 31.12.2020 määräaikaisten ja sijaisten määrä oli 24. Edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan nähden sijaisten ja määräaikaisten määrä on kasvanut viidellä henkilöllä. Kun varhaiskasvatuksen henkilöstömäärää verrataan henkilötyövuosiin, voidaan todeta, että varhaiskasvatuksessa on useita osa-aikatyötä tekeviä työntekijöitä. Henkilötyövuodet ovat toteutuneet lähes talousarvion mukaisesti, 0,1 henkilötyövuotta alle arvion. Edelliseen vuoteen verrattuna henkilötyövuodet ovat vähentyneet 2,1 henkilötyövuodella.

2.1.7.4 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen, sivistyslautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Pääkirjaston katon ja savunpoistoikkunoiden kunnostus päättyi alkuvuodesta. Lainan päivän yhteydessä palokittiin jälleen kirjaston asiakkaita ja kirjasto osallistui Talvi-Vekaraviikkoon.

Normaali kirjastotoiminta keskeytyi koronaepidemian vuoksi 17.3. Poikkeusaikana e-aineistojen kysyntä ja käyttö lisääntyi Lumme-kirjastoissa. Kirjaston työntekijät tekivät mm. kokoelmatyön ja tiedottamisen lisäksi verkkoaineistoja ja osallistuivat toimintaan, jossa oltiin yhteydessä yli 70-vuotiaisiin varkauteleisiin. Kirjaston vuokrattavissa tiloissa ei sulkuajana ollut tilaisuuksia. Toukokuussa kirjastot avautuivat vaihteittain. Aluksi asiakkailta oli mahdollista palauttaa lainassa ollutta aineistoa, seuraavassa vaiheessa kirjastosta pystyi

hakemaan myös varattua aineistoa. Kirjastot avautuivat tietyin rajoituksin 1.6. Avaamisessa huomioitiin annetut turvallisuus- ja hygieniaohjeet.

Henkilökuntatilanteen ja vuosilomien vuoksi pääkirjastossa oli kesällä poikkeukselliset aukioloajat. Elokuussa kirjastossa alkoi maskien jakaminen kuntalaisille. Lumme-kirjastojen yhteistyö sai uusia muotoja, kun syksyllä otettiin käyttöön chat-palvelu ja kirjastoaineistojen hankinnassa hankintaportaali. Lumme-kirjastojen henkilökunnalle järjestettiin yhteinen etäkoulutuspäivä.

Kangaslammin lähikirjasto sai uuden lehtilukutilan vuoden alussa. Asiointipiste pystyttiin pitämään keväällä auki, vaikka lähikirjasto oli suljettu. Niin pääkirjastossa kuin lähikirjastossa yhteistyö eri tahojen kanssa väheni koronarajoitusten vuoksi. Syksyllä valittiin uusi asiointipisteen palvelusihiteeri, joka aloitti toimessaan eläkkeelle jäävän palvelusihiteerin opastuksessa.

Museoiden vuoden 2020 suurin ponnistus on kokoelmien muutto uusiin tiloihin. Muutto aikataulussa siitään huolimatta, että uuden tilan remontti viivästyi huomattavasti. Remonttien viivästyminen aiheutti runsaasti uudelleenjärjestelyjä, venymistä ja asioiden uudelleen aikatauluttamista henkilökunnalle. Muutto on edennyt kuitenkin aikataulussa ja kaikki vastoinkäymiset huomioon ottaen erinomaisesti. Vuoden loppuun mennessä vanhat kokoelmatilat tyhjenivät kokoelmien osalta kokonaisuudessaan ja uudessa tilassa on saatu toiminta alkuun ja pääosin järjestykseen.

Museoiden näyttelyt suljettiin 18.3. koronaepidemian vuoksi. Poikkeusaika toki romautti museoiden kävijämäärät ja tulonmuodostuksen, mutta antoi mahdollisuuden keskittyä kokoelmamuuttoon. Lisäksi sulun aikana toteutettiin sisältöjä verkkoon ja tiedotettiin olemassa olevista verkkopalveluista aktiivisesti. Lisäksi toteutettiin mm. koululaisille suunnattuja suunnistusreittejä historiaan. Näyttelyt saatiin avattua 1.6. alkaen uudestaan. Kesä oli poikkeustilanteesta huolimatta aktiivinen. Syksyä kohti pandemian kiihtyessä jälleen museoiden tilat hiljentyivät. Syyskauden ajan tapahtumat peruttiin muutamia alkusyksyn tapahtuma lukuun ottamatta. Kokonaiskävijämäärä museoilla jäi alle puoleen vuoden tavoitteesta, Kanavamuseon osalta kävijämäärä pysyi normaalina, siitään huolimatta, että ulkomaalaiset turistit ja ryhmät puuttuivat täysin.

Verkkoasiakkuudet ovat korostuneet koronavuonna. Verkkonäyttelyiden ja palveluiden käyttö on ollut vilkasta. Museoiden piipunjuurella.fi -sivuston ylläpito päättyi tui lokakuussa kun Piipunjuurella-konsortio siirtyi Finnaan osoitteeseen piipunjuurella.finna.fi.

Koronan rajoitteet katkaisivat hyvin vauhtiin lähteneen toiminnan maaliskuussa, mutta nuorisopalveluilla pystyttiin notkeasti ja nopeasti siirtymään vaihtoehtoisiin palvelumalleihin: Po1nt-yhteistyö Savon alueen kuntien kanssa mahdollisti mm. chat-päivystyksen laajennetuin aukioloin, nuorisotila siirtyi nettiin, järjestettiin osallistavia live-lähetyksiä ja suorita streameja toiminnasta. Nuorten huoli tilanteesta korosti luotettavien aikuisten roolia entisestään - työtä on riittänyt. Akuuteissa tilanteissa nuoria on kohdattu myös kasvotusten turvallisuusasiat huomioiden. Henkilöstö on jalkautunut rajoitteiden aikaan sinne missä nuoria on kokoontunut, myös koulujen lopun ja aloituksen viikonloppuina on ollut katupäivystystä yhteistyöverkoston kanssa (mm. Ankkuri-ryhmän poliisit). Kesällä haasteita toiminnalle aiheuttivat Nuorten Talon IV- ja vesikattoremontit, nuorisopalvelut pystyi kuitenkin työllistämään 7 nuorta joiden toimesta järjestyi mobiiliversiona kaupunkiseikkailu sekä PopUp-nuokkaritoimintaa eri puolilla kaupunkia ”nuorilta nuorille”-periaatteella. Avointa nuorisotilatyötä on tehty siinä määrin kuin se on ollut mahdollista piha-alueen remontin tilanne ja koronarajoitteet huomioiden. Vuosi on haastanut henkilöstöä, on tarvittu voimia kestää ajan tasalla vaihtuvissa tilanteissa samalla tukien nuoria koko maailmaa ravistelevassa pandemia-tilanteessa.

Könönpellon nuorisotilan ovet jouduttiin sulkemaan sisäilmaan liittyvien oirehdintojen vuoksi. Uusia tiloja ja toimintamuotoja haetaan turvaamaan erillään olevan kaupunginosan nuorten vapaa-ajanviettomahdollisuus. Selvittelytyö Walkers-auton saamiseksi käynnistyi. Monialaisen palvelupaikka Ohjaamon toiminta laajeni, elokuun alusta päivystystoiminta lisääntyi kolmeen iltapäivään aiemman kahden sijaan. Kaupunkioorganisaatiouudistuksen tiimoilta lähdettiin suunnittelemaan Ohjaamon toiminnan kattokoordinoinnin siirtoa nuorisopalveluilta työllisyyspalveluille, tavoitteena saada monialaiset palvelut saman toimijatahon alaisuuteen. Siirtymä tapahtui vuoden alusta 2021. Ankkuri-toiminta (erityisnuorisotyö + poliisi + sote) on vakiinnuttanut asemansa tehokkaana palveluna joka on ollut varsin tarpeen mm. haasteellisissa kiusaamistapauksissa. Nuorisopalvelut sai avustuksen koulunuorisotyön käynnistämiseen, työntekijä palkattiin 1,5 vuotta kestäväseen hankkeeseen ajalle tammikuu 2021 – kesäkuu 2022. Osallisuuden foorumeita ei pystytty toteuttamaan aiemman tasoisesti, korona näkyi vahvasti toiminnan tunnusluvuissa myös tapahtumatoiminnan osalta.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat kohdistuneet muun kulttuuri ja vapaa-aikatoiminnan kehittämiseen, säästötavoite oli yhteensä 12 000 €. Talouden tasapainottamistoimenpiteisiin sisältyy myös sairauspoissaolojen vähennys 13 pv/htv vuoteen 2021 mennessä ja 13 pv/htv vuoteen 2025.

Tasapainottamistoimenpiteet toteutuvat euromääräisesti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Kirjasto edistää ja tukee kirjallisuutta ja lukemiskulttuuria järjestämällä kirjailijavierailuja eri-ikäisille kirjaston käyttäjille.	Tapahtumien ja niihin osallistuneiden henkilöiden määrä.	Järjestetään viisi tapahtumaa.	Covid-19 -pandemia vaikutti kirjailijavierailujen järjestämiseen. Kirjailijat kylään -hankkeessa toteutettiin kaksi virtuaalivierailua kouluille, osallistujia oli yhteensä 357. Lisäksi kirjaston auditoriossa oli turvallisuusohjeet huomioiden kolme kirjailijavierasta, joita kuulemassa oli yhteensä 132 henkilöä. Kaikkiaan osallistujia oli viidessä tapahtumassa 489.	Toteutuu
Nuorten Talon nuorisotoiminnan vakiinnuttaminen	Kävijämäärät, nuorisopalvelut Kävijämäärät, Ohjaamo-toiminta Tapahtumien määrä	Nuorten Talo on avoinna ja matalan kynnyksen palvelupaikka Ohjaamo toimii	Vaikka Covid-19-pandemiasta huolimatta nuoria on tavoitettu melko hyvin sähköisten medioiden kautta, vähenivät käyttökerrat kuitenkin avoimen nuorisotilatoiminnan osalta (tilatyössä hlömääräiset rajoitteet, remonttien haasteet), Ohjaamon toiminnassa palvelun lisääntyminen elokuusta lähtien mahdollisti lähes edellisvuotiset kävijämäärät. Tapahtumatoimintaan osallistuneiden määrä supistui rajoitteiden myötä kolmanneksella.	Toteutuu osittain
Nuorten ja lasten osallisuuden ja vaikuttamisen kehittäminen	Nuorten ja lasten osallistumisen foorumeiden lukumäärä	Nuorten ja lasten osallisuus toteutuu monipuolisesti	Covid-19-pandemia aiheuttamat poikkeusolojen myötä osallisuuden foorumeiden lukumäärä ei toteudu oletetun ta-soisesti. Nuorisovaltuusto Wanuva kokoon-tui vuonna 2020 9 ker-	Toteutuu osittain

			<p>taa. Kesäkuussa järjestettiin toimintakauden 2020-2022 järjestäytymiskokous. Kevään Lastenparlamentti Warpaset ja nuorten Warjovaltuusto jouduttiin perumaan, mutta syksyn Warpaset järjestettiin etäyhteydellä. Lisäksi lokakuussa järjestettiin Walterin yläkoulun oppilaskunnan koulutus.</p> <p>Nuorten Talon tilatoimikunta käynnistyi tammi-kuussa ja sen kokoontumisia oli 4.</p>	
<p>Kulttuuriperintötiedon saavutettavuuden parantaminen ja teollisen perinnön hyödyntäminen</p>	<p>Museoiden kävijämäärät</p> <p>Museoiden verkkopalveluiden käyttäjämäärät</p> <p>Museoiden aineiston digitointimäärät ja Piipunjuurella.fi-palvelussa julkaistujen objektien määrä</p> <p>Museoiden koululaiskontaktien määrä</p>	<p>Näyttelykävijöiden määrä 10 000 henkilöä, mikäli Kanavamuseon toiminta jatkuu.</p> <p>Verkkopalveluiden käyttäjämäärä vähintään vuoden 2018 tasolla (v. 2018 19 910 yksittäistä istuntoa sivustoilla: piipunjuurella.fi, saranat.fi, laivadata.fi ja muut verkkonäyttelyt)</p> <p>Piipunjuurella-tietokannan julkaiseminen Finnassa, uusien julkaistavien objektien määrän vakiinnuttaminen</p> <p>Koululaiskontaktien määrä vähintään 500 kävijää vuoden aikana, Kulttuuriketjun osana tavoitetaan kaikki kaupungin 5-luokkalaiset</p>	<p>Näyttelykävijöitä oli vuoden aikana yhteensä 8 054, mikä jäi tavoitteesta lähes 2 000 henkilöä. Kokonaistilanteen kannalta kävijämäärät olivat kuitenkin kohtuulliset.</p> <p>Verkkopalveluiden käyttäjiä oli vuoden 2020 aikana 18 582 ja 24 075 istuntoa, mikä on 20 % enemmän kuin vuonna 2018. Piipunjuurella.finna.fi -sivuston käyttäjiä oli ajalla 9.10.2020-31.12.2020 4 216 ja näillä toimintoja 87 571, eli 20,8 toimintoa/ kävijä. Finnan tilastointi ei täysin vastaa aikaisemman sivuston tilastointikäytäntöjä, joten luvut eivät ole suoraan verrannollisia aikaisempaan.</p> <p>Piipunjuurella.finna.fi avattiin 9.10.2020</p> <p>Koululaiskävijöiden määrä jäi tavoitteesta runsaasti koronapandemian seurauksena.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
<p>Museoiden kokoelmatilojen muutto kokoelman säilymistä tukeviin tiloihin</p>	<p>Muuton suunnittelu ja toteutus</p>	<p>Muutto tehty 2020 loppuun mennessä</p>	<p>Kokoelmamuutto onnistui tavoitteiden mukaisesti huolimatta remontin viivästyksistä.</p>	<p>Toteutuu</p> <p>■</p>

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Kulttuuripalvelut			
Avustukset €/vuosi*)	28 200	18 200	-35,5
€/asukas	1,37	0,9	-34,5
Kirjastopalvelut			
Lainat kpl/vuosi	234 408	181 643	-22,5
Lainat €/laina	4,2	5,1	23,8
Hankinnat/vuosi kpl	4 902	5 915	20,7
Hankinnat €/asukas	6,0	6,9	15,0
Kirjastopalvelut €/asukas	47,4	46,1	-2,7
Museopalvelut			
Digitoidut ja luetteloidut valokuvat	295	363	23,1
Digitoidut ja luetteloidut esineet	225	5 298	2254,7
Sijoitetut taideteokset	103	245	137,9
Museo/kävijät	8 919	3 489	-60,9
Kanavamuseo/kävijät	5 088	4 565	-10,3
€/asukas	25,4	28,4	11,9
Nuorisopalvelut			
Avoin nuorisotoiminta, tuntia/asiakaskäynnit	784/3744	389/1799	-50,4/-51,9
Eritysisnuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	624,5/546	427/120	-31,64/-78,0
Etsivä nuorisotyö, tuntia/yksittäiset asiakkaat	561/168	398,5/192	-29,0/+14,3
Ohjaamo, tuntia/asiakaskäynnit	264/373	318/383	+20,5/+2,7
Ryhmätoiminnat, hlöä**)		126	100,0
Nettinuorisotalo, live- ja stream -lähettykset, käyntejä**)		881	100,0
Nuorisopalvelujen tapahtumat***)	1 547	657	-57,5
€/asukas	23,4	24,5	4,5

* Sis. toiminta-avustukset ja kulttuuripalkinnot, kaupunginhallitus päättää kohdeavustuksista

** Uusi mittari

**Nuorisopalveluiden tapahtumat vuonna 2020:

Seiskaluokkien ryhmätykset, mediataitoviikon tapahtumat, kutsunnat, Sakky:n aloittavien opiskelijoiden ryhmäytytys, PopUp-kesänuokkarit, Nuorten Talon brunssi ammattilaisille

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	307 827	206 110	65 595	271 705	269 905	-1 800	-0,7
Kulut	-2 381 784	-2 341 156	-137 812	-2 478 968	-2 360 062	118 906	-4,8
Toimintakate	-2 073 957	-2 135 046	-72 217	-2 207 263	-2 090 157	117 106	-5,3
Suunn. muk. poistot	-20 982	-27 150	0	-27 150	-43 285	-16 135	59,4
Tilikauden tulos	-2 094 939	-2 162 196	-72 217	-2 234 413	-2 133 442	100 971	-4,5

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintatuotot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti, vain 1 800 € (0,7 %) alle arvion.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintakulut toteutuivat 118 906 € (4,8 %) alle arvion. Henkilöstön palkkakulut toteutuivat 83 640 € alle arvioidun. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat yhteensä lähes talousarvion mukaisesti, vain 4 492 € alle arvioidun. Muut toimintakulut toteutuivat 31 272 € alle arvion. Muihin toimintakuluihin kohdistui sisäisten vuokrien tasausta/hyvitystä yhteensä 26 200 €.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintakate toteutui 117 106 € (5,3 %) alle arvioidun. Kirjastopalveluiden toimintakate toteutui 69 002 € (6,9 %) ja nuorisopalveluiden 75 477 € (13,2 %) alle arvioidun, sillä koronavirusepidemian vuoksi toimintaa ja tapahtumia ei pystytty järjestämään suunnitellusti. Museopalveluiden toimintakate ylittyi 27 344 € lähinnä kokoelmien muuttokustannusten vuoksi. Kulttuuripalvelut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Erittely vastualueittain; Kulttuuripalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-94 259	-85 226	1 015	-84 211	-84 241	-30	0,0
Toimintakate	-94 259	-85 226	1 015	-84 211	-84 241	-30	0,0
Suunn. muk. poistot	-4 038	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-98 297	-85 226	1 015	-84 211	-84 241	-30	0,0

Kirjastopalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	129 881	96 610	12 666	109 276	95 393	-13 883	-12,7
Kulut	-1 105 194	-1 074 421	-37 356	-1 111 777	-1 028 891	82 886	-7,5
Toimintakate	-975 313	-977 811	-24 689	-1 002 501	-933 498	69 002	-6,9
Suunn. muk. poistot	-10 966	-12 150	0	-12 150	-8 097	4 053	-33,4
Tilikauden tulos	-986 278	-989 961	-24 689	-1 014 651	-941 595	73 055	-7,2

Museopalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	108 378	52 500	44 468	96 968	110 002	13 034	13,4
Kulut	-630 589	-590 952	-54 771	-645 723	-686 101	-40 378	6,3
Toimintakate	-522 211	-538 452	-10 303	-548 755	-576 099	-27 344	5,0
Suunn. muk. poistot	-2 055	-8 500	0	-8 500	-16 762	-8 262	97,2
Tilikauden tulos	-524 266	-546 952	-10 303	-557 255	-592 861	-35 606	6,4

Nuorisopalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	69 568	57 000	8 461	65 461	64 510	-951	-1,5
Kulut	-551 742	-590 557	-46 700	-637 257	-560 830	76 428	-12,0
Toimintakate	-482 174	-533 557	-38 239	-571 796	-496 319	75 477	-13,2
Suunn. muk. poistot	-3 924	-6 500	0	-6 500	-18 425	-11 925	183,5
Tilikauden tulos	-486 098	-540 057	-38 239	-578 296	-514 745	63 552	-11,0

Henkilöstö

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	27	28	30	2	7,1
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	3	5	2	-3	-60,0
Sijaiset	1	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	3	0	3	3	100,0
Yhteensä	34	33	35	2	6,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	35,3	31,0	32,8	1,8	5,8

Vakinaisten määrä on kasvanut kahdella henkilöllä ja määräaikaisen henkilöstön määrä on vähentynyt kolmella henkilöllä vuoden 2020 talousarvioon verrattuna, eli ilman työllistettyjä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstömäärä on vähentynyt yhdellä henkilöllä. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna henkilöstömäärä on kasvanut yhdellä henkilöllä. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden talousarvio ei sisällä työllistettyjen määrärahavarausta. Vuoden 2020 talousarvioon verrattuna henkilötyövuodet, talousarvioon sisällyttömät työllistetyt mukaan lukien, ovat kasvaneet 1,8 henkilötyövuodella. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna henkilötyövuodet ovat vähentyneet 2,5 henkilötyövuodella, mikä näkyy myös henkilöstökulujen toteutumassa.

2.1.7.5 Soisalo-opisto

Tilivelvolliset: Rehtori Marjut Latva-Vesänen, sivistyslautakunnan ja seutuajaoston jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronapandemian takia maaliskuun puolella välissä kansalaisopiston toiminta keskeytyi kokonaan. Taiteen perusopetus toteutettiin maaliskuun puolesta välistä toukokuun loppuun lähes kokonaan etäopetuksena. Etäopetusjaksosta tehtiin kyselyt sekä henkilöstölle että asiakkaille. Kyselyiden tulokset analysoitiin, jonka pohjalta kehitettiin etäopetusta. Syyslukukaudella koronapandemian takia ryhmäkokoja pienennettiin ja turvallisuusohjeet huomioitiin toiminnan järjestämisessä paikkakuntaakohtaisesti. Tapahtumat ja näytökset toteutettiin virtuaalisesti. Kansalaisopiston syyslukukautta pidennettiin. Etäopetus on jäänyt osaksi normaalia opetustoimintaa.

Koronapandemian takia osallistujamäärät vähenivät vapaassa sivistystyössä 11 % ja taiteen perusopetuksessa 5 %. Tästä johtuen maksutuotoille asetettuja tavoitteita ei saavutettu huolimatta siitä, että vapaan sivistystyön maksuja korotettiin 5 % elokuusta alkaen. Opetustuntien määrä väheni muutaman prosentin vuoteen 2019 verrattuna.

Lastenkulttuurikeskus Verson toiminnasta suuri osa siirtyi verkkoon. Lähikohtaamisten osallistujamäärä putosi alle puoleen normaalista, mutta erilaisten verkkosisältöjen kautta tavoitettiin kolminkertainen määrä osallistujia edellisvuosiin verrattuna.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Talouden tasapainottamisohjelman mukainen säästötavoite 12 000 € toteutui. Matkakulut lähes puolittuivat vuodesta 2019 ja henkilöstömenot alenivat 4 %.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Osallisuuden lisääminen	1) Asiakkaiden määrä 2) Uusien kohderyhmien määrä 3) Kumppanuudet	1) Määrä kasvaa 2 % vuoteen 2019 verrattuna 2) Uudet kohderyhmät tunnistetaan 3) Kehitetään opistolle kumppanuustoimintamalli, joka lisää asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia opiston toiminnan kehittämiseksi.	1) Asiakasmäärä väheni noin 5 % verrattuna vuoteen 2019. 2) Uusia kohderyhmiä olivat esimerkiksi: työttömät, maahanmuuttajat, päivätoiminnan ja neuvolan asiakkaat. 3) Kumppanuustoimintamallia toteutettiin toiminnan suunnittelussa. Kumppaneita olivat esimerkiksi: kylä- ja muut yhdistykset, yksittäiset kuntalaiset ja kuntien edustajat. Kumppaneita tavattiin kaikille avoimissa keskustelutilaisuuksissa, kyläyhdistysten kokouksissa, eri yhdistysten ja järjestöjen tilaisuuksissa sekä tavattiin kuntien edustajia.	Toteutuu osittain
Saavutettavuuden parantaminen	1) Verkko-opetuksen lisääminen 2) Uudet toimintamallit 3) Esteettömyys	1) Verkko-opetus kaksinkertaistuu verrattuna vuoteen 2019 2) Uusia toimintamalleja luodaan ja otetaan käyttöön, jotta nykyistä useammat asiakkaat pääsevät opiston palveluiden piiriin. 3) Osallistumisen esteiden vähentäminen, esimerkiksi viestintää ja selkokieliä parantamalla. Esteettömyyden kartoittaminen ja henkilökunnan kouluttaminen.	1) Koronan seurauksena verkko-opetuksen määrä moninkertaistui, sillä taiteen perusopetus toteutettiin lähes kokonaan verkko-opetuksena maaliskuun puolesta välistä toukokuun loppuun. Suunnitellut verkkokurssit toteutuivat ja etäopetus jäi osaksi opetusta. 2) Lastenkulttuurikeskus Verso tuotti verkkosisältöjä, jotka tavoittivat kolminkertaisen määrän osallistujia verrattuna vuoteen 2019 Taide tule luokse -hanke vei taidetuokiota vanhusten päivätoimintaan. Hankkeessa tuotettuja	Toteutuu

			sisältöjä välitettiin verkon kautta muihin vastaaviin yksiköihin.	
			3) Tilat kartoitettiin ja lukuvuoden 2020-21 opinto-ohjelmassa esteettömät tilat merkittiin symbolilla. Selkokieliä parannettiin mm. opiston kotisivuilla ja opinto-ohjelmassa. Henkilöstön selkokieliä koulutus toteutettiin syksyllä 2020.	

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Vapaa sivistystyö			
Opetustunnit	13 354	12 813	-4,1
Opiskelijat	6 786	6 026	-11,2
€/opetustunnit	68,3	60,9	-10,8
€/opiskelija	134,4	129,4	-3,7
€/asukas	44,3	38,5	-13,2
€/opistoalueen asukas	31,9	27,7	-13,2
TP2019 opistoalue Varkaus, Heinävesi, Joroinen*)			
Syksyllä 2020 maksetuista kurssimaksuista osa kohdennettiin kevätlukukaudelle 2021.			
Laaja taiteen perusopetus			
Opetustunnit	11 466	11 058	-3,6
Opiskelijat	967	947	-2,1
€/opetustunnit	61,1	71,6	17,2
€/opiskelija	724,1	835,7	15,4
€/asukas	34,0	39,0	14,7
€/opistoalueen asukas	13,3	15,3	14,7
TP2019 opistoalue Varkaus, Joroinen, Pieksämäki, Leppävirta*)			
Yleinen taiteen perusopetus			
Opetustunnit	3 353	3 342	-0,3
Opiskelijat	962	902	-6,2
€/opetustunnit	70,6	68,5	-3,0
€/opiskelija	246,0	253,7	3,1
€/asukas	11,5	11,3	-1,9
€/opistoalueen asukas	8,3	8,1	-1,8
TP2019 opistoalue Varkaus, Heinävesi, Joroinen*)			
Kehittäminen ja koulutus			
Koulutuspalvelut			
Koulutukset	49	24	-51,0
Opetustunnit	576	128	-77,8
Opiskelijat	738	321	-56,5
Lastenkulttuurikeskus Verso			
Tapahtumat	886	547	-38,3
Kävijät	18 219	9 770	-46,4
Avoimet verkkosisällöt		31	
laitekohtainen kävijämäärä		62 396	
Suljetut verkkosisällöt		3	
kohderyhmän käyttäjämäärä		11 952	

*) €/opistoalueen asukas on laskettu kulloisenkin opetuksen järjestämisalueen mukaan

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	993 530	935 463	11 168	946 631	957 613	10 982	1,2
Kulut	-2 923 257	-2 791 216	-115 710	-2 906 926	-2 832 724	74 202	-2,6
Toimintakate	-1 929 727	-1 855 753	-104 542	-1 960 295	-1 875 111	85 184	-4,3
Suunn. muk. poistot	-4 123	-4 400	0	-4 400	-6 475	-2 075	47,1
Tilikauden tulos	-1 933 850	-1 860 153	-104 542	-1 964 695	-1 881 586	83 110	-4,2

Soisalo-opiston toimintatuotot toteutuivat 10 982 € (1,2 %) arvioitua parempina. Koronavirusepidemian johdosta myyntituotot toteutuivat 57 016 €, maksutuotot 20 536 € ja muut toimintatuotot 766 € alle arvioidun. Tuet ja avustukset toteutuivat 89 300 € ennakoitua parempina erityisesti koronavirusepidemian johdosta menetettyjen maksutuottojen kattamiseen saatujen OKM:n ja OPH:n avustusten takia.

Toimintakulut toteutuivat 74 202 € (2,6 %) alle arvion. Henkilöstökulut toteutuivat 48 293 € alle arvioidun. Tämä johtuu pääosin kevään poikkeusloista, jolloin vapaan sivistystyön kursseja ei voitu järjestää suunnitellusti. Palvelujen ostot sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä ovat toteutuneet 15 363 € alle arvion ja muut toimintakulut 10 546 € alle arvion. Muut toimintakulut sisältävät sisäisten vuokrien tasauksen/hyvityksen 23 600 €.

Soisalo-opiston toimintakate toteutui 85 184 € alle arvioidun.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	26	27	28	1	3,7
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	6	3	3	0	0,0
Sijaiset	1	0	1	1	100,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	1	0	0	0	-
Yhteensä	34	30	32	2	6,7
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	32,7	29,4	30,3	0,9	3,1

Vuoden 2020 talousarvioon verrattuna Soisalo-opiston henkilöstömäärä on kasvanut yhteensä kahdella henkilöllä ja henkilötyövuosien määrä 0,9 henkilötyövuodella. Verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen kaksi määräaikaista tehtävää on vakinaistettu, mutta kokonaisuutena henkilöstömäärä on vähentynyt kahdella, yhdellä työllistetyllä sekä yhdellä määräaikaisella henkilöllä.

2.1.8 LIIKUNTA- JA VAPAA-AIKATOIMI

Tilivelvolliset: sivistysjohtaja Timo Tuunainen, liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen talousarvioon sisältyvät talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat:

- asiakasmaksujen korotus: 4 000 €
- seniorikortin hinnoittelumuutos: 12 000 €
- liikuntapalveluiden myynnin lisääminen: 6 000 €
- palveluverkon supistaminen: 31 000 €
- toiminta-avustusten vähentäminen: 20 000 €
- sairauspoissaolojen vähennys 13 pv/htv vuoteen 2021 mennessä: 25 000 €

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen talousarvioon sisältyvät talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat yhteensä 98 000 €. Koronavirusepidemian vuoksi tasapainottamistoimenpiteissä esitetyt maksujen ja taksojen korotukset eivät toteudu. Lisäksi uimahallin, liikuntatalon ja Kämärin toiminnot olivat poikkeusolojen aikana suljettu, mistä aiheutui noin 176 000 €:n tulojen menetys.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Talouden tasapainottamistoimenpiteet ovat toteutuneet euromääräisesti. Toteutuneet sairauspoissaolopäivät olivat vuonna 2020 3,5 pv/henkilö, eli alle talouden tasapainottamistoimenpiteissä esitetyn tavoitteen.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Liikkuva Warkaus -toimintamallin jalkauttaminen pysyväksi toiminnaksi yhteistyössä urheiluseurojen kanssa.	Tapahtumien/kävijöiden määrä.	Tavoitteena on 30 tapahtumaa vuodessa.	Koronavirusepidemian vuoksi pystyttiin järjestämään vain seitsemän tapahtumaa vuoden aikana.	Toteutuu osittain
365 -lainaamon toiminnan vakiinnuttaminen.	Lainausten määrä.	Välineiden lainauksia 500 kpl/vuosi.	Vuoden aikana lainoja oli 351 kpl poikkeusoloista huolimatta.	Toteutuu osittain
Terveyden edistäminen mm. ennaltaehkäisyllä ja liikuntamahdollisuuksia järjestämällä.	Kävijämäärät: uimahalli, Kämäri ja liikuntatalo. Liikunnanohjausten määrä.	Kävijämäärät vuoden 2019 tasolla.	Koronavirusepidemiasta johtuneen liikuntapaikkojen sulun vuoksi kävijämäärät eivät ole toteutuneet suunnitellusti.	Toteutuu osittain

Toiminnan tunnusluvut	TP2019	TP2020	Muutos %
Liikuntapalvelut			
Uimahalli Iloisara/kävijät	111 732	69 967	-37,4
Uimahalli netto €/kävijä	5,23	11,07	111,5
Varkauden liikuntatalo/kävijät	102 905	69 719	-32,2
Varkauden liikuntatalo netto €/kävijä	2,60	4,28	65,0
Kämärin alue/kävijät	57 357	55 413	-3,4
Kämärin alue netto €/kävijät	11,82	12,09	2,3
Avustaminen			
Moottoriurheilukeskus €/asukas	0,49	0,49	1,5
Vattuvuori €/asukas	4,86	4,93	1,5
Muut avustukset €/asukas	4,15	3,25	-21,7
Avustukset yhteensä €/asukas	9,50	8,67	-8,7

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	613 185	633 000	-124 332	508 668	495 707	-12 961	-2,5
Valmistus omaan käyttöön	10 746	8 000	-2 000	6 000	7 236	1 236	20,6
Kulut	-3 196 645	-3 284 000	-182 757	-3 466 757	-3 243 193	223 564	-6,4
Toimintakate	-2 572 714	-2 643 000	-309 089	-2 952 090	-2 740 250	211 840	-7,2
Suunn. muk. poistot	-359 981	-217 900	0	-217 900	-364 055	-146 155	67,1
Tilikauden tulos	-2 932 695	-2 860 900	-309 089	-3 169 990	-3 104 305	65 685	-2,1

=valuustoon nähden sitovat erät

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 31.8.2020 § 60 liikunta- ja vapaa-aikalautakunnan talousarvion tulomäärärahaan kohdistuvan vähennyksen 178 000 € ja menojen lisäyksen 66 752 €. Tulomäärärahan vähennys kohdistui liikuntapaikkojen ja alueiden myyntituottoihin (176 000 €) sekä valmistus omaan käyttöön (2 000 €). Menomäärärahan lisäys kohdistui palkkakulujen arvioituun kasvuun (30 355 €), rakentamis- ja kunnossapitopalveluihin (26 397 €) sekä uimahallin kalustohankintoihin (10 000 €).

Määrärahamuutosten jälkeen toimintatuotot toteutuivat 11 725 € (n. 2,3 %) alle arvion valmistus omaan käyttöön mukaan lukien.

Toimintakulut toteutuivat 223 565 € (7,2 %) alle arvioidun. Tämä johtuu erityisesti vuoden lopussa tehdystä sisäisten vuokrien tasauksesta, sisäisiin vuokriin kohdistuvat hyvitykset olivat 132 600 €. Henkilöstökulut toteutuivat 108 198 € (9,9 %) alle arvioidun. Määräaikaista työntekijöitä rekrytoitiin ennakoitua vähemmän, joten määräaikaisten työntekijöiden henkilöstökulut ja erilliskorvaukset toteutuivat alle arvioidun.

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen toimintakate toteutui 211 840 € (7,2 %) arvioitua paremmin.

Erittely vastuualueittain:

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen hallinto

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-47 921	-52 663	-199	-52 862	-42 588	10 274	-19,4
Toimintakate	-47 921	-52 663	-199	-52 862	-42 588	10 274	-19,4
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-47 921	-52 663	-199	-52 862	-42 588	10 274	-19,4

Liikuntapaikkasuunnittelu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	0	0	0	0	0	0	-
Toimintakate	0	0	0	0	0	0	-
Suunn. muk. poistot	-3 322	-2 000	0	-2 000	-2 978	-978	48,9
Tilikauden tulos	-3 322	-2 000	0	-2 000	-2 978	-978	48,9

Liikuntapalvelut

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	16 881	8 000	13 155	21 155	21 780	625	3,0
Kulut	-156 457	-137 678	-28 679	-166 357	-162 181	4 176	-2,5
Toimintakate	-139 576	-129 678	-15 524	-145 202	-140 400	4 802	-3,3
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-139 576	-129 678	-15 524	-145 202	-140 400	4 802	-3,3

Liikuntapaikat ja alueet

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	596 303	625 000	-137 488	487 512	473 926	-13 586	-2,8
Valmistus omaan käyttöön	10 746	8 000	-2 000	6 000	7 236	1 236	20,6
Kulut	-2 796 847	-2 928 659	-153 879	-3 082 538	-2 867 524	215 014	-7,0
Toimintakate	-2 189 798	-2 295 659	-293 367	-2 589 026	-2 386 362	202 664	-7,8
Suunn. muk. poistot	-352 380	-210 800	0	-210 800	-354 926	-144 126	68,4
Tilikauden tulos	-2 542 178	-2 506 459	-293 367	-2 799 826	-2 741 288	58 538	-2,1

Avustaminen

TALOUS							
Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	0	0	0	0	0	0	-
Kulut	-195 419	-165 000	0	-165 000	-170 900	-5 900	3,6
Toimintakate	-195 419	-165 000	0	-165 000	-170 900	-5 900	3,6
Suunn. muk. poistot	-4 280	-5 100	0	-5 100	-6 151	-1 051	20,6
Tilikauden tulos	-199 699	-170 100	0	-170 100	-177 051	-6 951	4,1

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poikkeama %
Vakinaiset	15	16	17	1	6,3
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	6	6	2	-4	-66,7
Sijaiset	1	1	1	0	0,0
Työllistetyt ja opp. Sopimukset	2	0	5	5	100,0
Yhteensä	24	23	25	2	8,7
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	24,1	20,6	22,9	2,3	11,4

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen talousarvioon ei sisälly työllistettyjä. Työllistettyjen määrärahavaraus on budjetoitu henkilöstöhallintoon. Ilman työllistettyjä liikunta- ja vapaa-aikatoimen henkilöstömäärän toteutuma on yhteensä 20, eli kolme alle talousarvion. Määräaikaisten, ei kenenkään sijaisten määrä on vähentynyt edellisen vuoden toteutumaan verrattuna neljällä henkilöllä. Tätä selittää osittain kahden työsuhteen vakinaistaminen vuonna 2020. Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna henkilötyövuodet ovat vähentyneet 1,2 henkilötyövuodella.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Päätöksenteko / Konsernijohtaminen ja valvonta

Talous / Hyväksyminen / määrärahan riittävyyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta

Talouden toteutumasta on raportoitu lautakunnalle raportointiohjeen mukaan. Talouden toteutumasta raportoidaan ja esimiehet seuraavat annettuja määrärahoja. Määrärahojen riittävyys on varmistettu ennen hankintoja.

Liikunta- ja vapaa-aikatoimen hankinnat on suoritettu kilpailutus- ja hankintalainsäädännön ja hallintosäännön, hankintastrategian ja ohjeistuksen mukaisesti. Tiliöinnin oikeellisuutta on seurattu laskujen hyväksymisen yhteydessä. Tiliöintien oikeellisuutta on valvottu myös raportoinnin yhteydessä. Havaitut virheelliset tiliöinnit on oikaistu.

Työn sujuvuus / Tiedotus ja viestintä

Liikunta- ja vapaa-aikatoimessa tiedotus ja viestintä on toteutettu suoralla viestinnällä esimiesten ja alaisten välillä.

Työhyvinvointi ja työsuojelu / Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta

Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisestä vuodesta. Sairauspoissaolojen määrä on edelleen alle 13 pv/htv. Sairauspoissaolojen hälytykset on kuitattu ja käsitelty. Työhyvinvointikeskusteluja on käyty tarvittaessa.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Konsernijohtaminen ja valvonta	Toimialalla on noudatettu konsernin ohjeistusta.	Ei toimenpiteitä.	Ei tiedossa olevia riskejä, joihin tarvitsisi varautua.	1= merkityksetön riski
TALOUS				
Hyväksyminen/määrärahan riittävyden varmistaminen, tiliöinnin oikeellisuuden valvonta	Tiliöintien oikeellisuutta on seurattu laskujen hyväksymisen yhteydessä. laskujen tilijöjille on annettu opastusta tiliöintien ja arvonlisäverokäsittelyn osalta. Tiliöintien oikeellisuutta valvotaan myös raportoinnin yhteydessä.	Havaitut virheelliset tiliöinnit oikaistaan.	Hallinta sisäisellä koulutuksella ja tiedottamisella.	2= vähäinen riski
HENKILÖSTÖ TYÖN SUJUVUUS				
Tiedotus ja viestintä	Tiedotuksen ja viestinnän rooli on korostunut koronaepidemian aikana. Liikunta- ja vapaa-aikatoimessa on nimetty kaksi henkilöä, jotka vastaavat toimialan viestinnästä esimiehen ohjeiden mukaisesti.	Viestinnässä tehostetaan yhteistyötä markkinoinnin ja viestinnän kanssa. Tarvittaessa annetaan lisäkoulutusta liikunta- ja vapaa-aikatoimen viestinnästä vastaaville.	Riski tiedon leviämisen ja oikea-aikaisuus.	3= kohtalainen riski
TYÖHYVINVOINTI JA TYÖSUOJELU				
Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta	Liikunta- ja vapaa-aikatoimen panostus henkilöstön työhyvin-	Sairauspoissaolojen hälytykset on kuitattu ja käsitelty. Panoste-	Henkilöstön fyysiseen hyvinvointiin on panostettu, lisäksi työhyvin-	3= kohtalainen riski

	vointiin näkyvää sairautta sairauspoissaolojen kehityksessä. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edellisestä vuodesta, sairauspoissaolot vuonna 2020 olivat 3,5 pv/hlö (4,7 pv/hlö vuonna 2019).	taan edelleen henkilökunnan jaksamiseen ja työhyvinvointiin.	vointikeskustelut tarvittaessa ja varhainen puuttuminen.	
--	---	--	--	--

2.1.9 TEKNINEN TOIMI

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vuoksi asiakastapaamiset pyrittiin minimoimaan ja kokoukset ym. palaverit järjestettiin pääsääntöisesti sähköisen Teams-sovelluksen kautta tai vähintään hybridikokouksina. Myös koulutuksiin osallistuttiin pääosin etäyhteyden kautta.

Waltterin koulun ruokalan rakennustyöt käynnistyivät kesällä 2020.

Joutenlahden vetovoimakeskus infra valmistui viimeistelytöitä lukuun ottamatta.

Aalto hyvinvointikeskus sai nimensä ja rakennustyöt etenivät suunnitellusti.

Pohjois-Savon pelastuslaitokselle/Kuopion kaupungille on esitetty vuoden 2021 alussa 108 henkilön toimesta varallaoloajan korvausvaatimus. Varallaolovaatimusten lähettäjät esittävät varallaoloajan lukemista työajaksi ja vaativat takautuvasti varallaolotunteja maksettavaksi palkkana työaikalisineen. Varallaoloasian käsittely on työtuomioistuimessa ja siten vielä keskeneräinen. Mikäli oikeuden päätöksellä varallaolo olisi työaikaa, aiheuttaa se kunnille takautuvia maksuosuuksia. Mahdollisesta takautuvasta maksuosuudesta ei ole tehty vuoden 2020 tilinpäätökseen pakollista varausta asian käsittelyn keskeneräisyyden vuoksi.

Talouden tasapainottamisohjelman toteutuminen

Talousarviossa asetetut talouden tasapainottamistoimenpiteet toteutuivat jo alkuvuoden aikana.

Kiinteistöveroselvitystyötä jatkettiin suunnitelmien mukaisesti. Lautakunta hyväksyi 17.3.2020 § 69 leikkikenttien vähentämissuunnitelman vuosille 2020 - 2025 sekä vähentämisestä aiheutuvat muutokset puistojen hoitokulutukseen. Lautakunnan päätöksellä 4.2.2020 § 24 venepaikkamaksuja korotettiin n. 26 %:lla. Lisäksi Manttu ja Peippola -kiinteistöt myytiin ja Päiviönsaaren koulu purettiin. Talouden tasapainottamistoimenpiteisiin sisältyneen Kuvataidekoulun taseen jäännösarvo alaskirjattiin.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Kustannustehokkaasti tuotetut laadukkaat palvelut ja palveluprosessien toimivuus.	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutuu suunnitellusti.	Talousarvio toteutui suunniteltua paremmin.	Toteutuu ■
	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys säilyy vähintään nykytasolla.	Asiakastyytyväisyyttä ei mitattu.	
Ympäristön siisteyden kohentaminen.	Asukastyytyväisyys	Asukasviihtyvyys paranee	Palautteet pääosin positiivisia.	Toteutuu ■

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	21 634 164	21 843 005	-62 587	21 780 418	21 264 280	-516 138	-2,4
Valmistus omaan käyttöön	750 838	450 000	0	450 000	764 369	314 369	69,9
Kulut	-25 012 808	-25 712 275	-647 640	-26 359 915	-25 436 399	923 516	-3,5
Toimintakate	-2 627 806	-3 419 270	-710 227	-4 129 497	-3 407 750	721 747	-17,5
Suunn. muk. poistot	-7 585 430	-8 662 050	230 000	-8 432 050	-9 799 094	-1 367 044	16,2
Tilikauden tulos	-10 213 236	-12 081 320	-480 227	-12 561 547	-13 206 844	-645 297	5,1

=valuustoon nähden sitovat erät

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.8.2020 § 60 strateginen ohjaus tulosalueella määrärahasiirron 230 000 € suunnitelman mukaisista poistoista käyttötalouden puolelle Manttu ja Peippola rakennusten myynneistä aiheutuneiden luovutustappioiden kattamiseksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.12.2020 § 100 tukipalveluyksikkö tulosalueella ruokapalvelun sisäisten myyntitulojen vähennyksen 250 000 €.

Teknisen toimen toimintakate toteutui 721 747 € arvioitua paremmin.

Toimintatuotot toteutuivat 516 138 € (97,6 %) alle arvioidun ja valmistus omaan käyttöön 314 369 € (169,9 %) yli arvioidun.

Toimintakulut toteutuivat 923 516 € alle arvioidun (96,5 %), josta henkilöstömenot n. 204 460 €, palvelujen ostot n. 465 960 €, aineet, tarvikkeet ja tavarat n. 216 240 € ja muut toimintakulut n. 36 855 € arvioitua pienempinä.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	143	147	158	11	7,5
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	10	28	9	-19	-67,9
Sijaiset	23	3	12	9	300,0
Työllistetyt ja opp. sopimukset	17	10	11	1	10,0
Yhteensä	193	188	190	2	1,1
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	190,3	182,1	188,3	6,2	3,4

Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 15 henkilöllä verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Vastaavasti määräaikaisten ja sijaisten määrä väheni 12 henkilöllä. Em. muutos johtuu pääosin Terveyskampuksen henkilöstömitoituksen selkiytymisestä. Henkilöstön kokonaismäärään sisältyy viisi työllistettyä ja kuusi oppisopimussuhteista henkilöä.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Talousarvion täytäntöönpano-ohjeen mukaisesti toimialan johtavien viranhaltijoiden, erityisesti tilivelvollisten tehtävänä on toimeenpanna sisäinen valvonta ja riskienhallinta vastuualueellaan.

Teknisen toimen sisäinen valvonta tapahtuu osana esimiesten jokapäiväistä työskentelyä. Alla olevaan taulukkoon on koottu yhteenveto v. 2020 painopistealueiden havainnoista.

Valvonnan kohde	Havainnot	Jatkotoimenpiteet	Riski / Hallinta	Riskitaso
PÄÄTÖKSENTEKO				
Konsernijohtaminen ja valvonta	Toimittu hallintosäännön ja konserniohjeen mukaisesti.	Toimitaan voimassa olevien sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.	Toimitaan sääntöjen ja ohjeiden mukaisesti.	2= vähäinen riski
TALOUS				
Hyväksyminen/määrärahan riittävyyden varmistaminen, tilinöinnin oikeellisuuden valvonta	Määrärahojen riittävyys ennen hankintoja on varmistettu ja maksuasiakirjat on hyväksytty asianmukaisesti. Tiliointien oikeellisuutta on valvottu ja tarvittavat oikaisukirjaukset on tehty.	Toimitaan talousarvion määrärahojen sekä annettujen ohjeiden mukaisesti.	Talousarvion toteutumista ja määrärahojen riittävyyttä seurataan aktiivisesti. Tiliöinteihin liittyvät ohjeet pidetään ajantasaisina.	2= vähäinen riski
HENKILÖSTÖ TYÖN SUJUVUUS				
Tiedotus ja viestintä	Toimialan sisällä viestintää ja tiedottamista on hoidettu mm. viikkopalaverissa ja sähköpostin välityksellä. Viestintää ja tiedottamista on kohdennettu tilannekohtaisesti. Poikkihallinnollisessa ja kaupungin yleisessä viestinnässä on koettu heikkoutta varsinkin koronaepidemian aikana. Esim. samassa toimipis-	Viestinnän kohderyhmään ja oikea-aikaisuuteen on kiinnitettävä enemmän huomiota.	Riskinä mahdollisen virheellisen tiedon leviäminen, jos yleinen viestintä ja tiedottaminen viivästyy. Viestintä on pyrittävä hoitamaan oikea-aikaisesti, riittävässä laajuudessa ja asian vaatimaa viestintäkanavaa käyttäen.	2= vähäinen riski

	teessä työskentelevät eri toimialan työntekijät eivät ole saaneet tarvittavaa ajankohtaista tietoa yhdenaikaisesti.			
TYÖHYVINVOINTI JA TYÖSUOJELU				
Sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden seuranta	Populuksen sairauspoissaolohälytykset on kuitattu ja käsitelty ohjeiden mukaisesti. Työhyvinvointikusteluja on käyty tarvittaessa. Tukipalveluyksikössä on järjestetty mahdollisuuksien mukaan työkykyä vastaavia uusia tehtäviä. Henkilöitä on siirtynyt myös osatyökyvyttömyyseläkkeelle.	Työhyvinvointikusteluja käydään tarvittaessa. Tiivis yhteistyö työterveyshuollon ja henkilöstöhallinnon kanssa.	Työkykyä vastaavaa korvaavaa työtä on vaikea osoittaa. Tukipalveluyksikössä käynnistyi helmikuussa Wellness Warkaus -hanke, jolla tuetaan osaltaan myös työhyvinvointia.	3= kohtalainen riski

2.1.9.1 Strateginen ohjaus

Tilivelvolliset: tekninen johtaja Arto Lehtonen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vuoksi osa henkilöstöstä siirtyi keväällä etätöihin. Asiakastapaamiset pyrittiin minimoimaan ja kokoukset ja palaverit järjestettiin pääsääntöisesti Teams-sovelluksen kautta. Sähköinen kokousyhteys otettiin käyttöön myös teknisen lautakunnan kokouksissa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Uudisrakennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hyväksyttävän PTS:n mukaisesti.	Korjausvelan määrä suhteessa tasearvoon	Korjausvelan määrä suhteessa tasearvoon laskee.	PTS:ää ei ole vielä hyväksytty.	Toteutuu osittain
Kaupungin öljylämmitteiset rakennukset muutetaan uusiutu-	Öljylämmitteisten rakennusten määrä	Määrä vähenee.	Ei muutosta.	Ei toteudu

valle energialle investiohjelman mukaisesti.						
--	--	--	--	--	--	--

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	4 183 343	4 161 933	57 569	4 219 502	4 185 752	-33 750	-0,8
Valmistus omaan käyttöön	345 137	250 000		250 000	303 167	53 167	21,3
Kulut	-6 159 441	-6 125 643	-442 197	-6 567 840	-6 275 944	291 896	-4,4
Toimintakate	-1 630 961	-1 713 710	-384 628	-2 098 338	-1 787 025	311 313	-14,8
Suunn. muk. poistot	-377 046	-496 000	-30 000	-526 000	-627 589	-101 589	19,3
Tilikauden tulos	-2 008 007	-2 209 710	-414 628	-2 624 338	-2 414 614	209 725	-8,0

Toimintakate toteutui 311 313 € arvioitua paremmin.

Toimintatuotot toteutuivat lähes suunnitellusti. Valmistus omaan käyttöön toteutui n. 53 000 € arvioitua enemmän.

Toimintakulut toteutuivat n. 291 900 € alle arvioidun, josta henkilöstömenot toteutuivat n. 76 500 € arvioitua pienempinä. Ympäristönsuojelun maksuosuutta palautui edelliseltä vuodelta 25 879 €. Taajamametsien hoitokuluja toteutui n. 50 000 € arvioitua vähemmän, koska toista raivaustyöryhmää ei saatu perustettua. Lisäksi strategisen ohjauksen tulosalueelle kuuluvien toimitilojen ylläpitokulut olivat arvioitua pienemmät.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	15	17	14	-3	-17,6
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	4	6	4	-2	-33,3
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. sopimukset	1	0	3	3	-
Yhteensä	20	23	21	-2	-8,7
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	27,4	22,6	25,4	2,8	12,5

Vakinaisen henkilöstön määrä väheni yhdellä verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Kaupunginarkkitehdin virka ja suunnitteluavustajan tehtävä jätettiin täyttämättä. Alkuvuodesta täytettiin paikkatietoasiantuntijan avoinna ollut vakinainen tehtävä.

2.1.9.2 Suunnittelu

Tilivelvolliset: vt. kaupunginarkkitehti Laura Backman, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Keväällä koronaepidemian vuoksi suunnittelussa siirryttiin pääosin etätöihin. Hankkeissa painottuivat elinkeinopoliittiset hankkeet: Hasinmäen asemakaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa toukokuussa, Green Tech Valley 2 asemakaava elokuussa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Yritystonttitarjonta pidetään monipuolisena ja kysyntää vastavana.	Luovutettavien tonttien määrä	Tonttia hakevalle löytyy sopiva tontti.	Luovutettavia tontteja on 60 kpl. Osa tonteista on laajoja ja ne on mahdollista jakaa pienempiin tontteihin tarpeiden mukaan.	Toteutuu
Kaavoituksen ja lupakäsittelyn prosesseja kehitetään tehokkaammiksi.	Prosessien pituus	Kaavojen ja lupakäsittelyjen prosessit lyhenevät.	Prosessien kehittämisen on jatkuvaa.	Toteutuu osittain
Vetovoimakeskuksen toisen vaiheen suunnittelu valmistuu.	Hankkeen tilanne	Suunnittelun toinen vaihe päättyy ja etenee toteutukseen.	Suunnittelun toista vaihetta ei ole aloitettu.	Ei toteudu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali-kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	31 579	11 000	0	11 000	71 676	60 676	551,6
Kulut	-549 979	-562 302	0	-562 302	-581 163	-18 861	3,4
Toimintakate	-518 400	-551 302	0	-551 302	-509 487	41 815	-7,6
Suunn. muk. poistot	-5 076	-2 000	0	-2 000	-960	1 040	-52,0
Tilikauden tulos	-523 476	-553 302	0	-553 302	-510 447	42 855	-7,7

Toimintakate toteutui 41 815 € arvioitua paremmin.

Suunnittelu- ja mittaustoiminnan maksutuotot toteutuivat n. 60 700 € arvioitua paremmin. Mm. Destia Oy:lle tuotettiin vetovoimakeskuksen alueen ja Osmajoentien liikenneympyrän vaatimat mittauspalvelut.

Toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellusti.

2.1.9.3 Toteuttaminen

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuosi toteutui suunnitelmien mukaisesti, toiminnassa ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Koronaepidemian vuoksi joukkoliikenteen käyttäjämäärät laskivat huomattavasti.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Toimitiloissa siirrytään energiatehokkaampaan tekniikkaan valaisimia uusittaessa	Uusittavien kohteiden määrä	Uusittavia kohteita kpl/vuosi	Vuonna 2020 vaihdettiin n. 200 valaisinta energiatehokkaaksi. Menettelyä jatketaan myös vuoden 2021 aikana.	Toteutuu
Varmistetaan turvalliset ja hyväkuntoiset kulkuväylät ja liikenneyhteydet myös alemmalla tieverkolla	Laskeva vahinkojen määrä	Vahinkojen määrä laskeva verrattuna edelliseen vuoteen	Vahinkoja korvattiin yhteensä 2 kpl, joista toinen kohdistui vuodelle 2019. Tavoitteena on, että vahinkoja ei tapahtuisi, mutta tämäkin on hyvä tulos.	Toteutuu osittain
Joukkoliikenteen käyttäjämääriä pyritään kasvattamaan	Joukkoliikenteen käyttäjämäärät	Käyttäjämäärät nousuvat verrattuna edelliseen vuoteen	Koronan vaikutuksesta matkustajamäärät vähentyivät edelliseen vuoteen verrattuna paikallisliikenteessä 50 %, Pali-palveluliikenteessä 35 % ja kuntarajat ylittävässä Pali -palveluliikenteessä 44 %.	Ei toteudu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	318 365	234 000	11 663	245 663	295 750	50 087	20,4
Kulut	-3 069 143	-3 098 230	-13 579	-3 111 809	-3 116 810	-5 001	0,2
Toimintakate	-2 750 778	-2 864 230	-1 916	-2 866 146	-2 821 060	45 086	-1,6
Suunn. muk. poistot	-2 161 965	-2 280 000	0	-2 280 000	-2 509 431	-229 431	10,1
Tilikauden tulos	-4 912 743	-5 144 230	-1 916	-5 146 146	-5 330 491	-184 345	3,6

Toimintakate toteutui 45 086 € arvioitua paremmin.

Toimintatuotot toteutuivat n. 50 100 € arvioitua paremmin. Pohjois-Savon Ely-keskuksen osuus vt5/vt23 kasvillisuuden hoitosuunnitelman mukaisista hoitotyökustannuksista oli n. 32 000 €. Myös venesatamien venepaikkamaksuja toteutui n. 11 000 € arvioitua enemmän.

Toimintakulut kokonaisuudessaan toteutuivat suunnitellusti, vaikka joukkoliikenteen ostopalvelut ylittyivätkin n. 55 000 € johtuen koronaepidemian aiheuttamasta käyttäjämäärien laskusta.

2.1.9.4 Rakentamisen ohjaus

Tilivelvolliset: rakennustarkastaja Pekka Kaatrasalo, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaohjeistuksen mukaisesti toimistotyössä siirryttiin osittain etätöihin, jonka havaittiin toimivan hyvin. Katselmuksia jouduttiin osittain keväällä siirtämään varotoimena myöhemmäksi. Ne saatiin pidettyä myöhemmin vuoden kuluessa. Käytössä olevien sähköisten palvelukanavien ansiosta asiakaspalvelu toimi normaalisti. Lupahakemusten määrä nousi 28 % edellisvuodesta, minkä arvellaan olevan seurausta sekä koronaepidemian seurauksena lisääntyneestä korjausrakentamisesta että käynnissä olevasta kiinteistöveroselvityksestä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Palvelujen kokonaislaatu on hyvä.	Asiakaspalaute Rakennusjärjestyksen ajantasaisuus	Lupa-asiakkaiden negatiivisen palautteen määrä alle 5 % asiakkaiden kokonaismäärästä. Uudistetun rakennusjärjestyksen käsittelyprosessi valmistuu.	Lupa-asiakkaiden kielteinen palaute oli erittäin vähäistä. Lupahakemusten keskimääräiset käsittelyajat pysyivät lyhyinä. Uuden rakennusjärjestyksen luonnosta käsiteltiin kahdessa lupajaoston seminaarissa, joista saadun palautteen perusteella työstämistä on jatkettu.	Toteutuu osittain
Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Arkiston digitointi	Arkiston digitointihanketta nopeutetaan lisäresursseilla.	Arkiston digitointihankkeeseen saatiin lisäresurssia ja työ eteni suunnitellusti.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	102 149	115 000	12 983	127 983	182 571	54 588	42,7
Valmistus omaan käyttöön	75 971	0	0	0	12 981	12 981	-
Kulut	-278 401	-296 706	-28 659	-325 365	-306 040	19 325	-5,9
Toimintakate	-100 281	-181 706	-15 676	-197 382	-110 488	86 895	-44,0
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	-100 281	-181 706	-15 676	-197 382	-110 488	86 895	-44,0

Toimintakate toteutui 86 895 € arvioitua paremmin.

Rakennusvalvonta- ja tarkastusmaksuja toteutui n. 54 500 € arvioitua enemmän, mikä johtuu rakennuslupahakemusten määrän huomattavasta kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna.

Toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellusti.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	2	2	2	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	1	1	1	0	0,0
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. sopimukset	0	0	1	1	-
Yhteensä	3	3	4	1	33,3
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	3,3	3,0	3,8	0,8	27,3

2.1.9.5 Tukipalveluyksikkö

Tilivelvolliset: tukipalvelupäällikkö Merja Viitanen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Wellness Warkaus -hanke käynnistyi helmikuussa. Hankkeen tavoitteena on tuoda tukipalvelutehtäviä "Varjosta valoon", tukea päivittäin useiden kaupunkilaisten arjen hyvinvointia. Ensimmäisenä aloitettiin johdon ja esimiesten koulutukset sekä työntekijöiden kanssa työhyvinvointikyselyjen purkamiset pienryhmissä.

Koronaepidemia työllisti kovasti. Koronaepidemian aikaiseen toimintaan ei oltu ehditty varautua ja alussa tuli paljon ohjeita ja niiden viestiminen jokaiselle työntekijälle oli haastavaa. Koronaepidemian vuoksi koulut olivat keväällä kiinni ja päiväkodeissa oli vähäinen määrä lapsia. Myös psykiatrinen osasto oli suljettu. Nämä vaikuttivat merkittävästi ruoka- ja puhtauspalveluiden tuottoihin.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Kilpailulain kilpailuneutraaliteettisäännöksiin astui voimaan uusi säännös 30 d § 1.1.2020. Kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan osalta edellytetään kaupungin tilinpäätöksessä esittämään taloudellista tulosta kuvaava tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista. Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottavat palveluja myös kaupungin ulkopuolisille yhteisöille (mm. päiväkodit, Terveystalo), joissa ulkoisen myynnin raja 40 000 € ylittyy. Tuloslaskelmat ulkoisen myynnin osalta on esitetty toimintakertomuksen kohdassa 6 Muut eriytyvät laskelmat.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Tuetaan asiakkaan hyvinvointia valmistamalla suositusten mukaista ruokaa ja huolehtimalla tilojen puhtaudesta ja kunnossapidosta sekä turvallisuudesta toimintaympäristöstä.	Turvallinen ja terveellinen ympäristö Ravitsemussuositukset Tarkoituksenmukainen siivous kohteissa ja puhtaustaso riittävä	Tapaturmat 0 kpl/vuosi Ruoka suositusten mukaista Mitoitetut siivouskohteet, puhtausnäytteet	Tapaturmia 19 kpl. Ruoka on suositusten mukaista Siivousmitoitusta ei ole tehty. Puhtausnäytteitä otettiin säännöllisesti.	Toteutuu osittain
Kustannustehokkaasti tuotetut palvelut	Talousarvion toteutuminen	Talousarvio toteutuu	Ruokapalvelun tuotot jäivät arvioitua pienemmäksi koulujen sulkemisen ja päiväkotien vähäisen lapsimäärän vuoksi.	Toteutuu osittain

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	16 874 920	17 211 072	-155 628	17 055 444	16 436 737	-618 706	-3,6
Valmistus omaan käyttöön	329 730	200 000	0	200 000	448 221	248 221	124,1
Kulut	-14 871 750	-15 544 709	-140 974	-15 685 683	-15 072 029	613 654	-3,9
Toimintakate	2 332 900	1 866 363	-296 602	1 569 761	1 812 930	243 169	15,5
Suunn. muk. poistot	-5 041 343	-5 884 050	260 000	-5 624 050	-6 661 115	-1 037 065	18,4
Tilikauden tulos	-2 708 443	-4 017 687	-36 602	-4 054 289	-4 848 185	-793 896	19,6

Toimintakate toteutui 243 169 € arvioitua paremmin.

Toimintatuotot toteutuivat n. 619 000 € alle arvioidun. Koronaepidemian vuoksi ruokapalvelun myyntituotot toteutuivat n. 330 000 € ja puhtauspalveluiden myyntituotot n. 98 000 € arvioitua pienempinä. Sisäisiä hoito- ja pääomavuokria palautettiin toimialoille 151 000 € (netto).

Valmistus omaan käyttöön toteutui n. 248 000 € arvioitua enemmän.

Toimintakulut toteutuivat n. 614 000 € alle arvioidun, josta henkilöstömenot toteutuivat n. 110 500 € arvioitua pienempinä. Palvelujen ostoihin käytettiin n. 381 000 € arvioitua vähemmän, josta asiantuntijapalvelut n. 143 900 €, matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä koulutuspalvelut n. 40 000 € ja rakennus- ja rakentamispalveluiden ostot n. 138 000 € arvioitua pienempinä. Toimitilojen kunnossapitokorjaukset ml. investoinnit tehtiin mahdollisuuksien mukaan omana työnä. Myös aineet, tarvikkeet ja tavaraostot toteutuivat n. 97 700 € arvioitua pienempinä.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	124	126	140	14	11,1
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	5	21	4	-17	-81,0
Sijaiset	23	3	12	9	300,0
Työllistetyt ja opp. sopimukset	15	10	7	-3	-30,0
Yhteensä	167	160	163	3	1,9
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	157,8	155,0	157,1	2,1	1,3

Vakinaisen henkilöstön määrä kasvoi 16 henkilöllä verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Vastaavasti määräaikaisen ja sijaisten määrä väheni 12 henkilöllä. Em. muutos selittyy pääosin Terveyskampuksen henkilöstömitoituksen selkiytymisestä. Ruoka- ja puhtauspalveluissa oli kuusi oppisopimussuhteista työntekijää.

2.1.9.6 Pysäköinninvalvonta

Tilivelvolliset: kaupungininsinööri Jani Viljakainen, teknisen lautakunnan jäsenet

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Pysäköinnintarkastusta suoritettiin vain yhden pysäköinnintarkastajan toimesta toisen pysäköinnintarkastajan pitkän poissaolon vuoksi. Toisen pysäköinnintarkastajan poissaolo laski työn tehokkuutta, koska pysäköinnintarkastajan avuksi työllistämistuella palkattu avustaja ei voi toimia itsenäisesti. Avustajan työsuhte päättyi jo heinäkuussa.

Koronaepidemian vuoksi ihmisten liikkuminen vähentyi selvästi, mikä näkyi pysäköintivirhemaksujen määrän vähentymisenä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Palvelualueen tulot kattavat menot	Talousarvion toteutuminen	Toiminta on tehokasta ja turvallista, talousarvio toteutuu	Koronaepidemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi ihmisten liikkuminen vähentyi merkittävästi, mikä vaikutti myös laskevasti annettujen virhemaksujen määrään. Talous kuitenkin toteutui tavoitteiden mukaisesti, tuloilla saatiin katettua menot.	Toteutuu

TALOUS

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2019	Alkuperäinen TA2020	TA-muutos	TA2020 +muutos	Toteutuma	Poikkeama tuotot yli+/ali- kulut yli-/ali+	Poik. %
Tuotot	123 808	110 000	10 827	120 827	91 794	-29 033	-24,0
Kulut	-84 094	-84 685	-22 230	-106 915	-84 413	22 502	-21,0
Toimintakate	39 714	25 315	-11 404	13 911	7 381	-6 531	-46,9
Suunn. muk. poistot	0	0	0	0	0	0	-
Tilikauden tulos	39 714	25 315	-11 404	13 911	7 381	-6 531	-46,9

Toimintakate toteutui lähes suunnitellusti, vain 6 531 € arvioitua huonommin.

Pysäköintivirhemaksuja toteutui n. 29 000 € arvioitua vähemmän.

Toimintakulut toteutuivat n. 22 500 € alle arvioitun, josta henkilöstömenot toteutuivat n. 17 700 € arvioitua pienempinä.

Henkilöstö 31.12.	TP2019	TA2020	Toteutuma	Poikkeama yli + /ali -	Poik. %
Vakinaiset	2	2	2	0	0,0
Määräaikaiset (ei kenenkään sijaiset)	0	0	0	0	-
Sijaiset	0	0	0	0	-
Työllistetyt ja opp. sopimukset	1	0	0	0	-
Yhteensä	3	2	2	0	0,0
Henkilötyövuodet 31.12. (htv 2)	1,8	1,5	2,0	0,5	32,0

2.2 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILU

2.2.1 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Tuloslaskelman toteutumisvertailuun sisältyvät ulkoiset ja sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikkeama %	Tot -%
Toimintatulot	72 032 706	88 278	72 120 984	73 469 291	1 348 306	1,9	101,9 %
Myyntitulot	47 560 271	-824 810	46 735 461	48 039 468	1 304 007	2,8	102,8 %
Maksutulot	9 615 210	-253 729	9 361 481	9 441 190	79 709	0,9	100,9 %
Tuet ja avustukset	2 106 313	368 817	2 475 130	2 287 172	-187 958	-7,6	92,4 %
Muut toimintatulot	12 750 912	798 000	13 548 912	13 701 461	152 549	1,1	101,1 %
Valmistus omaan käyttöön	458 000	-2 000	456 000	771 605	315 605	69,2	169,2 %
Toimintamenot	-204 174 506	-5 105 206	-209 279 712	-205 395 169	3 884 543	1,9	98,1 %
Henkilöstömenot	-77 586 087	-971 975	-78 558 062	-75 281 600	3 276 462	4,2	95,8 %
Palvelujen ostot	-91 304 451	-2 567 225	-93 871 676	-93 377 849	493 827	0,5	99,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 565 380	-383 484	-10 948 864	-10 969 203	-20 339	-0,2	100,2 %
Avustukset muille	-10 459 123	-725 000	-11 184 123	-11 195 809	-11 686	-0,1	100,1 %
<i>Avustukset liikelaitoksille</i>	0	0	0	0	0		
Muut toimintamenot	-14 259 465	-457 522	-14 716 987	-14 570 708	146 279	1,0	99,0 %
Toimintakate	-131 683 800	-5 018 928	-136 702 728	-131 154 273	5 548 455	4,1	95,9 %
Verotulot	82 280 000	-2 913 400	79 366 600	80 821 405	1 454 805	1,8	101,8 %
Valtionosuudet	52 764 000	5 858 100	58 622 100	58 635 289	13 189	0,0	100,0 %
Rahoitustulot ja -menot:							
Korkotulot muilta	850 000	0	850 000	815 396	-34 604	-4,1	95,9 %
<i>Korkotulot liikelaitoksilta</i>							
Muut rahoitustulot muilta	1 500 000	0	1 500 000	1 620 066	120 066	8,0	108,0 %
Korkomenot	-420 000	120 000	-300 000	-260 584	39 416	-13,1	86,9 %
Muut rahoitusmenot	-280 000	0	-280 000	-124 698	155 302	-55,5	44,5 %
Vuosikate	5 010 200	-1 954 228	3 055 972	10 352 602	7 296 629	238,8	338,8 %
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 640 600	0	-6 640 600	-8 723 031	-2 082 431	-31,4	131,4 %
Arvonalentumiset	-3 191 800	230 000	-2 961 800	-2 304 500	657 300	22,2	77,8 %
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot	0	0	0	0	0		
Satunnaiset menot	0	-1 024 200	-1 024 200	-1 024 181	19	0,0	100,0 %
Tilikauden tulos	-4 822 200	-2 748 428	-7 570 628	-1 699 109	5 871 519	77,6	22,4 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Varausten lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys	0	0	0	0	0		0,0
Tilikauden alijäämä	-4 822 200	-2 748 428	-7 570 628	-1 699 109	5 871 519	77,6	22,4 %

Vuoden 2020 talousarviomuutosten jälkeen tuloslaskelman toimintakate oli 136,703 M€. Toimintakate toteutuksi muodostui 131,154 M€ ja talousarvio alittui 5,548 M€ (tot. -% 95,9). Käyttötalous toteutui kaikilla toimialoilla talousarviota paremmin. Verotuloarvioita piennettiin talousarviomuutoksilla 2,913 M€ verrattuna alkuperäiseen talousarvioon. Verotulot ylittivät tuloarvion 1,455 M€ (tot. -% 101,8), lähinnä loppuvuodesta parantuneen verotulokehityksen johdosta. Valtionosuustuloarviota korotettiin talousarviomuutoksilla 5,858 M€ alkuperäisestä talousarviosta ja valtionosuustulot toteutuivat muutetun arvion mukaisesti (tot. % 100). Valtionosuuksien muutosten taustalla olivat valtion mittavat kuntatalouden tukitoimet koronaepidemian vuoksi.

Koronaepidemian vaikutusta vuoden 2020 toimintatuottoihin ja –kuluihin sekä verotulojen ja valtionosuuksien toteutumaan on selostettu tarkemmin toimintakertomuksen kohdassa 1.3 1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.

2.2.2 Tuloslaskelman toteutumisvertailu toimialoittain sitovuustasolla

	Sito- vuus* N B	Määrärahat					
		Alkuperäinen TA2020	TA:n muutokset	TA muut. jälkeen	Toteutuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
KÄYTTÖTALOUSOSA TOIMIALAKOHTAINEN TOIMINTAKATE							
Yleishallinto							
Keskusvaalilautakunta	N	0	0	0	-603	-603	
Kaupunginvaltuusto	N	-159 754	23	-159 730	-154 377	5 353	-3,4
Tarkastuslautakunta	N	0	-20	-20	0	20	-100,0
Kaupunginhallitus	N	-3 050 372	170 490	-2 879 882	-2 439 805	440 077	-15,3
Konsernihallinto	N	-3 591 074	874 019	-2 717 055	-2 237 997	479 058	-17,6
Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	N	-87 500 000	-5 351 914	-92 851 914	-90 415 921	2 435 993	-2,6
Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	N	108 870	-26 883	81 987	36 910	-45 077	-55,0
Sivistystoimi	N	-31 429 200	334 673	-31 094 527	-29 794 480	1 300 047	-4,2
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	N	-2 643 000	-309 090	-2 952 090	-2 740 250	211 840	-7,2
Tekninen toimiala	N	-3 419 270	-710 227	-4 129 497	-3 407 750	721 747	-17,5
TOIMINTAKATE		-131 683 800	-5 018 928	-136 702 728	-131 154 273	5 548 455	-4,1
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulo	B	82 280 000	-2 913 400	79 366 600	80 821 405	1 454 805	1,8
Valtionosuudet	B	52 764 000	5 858 100	58 622 100	58 635 289	13 189	0,0
Korkotulot	B	850 000	0	850 000	815 396	-34 604	-4,1
Muut rahoitustulot	B	1 500 000	0	1 500 000	1 620 066	120 066	8,0
Korkomenot	B	-420 000	120 000	-300 000	-260 584	39 416	-13,1
Muut rahoitusmenot	B	-280 000	0	-280 000	-124 698	155 302	-55,5
Satunnaiset erät	B		-1 024 000	-1 024 000	-1 024 181	-181	0,0
INVESTOINTIOSA							
Tekninen toimi							
Maa- vesialueet	N	-150 000		-150 000	502 930	652 930	-435,3
Rakennukset	N	-5 560 000		-5 560 000	-4 709 024	850 976	-15,3
Kiinteät rakenteet ja laitteet	N	-5 487 000		-5 487 000	-5 041 895	445 105	-8,1
Satamat	N	-50 000		-50 000	-10 841	39 159	-78,3
Kaupunginhallitus							
Osakkeet ja osuudet	N	-250 000	-1 000 000	-1 250 000	-1 120 500	129 500	-10,4
Irtainomaisuus							
Konsernipalvelut	N	-325 000		-325 000	-251 705	73 295	-22,6
Sosiaali- ja terveystoimi Varkaus	N	-94 600		-94 600	-85 350	9 250	-9,8
Sosiaali ja terveystoimi Joroinen	N	-76 000		-76 000	0	76 000	-100,0
Sivistystoimi	N	-199 000		-199 000	-193 063	5 937	-3,0
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	N	-100 000		-100 000	-98 233	1 767	-1,8
Tekninen toimi	N	-151 000		-151 000	-108 128	42 872	-28,4
RAHOITUSOSA							
Antolainauksen muutokset	N	-1 368 000	-1 181 000	-2 549 000	-2 262 366	286 634	-11,2
Lainakannan muutokset	N	8 300 000	4 000 000	12 300 000	14 201 473	1 901 473	15,5
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		-118 597 556	-3 955 870	-122 553 425	-108 415 254	14 138 171	-11,5

*) B=bruttomääräraha/-tuloarvio, N= sitovuus nettomäärärahat/-tuloarviot

Valtuuston hyväksymä vuoden talousarvion sitovuustaso oli käyttötaloudessa toimialakohtainen toimintakate. Tuloslaskelman sitovuustaso on verotulot, valtionosuudet, rahoituskulut ja – tuotot sekä satunnaiset erät. Rahoituslaskelmassa sitovana on antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen kuntatalouden vuosi, koronaviruspandemia ja sen torjunta vaikuttivat laajasti kaupungin toimintaan. Valtuusto käsitteli vuoden 2020 talousarvion määrärahamuutoksia vuoden aikana kokouksissa; 24.2.2020 § 15, 11.5.2020 § 25, 31.8.2020 § 60, 14.12.2020 § 100.

Muutettuun talousarvioon nähden toimialojen toimintakatteen toteutumisessa ei tapahtunut ylityksiä lukuun ottamatta keskusvaalilautakunnan 603 € ylitystä. Rahoituslaskelman muutokset on selitetty rahoituslaskelman toteutumisvertailun yhteydessä.

Toimialojen talouden toteutumista on selvitetty tarkemmin toimialojen toimintakertomusten yhteydessä.

2.2.3 Rahoituslaskelman toteutumisvertailu

	Alkuperäinen TA2020	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	5 010 200	-1 954 228	3 055 972	10 352 602	7 296 630	238,8%	338,8%
Satunnaiset erät	0	-1 024 200	-1 024 200	-1 024 181	19	0,0%	100,0%
Tulorahoituksen korjaukset	-100 000	-488 000	-588 000	-707 103	-119 103	-20,3%	120,3%
	4 910 200	-3 466 428	1 443 772	8 621 318	7 177 546	497,1%	597,1%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-13 139 600	-1 000 000	-14 139 600	-12 023 477	2 116 123	15,0%	85,0%
Rahoitusosuudet investointimenoihin	497 000	0	497 000	15 000	-482 000	-97,0%	3,0%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	300 000	488 000	788 000	1 664 240	876 240	111,2%	211,2%
	-12 342 600	-512 000	-12 854 600	-10 344 237	2 510 363	19,5%	80,5%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 432 400	-3 978 428	-11 410 828	-1 722 919	9 687 909	84,9%	15,1%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainasaamisten muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	-1 700 000	-1 500 000	-3 200 000	-3 437 892	-237 892	7,4%	107,4%
Antolainasaamisten vähennys	332 000	319 000	651 000	1 175 526	524 526	80,6%	180,6%
	-1 368 000	-1 181 000	-2 549 000	-2 262 366	286 634	-11,2%	88,8%
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	13 000 000	2 000 000	15 000 000	15 000 000	0	0,0%	100,0%
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 700 000	0	-4 700 000	-5 454 391	-754 391	16,1%	116,1%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	2 000 000	2 000 000	4 655 864	2 655 864	132,8%	232,8%
	8 300 000	4 000 000	12 300 000	14 201 473	1 901 473	15,5%	115,5%
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-62 423	-62 423		
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-28 727	-28 727		
Saamisten muutos	0	0	0	-402 869	-402 869		
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	177 242	177 242		
	0	0	0	-316 777	-316 777		
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	6 932 000	2 819 000	9 751 000	11 622 330	1 871 330	19,2%	119,2%
RAHAVAROJEN MUUTOS	-500 400	-1 159 428	-1 659 828	9 899 411	11 559 238	696,4%	-566,1%
RAHAVARAT 31. 12.	20 231 151						
1. 1.	10 331 740			9 899 411			

Talousarvion sitovuussäännösten mukaan valtuustoon nähdessä sitovaa on rahoituslaskelman antolainauksen muutokset ja lainakannan muutokset. Valtuusto hyväksyi 31.8.2020 § 60 rahoituslaskelman antolainauksen ja lainakannan talousarviomuutokset Muutetun talousarvion mukaan antolainasaamisten muutos oli yhteensä - 2 549 000 € ja toteutuma - 2 262 366 €, tot. - % 88,8 %. Lainakannan (pitkäaikaiset/lyhytaikaiset) muutosten toteutuma oli 14 201 473 €, tot. -% 115,5 ja ylitti budjetoidun 1 901 473 €.

Pitkäaikaisia lainoja nostettiin 15,0 M€, talousarvion tot.-% 100. Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset olivat 5 454 391 € ja toteutuivat arvioitua suurempana 754 391 €. Vuoden 2020 kesäkuussa nostettiin 15 M€:n pitkäaikainen laina, jonka ensimmäinen lyhennyserä 750 000 € erääntyi jo joulukuun lopussa, mikä selittää pitkäaikaisten lainojen vähennyksen poikkeamaa talousarvioon nähden. Lyhytaikaisten lainojen muutoksen toteutuma oli 4 655 864 €. Lyhytaikaista kuntatodistuslainaa oli 2,0 M€ edellisvuotta enemmän ja toteutui talousarvion mukaisesti. Lyhytaikaisten lainojen muutoksesta budjetoinnin ylittävä osuus (2 655 864 €) kuvaa pitkäaikaisista lainoista sitä velan osuuden määrän muutosta, joka tilikauden lopussa tarkasteltuna erääntyy vuoden tai sitä lyhyemmän ajan kuluttua.

2.2.4 Investointien toteutusvertailu

Taseryhmä		Alkuperäinen TA2020	TA ja Muutos 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama
Maa- ja vesialueet ja tontit	M	-350 000	-350 000	-159 898	-190 102
	T	200 000	200 000	662 828	-462 828
	Netto	-150 000	0	502 930	-652 930
Rakennukset	M	-5 560 000	-5 560 000	-4 953 864	-606 136
	T	0		244 840	-244 840
	Netto	-5 560 000	0	-4 709 024	-850 976
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	M	-5 893 000	-5 893 000	-4 952 976	-940 024
Kiinteät rakenteet ja laitteet Tevi	T	497 000	497 000	0	497 000
Kiinteät rakenteet ja laitteet Liva	M	-91 000	-91 000	-88 919	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Liva	T	0		0	
Kiinteät rakenteet ja laitteet Yht.	Netto	-5 487 000	0	-5 041 895	-445 105
Satamat	M	-50 000	-50 000	-10 841	-39 159
	T	0	0		
	Netto	-50 000	0	-10 841	-39 159
Koneet ja kalusto					
- Tekninen toimi	M	-151 000	-151 000	-108 128	-42 872
- Sosiaali- ja terveystoimi/Varkaus	M	-94 600	-94 600	-85 350	-9 250
- Sosiaali- ja terveystoimi/Joroinen	M	-76 000	-76 000	0	-76 000
- Sivistystoimi	M	-199 000	-199 000	-193 063	-5 937
- Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	M	-100 000	-100 000	-98 233	-1 767
- Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	T	0	0		
- Yleishallinto	M	-325 000	-325 000	-251 705	-73 295
Koneet ja kalusto yhteensä	M	-945 600	-945 600	-736 479	-209 121
	T	0	0	0	0
	N	-945 600	0	-736 479	-209 121
Käyttöom. arvopap. ja muut pikä:	M	-250 000	-1 000 000	-1 250 000	-129 500
(Osakkeet ja osuudet)	T	0	0	0	
	Netto	-250 000	-1 250 000	-1 250 000	-129 500
Investoinnit yhteensä	M	-13 139 600	-1 000 000	-14 139 600	-12 023 477
	T	697 000	697 000	907 668	-210 668
	Netto	-12 442 600	-1 000 000	-13 442 600	-2 326 791

Kaupungin investointimenot vuonna 2020 olivat 12,023 M€ ja 1,267 M€ edellisvuotta pienemmät. Investointitulot olivat 0,908 M€ ja edellisvuotta suuremmat 0,788 M€. Nettoinvestoinnit olivat 11,116 M€ ja 0,479 M€ edellisvuotta suuremmat.

Tarkempi investointien toteutuman erittely on projektikohtaisessa erittelyssä.

Investointien toteutuma projekteittain	Toteutuma			Tot%	TP 2019
	TA 2020	2020	Poikkeama		
MAA- JA VESIALUEET					
9000 Maa-alueet					
Tuotot	200 000	662 827	-462 827	331	94 792
Kulut	-150 000	-67 515	-82 485	45	-60 218
Netto	50 000	595 312	-545 312	1 191	34 574

Hypermarketin tontin kauppa toteutui 2020. Tarjolle ei tullut määrärahaa vastaavasti ostettavia kiinteistöjä.

9012 Vetovoimakeskuksen aluekehityshanke

Tuotot	0	0	0		0
Kulut	-165 000	-48 846	-116 154	30	-146 486
Netto	-165 000	-48 846	-116 154	30	-146 486

Vetovoimakeskushankkeen kehitys ei päässyt jatkumaan täydellä teholla.

9014 Kiertotien teollisuusalue

Tuotot	0	0	0		0
Kulut	0	-11 859	11 859	0	-43 762
Netto	0	-11 859	11 859	0	-43 762

Ranta-Luttilan suunnittelua

9015 Teollisuustonttien jalostaminen

Tuotot	0	0	0	*****	0
Kulut	-35 000	-16 149	-18 851	*****	0
Netto	-35 000	-16 149	-18 851	*****	0

Hasinmäen uusien teollisuustonttien kunnostamista

9016 Rantarak.paik. kehittäminen

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-15 530	15 530	*****	-7 178
Netto	0	-15 530	15 530	*****	-7 178

Tolkkaanlahden rantarakennuspaikat sekä uusien rantarakennuspaikkojen selvittämistä.

Maa- ja vesialueet yhteensä

Tuotot	200 000	662 827	-462 827	331	94 792
Kulut	-350 000	-159 898	-190 102	46	-257 643
Netto	-150 000	502 929	-652 929	-335	-162 851

RAKENNUKSET

9102 Kaupungintalo

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-130 000	-172 823	42 823	133	-79 209
Netto	-130 000	-172 823	42 823	133	-79 209

Valtuustosalin IV uusinta tuli ennakoitua kalliimmaksi vanhojen rakenteiden purkamisen ja uudelleen rakentamisen johdosta.

9104 Waltterin ruokapalvelu

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-1 500 000	-1 858 583	358 583	124	-40 866
Netto	-1 500 000	-1 858 583	358 583	124	-40 866

Urakoiden maksuerät jakautuivat vuodelle 2020 ennakoitua enemmän.

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9201 Varkauden sairaala ent. VAS					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-6 105
Netto	0	0	0	0	-6 105
9204 Peippola					
Tuotot	0	121 897	-121 897	0	0
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	121 897	-121 897	0	0
Peippolan myynti/ tasearvon mukaan myynnin luovutustappio sisältyy toimintakuluihin					
9205 Hyvinvointikeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	*****	-7 916
Netto	0	0	0	*****	-7 916
9206 Terveyskampus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-15 003	15 003	*****	-305 717
Netto	0	-15 003	15 003	*****	-305 717
9207 Taidehank./ Terveyskampus					
Tuotot	0	15 000	-15 000	0	0
Kulut	0	-28 750	28 750	*****	-1 438
Netto	0	-13 750	13 750	*****	-1 438
9212 Käpykankaan palvelukeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-40 000	-42 477	2 477	106	-159 165
Netto	-40 000	-42 477	2 477	106	-159 165
9213 Kangaslampi, palvelukeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-250 646
Netto	0	0	0	0	-250 646
9213 Kangaskoti 2					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-140 000	-50 989	-89 011	36	0
Netto	-140 000	-50 989	-89 011	36	0
Alakattojen uusinta tehtiin teknisen toimen omana työnä, jolloin suunnittelua ja kilpailutusta ei järjestetty. Alakaton vanhaa runkoa pystytettiin hyödyntämään korjauksessa. Hanke tuli ennakoitua edullisemmaksi.					
9221 Kinnulakoti					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-11 392
Netto	0	0	0	0	-11 392

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9301 Päiviönsaaren päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-11 036	-38 964	22	-1 223
Netto	-50 000	-11 036	-38 964	22	-1 223
Päiväkodin sisäkattojen korjaus tuli ennakoitua edullisemmaksi. Laajuus osoittautui ennakoitua pienemmäksi tarkemmassa tutkimuksessa.					
9303 Repokankaan päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-22 118	-27 882	44	-16 415
Netto	-50 000	-22 118	-27 882	44	-16 415
Päiväkodin osastojen lattioiden uusinta tuli ennakoitua edullisemmaksi.					
9304 Taulumäen päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-183 125
Netto	0	0	0	0	-183 125
9306 Kankunharjun päiväkot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-40 000	0	-40 000	0	-15 431
Netto	-40 000	0	-40 000	0	-15 431
Päivystävä päiväkot, töitä ei voitu tehdä.					
9314 Könönpellon koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-250 000	-131 709	-118 291	53	-31 587
Netto	-250 000	-131 709	-118 291	53	-31 587
Rakennusuunnittelua ei aloitettu, hankesuunnitelma valmistui.					
9315 Lehtoniemen koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-102 728	2 728	103	-76 068
Netto	-100 000	-102 728	2 728	103	-76 068
9316 Luttilan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-23 486	-6 514	78	-44 484
Netto	-30 000	-23 486	-6 514	78	-44 484
9317 Puurtilan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-60 000	-46 175	-13 825	77	-60 490
Netto	-60 000	-46 175	-13 825	77	-60 490
9319 Repokankaan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-320 000	-22 589	-207 930	7	-210 196
Netto	-320 000	-22 589	-297 411	7	-210 196
IV saneerauksen tarjous ylitti määrärahavarausten. Hanke keskeytettiin.					

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9320 Kangaslammin koulu 1 (kirjasto)					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-503
Netto	0	0	0	0	-503
9322 Waltterin koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-430 000	-303 379	-126 621	71	-649 048
Netto	-430 000	-303 379	-126 621	71	-649 048
A-osan luokkien ovien uusinta tuli kilpailutuksen myötä ennakoitua edullisemmaksi. C-osan kellarin korjauksien laajuus osoittautui ennakoitua pienemmäksi tarkemmassa tutkimuksessa, hanke tuli näin ennakoitua edullisemmaksi.					
9323 Könönpellon kouluhanke					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-37 649	37 649	0	-649 048
Netto	0	-37 649	37 649	0	-649 048
9331 Soisalo-opisto					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-57 047	-42 953	57	-157 250
Netto	-100 000	-57 047	-42 953	57	-157 250
Soisalo-opiston lattioiden uusinta tuli ennakoitua edullisemmaksi. Laajuus osoittautui ennakoitua pienemmäksi tarkemmassa tutkimuksessa.					
9333 Pääkirjasto					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-170 007	120 007	340	-769 061
Netto	-50 000	-170 007	120 007	340	-769 061
Hissi jouduttiin uusimaan talousarvion ulkopuolelta.					
9340 Jäähalli/kilpailuhalli					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-17 285	-12 715	58	-209 304
Netto	-30 000	-17 285	-12 715	58	-209 304
Suunnittelutarjous oli ennakoitua edullisempi.					
9341 Uimahalli					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-114 590	14 590	115	-26 955
Netto	-100 000	-114 590	14 590	115	-26 955
9342 Liikuntatalo, Varkaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-250 000	-319 818	69 818	128	-438 578
Netto	-250 000	-319 818	69 818	128	-438 578
Ennakoitua suuremmat lisätyöt ja muutostyöt, jotka oli välttämätön toteuttaa.					
9343 Liikuntatalo, Kangaslampi					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-100 000	-19 429	-80 571	*****	-6 530
Netto	-100 000	-19 429	-80 571	*****	-6 530
Liikuntasalin akustojen uusinta tuli ennakoitua edullisemmaksi. Laajuus osoittautui ennakoitua pienemmäksi tarkemmassa tutkimuksessa.					

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9345 Kisapuiston katsomorakennus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-32 873	2 873	110	-27
Netto	-30 000	-32 873	2 873	110	-27
9361 Varikko					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-300 000	-538 077	238 077	179	-363 892
Netto	-300 000	-538 077	238 077	179	-363 892
Aluevalvonta, valaistus, sähkötyöt sekä automaatio tulivat ennakoitua kalliimmaksi. Lisätyönä tehtiin suunniteltua enemmän aluekuivatusta ja vanhojen järjestelmien puulausta. Lisäksi piharakenteiden rakennekerroksia saneerattiin ennakoitua enemmän.					
9363 Pelastuslaitos, Varkaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-400 000	-40 649	-359 351	10	-83 907
Netto	-400 000	-40 649	-359 351	10	-83 907
Rakennusuunnittelua ei aloitettu, hankesuunnitelma valmistui.					
9364 Oikeustalo					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-10 000	0	-10 000	0	0
Netto	-10 000	0	-10 000	0	0
9366 Vesitorni					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	*****	-3 910
Netto	0	0	0	*****	-3 910
9372 ent. Joutenlahden koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-15 703	-34 297	31	-141 269
Netto	-50 000	-15 703	-34 297	31	-141 269
Joutenlahden koulun akustojen uusinta tuli ennakoitua edullisemmaksi. Laajuus osoittautui ennakoitua pienemmäksi tarkemmassa tutkimuksessa.					
9373 Tehtaan koulu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	*****	-47 509
Netto	0	0	0	*****	-47 509
9379 Manttu					
Tuotot	0	107 943	-107 943	0	0
Kulut	0	0	0	0	0
Netto	0	107 943	-107 943	0	0
Mantun myynti/ tasearvon mukaan myynnin luovutustappio sisältyy toimintakuluihin					

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9380 Mekaanisen Musiikin Museo					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-21 416	21 416	0	-193 434
Netto	0	-21 416	21 416	0	-193 434

V. 2019 aloitettu ikkunoiden uusinta jatkui v. 2020.

9381 Nuorten talo

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	-737 477	237 477	147	-726 651
Netto	-500 000	-737 477	237 477	147	-726 651

Nuorten talon vesikattoon ja iv konehuoneisiin liittyvät ja ennakoitua suuremmat lisä- ja muutostyöt, jotka oli välttämätön toteuttaa. Näitä olivat ullakkoon liittyvän porraskäytävän siporex seinän uusiminen ja toisen iv konehuoneen seinä- ja lattiapintojen uusinta.

9390 Ennalta arvaam.korj.

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	0	-500 000	0	0
Netto	-500 000	0	-500 000	0	0

Määrärahalla katetaan hankkeiden lisä- ja muutostyöt sekä varaudutaan ennalta

9546 Uimahallin hankesuunnittelu

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-500 828
Netto	0	0	0	0	-500 828

Rakennukset yhteensä

Tuotot	0	244 840	-244 840	0	
Kulut	-5 560 000	-4 953 862	-606 138	89	-5 820 127
Netto	-5 560 000	-4 709 022	-850 978	85	-5 820 127

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Tekninen toimi

9501 Katujen rakentaminen

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-500 000	-683 649	183 649	137	-78 748
Netto	-500 000	-683 649	183 649	137	-78 748

Andritzin hallihankkeen vuoksi rakennettiin puuttuva osuus Teollisuuskatua, jolle ei ollut määrärahaa TA:ssa. Osmajoentien kiertoliittymän tilikohdalle on kirjattu myös Opiskelinjankadun kustannukset, joille oli osoitettu oma määräraha ryhmässä 9502 Katujen perusparannus.

Investointien toteutuma projekteittain	Toteutuma			Tot%	TP 2019
	TA 2020	2020	Poikkeama		
9502 Katujen perusparannus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-220 000	-111 974	-108 026	51	-1 103 217
Netto	-220 000	-111 974	-108 026	51	-1 103 217
Opiskelijankadun saneerauksen kustannukset on kirjattu Osmajoentien liikenneympyrän tilikohdalle ryhmään 9501 Katujen rakentaminen.					
9503 Katujen suunnittelu					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-61 066	31 066	204	-58 300
Netto	-30 000	-61 066	31 066	204	-58 300
Suuren investointiohjelman vuoksi suunnittelukohteita oli ennakoitua enemmän.					
9504 Päällystyöt					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-28 639	-21 361	57	-353 908
Netto	-50 000	-28 639	-21 361	57	-353 908
9505 Uusintapäällysteet					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-300 000	-306 384	6 384	102	-472 775
Netto	-300 000	-306 384	6 384	102	-472 775
9506 Liikennevalot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-48 817	-1 183	0	0
Netto	-50 000	-48 817	-1 183	0	0
9510 Maastomittaukset					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-2 350	2 350	0	-71
Netto	0	-2 350	2 350	0	-71
9529 Keskustan kehittäminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	-12 285	12 285	0	-272 735
Netto	0	-12 285	12 285	0	-272 735
9530 Joutenlahden kehittäminen, infra					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-1 740 000	-2 087 686	347 686	120	-239 280
Netto	-1 740 000	-2 087 686	347 686	120	-239 280
Toimintavuoden aikana päätettiin toteuttaa myös Käsityökadun kaistajärjestelyt (tela 7.4.2020 § 83). Tämä kasvatti kustannuksia n. 211.000 €.					
Viilukujalle jouduttiin toteuttamaan pilaristabilointi pehmeikköosuudelle, mikä kasvatti kustannuksia n. 120.000 €. Jäppiläntiellä parannettiin keyen liikenteen väylää ennakoitua laajemmin välillä Sorvikatu-Käsityökatu yhtenäisen ilmeen saavuttamiseksi.					

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9531 Puistot ja leikkipaikat					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-70 000	-69 636	-364	99	-138 265
Netto	-70 000	-69 636	-364	99	-138 265
9566 Venesatamien peruskorjaus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-88 436	38 436	177	-63 984
Netto	-50 000	-88 436	38 436	177	-63 984
Vierasvenesataman laiturirakenteita jouduttiin niiden huonokuntoisuuden vuoksi korjaamaan ennakoitua enemmän.					
9613 Green Corridor					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-50 176	176	100	-115 003
Netto	-50 000	-50 176	176	100	-115 003
9614 Green tech, Päivärinne					
Tuotot	497 000	0	497 000	0	0
Kulut	-2 150 000	-1 016 729	-1 133 271	47	-4 000
Netto	-1 653 000	-1 016 729	-636 271	62	-4 000
Hankkeen kulut jakautuvat vuosille 2020 ja 2021. Tulot tuloutetaan vuodelle 2021.					
9615 Green tech, Ranta-Luttila					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-350 000	-54 955	-295 045	16	-4 000
Netto	-350 000	-54 955	-295 045	16	-4 000
Hanke ei toteutunut kokonaisuudessaan hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen vuoksi.					
9640 Liikenneturvallisuustyöt					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-263 000	-306 701	43 701	117	-31 687
Netto	-263 000	-306 701	43 701	117	-31 687
Ahlströminkadun puolipuumilaitoksen saneeraus maksoi kilpailutuksen myötä ennakoitua enemmän. Katurakenteen alta poistettiin siellä olleet vanhat kiskot ja routavaurioita korjattiin ennakoitua enemmän. Telan pyynnöstä toteutettiin liikenneturvallisuuskohteita talousarviota enemmän (mm. nopeusnäyttö, kevyen liikenteen väylän portit, vilkku-suojatievalot).					
9672 Katuvalaistus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-70 000	-23 495	-46 505	34	-362 129
Netto	-70 000	-23 495	-46 505	34	-362 129
Jäppiläntien kaapeloinnin/katuvalaistuksen yhteishanke Savon Voima Oy:n kanssa jäi toteuttamatta. Turjanvirrantien katuvalaistusta uusittiin.					

Investointien toteutuma projekteittain	Toteutuma			Tot%	TP 2019
	TA 2020	2020	Poikkeama		
9701 Satamien kehittäminen					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-10 841	-39 159	22	-11 047
Netto	-50 000	-10 841	-39 159	22	-11 047

Suunnitellut korjaustyöt aikataulutettu vuodelle 2021.

Kiinteät rakenteet ja laitteet tekninen toimi yhteensä					
Tuotot	497 000	0	497 000	0	0
Kulut	-5 943 000	-4 963 817	-979 183	84	-3 305 147
Netto	-5 446 000	-4 963 817	-482 183	91	-3 305 147

Liikunta- ja vapaa-aikatoimi:

9368 Ladut ja kuntopolut

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-1 026
Netto	0	0	0	0	-1 026

9369 Vattuv. frisbee-golfradan port

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-216
Netto	0	0	0	0	-216

9370 Liikuntapaikka suunnittelu

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-6 000	-1 694	-4 306	28,2	-1 645
Netto	-6 000	-1 694	-4 306	28,2	-1 645

9387 Uimarannat

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-20583
Netto	0	0	0	0	-20583

9388 Frisbeegolf -radat

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-47361
Netto	0	0	0	0	-47361

9392 Lintutornit

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	-27170
Netto	0	0	0	0	-27170

9394 Hertunrannan lähiliikuntapaikk

Tuotot	0	0	0	0	25000
Kulut	0	0	0	0	-264370
Netto	0	0	0	0	-239370

9395 Muut lähiliik.paik. kiint rak/

Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-20 000	-17 468	-2 532	87,3	-13 945
Netto	-20 000	-17 468	-2 532	87,3	-13 945

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma		Tot%	TP 2019
		2020	Poikkeama		
9396 Vattuvuoren kuntoiluportaat					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-50 000	-60 579	10 579	121,2	0
Netto	-50 000	-60 579	10 579	121,2	0
9547 Moottoriurheilukeskus					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-15 000	-9 178	-5 822	61,2	-13 673
Netto	-15 000	-9 178	-5 822	61,2	-13 673

Kiinteät rakenteet ja laitteet					
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi yhteensä					
Tuotot	0	0	0	0	25 000
Kulut	-91 000	-88 919	-2 081	97,7	-389 989
Netto	-91 000	-88 919	2 081	97,7	-364 989

Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä (sis. Satamalaitoksen)					
Tuotot	497 000	0	497 000	0	25 000
Kulut	-6 034 000	-5 052 736	-981 264	83,7	-3 695 136
Netto	-5 537 000	-5 052 736	-484 264	91,3	-3 670 136

KONEET JA KALUSTO**Yleishallinto****9800 ICT-tekniikka**

Kulut	-20 000	-26 333	6 333	132	-12 570
--------------	---------	---------	-------	-----	---------

9801 ICT-lisenssit

Kulut	-60 000	-51 676	-8 324	86	-14 561
--------------	---------	---------	--------	----	---------

9802 Valokuituverkot

Kulut	-10 000	-8 812	-1 188	88	0
--------------	---------	--------	--------	----	---

9803 Sähköinen asiointi

Kulut	-65 000	-16 577	-48 423	26	-55 102
--------------	---------	---------	---------	----	---------

9804 Viestintäkanavien uusiminen

Kulut	-45 000	-42 993	-2 007	96	-62 093
--------------	---------	---------	--------	----	---------

9805 Oppimisympäristön kehittäminen

Kulut	-100 000	-99 693	-307	100	-102 009
--------------	----------	---------	------	-----	----------

9987 Kokoustilojen AV-järjestelmät

Kulut	0	0	0	0	-24 386
--------------	---	---	---	---	---------

9988 Titania sähköinen asiointi

Kulut	-25 000	-5 621	-19 379	23	0
--------------	---------	--------	---------	----	---

Yleishallinto yhteensä

Kulut	-325 000	-251 705	-73 295	77	-270 721
--------------	----------	----------	---------	----	----------

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Tot%	TP 2019
Sosiaali- ja terveystoimi, Vrk					
9901 Erikois poliklinikoiden laitte					
Kulut	0	0	0	0	-11 980
9902 Röntgen					
Kulut	0	-78 000	78 000		0
9907 Vrk kotih.mobiilil.					
Kulut	0	0	0	0	-38 880
9915 Effica potilastietojärjestelmä					
Kulut	-94 600	-7 350	-87 250	8	-26 560
Sosiaali- ja terveystoimi, Vrk yhteensä					
Kulut	-94 600	-85 350	-9 250	90	-77 420
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen					
9920 Kotihoidon mobiili					
Kulut	0	0	0	0	-5 920
9922 Effica potilastietojärjestelmä					
Kulut	-76 000	0	-76 000	0	-6 640
Sosiaali- ja terveystoimi, Joroinen yht.					
Kulut	-76 000	0	-76 000	0	-12 560
Sivistystoimi					
9941 perusop. opp.y.m.uusim ja kalus					
Kulut	-41 500	-41 063	-437	99	-68 540
9942 Varhaiskasvatuksen kalustohankinat					
Kulut	-30 000	-29 385	-615	98	-29 041
9947 Museon kalustohankinnat					
Kulut	-81 000	-80 997	-3	100	-10 929
9948 Kirjaston kalustohankinnat					
Kulut	-12 000	-10 650	-1 350	89	-9 759
9949 Soisalo-opiston kalustohankinnat					
Kulut	-12 500	-10 649	-1 851	85	-9 874
9950 Nuorten talon kalustaminen					
Kulut	0	0	0	0	-58 531
9951 Nuorisopalvelun kalustohankinnat					
Kulut	-22 000	-20 319	-1 681	92	0
Sivistystoimi yhteensä					
Kulut	-199 000	-193 063	-5 937	97	-186 674

Investointien toteutuma projekteittain	TA 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama	Tot%	TP 2019
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi					
9943 Liikuntapaikkojen koneet ja kalusto yhteensä					
Kulut	-100 000	-98 233	-1 767	98	-58 400
9827 Teknisen toimen hallinto/laitteet					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-51 000	-52 759	1 759	****	-14 185
Netto	-51 000	-52 759	1 759	****	-14 185
Taajametsien raivausryhmän käyttöön hankittiin käytetty pakettiauto sekä päivitettiin mittalaitteita.					
9843 Kiinteistöpalvelut/autot					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-30 000	-29 001	-999	97	-19 653
Netto	-30 000	-29 001	-999	97	-19 653
Hankittiin kaksi käytettyä pakettiautoa					
9844 Ruokapalvelun laitteet ja kalusto					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-70 000	-26 368	-43 632	38	-69 135
Netto	-70 000	-26 368	-43 632	38	-69 135
Aalto hyvinvointikeskukseen hankittiin siirrettävät keittiölaitteet (biojätekuivuri ja jätekylniöt hankittiin leasingrahoituksella sekä Könönpellon koulun keittiön jääkaapit saatiin sairaalalta)					
Tekninen toimi yhteensä					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	-151 000	-108 129	-42 871	72	-102 973
Netto	-151 000	-108 129	-42 871	72	-102 973
Koneet ja kalusto yhteensä					
Tuotot					
Kulut	-945 600	-736 480	-209 120	78	-708 748
Netto	-945 600	-736 480	-209 120	78	-708 748
Arvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset					
9999 Osakkeet ja osuudet					
Kulut	-1 250 000	-1 120 500	-129 500	90	-274 690
Wartalo Kodit Oy:n pääomitus 1.0 M€					
North Savo Startup Fund Ky 118 000 €					
Servica Oy:n osakemerkintä 2 500 €					
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Tuotot	697 000	907 668	-210 668	130,2	119 792
Kulut	-14 139 600	-12 023 477	-2 116 123	85,0	-10 756 345
Netto	-13 442 600	-11 115 809	-2 326 791	82,7	-10 636 553

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 TULOSLASKELMA

	2020		2019	
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	28 128 816,06		28 604 069,29	
Maksutuotot	9 422 440,73		10 009 755,86	
Tuet ja avustukset	2 277 171,94		2 403 158,39	
Muut toimintatuotot	5 606 925,03	45 435 353,76	4 855 324,72	45 872 308,26
Valmistus omaan käyttöön		771 605,35		762 151,65
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja pakkiot	-59 295 931,20		-59 115 439,95	
Hankilöstösivukulut				
Eläkekulut	-13 859 276,53		-14 483 164,68	
Muut henkilöstösivukulut	-2 126 392,29		-1 808 462,84	
Palvelujen ostot	-76 276 674,99		-73 744 820,76	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 736 497,23		-10 525 774,47	
Avustukset	-11 195 808,70		-11 019 560,58	
Muut toimintakulut	-3 870 650,74	-177 361 231,68	-3 434 740,57	-174 131 963,85
TOIMINTAKATE		-131 154 272,57		-127 497 503,94
Verotulot		80 821 404,56		78 952 915,11
Valtionosuudet		58 635 289,00		49 527 745,00
Rahoitustuotot- ja kulut				
Korkotuotot	815 396,09		816 689,07	
Muut rahoitustuotot	1 620 066,40		1 392 569,73	
Korkokulut	-260 583,63		-408 594,64	
Muut rahoituskulut	-124 698,23	2 050 180,63	-155 119,56	1 645 544,60
VUOSIKATE		10 352 601,62		2 628 700,77
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 723 030,52		-6 682 927,55	
Arvonalentumiset	-2 304 499,68	-11 027 530,20	-2 310 676,58	-8 993 604,13
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot	0,00		196 222,53	
Satunnaiset kulut	-1 024 180,54	-1 024 180,54	0,00	196 222,53
TILIKAUDEN TULOS		-1 699 109,12		-6 168 680,83
Varausten muutos		0,00		12 500 000,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-1 699 109,12		6 331 319,17

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	25,7	26,5
Vuosikate/Poistot, %	93,9	29,2
Vuosikate euroa/asukas	511	128
Asukasmäärä	20 279	20 466

3.3 TASE 31.12.2020

	2020	2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	171 105,81	359 098,98
Aineettomat oikeudet	171 105,81	359 098,98
Aineelliset hyödykkeet	103 083 355,22	103 927 582,80
Maa- ja vesialueet	28 214 352,89	28 717 282,03
Rakennukset	54 704 969,47	57 027 487,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet	16 039 721,57	13 779 794,93
Koneet ja kalusto	1 831 281,89	1 968 922,67
Muut aineelliset hyödykkeet	25 000,00	25 000,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 268 029,40	2 409 096,01
Sijoitukset	94 605 735,68	91 222 869,38
Osakkeet ja osuudet	44 878 867,65	43 758 367,65
Muut lainasaamiset	49 693 364,03	47 430 997,73
Muut saamiset	33 504,00	33 504,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	197 860 196,71	195 509 551,16
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	290 207,05	261 480,00
Aineet ja tarvikkeet	290 207,05	261 480,00
Saamiset	8 281 668,20	7 878 799,33
Lyhytaikaiset saamiset	8 281 668,20	7 878 799,33
Myyntisaamiset	5 052 918,94	4 224 347,61
Lainasaamiset	211 514,11	706 482,08
Muut saamiset	1 268 282,74	1 158 327,50
Siirtosaamiset	1 748 952,41	1 789 642,14
Rahat ja pankkisaamiset	20 231 150,83	10 331 740,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	28 803 026,08	18 472 019,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ	226 663 222,79	213 981 570,76

	2020	2019
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,36
Edell. tilikauden yli-/alijäämä	23 799 373,96	17 468 054,79
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 699 109,12	6 331 319,17
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	113 332 268,20	115 031 377,32
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevastuuvaraus	893 828,86	988 785,22
Muut pakolliset varaukset	490 000,00	330 574,00
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	1 383 828,86	1 319 359,22
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	195 536,81	276 589,63
Muut toimeksiantojen pääomat	43 161,88	24 532,13
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	238 698,69	301 121,76
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	55 121 984,68	46 810 741,87
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	55 104 605,26	46 782 236,84
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	11 125,61
Muut velat	17 379,42	17 379,42
Lyhytaikainen	56 586 442,36	50 518 970,59
Joukkovelkakirjalainat	18 000 000,00	16 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 602 631,58	2 602 631,58
Lainat julkisyhteisöiltä	3 325 000,00	2 090 633,92
Lainat muilta luotonantajilta	8 735 581,47	6 079 717,81
Lyhytaikaiset ostovelat	7 579 944,03	7 669 203,14
Muut velat	1 396 504,67	1 588 593,55
Siirtovelat	14 946 780,61	14 488 190,59
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	111 708 427,04	97 329 712,46
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	226 663 222,79	213 981 570,76
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	50,0	53,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	60,4	55,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	22 100	23 799
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 090	1 163
Lainakanta 31.12., 1000 € (sis. konsernitilin)	87 768	73 566
Lainakanta 31.12., €/asukas (sis. konsernitilin)	4 328	3 595
Lainakanta 31.12., 1000 € (ilman konsernitiliä)	79 032	67 487
Lainakanta 31.12., €/asukas (ilman konsernitiliä)	3 897	3 297
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	145 372	128 583
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	7 169	6 268
Lainasaamiset, 1000 €	49 693	47 431
Asukasmäärä	20 279	20 466

3.4 KONSERNIN TULOSLASKELMA

	2020	2019
Toimintatuotot	108 784 572,30	115 641 831,36
Toimintakulut	-243 459 296,64	-245 477 676,54
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	2 250 235,26	934 465,76
TOIMINTAKATE	-132 424 489,08	-128 901 379,42
Verotulot	80 092 302,28	78 113 496,04
Valtionosuudet	77 045 611,00	67 452 529,70
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	108 207,18	500 204,26
Muut rahoitustuotot	1 404 919,13	1 190 773,63
Korkokulut	-1 134 845,08	-1 807 566,89
Muut rahoituskulut	-399 523,44	-380 760,44
Rahoitustuotot ja -kulut	-21 242,21	-497 349,44
VUOSIKATE	24 692 181,99	16 167 296,88
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 850 164,99	-13 206 671,09
Omistuksen eliminointierot	0,00	147 468,99
Arvonalentumiset	-2 587 967,23	-2 380 889,21
Poistot ja arvonalentumiset	-18 438 132,22	-15 440 091,31
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	401 862,43	0,00
Satunnaiset erät	401 862,43	0,00
TILIKAUDEN TULOS	6 655 912,21	727 205,57
Tilinpäätössiirrot	6 067,48	17 910,16
Tilikauden verot	-157 850,55	-302 390,01
Laskennalliset verot	-173 580,17	-102 682,37
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-130 749,43	-230 197,60
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	6 199 799,54	109 845,76
Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2020	2019
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	44,7	47,1
Vuosikate/Poistot, %	133,9	103,7
Vuosikate euroa/asukas	1 218	790
Asukasmäärä	20 279	20 466

3.5 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	24 692 181,99	16 167 296,88
Satunnaiset erät	401 862,43	0,00
Tilikauden verot	-157 850,55	-302 390,01
Tulorahoituksen korjauserät	-3 129 965,29	-1 797 514,51
	21 806 228,58	14 067 392,36
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-26 689 258,79	-19 122 336,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	22 700,52	113 396,04
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 678 119,49	1 201 577,41
	-23 988 438,78	-17 807 362,81
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 182 210,20	-3 739 970,45
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-163 977,09	-288 072,19
Antolainasaamisten vähennykset	65 273,57	80 712,09
	-98 703,52	-207 360,10
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	24 308 801,98	21 836 200,73
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-12 285 467,23	-23 777 906,58
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 128 849,30	-6 084 652,13
	14 152 184,05	-8 026 357,98
Oman pääoman muutokset	-112 236,00	-112 235,99
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-88 506,47	179 910,30
Vaihto-omaisuuden muutos	94 913,12	-56 430,54
Saamisten muutos	-724 845,81	1 418 468,14
Korottomien velkojen muutos	581 874,22	2 119 239,73
	-136 564,94	3 661 187,63
Rahoituksen rahavirta	13 804 679,59	-4 684 766,45
Rahavarojen muutos	11 622 469,39	-8 424 736,89
Rahavarat 31.12.	36 777 216,47	25 154 747,08
Rahavarat 1.1.	25 154 747,08	33 579 483,97
Rahavarojen muutos	11 622 469,38	-8 424 736,89
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:	2020	2019
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-9 388	-2 754
Investointien tulo-rahoitus, %	92,6	85,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,0	0,8
Lainanhoitokate	1,9	0,7
Kassan riittävyys, pv	47	32
Asukasmäärä	20 279	20 466

3.6 KONSERNITASE 31.12. 2020

VASTAAVAA	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 748 219,07	992 530,59
Muut pitkävaikutteiset menot	185 750,86	38 754,43
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	209 903,03	75 819,98
Aineettomat hyödykkeet	2 143 872,97	1 107 105,00
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	32 174 684,75	32 661 535,22
Rakennukset	164 512 160,29	166 785 510,23
Kiinteät rakenteet ja laitteet	45 624 174,40	41 288 566,39
Koneet ja kalusto	9 634 744,72	9 173 838,15
Muut aineelliset hyödykkeet	5 437 689,72	5 622 298,38
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	11 824 778,73	8 654 536,01
Aineelliset hyödykkeet	269 208 232,62	264 186 284,38
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	18 013 417,29	15 833 102,72
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 895 417,43	1 434 348,96
Joukkovelkakirjasaamiset	93 480,00	155 800,00
Muut lainasaamiset	887 864,43	795 818,00
Muut saamiset	661 863,22	592 886,13
Sijoitukset	21 552 042,38	18 811 955,82
PYSYVÄT VASTAAVAT	292 904 147,96	284 105 345,20
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	915 824,63	391 072,96
Lahjoitusrahastojen varat	137 125,60	145 841,91
Muut toimeksiantojen varat	145 261,38	122 522,59
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 198 211,61	659 437,46
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	731 872,38	768 065,47
Keskeneräiset tuotteet	62 320,00	121 040,04
Vaihto-omaisuus	794 192,38	889 105,50
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 724 590,96	5 115 465,00
Lainasaamiset	19 422 720,88	20 524 610,80
Muut saamiset	352 487,06	348 194,15
Siirtosaamiset	385,15	385,15
Pitkäaikaiset saamiset	24 500 184,05	25 988 655,10
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	11 189 579,36	9 814 872,24
Lainasaamiset	3 112,27	-648 998,03
Laskennalliset verosaamiset	0,00	1 220,39
Muut saamiset	2 112 008,32	2 026 233,90
Siirtosaamiset	5 207 681,01	5 106 955,98
Lyhytaikaiset saamiset	18 512 380,96	16 300 284,48
Saamiset	43 012 565,01	42 288 939,59
Rahoitusarvopaperit		
Muut arvopaperit	1 166 668,73	101 900,66
Rahoitusarvopaperit	1 166 668,73	101 900,66
Rahat ja pankkisaamiset	35 610 547,74	25 052 846,42
VAIHTUVAT VASTAAVAT	80 583 973,85	68 332 792,17
VASTAAVAA	374 686 333,43	353 097 574,84

KONSERNITASE 31.12.2020**VASTATTAVAA**

	2020	2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	91 232 003,36	91 232 003,36
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	1 243,75	1 243,75
Muut omat rahastot	1 162 767,84	1 167 481,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	36 028 855,55	35 919 009,79
Tilikauden yli-/alijäämä	6 199 799,54	109 845,76
OMA PÄÄOMA	134 624 670,04	128 429 584,32
VÄHEMMISTÖOSUDET	3 786 861,41	3 768 347,98
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	893 828,86	988 785,22
Muut pakolliset varaukset	2 095 904,09	1 981 502,12
PAKOLLISET VARAUKSET	2 989 732,95	2 970 287,34
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 116 457,40	672 011,74
Lahjoitusrahastojen pääomat	140 391,71	150 102,30
Muut toimeksiantojen pääomat	195 971,25	181 792,30
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 452 820,36	1 003 906,34
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	153 586 542,76	142 985 957,32
Pääomalainat	3 088 082,26	3 088 082,26
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	11 125,61
Muut velat	2 686 647,92	2 645 721,01
Siirtovelat	1 000 147,19	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma	160 361 420,14	148 730 886,20
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	18 000 000,00	16 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	9 914 092,12	9 585 733,99
Lainat julkisyhteisöiltä	3 325 000,00	2 090 633,92
Saadut ennakot	960 258,75	1 499 850,70
Ostovelat	11 227 803,19	11 180 225,65
Muut velat	3 351 303,70	3 622 375,85
Siirtovelat	23 835 783,56	23 531 515,12
Laskennalliset verovelat	856 587,21	684 227,43
Lyhytaikainen vieras pääoma	71 470 828,53	68 194 562,67
VIERAS PÄÄOMA	231 832 248,67	216 925 448,87
VASTATTAVAA	374 686 333,43	353 097 574,84

Taseen tunnusluvut

	2020	2019
Omavaraisuusaste, %	37,0	37,6
Suhteellinen velkaantuneisuus %	86,8	82,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	42 229	36 029
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 082	1 760
Lainakanta 31.12., 1000 €	187 914	173 762
Lainakanta 31.12. €/asukas	9 266	8 490
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	261 597	242 270
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	12 900	11 838
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	981	952
Asukasmäärä	20 279	20 466

4 LIITETIEDOT

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja avustuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet) on merkitty taseessa hankintameno.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Konsernitili

Kaupungin kuntakonsernitiliosopimuksen tiliehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahat esitetään kaupungin rahavaroissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta. Taseen rahat- ja pankkisaamiset sisältävät kaupungin tytäryhteisöjen alatilien saldoja 8 524 067,36 euroa.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset (puitesopimukset) on tehty neljän eri luottolaitoksen kanssa. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa enimmillään 2034 asti.

Edellisen tilikauden vertailutietojen vertailukelpoisuus

Kaupungin talouden toteutumiseen koronaepidemia vaikutti monin eri tavoin. Toimialojen toiminta- tuotot vähenivät epidemian vuoksi 0,81 M€ ja toimintakuluja epidemiasta muodostui 1,43 M€, yhteensä 2,24 M€. Toisaalta toiminnan muutoksen kautta toimintakulut vähenivät 1,49 M€ ja sivistystoimen käyttötalouden valtiontuot olivat 0,12 M€.

Valtionosuudet olivat 58 635 289 € toteutuivat 100,0 % muutettuun talousarvioon nähden. Valtionosuudet kasvoivat vuoteen 2019 verrattaessa 9 107 544 € / 18,4 %. Valtionosuuden muutoksesta koronaepidemian korvaukset olivat yhteensä 5,262 M€ ja veromenetysten muutoksista johtuva korvaus oli 0,397 M€. Ilman koronakompensaatioita valtionosuuksien muutos edelliseen vuoteen olisi ollut 7 %

Koronaepidemian nettovaikutus 6,04 M€ parantaa kaupungin vuoden 2020 tilikauden tulosta. On kuitenkin huomioitava, että saadut kompensatit ja verotukseen kohdistuvat toimenpiteet ovat kertaluonteisia ja eivät enää tule helpottamaan tulevien vuosien taloutta.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen menetelmät

Kuntayhtymät on yhdistelty rivi riviltä tilinpäätöshetkellä olevan peruspääomaosuuden mukaan. Tytäryhteisöt on yhdistelty menetelmällä, joka vastaa keskeisiltä osin hankintamenomenetelmää. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa keskinäisen omistuksen eliminoinnissa on sovellettu hankintamenomenetelmää. Alakonsernien tytäryhteisöiden hankintojen yhteydessä syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu omaisuuseriin ja ne poistetaan vaikutusaikanaan. Osakkuusyhteisöt on yhdistelty sovellettua pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Voitosta ja tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä. Osakkuusyhteisöjen hankintamenon ja hankintahetken oman pääoman ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Osakkuusyhtiöistä on jätetty yhdistelemättä ne yhteisöt, joiden merkitys pääomaan on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty konsernituloslaskelmaa ja tasetta laadittaessa. Samoin konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty siltä osin, kun ne ovat tiedossa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa. Negatiivisia vähemmistöosuuksia ei ole erotettu.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhtiöiden poistosuunnitelmia ei ole yhdenmukaistettu kaupungin poistosuunnitelmaan tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2020 tilinpäätöksessä konsernin kannalta epäolennaiset satunnaiset erät on esitetty toimintatuotoissa ja -kuluissa.

Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky:n vuoden 2019 alijäämän kattaminen (lisäkanto v. 2020) 789 749,96 on eliminoitu per Edellisten tilikausien yli-/alijäämä an Avustusmenot, Kuntajaoston lausuntojen 36/1998 ja 113/2015 mukaan.

Vuoden 2019 asukasluku on muutettu lopullisen asukasmäärätiedon mukaiseksi, jonka johdosta vertailuvuoden 2019 tunnusluvut ovat muuttuneet. Vuoden 2019 asukasluvun ennakkotieto oli 20 577 ja lopullinen asukasluku oli 20 466. Asukasluku pienentyi ennakkotietoon 111 Väestörekisterikeskuksessa tehtyjen tilastollisten tarkistusmuutosten vuoksi.

4.2 TULOSLASKELMAN LIITTEET

6. Toimintatuotot tehtäväalueittain

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	2 729 740,06	9 372 124,08	1 260 245,79	515 063,13
Sosiaali- ja terveyspalvelut	67 841 104,62	66 889 345,09	36 263 939,26	37 290 616,62
Opetus- ja kulttuuripalvelut	7 307 882,34	7 370 960,87	3 459 552,95	3 545 177,15
Yhdyskuntapalvelut	30 875 249,68	32 009 401,33	4 451 615,76	4 521 451,36
Muut palvelut	30 595,60	0,00	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>108 784 572,30</i>	<i>115 641 831,36</i>	<i>45 435 353,76</i>	<i>45 872 308,26</i>

7. Verotulojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan tulovero	70 513 734,62	68 776 218,84	70 513 734,62	68 776 218,84
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 842 188,88	4 277 856,37	4 842 188,88	4 277 856,37
Kiinteistövero	4 736 378,78	5 059 420,83	5 465 481,06	5 898 839,90
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>80 092 302,28</i>	<i>78 113 496,04</i>	<i>80 821 404,56</i>	<i>78 952 915,11</i>

8. Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	51 476 094,00	51 931 638,00	51 476 094,00	51 931 638,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	8 596 995,00	8 119 224,00	8 596 995,00	8 119 224,00
Koulutuskuntayhtymän valtionosuus	18 410 322,00	17 924 784,70	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset v	-2 435 087,00	-2 403 893,00	-2 435 087,00	-2 403 893,00
Verotulomenetysten korvaus	9 594 282,00	0,00	9 594 282,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>77 045 611,00</i>	<i>67 452 529,70</i>	<i>58 635 289,00</i>	<i>49 527 745,00</i>

9. Palvelujen ostojen erittely

	Kaupunki	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	49 565 682,68	47 542 428,09
Muiden palvelujen ostot	26 710 992,31	26 202 392,67
<i>Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>76 276 674,99</i>	<i>73 744 820,76</i>

10. Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä.

Ei ilmoitettavaa

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

SUUNNITELMAPOISTOJEN PERUSTEET (Kvalt 16.12.2013 § 91)			
PYSYVÄT VASTAAVAT	KILA:n yleisohje		Poisto-suunnitelma v. 2013 alkaen
	Poistomenetelmä	Poistoaika Poisto-%	
Aineettomat hyödykkeet:			
Kehittämismenot	tasapoisto	2- 5 vuotta	2 vuotta
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5-20 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>			
Perustamis- ja järjestelymenot	--		
Tutkimus- ja kehittämismenot	--		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Muut	tasapoisto	2-5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet:			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat:			
Hallinto- ja laitosrakennukset (puu)	tasapoisto	20-50 vuotta	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset (kivi)	tasapoisto	20-50 vuotta	25 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (puu)	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset (kivi)	tasapoisto	20-30 vuotta	25 vuotta
Talousrakennukset (puu)	tasapoisto	10-20 vuotta	10 vuotta
Talousrakennukset (kivi)	tasapoisto	10-20 vuotta	15 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20-30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset (puu)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset (kivi)	tasapoisto	30-50 vuotta	30 vuotta
Muut rakennukset ja rakennelmat	--		
Kiinteät rakenteet ja laitteet:			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	15 % -20 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	Menojäännöspoisto	10 % -25 %	25 %
Muut maa- ja vesirakenteet	Menojäännöspoisto	10 % - 20 %	20 %
Puistot	--		
Vedenjakeluverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	Keski-S.Vesi Oy:n
Viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	7 % - 10 %	poistosuun.mukaan
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Ulkovalaisulaitteet			
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 % - 22 %	22 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Sähkö-, vesi -yms laitosten laitoskoneet ja laitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 25 %	25 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Liikenteen ohjauslaitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Koneet ja kalusto:			
Rautaiset alukset	Menojäännöspoisto	15 % - 20 %	20 %
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Menojäännöspoisto	20 % - 27 %	27 %
Muut kuljetusvälineet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Kuljetusvälineet/liikennevälineet			
Muut liikkuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Muut raskaat koneet	Menojäännöspoisto	20 % - 25 %	25 %
Muut kevyet koneet	Menojäännöspoisto	25 % - 30 %	30 %
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	Menojäännöspoisto	20 % - 30 %	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 % - 40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukaan		käytön mukaan
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		ei poistoaikaa

Muutos Kvalt 19.10.2015 § 57, kaikki 3.000 euroa tai sen alle olevat käyttöomaisuushankkeet poistetaan ker-
tapoistona.

12. Pakollisten varausten muutokset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuu 1.1.	988 785,22	1 082 800,00	988 785,22	1 082 800,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-94 956,36	-94 014,78	-94 956,36	-94 014,78
Eläkevastuu 31.12.	893 828,86	988 785,22	893 828,86	988 785,22
Kaatopaikan maisemointivaraus 1.1.	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Kaatopaikan maisemointivaraus 31.12.	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	505 618,93	365 066,15	330 574,00	162 982,00
Lisäykset tilikaudella	490 000,00	193 487,45	490 000,00	330 574,00
Vähennykset tilikaudella	-581 429,31	-52 934,67	-330 574,00	-162 982,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	414 189,62	505 618,93	490 000,00	330 574,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. (ky)	1 050 183,18	1 165 262,59	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	205 831,30	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-115 079,41	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12. (ky)	1 256 014,47	1 050 183,18	0,00	0,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	1 261 966,08	345 172,64	1 001 902,89	167 504,23
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	55 861,61	0,00	0,00
Muut luovutusvoitot	23 205,32	725 295,98	0,00	0,00
<i>Luovutusvoitot yhteensä</i>	<i>1 285 171,39</i>	<i>1 126 330,23</i>	<i>1 001 902,89</i>	<i>167 504,23</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden luovutustappiot	824,63	54 987,27	824,63	54 987,27
Rakennusten luovutustappiot	251 237,69	0,00	229 505,40	0,00
Muut luovutustappiot	134 315,19	0,00	0,00	0,00
<i>Luovutustappiot yhteensä</i>	<i>386 377,51</i>	<i>54 987,27</i>	<i>230 330,03</i>	<i>54 987,27</i>

14. Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot				
Muut satunnaiset tuotot	401 862,43	0,00	0,00	0,00
Savon koulutuskuntayhtymä		0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>401 862,43</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
Muut satunnaiset kulut	0,00	0,00	-1 024 180,54	0,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:n alaskirjatut lainat	0,00	0,00		0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>-1 024 180,54</i>	<i>0,00</i>

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kaupunki	
	2020	2019
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	451 764,00	451 764,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	685 630,00	700 968,74
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	125 240,87	175 583,87
<i>Yhteensä</i>	<i>1 262 634,87</i>	<i>1 328 316,61</i>

16 Erittely poistoeron muutoksista

Ei ilmoitettavaa

4.3 TASEEN LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17 Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset
Ei ilmoitettavaa

18 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonnääritysmenetelmät
Ei ilmoitettavaa

19. Pysyvien vastaavien erittelyt

Aineettomat hyödykkeet/ kaupunki

	Aineettomat oikeudet	Tietokoneohjelmistot	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0,00	359 098,98	0,00	0,00	359 098,98
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	124 216,71	0,00	0,00	124 216,71
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-312 209,88	0,00	0,00	-312 209,88
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	171 105,81	0,00	0,00	171 105,81
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	171 105,81	0,00	0,00	171 105,81

Aineelliset hyödykkeet/ kaupunki

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja kesk. eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	28 717 282,03	57 027 487,16	13 779 794,93	1 968 922,67	25 000,00	2 409 096,01	103 927 582,80
Lisäykset tilikauden aikana	159 898,10	2 972 172,83	5 052 736,36	612 263,17	0,00	1 981 689,82	10 778 760,28
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-15 000,00	-15 000,00
Vähennykset tilikauden aikana	-662 827,24	-229 840,30	0,00	0,00	0,00	0,00	-892 667,54
Siirrot erien välillä	0,00	2 107 540,43	216,00	0,00	0,00	-2 107 756,43	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-4 867 890,97	-2 793 025,72	-749 903,95	0,00	0,00	-8 410 820,64
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	-2 304 499,68	0,00	0,00	0,00	0,00	-2 304 499,68
Aktivoidut korkomenot							0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	28 214 352,89	54 704 969,47	16 039 721,57	1 831 281,89	25 000,00	2 268 029,40	103 083 355,22
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	28 214 352,89	54 704 969,47	16 039 721,57	1 831 281,89	25 000,00	2 268 029,40	103 083 355,22

Maa- ja vesialueet erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	91 821,49	91 821,49	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	32 082 863,26	32 569 713,72	28 214 352,89	28 717 282,03
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	32 174 684,75	32 661 535,22	28 214 352,89	28 717 282,03

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteis- yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	20 035 074,63	9 371 161,47	13 743 522,89	608 608,66	43 758 367,65
Lisäykset	1 000 000,00	0,00	0,00	120 500,00	1 120 500,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	21 035 074,63	9 371 161,47	13 743 522,89	729 108,66	44 878 867,65
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset				0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 035 074,63	9 371 161,47	13 743 522,89	729 108,66	44 878 867,65

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

	Jvk-lainasaamiset	Saamiset konserniyhteis- söt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	0,00	47 293 199,83	0,00	171 301,90	47 464 501,73
Lisäykset	0,00	3 342 892,00	0,00	95 000,00	3 437 892,00
Vähennykset	0,00	-1 172 572,13	0,00	-2 953,57	-1 175 525,70
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	0,00	49 463 519,70	0,00	263 348,33	49 726 868,03
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	49 463 519,70	0,00	263 348,33	49 726 868,03

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset

Kaupunki	2020	2019
Tytäryhteisöt		
Keski-Savon Vesi Oy	45 414 760,00	45 414 760,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	3 815 427,70	1 561 774,59
Varkauden Täitotalo Oy	0,00	33 333,24
Wartalo Kodit Oy	250 000,00	300 000,00
Tytäryhteisöt yhteensä	49 480 187,70	47 309 867,83
Muut		
Varkauden Latu ry	56 610,00	12 771,00
Varkauden Teatteri	101 381,00	101 381,00
Varkauden Urheiluautoilijat	50 000,00	0,00
Muut antolainat muille/vanhat asuntolainat	5 185,33	6 977,90
Muu saaminen	33 504,00	33 504,00
Muut yhteensä	246 680,33	154 633,90
Saamiset yhteensä	49 726 868,03	47 464 501,73

20.–22. Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus %	Konsernin omistus-osuus %	osuus omasta pääomasta (€)	Kuntakonsernin osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhteisöt						
Wartalo Kodit Oy	0609659-2	100,00	100,00	4 419 902,73	37 456 502,78	-64 495,55
Varkauden Aluelämpö Oy	0208116-6	80,10	80,10	12 859 946,46	8 292 263,78	415 968,54
Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi ja kulttuurike	0775474-5	51,91	51,91	-690 228,63	3 351 857,19	12 185,00
Varkauden Taitotalo Oy	1596360-0	100,00	100,00	1 249 244,87	17 383 154,58	48 914,77
Navitas Kehitys Oy	0775736-4	100,00	100,00	3 287 332,81	350 594,38	114 318,11
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	0398652-2	100,00	100,00	2 652 565,46	24 233 935,67	821 765,07
Kiinteistö Oy Terveyskäpy	0684090-8	76,60	76,60	205 209,19	1 421,18	485,75
Keski-Savon Vesi Oy	2444779-8	100,00	100,00	10 426 204,36	46 034 037,57	-71 092,93
As Oy Kehräjäntie	0750857-9	51,00	51,00	290 324,31	3690,94	0,33
Kuntayhtymät						
Pohjois-Savon Sairaanhoidopiiri Ky	0171495-3	4,93	4,93	5 164 935,12	22 743 101,09	-192 657,42
Savon koulutus kuntayhtymä	1852679-9	31,16	31,16	19 660 904,54	15 310 889,59	-72 424,08
Itä-Suomen Päihdehuollon Ky	0207252-6	5,27	5,27	72 441,69	2 281,52	-8 002,09
Vaalijalan Ky	0207327-0	5,91	5,91	1 143 076,20	1 726 974,64	451 752,71
Pohjois-Savon Liitto-Maakuntayhtymä	0827616-7	11,22	11,22	119 650,43	56 528,71	19 853,91
Liikelaitos kuntayhtymät						
Keski-Savon Jätehuolto Ilky	2367681-2	47,30	47,30	2 749 971,13	755 237,13	738 724,88
Osakkuusyhteisöt						
Savonia Ammattikorkeakoulu Oy	2629463-3	22,28	22,28	13 070 679,74	2 951 100,35	1 601 748,83
Riikinvoima Oy	2530288-1	41,75	41,52	2 564 810,32	39 502 136,24	321,72
As Oy Varkauden Rajakulma	0590161-7	21,2	21,2	109 254,79	17 053,38	0,06
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Varkauden Metallihovi Oy	1605988-3	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Varkauden Keskusliikenneasemakiinteistö Oy	0230739-9	33,33	33,33	0,00	0,00	0,00
Yhdistelemättömät omistusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Taulumäen Toripaviljonki	1609066-1	16,12	16,12	0,00	0,00	0,00
Warkop Oy	1877492-8	12,3	12,3	0,00	0,00	0,00
Järvi-Seudun Työterveys Oy	2951894-6	9,0	9,0	0,00	0,00	0,00
Kallaveden Työterveys Oy	2951895-4	2,0	2,0	0,00	0,00	0,00

23. Saamisten erittely

	Kaupunki			
	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	16 585,72	0,00	13 362,32
Lainasaamiset	0,00	211 514,11	0,00	706 482,08
Siirtosaamiset	0,00	111 870,02	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>339 969,85</i>	<i>0,00</i>	<i>719 844,40</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	137 051,16	0,00	109 646,40
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	30 706,90
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>137 051,16</i>	<i>0,00</i>	<i>140 353,30</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 223,17	0,00	1 690,58
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 223,17</i>	<i>0,00</i>	<i>1 690,58</i>
<i>Saamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>478 244,18</i>	<i>0,00</i>	<i>861 888,28</i>

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Jaksotetut henkilöstökulut	624,86	49,25	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	457 232,88	489 739,01	359 971,00	375 994,00
Ennakkomenot	12 676,45	0,00	0,00	0,00
Valtion tuet ja avustukset	11 790,21	1 592,00	7 186,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	55 516,06	30 899,61	0,00	0,00
Projektisaamiset	771 980,54	585 541,37	14 443,86	8 050,97
Koulutuskorvaukset	1 115,01	0,00	0,00	0,00
Korvaukset kuntouttavaan työtoimintaan	25 709,00	0,00	25 709,00	0,00
Korvaukset pakolaiskustannuksiin	54 357,74	43 500,00	54 357,74	43 500,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	85 027,13	0,00	201 306,36	0,00
Saamiset vakuutuslaitoksilta	0,00	604,55	0,00	0,00
Sairaanhoitopiirin lisälaskutus	476 092,77	30 706,90	476 092,77	30 706,90
Muut siirtosaamiset	1 894 874,70	2 563 639,66	609 885,68	1 331 390,27
Savon Koulutusky:n maankäytösopimus	1 361 068,80	1 361 068,80	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>5 208 066,16</i>	<i>5 107 341,14</i>	<i>1 748 952,41</i>	<i>1 789 642,14</i>

TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

25. Oman pääoman erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36	91 232 003,36
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	1 243,75	2 073,42	0,00	0,00
Lisäykset		0,00	0,00	0,00
Vähennykset		-829,67	0,00	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	1 243,75	1 243,75	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Vararahaston pääoma 1.1.	21 604,32	21 604,30	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,02	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vararahaston pääoma 31.12.	21 604,32	21 604,32	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	323 504,61	323 504,61	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	323 504,61	323 504,61	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	724 326,75	724 326,75	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	724 326,75	724 326,75	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	98 045,98	111 368,45	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	1 990,42	144 728,26	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	-6 704,24	-152 826,24	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	-5 224,50	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 31.12.	93 332,16	98 045,98	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 1.1.	0,00	37 917,69	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-37 917,69	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 162 767,84	1 167 481,66	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	36 028 855,55	35 919 009,80	23 799 373,96	17 468 054,79
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	36 028 855,55	35 919 009,80	23 799 373,96	17 468 054,79
Tilikauden yli-/alijäämä	6 199 799,54	109 845,76	-1 699 109,12	6 331 319,17
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>134 624 670,04</i>	<i>128 429 584,33</i>	<i>113 332 268,20</i>	<i>115 031 377,32</i>

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

	Kaupunki	
	2020	2019
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	23 799 373,96	17 468 054,79
Tilikauden yli-/alijäämä	-1 699 109,12	6 331 319,17
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
<i>Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä</i>	<i>22 100 264,84</i>	<i>23 799 373,96</i>

26. Erittely poisto eroista

Ei ilmoitettavaa

27. Pitkäaikaiset velat

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	87 653 972,56	65 429 801,76	19 881 578,94	20 734 210,62
Muut velat	17 379,42	17 379,42	17 379,42	17 379,42
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>87 671 351,98</i>	<i>65 447 181,18</i>	<i>19 898 958,36</i>	<i>20 751 590,04</i>

28. Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ilmoitettavaa

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut pakolliset varaukset				
Muut ympäristövelvoitteista johtuvat varaukset	425 700,00	425 700,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu	1 256 014,47	1 050 183,18	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	414 189,62	505 618,94	490 000,00	330 574,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	2 095 904,09	1 981 502,12	490 000,00	330 574,00
Eläkevaraukset				
Eläkevaraus	893 828,86	988 785,22	893 828,86	988 785,22
Eläkevaraukset	893 828,86	988 785,22	893 828,86	988 785,22

30. Vieras pääoma

	Kaupunki 2020		Kaupunki 2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0,00	8 735 581,47	0,00	6 079 717,81
Ostovelat	0,00	344 603,38	0,00	388 612,21
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>17 815 766,32</i>	<i>0,00</i>	<i>12 548 047,83</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	1 143 018,45	0,00	1 267 183,00
Siirtovelat	0,00	531 885,27	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 674 903,72</i>	<i>0,00</i>	<i>1 267 183,00</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	10 735,30	0,00	81 916,40
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>10 735,30</i>	<i>0,00</i>	<i>81 916,40</i>

31. Shekkilimiitti

Konsernitilirakenne on uusittu 1.11.2019 alkaen. Konsernitilin ulkoinen pankin kokonaislimiitti on 3 000 000 M€.

Konsernitilille on määritelty yhtiökohtaiset sisäiset limiitit vaihteluväli 200 000 – 700 000 €.

Kaupungille määritelty sisäinen limiitti on 1 000 000 €.

Konsernitili

Kaupungin kuntakonsernitilisopimuksen tiliehtojen mukaisesti sopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahavarat esitetään

kaupungin rahavaroissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta.

Taseen rahat ja pankkisaamiset sisältävät muiden yhteisöjen alatilien saldoja 8 524 067,36 €.

Konsernitilin vaikutus heijastuu myös rahoituslaskelman eriin.

Korottomien saamisten muutoksen vaikutus on 494 967,97 €.

Korottomien velkojen muutoksen vaikutus on 2 655 863,66 €.

Konsernitilit yhteisöiltä	Rahalaitos	Saldo 31.12.	Limitti
Varkauden Taitotalo Oy	OP	410 745,71	200 000,00
			200 000,00
Keski-Savon Teollisuuskylä Oy	OP	-129 371,28	700 000,00
Kiinteistö Oy Varkauden kongressi- ja kulttuurik	OP	-82 142,83	200 000,00
			1 300 000,00
Varkauden Aluelämpö	OP	1 912 051,90	200 000,00
Navitas Kehitys Oy	OP	2 362 047,11	300 000,00
Keski-Savon Vesi Oy	OP	2 101 826,21	200 000,00
Wartalo Kodit Oy	OP	1 948 910,54	200 000,00
OP yhteensä		8 524 067,36	900 000,00
Yhteensä		8 524 067,36	2 400 000,00
		2020	2019
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	3 000 000,00	3 000 000,00	
- siitä käyttämättä oleva määrä	3 000 000,00	3 000 000,00	

32. Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut velat				
Liittymismaksut	2 669 268,50	2 628 341,59	0,00	0,00
Muut velat	17 379,42	17 379,42	17 379,42	17 379,42
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>2 686 647,92</i>	<i>2 645 721,01</i>	<i>17 379,42</i>	<i>17 379,42</i>

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Jaksotetut henkilöstökulut	1 737 097,56	2 386 292,74	1 440 427,65	2 070 811,65
Lomapalkkajaksotukset	13 628 382,46	13 315 289,42	9 760 557,85	9 672 260,65
Korkojaksotukset	114 963,78	54 325,79	64 074,24	68 904,61
Korkojaksotukset	154 752,79	41 091,97	0,00	0,00
Tuloennakot	4 858,68	0,00	0,00	0,00
Valtion tuet, avustukset ja korvaukset	0,00	528 903,63	0,00	0,00
Sairaanhoidopiiriin lisälaskutus	1 853 896,84	0,00	1 853 896,84	0,00
Vakuutusmaksujen jaksotukset	12 836,52	0,00	0,00	0,00
Muut siirtovelat	7 329 142,13	7 205 611,58	1 827 824,03	2 676 213,68
<i>Yhteensä</i>	<i>24 835 930,76</i>	<i>23 531 515,12</i>	<i>14 946 780,61</i>	<i>14 488 190,59</i>

VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVA LIITE-TIEDOT**34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet****Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 908 435,16	23 675 766,20	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	22 331 083,93	22 331 083,93	0,00	0,00
Muut lainat	4 877 449,97	4 877 449,97	0,00	0,00
<i>Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä</i>	<i>22 331 083,93</i>	<i>22 331 083,93</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 649 994,00	6 235 710,00	0,00	0,00
Pantatut osakkeet	6 610 000,00	6 235 710,00	0,00	0,00
<i>Pantatut osakkeet yhteensä</i>	<i>6 610 000,00</i>	<i>6 235 710,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

35.-37. Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	36 236 546,72	36 236 546,72	0,00	0,00
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	16 839 700,00	0,00	0,00	0,00
Takaukset	17 967 023,11	17 967 023,11	0,00	0,00
Muut	117 531,20	117 531,20	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>71 160 801,03</i>	<i>54 321 101,03</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Omistusyhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Takaukset	9 860,00	9 860,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>9 860,00</i>	<i>9 860,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Toimitilojen vuokravastuut	62 675 571,51	61 878 541,17	51 494 504,92	53 341 034,12
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	7 450 906,24	2 860 589,22	6 109 179,15	1 375 301,50
Maa-alueiden vuokravastuut	3 504 192,91	3 704 931,75	0,00	0,00
Muut vuokravastuut	52 889,04	64 093,69	0,00	0,00
Vuokravastuut yhteensä	73 683 559,68	68 508 155,83	57 603 684,07	54 716 335,62
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	5 077 310,86	2 760 217,44	3 467 650,31	1 277 461,37
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships) vastuiden kok.määrästä	39 950 000,00	41 000 000,00	39 950 000,00	41 000 000,00
- siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet	0,00	0,00	0,00	0,00
- siitä kuntakonsernin sisäiset vuokravastuut	0,00	0,00	0,00	0,00

39.–40. Vastuusitoumukset

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (tytäryhteisöt)				
Alkuperäinen pääoma			79 448 988,00	80 416 988,00
Jäljellä oleva pääoma			49 450 716,22	52 821 862,55
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	2 038 506,00	2 038 506,00	2 038 506,00	2 038 506,00
Jäljellä oleva pääoma	350 758,20	389 731,40	350 758,20	389 731,40

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2020	2019
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	136 520 882,00	125 396 716,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	85 065,00	82 503,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Sopimusvastuut				
Sitoumukset avustukseen	5 412 281,00	6 186 689,22	700 000,00	740 000,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	600 000,00	640 000,00	600 000,00	640 000,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	32 027 722,00	16 682 059,50	32 027 722,00	16 682 059,50
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus	4 260 769,00	0,00	4 260 769,00	3 679 980,00
`- siitä elinkaarimallilla toteutetun kiinteistö Aalto t` seuraavan vuoden palvelumaksun osuus	159 167,00		159 167,00	
`- palvelumaksun kokonais määrä yht. 910 000 € vuoteen 2041 saakka				
Sopimusvastuut yhteensä	37 440 003,00	22 868 748,72	32 727 722,00	17 422 059,50
Arvonlisäveron palautusvastuu	6 280 400,71	5 597 052,99	3 586 696,22	3 453 981,84
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusva:	814 046,24	0,00	0,00	0,00

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)*Kaupungin johdannaissopimukset*

	Konserni		Kaupunki	
	2 020	2 019	2 020	2 019
Sopimus ajalle 18.4.2019-18.10.2023 Nro 12139624 OP / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 500 000,00	6 000 000,00	4 500 000,00	6 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoitukset mukaan)	72 987,32	91 705,56	72 987,32	91 705,86
Sis. DanskeBank BBQQL-0097 käänt.sopimuksen				
Sopimus ajalle 18.4.2016- 18.10.2023 Nro BBQQL-0097 Danske Bank / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 500 000,00	6 000 000,00	4 500 000,00	6 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-72 477,00	-91 747,00	-72 477,00	-91 747,00
Sopimus muokattu käänteiseksi Op sop:lla 2019				
Sopimus ajalle 18.5.2019-18.11.2022 Nro 12139326 OP / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	650 000,00	975 000,00	650 000,00	975 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	13 703,08	24 842,98	13 703,08	24 842,98
Sis. DanskeBank 75331 käänt.sopimuksen				
Sopimus ajalle 19.11.2012- 18.11.2022 Nro 75331 Danske Bank / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	650 000,00	975 000,00	650 000,00	975 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-13 646,00	-24 855,00	-13 646,00	-24 855,00
Sopimus muokattu käänteiseksi Op sop:lla 2019				
Sopimus ajalle 9.11.2011-9.6.2021 Nro 1278348 Nordea / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	250 000,00	750 000,00	250 000,00	750 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	118,00	221,00	118,00	221,00
Tulevaisuudessa voimaan tuleva koronvaihtosopimus: Sopimus ajalle 18.12.2024-18.6.2034 Nro 12139527 OP / Kaupunki				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-823 992,63	-126 926,92	-823 992,63	-126 926,92

Konserniyhtiöiden johdannaissopimukset

Sopimus erääntyy 16.8.2020 (Wartalo Kodit oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	4 500 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-57 988,00	0,00	0,00

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Sopimus erääntyy 16.8.2020 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	4 904 088,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-73 067,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 16.8.2037 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 440 820,00	4 440 820,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-205 463,02	-148 330,34	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 16.8.2037 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 440 820,00	4 440 820,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-239 842,49	-184 731,21	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 2.12.2021 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	6 432 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-341 901,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2022 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	1 032 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-29 708,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 20.4.2021 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0,00	4 255 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0,00	-37 655,47	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 2.12.2025 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 030 599,00	3 256 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-290 721,00	-187 519,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 31.10.2027 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	5 893 715,00	5 893 715,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-392 461,00	-251 707,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 23.10.2052 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 960 062,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-378 909,00	0,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 02.06.2049 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 030 599,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-290 721,00	0,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 02.06.2055 (Wartalo Kodit Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 981 505,00	0,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-489 582,00	0,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 3.3.2025 (Taitotalo Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 239 182,00	5 329 257,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-276 828,00	-274 782,00	0,00	0,00

Johdannaissopimukset (koronvaihtosopimukset)

	Konserni		Kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Sopimus erääntyy 2.11.2023 (Taitotalo Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	840 000,00	1 120 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-93 554,00	-117 923,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 7.10.2024 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 169 246,00	1 461 552,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-20 778,00	-20 703,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.12.2022 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	2 732 150,00	3 035 720,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-71 618,00	-91 912,00	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2022 (K-S Teollisuuskylä Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 046 632,00	1 177 458,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-15 553,62	-20 940,47	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2030 (Aluelämpö Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	4 750 000,00	5 250 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-233 024,00	-216 628,58	0,00	0,00
Sopimus erääntyy 30.6.2029 (Aluelämpö Oy)				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	504 000,00	560 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-24 120,75	-19 337,73	0,00	0,00
<i>Nimellisarvot yhteensä</i>	<i>65 609 330,00</i>	<i>81 788 430,00</i>	<i>20 550 000,00</i>	<i>24 700 000,00</i>
<i>Käyvät arvot yhteensä</i>	<i>632 015,84</i>	<i>-2 201 592,88</i>	<i>-844 808,28</i>	<i>-126 759,08</i>

Konsernin vastuu Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin koronvaihtosopimuksista:

Nimellisarvo	Päättyispäivä	Käypä arvo 31.12.2020
7 800 000	14.3.2022	-244 097
11 400 000	14.3.2022	-273 471
10 609 752	18.3.2021	-47 828
10 875 000	31.3.2023	-643 425
3 333 333	2.10.2023	-113 522
15 000 000	18.6.2035	-179 966
15 000 000	11.5.2037	-2 300 213
20 000 000	12.6.2023	-105 586
10 000 000	29.9.2025	-690 981
10 000 000	7.5.2026	-464 938
1 950 000	22.12.2030	-333 038
3 735 632	31.3.2053	-804 168
5 166 674	15.11.2028	-703 163
2 500 000	18.9.2024	-188 598
9 425 000	16.11.2033	-745 562
136 795 391		-7 838 556
Varkauden kaupungin konsernivas:	4,93 %	-386 441

Konsernin vastuu Savon koulutuskuntayhtymän koronvaihtosopimuksista:

Nimellisarvo Päätymispäivä		Käypä arvo
		31.12.2020
148 152	20.1.2021	271
148 152		271
Varkauden kaupungin konsernivas:		31,16 %
		84

4.4 HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki	
	2020	2019
Yleishallinto	40	44
Sosiaali- ja terveystoimi	893	930
Sivistystoimi	472	466
Tekninentoimi	190	193
Liikunta- ja vapaa-aikatoimi	25	24
Liiketoiminta	0	0
<i>Yhteensä</i>	<i>1 620</i>	<i>1 657</i>

43. Henkilöstökulut

	Kaupunki	
	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	75 281 600,02	75 407 067,47
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>75 281 600,02</i>	<i>75 407 067,47</i>

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	Kaupunki	
	2020	2019
Soisalon Perussuomalaiset ry		
Varkauden Perussuomalaiset ry	735,85	700,15
Varkauden Kokoomus ry	9 070,80	11 070,80
Keskusta Varkauden paikallisjärjestö	1 528,89	2 298,99
Vasemmistoliiton Varkauden kunnallisjärjestö ry	5 539,90	5 779,70
Varkauden KD	515,80	1 004,89
Varkauden Sosiaalidemokraatit ry	18 023,00	21 337,70
Vihreä Varkaus ry	422,80	560,00
Keskustan Joroisten kunnallisjärjestö ry	112,00	105,00
Joroisten Demaritit ry	77,00	98,00
Leppävirran keskustan kunnallisjärjestö	21,00	21,00
Varkauden seudun perussuomalaiset	43,80	125,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>36 090,84</i>	<i>43 101,23</i>

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kaupunki	
	2020	2019
KPMG Julkistarkastus Oy		
Tilintarkastus	-25 650,00	-25 365,00
Tilintarkastajan muut toimeksiannot	-1 394,00	0,00
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>-27 044,00</i>	<i>-25 365,00</i>

46. Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisen ehdoin

Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöiden puolesta omavelkaisia takauksia, joiden määrä oli vuoden 2020 lopussa yht.49,451M€.

Kaupunki myönsi vuonna 2020 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle 2,5 M€ AFT Oy:lle toimitilojen rakentamista varten sekä 23,5 M€:n suuruisen antolainan Andritz Warkaus Works Oy:n tuotantotilojen rakentamista varten, josta maksettiin ensimmäinen 0,5 M€:n lainaerä vuonna 2020. Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle myönnettiin myös 342 892 €:n suuruinen antolaina Metallikatu 3 toimitiloja koskevan takauslainan 2020 erääntyneen lainaerän maksamista varten. Yhtiön syksyn 2020 takauslainan maksuerä 344 770 € kirjattiin toimintakuluihin takaustappiona. Lisäksi vuoden 2020 aikana alas kirjattiin taseesta Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:lle vuosina 2019 – 2020 takauslainan maksujärjestelyyn liittyviä antolainoja yhteensä 1,024 M€.

Kaupunki on myöntänyt tytäryhtiöilleen antolainoja, joiden yhteismäärä vuoden 2020 lopussa oli 49,480 M€, josta Keski-Savon Vesi Oy:n osuus on huomattavin 45,415 M€.

Kaupunginvaltuusto päätti pääomittaa Wartalo Kodit Oy:tä 2,0 M€, josta vuoden 2020 osuus oli 1,0 M€.

Pohjois-Savon pelastuslaitokselle/Kuopion kaupungille on esitetty vuoden 2021 alussa 108 henkilön toimesta varallaoloajan korvausvaatimus. Varallaolovaatimusten lähettäjät esittävät varallaoloajan lukemista työajaksi ja vaativat takautuvasti varallaolotunteja maksettavaksi palkkana työaikalisineen. Varallaoloasian käsittely on työtuomioistuimessa ja siten vielä keskeneräinen. Mikäli oikeuden päätöksellä varallaolo olisi työaikaa, aiheuttaa se kunnille takautuvia maksuosuuksia. Mahdollisesta takautuvasta maksuosuudesta ei ole tehty vuoden 2020 tilinpäätökseen pakollista varausta asian käsittelyn keskeneräisyyden vuoksi.

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu 19.3.2007 johtajasopimus. Mikäli kaupunginjohtaja irtisanoutuu vapaaehtoisesti, on hänellä oikeus saada 12 kuukauden palkkaa vastaava määrä.

5 TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDEN JA TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

5.1 Wartalo Kodit Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jukka Koskinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Wartalo Kodit Oy:n tehtävänä on tarjota koteja ja asumispalveluja jokaiseen elämänvaiheeseen. Toiminnan painopistealueet ovat asuntojen vuokraus ja kiinteistöjen ylläpito.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Kiinteistöstrategia päivitettiin tilivuonna. Strategian mukaisia toimenpiteitä jatketaan suunnitelmakaudella sekä yhtiön toimintojen sopeuttamista kysyntää ja tarvetta vastaaviksi jatketaan talouden kehittymistä seuraten.

Koronaepidemian vaikutukset Wartalo Kodit Oy:n toimintaan ovat toistaiseksi olleet vähäiset, niin toiminnallisessa kuin taloudellisessakin mielessä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Asuntojen vuokraus-toiminnassa kumulatiivisen käyttöasteen nostaminen tavoitteen mukaiseksi.	Kiinteistökohtainen käyttöastetilasto kuukausittain ja kumulatiivisesti.	Kumulatiivinen käyttöaste vuoden lopussa 93 %.	Kumulatiivinen käyttöaste 91,39 %. Joulukuun käyttöaste 90,64 %. Tyhjiä asuntoja joulukuun lopussa 119 kpl.	Toteutuu osittain
Kiinteistöjen ja asuntojen säilyttäminen asuttavassa kunnossa.	Kiinteistöjen ja asuntojen ylläpito ja hoitaminen budjetin sekä laadittujen ohjelmien mukainen.	Asunnot muutto-kuntoiset mahdollisimman nopeasti. Kiinteistöjen ja asuntojen peruskunto talon ikään nähden hyvä.	Muuttovalmius välittömästi remonttien jälkeen.	Toteutuu
Kiinteistöissä toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä käyttöasteen nostamiseksi.	Kiinteistöjen ylläpito, purkaminen, yhtiöittäminen ja osakkeiden mahdollinen myynti. Käyttöaste.	Toimenpiteet vastaavat asetettuja tavoitteita.	Kiinteistöstrategian mukaiset toimenpiteet toteutuvat osittain.	Toteutuu osittain
Budjetissa pysyminen.	Kuukausittainen budjetin seuranta oikea-aikaisen tiedon avulla. Kuukausittainen korjausbudjetin seuranta ja analysointi. Kassavarat n. 2 kk:n vuokratulot, saldotilanteen seuranta viikoittain.	Tilikauden tulos positiivinen tai vähintään nollatulos. Korjauksiin varatut euromäärät pysyvät hallinnassa. Maksutapahtumat kassaperusteisina ilman lainanottoa.	Joulukuun lopun tulos reilut 58 000 € tappiollinen, tulos ennen tilinpäätössiirtoja vajaat 262 000€ voitollinen. Huoneisto- ja kiinteistökorjauksia seurataan ja	Toteutuu

			verrataan budjettiin kuukausittain.	
			Lainaan ei ole tarvetta normaalissa toiminnassa ja saldotilanne on hyvä.	

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Budjetin mukaista taloudellista tilannetta seurataan kuukausitasolla ja poikkeamiin puututaan välittömästi. Yhtiön laskut sekä maksuliikenne kahden henkilön varmennuksin. Saldotilannetta seurataan viikoittain. Lainasalkun hoitaminen on ulkoistettu rahoitusriskien hallinnan asiantuntijalle. Vuokrasaatavien perintäprosessia on tehostettu ja saatavien perinnän hoitaa ulkoinen yhteistyökumppani. Asunnon hakijoilta tarkistetaan aina luottotiedot ja asumishistoria. Kaikki kiinteistöt ovat vakuutettu täydestä arvostaan.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	7 873 500	7 717 699
Investoinnit, €	0	63 306
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €	0	0
Taseen loppusumma, €	42 897 988	42 409 668
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	-27 793	-58 440
Käyttökate *) , €	2 378 508	2 476 630
Käyttökate -%	30	32
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	37 909 371	36 404 934
Kaupungin myöntämät lainat, €	300 000	250 000
Kaupungin takaamat lainat, €	17 967 023	16 813 231
Omavaraisuusaste -%	9	12
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
Vuokrasaamiset, €	97 437	80 778
Vuokranmenetykset tyhjästä asunnoista, €	704 815	732 116
Korjauskulut, €	813 596	793 801
Korkokulut, €	752 007	241 034
Luottotappiot, €	47 765	34 368

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = $100 * \text{käyttökate} / \text{liikevaihto}$

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	7 963 208	8 125 000	7 827 104	-297 896	-3,7
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-7 270 201	-7 425 000	-7 517 817	-92 817	1,3
Liikevoitto (-tappio)	693 007	700 000	309 287	-390 713	-55,8
Rahoitustuotot- ja kulut	-720 800	-700 000	-367 727	332 273	-47,5
Tilikauden voitto (-tappio)	-27 793	0	-58 440	-58 440	

Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 261 734 € voitollinen, josta tehtiin 322 000 € siirto asuintalovaraukseen, tämän vuoksi tilikauden lopullinen tulos on 58 440 € tappiollinen. Korkosuojauksia muokattiin tilivuoden aikana, jonka vuoksi rahoituskulut toteutuivat merkittävästi budjetoitua pienempinä.

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	27	23	24	1
Määräaikaiset ja sijaiset	1	1	1	0
Yhteensä	28	24	25	1
Henkilötyövuodet 31.12.	28,0	24,0	25,0	1,0

5.2 Varkauden Aluelämpö Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Mikko Onkalo ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 80,1 %

Toiminnan kuvaus

Varkauden Aluelämmön tehtävänä on tuottaa asiakaslähtöisiä energia-alan palveluja ja tuotteita luotettavasti, asiantuntevasti sekä reagoi siten nopeasti toimintaympäristön muuttuviin vaatimuksiin.

Toiminnan painopistealueet:

1. Kilpailijoista erottuminen avoimuudella, toiminnollisuuden korkealla tasolla ja ominaisuuksien mukautumisella asiakkaan tarpeisiin
2. Uusien avauksien tuotteistaminen ja kokonaispalvelujen tuottaminen nykyisille ja uusille asiakkaille.
3. EU:n ja Suomen kansallisten ilmasto ja energiatehokkuus tavoitteiden toteuttaminen

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Yhtiön liiketoiminta on hyvin säätilariippuvaista sekä riippuvaista koneiden ja laitteiden toimivuudesta. Lämpimämpi sää, joka oli lämmitystarvelukuja verrattaessa 12 % lämpimämpi, kuin v. 2019, sekä sähkön pörssiinän lasku budjetoidusta aiheutti liikevaihdon laskun. Lämmönmyynti (GWh) on laskenut budjetoidusta 7,3 % ja edellisestä vuodesta 11 %. Samoin COVID-19 pandemiasta johtuen, vähennettiin uusiin palveluihin liittyviä töitä. Sinällään pandemia on osoittanut, että yhtiön ITC ratkaisut mahdollistavat joustavasti etätöihin siirtymisen.

Yhtiöllä ja Riikinvoima Oy:llä (osakkailla) on ollut näkemyseroja polttoaineen laadusta vs. osakassopimus ja tämän aiheuttamista kustannuksista. Sekä v. 2018 seisokin ajankohdasta osakassopimuksen kannalta. Näkemyserot ovat kokonaisuudessaan ratkaistu vuoden 2020 aikana. Yhtiö, Riikinvoima ja muut Riikinvoima Oy:n osakkaat ovat allekirjoittaneet osakasopimuksen käytösäännön soveltamisohjeen, joka mm. tarkentaa jätepolttoaineen laatua. Yhtiön tuotantokustannukset sisältävät 346 000 € kustannuksia, jotka olivat kiistanalaisia ja olisivat kirjautuneet aiemmille vuosille.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Tasapainoinen talous ja vakavarainen toiminta	Tilikauden tulos	Omistajien määrittelemän voittoprosentin mukainen tulos	Tuloksesta jäätin jälkeän säätilasta johtuen. Kuitenkaan tulos	Ei toteudu

			ei heikennä osingonmaksua	☐
	Omavaraisuusaste	60 % (liittymismaksut omana pääomana)	72,92 %	Toteutuu
Fossiilisten polttoainemäärien vähentäminen	Fossiilisella tuotetun energian määrä suhteessa kokonaistuotantoon (RV:n tuotanto katsotaan kokonaisuudessa uusiutuvaksi)	Fossiilisella tuotettu alle 10%	Kevyellä polttoöljyllä 1,1 %	Toteutuu
Uusien palvelujen myyminen	Toteutunut euro määrä	100 000 €	COVID-19 johtuen myyntiä pienennettiin olennaisesti	Ei toteudu ☐

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Riskienhallintaa toteutetaan osana normaalia johtamistyötä ja strategista suunnittelua. Riskienhallintaa käsitellään säännöllisesti hallituksen kokouksissa.

Strategiset riskit liittyvät kaukolämmön myynnin kannattavuuteen. Tulosraporttien avulla ennustetaan keskimäärin kuukausittain tilikauden tulos, ennusteessa huomioidaan tuotantokustannusten muutokset ja myynnin kehittyminen. Energiantuotanto on sidottu pääasiallisesti Riikinvoiman muuttuviin- ja kiinteisiin kustannuksiin sekä FOEX bioenergiaindeksiin. Yhtiö nimittää Riikinvoima Oy:n hallitukseen puheenjohtajan sekä kaksi muuta hallituksen jäsentä, jotka valvovat yhtiön etua.

Operatiivisista riskeistä huomattavimmat ovat energiantuotantokapasiteetin riittävyys ja toimivuus. Tuotantokapasiteetin riittävyys häiriötilanteissa ja suurissa kuormissa on varmistettu kahdella eri päätuotantolaitoksella (Riikinvoima Oy ja Stora Enso Oyj) sekä yhtiön omien vara- ja huippulämpökeskusten kapasiteetilla. Lisäksi yhtiöllä on voimassa oleva varalämpösopimus.

Asiakkaiden maksukykyyn liittyviä riskejä ennakoidaan ja valvotaan aktiivisesti. Lisäksi perintätoimi on ulkoistettu. Yhtiön olemassa olevien ulkopuolisten lainojen korkoriskiin on varauduttu suojamaalla niitä 10 vuoden pituisella koronvaihtosopimuksella. Nämä suojaukset on tehty syystä, että lainan korkojen osuus yhtiön normaalista voitosta on suuri ja suojauksella on haluttu vakaampaa ennustettavuutta ja varauduttu mahdolliseen korkojen nousuun.

Yhtiössä on tunnistettu mm. seuraavat vahinkoriskit: omaisuusvahingot, vastuuvahingot, tuotannon keskeytys- ja riippuvuuskeskeytysriskit, ympäristövahingot ja tapaturmat. Näihin riskeihin on varauduttu mm. vakuutuspolitiikalla, jossa on määritetty yhtiön riskinkantokyky ja – halu. Lisäksi tapaturma ja henkilöstöriskeihin on varauduttu työturvallisuuden toimintaohjelmalla.

Yhtiö ei ole havainnut v. 2020 tietosuojaan tai tietoturvaan liittyviä loukkauksia.

Toimintaan liittyvät riskit	Riskien hallinta / toimenpiteet
<p>Strategiset:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulaation kehitys • Energia- ja ympäristöpoliittiset riskit • Toimialan ja yrityksen maineeseen liittyvät riskit <p>Operatiiviset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan virheet • Henkilöstö (ikäntyminen, sairaus) • Laitteiden käyttöriskit • Tietosuojaja -turva <p>Rahoitus- ja markkina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korke- ja rahoitusmarkkinat • Vastapuoli • Energiakauppa <p>Vahinko</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaisuusvahinko • Vastuu • Keskeytys- ja riippuvuuskeskeytys • Ympäristövahinko • Tapaturma- ja henkilöstö 	<ul style="list-style-type: none"> • Edunvalvonta etujärjestöjen kautta • Edunvalvonta • Ennakoiva ja avoin tiedottaminen <ul style="list-style-type: none"> • Toimintaohjeet, tehtävien kierrätys, valvonta • Tehtävien kierrätys, -suunnitelmat • Toimintaohjeet, kierrätys, valvonta • Ohjeistukset, valvonta <ul style="list-style-type: none"> • Suojaukset, omavaraisuusaste • Luotonvalvonta • Suojaukset, päästökauppastr. ja valvonta <ul style="list-style-type: none"> • Vakuutuspolitiikka, jossa on määritelty riskienkanto-kyky ja halu • Työturvallisuuden toimintaohjelma

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	13 490 985	12 374 426
Investoinnit, €	549 190	965 461
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	26 426 006	26 419 738
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	569 063	519 312
Käyttökate *) , €	1 873 982	1 659 281
Käyttökate -%	13,9	13,4
Osinkotuotto kaupungille, €	451 764	451 764
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	6 235 710	5 649 994
Kaupungin myöntämät lainat, €		
Kaupungin takaamat lainat, €		
Omavaraisuusaste -%	72,9	72,9
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	13 494 933	13 570 000	12 374 000	-1 196 000	-8,8
Liiketoiminnan kulut (sis.pois- tot)	-12 640 739	-12 500 000	-11 595 000	905 000	-7,2
Liikevoitto (-tappio)	854 194	1 070 000	779 000	-291 000	-27,2
Rahoitustuotot- ja kulut	-137 302	-83 000	-126 000	-43 000	51,8
Tilikauden voitto (-tappio)	716 892	987 000	653 000	-334 000	-33,8

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	9	9	9	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	9	9	9	0
Henkilötyövuodet 31.12.	9,0	9,0	9,0	0,0

5.3 Navitas Kehitys Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100,0 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiö tekee yritysneuvontaa ja auttaa yrityksiä kehittymään, kasvamaan ja kansainvälistymään sekä edistää Varkauden elin- ja vetovoimaisuutta yhdessä omistajansa kanssa.

Olennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Varkautelaisyriyten kasvuvauhti jatkui edelleen melko hyvänä koronasta huolimatta, tämä näkyi yritysten liikevaihdon pysymisenä edellisen vuoden tasolla ja kykynä palkata uusia työntekijöitä. Yrityksissä on suunnitteilla kehitysinvestointeja (mm. AFT Service Center ja A. Matkailussa on painopiste suunnattu Saimaalle. Haasteen yritysten toiminnalle on tuonut Korona ja se on myös vaikuttanut Navitas Kehitys Oy:n palveluiden suuntaamiseen ns. talous ja korona-apuna. Yksinyrittäjätukia myönnettiin 150 varkautelaiselle yksinyrittäjälle ja BF:n ja ELY:n koronatukihakemuksia yritysten kanssa tehtiin runsaasti ja poikkeusrahoitusta saatiin toimialueellemme 7,9 M€.

Joroisten kunnan kanssa tehtiin yrityspalveluiden ostopalvelusopimus, jolla Joroinen ostaa elinkeinopalvelut Navitas Kehitys Oy:ltä.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Työpaikkakehitys	Uudet työpaikat	100	144	Toteutuu

Yritysten määrä	Nettolisäys	25	9	Toteutuu osittain
Yritysten vienti	Viennin kasvu	5 % / v	Kolmannen neljänneksen mukaan vienti kasvoi 3,7 %, jossa korona vuoden vaikutus näkyy	Toteutuu osittain
Matkailun ja tapahtumien kehitys	Kaupunkiin jäävät matkailun / tapahtumien eurot	5 % / v	Ei toteudu, joka johtuu koronasta	Ei toteudu
Yritysten sijoittumiset Varkauteen	Uudet sijoittumiset	3	2	Toteutuu osittain

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Navitas Kehitys Oy:ssä noudatetaan sopimuksia. Taloutta seurataan aktiivisesti sekä tuloksista ja taloudellisesta tilanteesta informoidaan hallitusta säännöllisesti. Hankekoon kasvaessa (maakunnalliset hankkeet) yhtiön taloudelliset riskit ovat kasvaneet ja kassan riittävyyttä pitää seurata, koska hankkeissa on mukana useita osatoteuttajia ja tukieurot saadaan kassaan kuukausien viiveellä.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	3 147 334	2 177 819
Investoinnit, €		
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	3 476 306	3 637 927
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	2 474 424	114 318
Käyttökate *), €	2 474 842	119 250
Käyttökate -%	78,63	5,48
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	0	0
Kaupungin myöntämät lainat, €	0	0
Kaupungin takaamat lainat, €	0	0
Omavaraisuusaste -% **)	91,28	90,36
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

**) Omavaraisuusaste = 100 * omat varat/ taseen loppusumma

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	5 398 485	2 500 000	2 211 572	-288 428	-11,5
Liiketoiminnan kulut (sis.pois-tot)	3 318 329	2 500 000	2 313 891	-186 109	-7,4
Liikevoitto (-tappio)	2 080 156	0	-102 319	-102 319	
Rahoitustuotot- ja kulut	394 268	0	216 637	216 637	
Tilikauden voitto (-tappio)	2 474 424	0	114 318	114 318	

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	12	10	10	0
Määräaikaiset ja sijaiset	13	16	17	1
Yhteensä	25	26	27	1
Henkilötyövuodet 31.12.	25,0	26,0	26,5	0,5

5.4 Keski-Savon Teollisuuskylä Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävänä on tukea alueen elinkeinoelämää järjestämällä teollisuus- ja liiketoimitiloja yritysten käyttöön sekä edistää yritysten kasvua ja sijoittumista alueelle. Yhtiön toimintaan kuuluu myös erilaisten kehittämissuunnitelmien suunnittelu ja toteutus. Yhtiö toimii tiiviissä yhteistyössä konserniyhtiöiden kanssa.

Yhtiön toimintaympäristö on erittäin haasteellinen, josta johtuen toiminnan painopiste eli uusien teollisuustilojen rakennuttaminen on muodostunut haasteelliseksi.

Ollennaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Vuoden 2020 alusta saatiin sopimus AFT Service Center toimitilojen rakennuttamisesta, tilat valmistuvat tammikuun alkupuolella 2021. Myös Andritz Warkaus Works toimitilojen rakentamisesta tehtiin päätös ja rakentamisen käynnistyy vuoden 2021 alkupuolella.

Koronaepidemia vaikutti vuokralaisten ja lunastussopimusasiakkaiden toimintaan merkittävästi ja se heijastui Teollisuuskylän talouteen. Akkutehtaan konkurssipesän realisointi ei toteutunut vuonna 2020 ja sen vuoksi Varkauden kaupunki joutui hoitamaan akkutehtaaseen liittyviä lainoja Teollisuuskylän puolesta.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Tiloja uusille yrityksille	Sijoittumiset	2	AFT valmis 1/2021 ja AWW rakennuttaminen käynnistyy 2/2021	Toteutuu

Omien tilojen täyttöaste	Vuokrausaste	95 %	Pysyy samana	Toteutuu ■
Kannattavuus	Liiketoiminnan tuotto	Positiivinen liiketulos	Toteutuu	Toteutuu ■

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Keski-Savon Teollisuuskylä Oy:llä on merkittäviä taloudellisia haasteita, joihin on haettu aktiivisesti ratkaisua omaisuutta realisoimalla, vuokria tehokkaalla perinnällä ja omistajan kanssa tehdyllä yhteistyöllä. Tilannetta huononsi vielä koronaepidemia, joka vaikutti monen vuokralaisen ja lunastussopimusasiakkaan taloudelliseen tilaan ja vuokranmaksukykyyn. Teollisuuskylän kassavajetta korjattiin neuvottelemalla lainanantajien kanssa korona-ajan lyhennysten siirrolla.

Sisäinen valvonta toimii hyvin organisaation sisällä muodostetun työnjaon myötä sekä toimitusjohtajan tiiviillä yhteistyöllä hallituksen ja omistajan kanssa. Myös tilintarkastaja on aktiivinen ja käytettävissä asiantuntijana.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	1 587 407	2 467 082
Investoinnit, €		
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	26 441 687	27 177 884
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	159 856	821 765
Käyttökate *), €	529 445	1 403 528
Käyttökate -%	33,35	56,89
Osinkotuotto kaupungille, €		
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	23 675 767	23 440 421
Kaupungin myöntämät lainat, €	1 561 775	3 745 428
Kaupungin takaamat lainat, €	21 051 769	19 214 769
Omavaraisuusaste -%	6,9	9,8
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	1 587 407	2 000 000	2 467 082	467 082	23,4
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	1 460 542	1 750 000	1 559 327	-190 673	-10,9
Liikevoitto (-tappio)	126 865	250 000	907 755	657 755	263,1
Rahoitustuotot- ja kulut	32 991	-250 000	-85 989	164 011	-65,6
Tilikauden voitto (-tappio)	159 856	0	821 765	821 765	

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Henkilötyövuodet 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0

5.5 Varkauden Taitotalo Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Jouko Laitinen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Varkauden Taitotalo Oy:n tehtävänä on omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä harjoittaa kiinteistöjen hallinnassa tarpeellista liike- ja palvelutoimintaa.

Toiminnan painopisteenä on ylläpitää vuokrauksen käyttöaste toimistotilojen osalta ja nostaa kokoustilojen käyttöastetta ja tuottavuutta.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vaikutus Taitotalon vuokralaisten toimintaan oli vähäinen, useimmat yhtiöt pystyivät toimimaan siirtämällä työntekijät etätöihin. Sodexon lounasravintola oli luonnollisesti kiinni korona-ajan suositusten mukaisesti. Suurin taloudellinen menetys Taitotalolle oli kokouspalvelujen väheneminen lähes kokonaan korona-ajan ja ehkä tulevaisuudessakin palaverit siirtyvät lisääntyvässä määrin Teams-palaveriin nettiin. Tähän on jo varauduttu muuttamalla kokoustiloja toimistotiloiksi, joista on hyvin kysyntää. Navitaksen toimintakulttuuri ja hyvä palvelu saavat asiakkailta erinomaista palautetta koko ajan. Navitaksen aulapalvelut ulkoistettiin Sodexolle marraskuussa.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Toimistotilojen vuokraus	Vuokrausaste	Ylläpidetään (99,7 %)	Toteutunut	Toteutuu
Kokoustilamyynti	Kokoustilamyynnin tuotto	Ylläpidetään	Koronasta johtuen kokoustilojen käyttö on ollut minimaalista	Ei toteudu
Asiantunteva yritys-keskus	Asiakastyytyväisyys	4	Asiakastyytyväisyys on erittäin hyvä	Toteutuu

Sisäisen valvonta ja riskienhallinta

Varkauden Taitotalo Oy:n toiminta perustuu tasapainoiseen tulojen ja menojen hallintaan, jossa ei ole suuria riskejä. Koronaepidemiakin vaikutti vain osaan vuokralaisista ja jouduimme ainoastaan tekemään pieniä järjestelyitä heidän osaltaan.

Sisäinen valvonta toimii työtehtävien hallinnalla ja taloushallinnon tehtäväjaolla. Toimitusjohtaja pitää aktiivisesti yhtiön hallituksen ja omistajan ajan tasalla talouden toteutumisesta.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	2 143 270	2 100 979
Investoinnit, €		
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	20 053 673	19 156 367
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	58 966	48 915
Käyttökate *) , €	919 020	783 472
Käyttökate -%	42,9	37,3
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	18 165 853	17 142 892
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	33 333	0
Kaupungin takaamat lainat, €	13 803 071	13 071 957
Omavaraisuusaste -%	8,3	9,3
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	2 152 067	2 300 000	2 100 979	-199 021	-8,7
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	1 767 358	1 700 000	1 846 476	146 476	8,6
Liikevoitto (-tappio)	384 710	600 000	254 503	-345 497	-57,6
Rahoitustuotot- ja kulut	-325 744	-300 000	-205 588	94 412	-31,5
Tilikauden voitto (-tappio)	58 966	300 000	48 914	-251 086	-83,7

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	0	0	0	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	0	0	0	0
Henkilötyövuodet 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0

5.6 Keski-Savon Vesi Oy

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Arto Lehtonen ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus: 100 %

Toiminnan kuvaus

Keski-Savon Vesi Oy:n tehtävänä on veden hankinta ja viranomaisten laatuvaatimusten täyttävä talousveden toimittaminen kiinteistöihin sekä jätevesien johtaminen ja puhdistaminen lupaehtojen mukaisesti.

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Koronaepidemian vaikutukset yhtiön toimintaan olivat vähäiset. Asiakastapaamiset minimoitiin ja henkilöstön yhteiskokouksia vältettiin. Talous toteutui suunnitelmaa paremmin.

Strategiset tavoitteet ja mittarit

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Puhtaan veden tuottaminen	Vesijohtoveden laatu täyttää hyvin STM:n talousvedelle asettamat laatuvaatimukset. Veden pH pidetään mahdollisimman hyvin arvossa 8,0.	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset	Vesijohtovesi täyttää vaatimukset.	Toteutuu
Ympäristön kuormitus	Jätevedet puhdistetaan lupaehtojen mukaisesti Ohjauksutusten määrä/lupaehdot	Lupaehdot täyttyvät	Lupaehdot täyttyneet, ei ylivuotoja.	Toteutuu
Henkilöstön hyvinvointi	Työtaturmien määrä	Työtaturmien määrä 0	Työtaturmia 1 kpl.	Ei toteudu
Seudulliset kilpailukyiset maksut	Taksat	Taksataso keskimäärin alle naapurikuntien	Taksat ovat seudulliset kilpailukyiset.	Toteutuu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Toiminnan merkittävimmät riskit liittyvät vedenottamoiden saastumiseen, veden laadun hallintaan, omaisuusvahinkojen (konerikot, keskeytykset) ja jäteveden käsittelyn toimintaan. Merkittäviä vahinkoja voi aiheutua myös hallitsemattomista äkillisistä viemäreiden tukkeutumisista.

Yhtiö laati riskienhallintasuunnitelman loppuvuodesta 2020. Suunnitelmassa on käyty läpi lyhyen ja pitkän aikavälin riskit osa-alueittain; strategiset-, taloudelliset-, toiminnalliset-, henkilö- ja muut riskit. Suunnitelma esiteltiin konsernijaostolle 8.12.2020.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	5 000 554	5 002 644
Investoinnit, €	1 140 398	1 709 188
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €	0	0
Taseen loppusumma, €	58 473 047	58 870 560
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	351 888	448 907
Käyttökate *) , €	2 877 070	2 960 069
Käyttökate -%	58	59
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €		
Kaupungin myöntämät lainat, €	45 414 000	45 414 000
Kaupungin takaamat lainat, €	0	0
Omavaraisuusaste -%	17,95	17,71
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		
kassan riittävyys pv	20	30

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset
 Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	5 115 254	4 894 000	5 120 191	226 191	4,6
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-3 959 827	-4 042 000	-3 866 066	175 934	-4,4
Liikevoitto (-tappio)	1 155 427	852 000	1 254 125	402 125	47,2
Rahoitustuotot- ja kulut	-805 831	-809 297	-805 218	4 079	-0,5
Tilikauden voitto (-tappio)	-84 112	42 703	-71 093	-113 796	-266,5

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	11	11	11	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	11	11	11	0
Henkilötyövuodet 31.12.	11,0	11,0	11,0	0,0

5.7 Kiinteistö Oy Kongressi- ja kulttuurikeskus

Tilivelvolliset: toimitusjohtaja Sakari Lainamo ja hallituksen jäsenet

Kaupungin omistusosuus 51,9 %

Toiminnan kuvaus

Yhtiön tehtävänä on hallita, ylläpitää ja kehittää Kauppatori 6-kiinteistöä (Warkaus-sali, hotellihuoneet ja toimitilat). Toimintaympäristössä ei ole nähtävissä muutoksia suunnitelmakaudella. Toiminnan painopistealueet:

1. Kustannustehokas hallinta ja ylläpito.
2. Laadukas ja nykyaikainen toimitila käyttäjille.

Rakennuksen käytöstä ja toiminnasta vastaa Hotel Oscar (Nemeko Oy).

Olellaiset tapahtumat ja toiminnan muutokset

Yhtiön toiminta vakiintunutta, raportointikaudella ei ole tapahtunut mitään yllättävää. Korona ei aiheuttanut ongelmia koska yhtiöllä ei ole asiakkaita eikä myyntiä.

Toimintaympäristössä ei ole odotettavissa olennaisia muutoksia

Strategiset tavoitteet ja mittari

Talousarviovuoden 2020 tavoitteet	Vuosittain seurattava mittari	Tavoitetaso	Toteuma 31.12.	Tila
Rakennuksen kunnon ylläpito	Häiriöilmoitukset	Ei ilmoituksia	Ei ilmoituksia	Toteutuu
Käyttäjien tyytyväisyys	Valitukset / huomautukset	Ei valituksia	Ei Valituksia	Toteutuu
Kustannusten minimointi	Hoitovastikkeen suuruus	Alle yleisen kustannustason nousun	Tavoitteen mukainen	Toteutuu

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisestä valvonnasta huolehtivat hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja. Tiedossa ei ole toiminnan ja talouden kannalta riskejä, jotka eivät olisi hallittavissa. Mahdollisten riskien, esim. tulipalo, osalta on varauduttu hyvin kattavilla vakuutuksilla.

Varkauden kaupungin myöntämä antolaina 3 279 664,56 € Kiinteistö Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskukselle on alas kirjattu kaupungin vuoden 2012 tilinpäätöksessä satunnaisena kuluna. Kaupunki ei ole kuitenkaan anteeksi antanut kyseistä pääomallinaa ja alkuperäinen velkakirja on edelleen voimassa. Laina esitetään kiinteistöyhtiön taseessa pääomallina. Ki Oy Varkauden Kongressi- ja Kulttuurikeskus on pyytänyt 15.12.2020 verottajalta ennakkoratkaisun mahdollisesta veroseuraamuksesta, mikäli Varkauden kaupunki anteeksi antaa yhtiölle ko. pääomallinan. Verohallinnon ratkaisun 27.1.2021/ numero P0131483248 mukaan yhtiölle syntyy veroseuraamusta n. 620 000 €, mikäli kaupunki luopuu pääomallinasaatavasta.

Toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut:

	TP 2019	TP 2020
Toiminnan laajuus:		
Liikevaihto, €	214 944	256 322
Investoinnit, €		
Investointeihin liittyvät leasingvastuut, €		
Taseen loppusumma, €	5 156 961	5 127 391
Kannattavuus:		
Tilikauden tulos, €	-9 407	23 473
Käyttökate *) , €	-8 137	
Käyttökate -%	3,78	30,73
Osinkotuotto kaupungille, €	0	0
Vakavaraisuus:		
Lainakanta yht., €	6 367 747	6 367 747
- josta kaupungin myöntämät lainat, €	3 279 664	3 279 664
Kaupungin takaamat lainat, €	0	0
Omavaraisuusaste -%	33,64	34,29
Muut yhtiön toimintaa kuvaavat tunnusluvut:		

*) Käyttökate = Liikevoitto/tappio + poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate- % = 100 * käyttökate / liikevaihto

Talous

€	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	Poikkeama-%
Liiketoiminnan tuotot	214 944	256 320	256 320	0	0,0
Liiketoiminnan kulut (sis.poistot)	-213 944	-254 920	-232 394	22 526	-8,8
Liikevoitto (-tappio)	1 000	1 400	23 926	22 526	1609,0
Rahoitustuotot- ja kulut	-1 000	-1 000	-453	547	-54,7
Tilikauden voitto (-tappio)	0	400	23 473	23 073	5768,3

Henkilöstö 31.12.	TP 2019	TA 2020	TP 2020	Poikkeama yli + /ali -
Vakinaiset	1	1	1	0
Määräaikaiset ja sijaiset	0	0	0	0
Yhteensä	1	1	1	0
Henkilötyövuodet 31.12.	1,0	1,0	1,0	0

6 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

6.1 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

Kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma sellaisesta taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailuilla markkinoilla. Kunnan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevan ohjeen mukaan toiminnan taloudellista tulokuvaava laskelma. Ruoka- ja puhtauspalvelut tuottavat palveluja myös kaupungin ulkopuolisille yhteisöille, joissa ulkoisen myynnin raja 40 000 € ylittyy.

Perusteet hinnoittelulle

Kilpailulain kilpailuneutraliteettisäännöksiin astui voimaan uusi säännös 30 d § 1.1.2020. Säännöksessä säädetään kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvan taloudellisen toiminnan erillistä kirjanpitoa siten, että siinä on kustannuslaskennan periaatteiden mukaisesti eriteltyinä ja kohdistettuina toimintokohtaiset tulot ja menot sekä liitetietona kuvaus kustannuslaskelman periaatteista. Sen tavoitteena on kilpailuneutraliteettiin kohdistuvien vahingollisten vaikutusten ennaltaehkäiseminen, lainsäädännön noudattamisen varmistaminen sekä viranomaisvalvonnan edellytysten parantaminen.

Käytännössä tarkoituksena on estää kilpailun vääristyminen tai estyminen yksityisen ja julkisen palveluntarjoajan välillä pitämällä hinnoittelu markkinaperusteisena ja erottamalla operatiivisesta toiminasta aiheutuvat tuotot ja kustannukset muuhun toimintaan liittyvistä vastaavista eristä. Taloudellisen toiminnan hinnoittelun tulee olla avointa ja perustua todelliseen kustannuspohjaan.

Ruokapalveluiden ateriahinnoittelu

Ruokapalveluiden ulkoinen myynti koostuu aterioista yksityisille palveluntarjoajille, esimerkiksi päiväkodeille, palvelukodeille ja sairaanhoitopalveluille sekä henkilöstöaterioista kaupungin yksiköissä. Ateriahinnoittelussa on huomioitu hallinnon kustannukset, elintarvike- ja mututarvikkeiden kustannukset, henkilöstökustannukset valmistuskeittiössä, henkilöstökustannukset kohteessa, kuljetuskustannukset kohteeseen, valmistuskeittiön tilavuokrat sekä investointien poistot osittuna ateriamäärien perusteella.

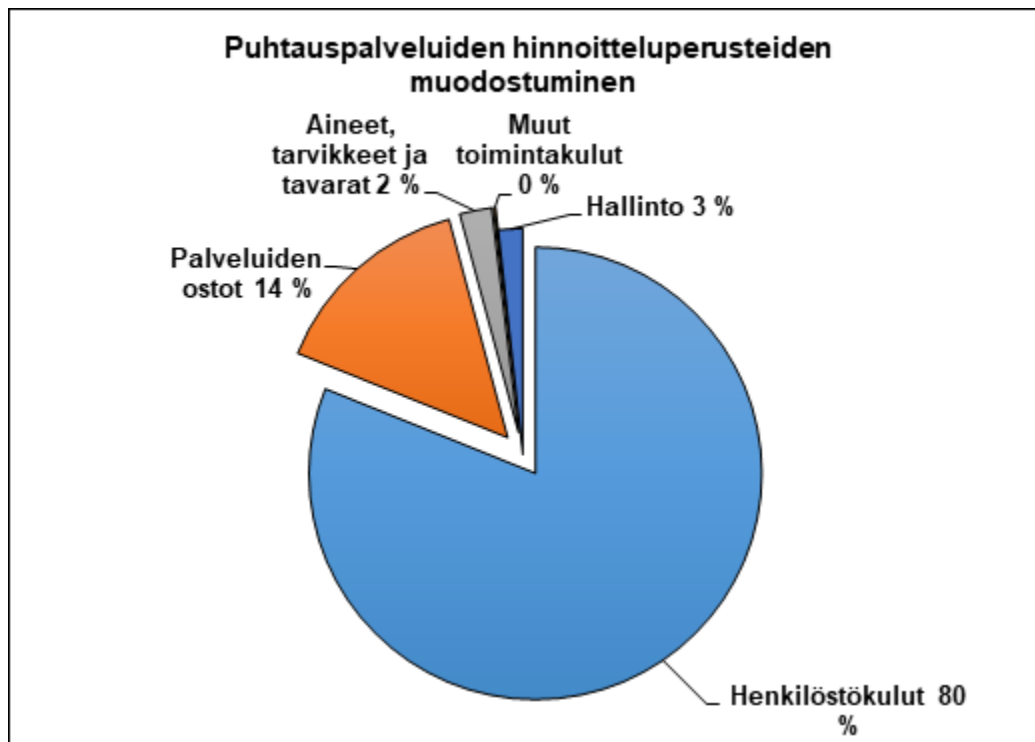
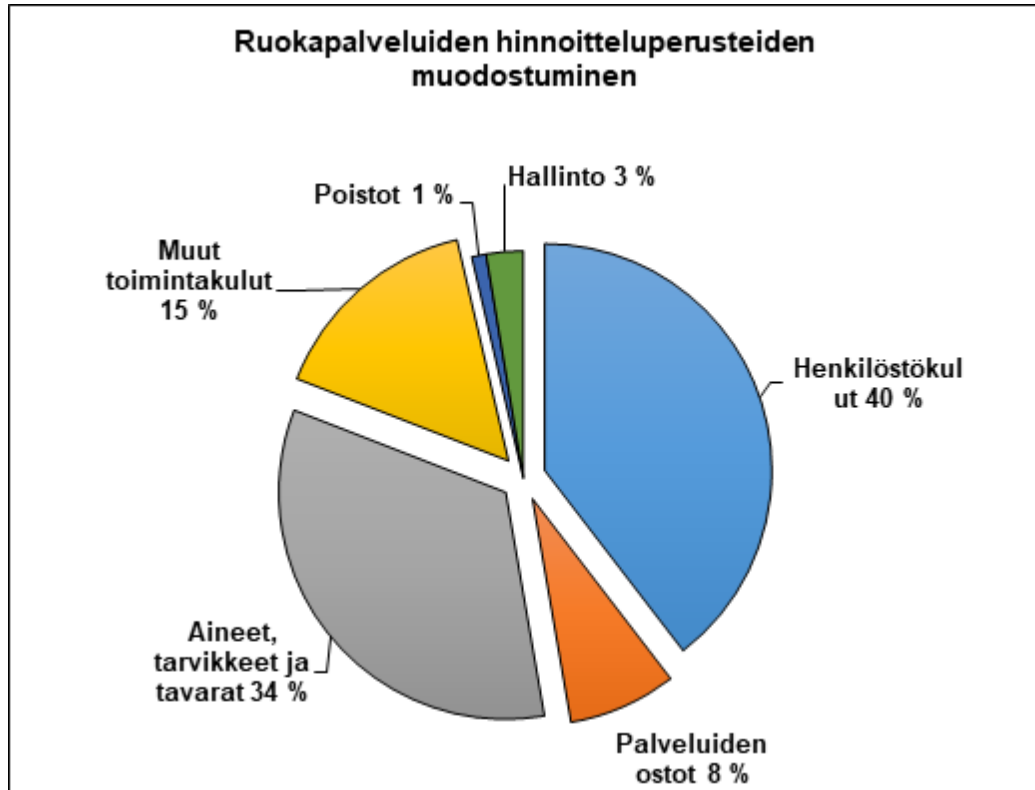
Ulkoisen myynnin ateriamäärä 82 641 kpl on volyymiperusteisena osuutena 7,11 % ruokapalveluiden kokonaisateriamäärästä. Yksittäisen aterian hinnoittelussa huomioidaan aterian koko, kuljetuskustannukset ja henkilöstötyömäärä kohteessa.

Tukipalveluiden hallinnolliset kulut 136 657 € on jyvitetty tulosyksikölle henkilöstömäärän suhteessa. Tukipalvelut työllistää 156 henkilöä, joista ateriapalveluissa työskentelee 59 henkilöä. Hallinnolliset kulut sisältävät myös teknisen toimen yleisjohdon sekä myös konsernipalvelujen tukipalvelujen yleiskulut kuten talouspalvelut, palkanlaskentapalvelut, ICT-palvelut sekä posti- ja puhelinkeskus.

Puhtauspalveluiden hinnoitteluperuste

Puhtauspalveluiden ulkoinen myynti muodostuu pääasiassa yksityisten terveystalosten tuotantilojen puhdistuksesta. Puhtauspalveluiden hinnoittelussa on huomioitu hallinnon kustannukset, henkilöstökustannukset, palvelujen ostot sekä tarvikkeiden kustannukset laitevuokrineen osittuna kohteen puhtaanapidon tuntimäärän nähden. Ulkoisen myynnin työtuntimäärän 3 295 tuntia volyymiperusteinen osuus on 2,89 % puhtauspalveluiden kokonaistyötunneista.

Tukipalveluiden hallinnolliset kulut 136 657 € on jyvitetty tulosyksikölle henkilöstömäärän suhteessa. Tukipalvelut työllistää 156 henkilöä, joista puhtauspalvelut työllistää 60 henkilöä. Hallinnolliset kulut sisältävät myös teknisen toimen yleisjohdon sekä konsernipalvelujen tukipalvelujen yleiskulut kuten talouspalvelut (kirjanpito, osto- ja myyntireskontra, maksuliikenne ym.), palkanlaskentapalvelut, ICT-palvelut sekä posti- ja puhelinkeskus.

LASKENNALLISET TULOSLASKELMAT

Tuloslaskelma	2020	
Puhtauspalvelut		
Liikevaihto	106 481	
Liiketoiminnan muut tuotot	763	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-2 007	
Palvelujen ostot	-12 932	-14 939
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-54 838	
Henkilöstösivukulut	-16 371	
Eläkekulut	-14 405	
Muut henkilösivukulut	-1 966	-71 209
Poistot ja arvonalentumiset		0
Liiketoiminnan muut toimintakulut		-143
Osuus yleiskustannuksista		-2 999
Liikeylijäämä		17 954
Tilikauden ylijäämä		17 954

Tuloslaskelma	2020	
Ruokapalvelut		
Liikevaihto	369 767	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 091	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-112 385	
Palvelujen ostot	-25 760	-138 146
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-104 053	
Henkilöstösivukulut	-28 260	
Eläkekulut	-24 486	
Muut henkilösivukulut	-3 774	-132 313
Poistot ja arvonalentumiset		-3 403
Liiketoiminnan muut toimintakulut		-49 047
Osuus yleiskustannuksista		-8 330
Liikeylijäämä		39 620
Tilikauden ylijäämä		39 620

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

7.1 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Varkauden kaupunginhallitus

Alla oleva dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot

Dokumentti

Varkauden kaupunki

Tilinpäätös 2020

30.3.2021.pdf

Tiedosto

11e3f883cd647e5eae486e3d0c06791eb04b40434a5e305e5300b2e3515d656ed9

a0a6ce4286d065bdf7875422e11c9e0087d86a1504005fcf2ce03368eeecf0

Tarkistesumma

Allekirjoittajat

Timo Paavo Johannes Suhonen

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

30.3.2021

Päivämäärä

Kati Emilia Hynninen

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

1.4.2021

Päivämäärä

Risto Eklund

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

30.3.2021

Päivämäärä

Kari Juhani Rajamäki

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

30.3.2021

Päivämäärä

Paula Pulliainen

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

30.3.2021

Päivämäärä

Anna Elina Brandt

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

31.3.2021

Päivämäärä

Olli Koponen

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

31.3.2021

Päivämäärä

Kari Juhani Tyrväinen

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

31.3.2021

Päivämäärä

Tiina Aila Sinikka Grönlund

Nimi

*Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen
Allekirjoitustapa: Genericoidc*

30.3.2021

Päivämäärä

Jyri Puustinen Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	30.3.2021 Päivämäärä
Kaisa Hartikainen-Herranen Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	1.4.2021 Päivämäärä
Toni Kristian Leppänen Nimi <i>Tunnistautumistapa: sähköposti, SMS-tunnistautuminen</i> <i>Allekirjoitustapa: Genericoidc</i>	30.3.2021 Päivämäärä

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luonti hetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetystä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

<https://secure.varkaus.fi/verify.cgi?link=AEIzrPH5K13LIGGDgSUELj0CZIKHb7JKJQRunpbBaSmJsVVjh>

Tilinpäätösmerkintä:

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Varkaudessa / .2021

KPMG Julkistarkastus Oy

Elina Hämäläinen
KHT, JHT

8 LUETTELOT JA SELVITYKSET

8.1 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Pääkirja	SÄHKÖINEN ARKISTO
Päiväkirja	SÄHKÖINEN ARKISTO
Reskontraluettelot	SÄHKÖINEN ARKISTO
Maksuliikenne/tiliotteet	SÄHKÖINEN ARKISTO
Palkkaluettelot	SÄHKÖINEN ARKISTO
Käyttöomaisuusluettelo	ATK-TULOSTE
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt	PAPERI
Tilinpäätös	SIDOTTU

Kirjanpidon tapahtumalajit

ALKUSA Aikusaldot
 BUD Talousarvio
 BUDKS Käyttösuunnitelma
 BUDL Lisätalousarvio
 BUDP Projektibudjetti
 ENN Ennuste
 KATSU1 CPU kassa
 KOMMUI Käyttöön muistiot
 KOMTOS Käyttöomaisuustosit
 MRP10 Laskulaji 10
 MRP11 Laskulaji 11
 MRP13 Laskulaji 13
 MRP16 Laskulaji 16
 MRP27 Laskulaji 27
 MRP28 Laskulaji 28
 MRP32 Laskulaji 32
 MRP33 Laskulaji 33
 MRP34 Laskulaji 34
 MRP38 Laskulaji 38
 MRP39 Laskulaji 39
 MRP44 Laskulaji 44
 MRP48 Laskulaji 48
 MRP50 Laskulaji 50
 MRP52 Laskulaji 52
 MRP53 Laskulaji 53
 MRP54 Laskulaji 54
 MRP56 Laskulaji 56
 MRP61 Laskulaji 61
 MRP62 Laskulaji 62
 MRP63 Laskulaji 63
 MRP74 Laskulaji 74
 MRP80 Laskulaji 80
 MRP81 Laskulaji 81
 MRP85 Laskulaji 85
 MRP87 Laskulaji 87
 MRP88 Laskulaji 88
 MRP91 Laskulaji 91
 MRP92 Laskulaji 92
 MRP93 Laskulaji 93
 MRP94 Laskulaji 94
 MRP95 Laskulaji 95

Kirjanpidon tapahtumalajit

MRPHYV Hyvityslasku
MRPK Tileistä poisto
MUIRO2 Muistiotos2 Rondo
MUIRS2 Muistiotos Sis2Rondo
MUISIS Muistio sisäinen
MUIST1 Muistiotositteet 1
MÄÄRÄ Määrien tiedot
OMAKSU Ostoreskontra maksut
OSTOT Ostolaskut
PALKAT Palkkatositteet
PANKKI Pankkien tiliotteet
POSTIM Postimaksut
SISROP Sislaskut2 Rondo
SONET Sonet Varasto
SOSTYO Sosiaalityö

8.2 TILINPÄÄTÖSKAAVIO

